

TITLE:

Royal Orders of Burma in Burmese

AUTHOR(S):

CITATION:

Royal Orders of Burma in Burmese. THE ROYAL ORDERS OF BURMA,
A.D. 1598-1885 1985, 3: 87-286

ISSUE DATE:

1985

URL:

<http://hdl.handle.net/2433/173794>

RIGHT:

(သက္ကရာဇ်) ၁၁၁၁ ခု (နေဘင်း) တန်ခူး လဆန်း ၅ ရက် နေ့ဂန္ဓာလရာဇ်
တိုင်း တရပ်ဥတည်မင်း က ရောက်သည့် ရာဇသံ ।

အ ရွှေမျက်နှာတိုင်း ဤ ပြည်ကြီး ထီး ဆောင်း နန်း နေမင်း အပေါင်း
တို့ကိုအစိုး ရ တော် မူ သော နေဘင် တော် ဥတည်မင်း ချစ်ကြည်စွာ ဤ ရောက်
အပ်သည် ၊

အ နောက်မျက်နှာတိုင်း ဤ ပြည်ကြီး ထီး ဆောင်း မင်း အပေါင်း တို့ကို
အစိုး ရ တော် မူ သော ဆင်ဖြူဆင်နီရတနာပွင်း များ သခင်ညီ တော် ရွှေ နန်း
ရှင် ၊

နေဘင် တော်ပြည် နှင့်ညီ တော်ပြည်သည် ကာလအရှည် ရွှေလမ်း ငွေလမ်း
မပေါက်မ ရောက်ကြာ ရသည် နှစ်ပေါင်း ၁၂၀ ရှိ လေသည် ၊ နေဘင် တော်လည်း
သံတမန်မစေ ၊ ညီ တော်လည်း သံတမန်မစေ နေကြသည့်အရာ သည် နတ်ဗြဟ္မာ အ
ပေါင်း တို့မလွဲမ ဆော် သော ကြောင့် နေဘင် တော် နှင့်ညီ တော်သည် ပြည်ကြီး နှစ်
ပြည်ကိုတပြည်တည်း ရွှေ နှစ်ပြား ကိုတပြား တည်း ကိုယ်နှစ်ကိုယ်ကိုယ်တည်း ကဲ့သို့
မရှိကြရ ၊ ကာလလွန် လေသည်ကို နေဘင် တော်ကိုယ်မှစ၍ ဘုရား သား တော်သမီး
တော်မင်း ညီမင်း သား မှူး ဤ မတ်ကြီး စစ်သူကြီး အပေါင်း တို့ယူကြီး မရရှိရ
တော့သည် ၊

နေဘင် တော် ချစ်ကြည်စွာ ရာဇမဟာ မိတ်ဖြစ်မည့်အကြောင်း ကိုလဝမြိုက်
ကိုစိုး အုပ်စီရင်ရသည့် ဇေယျရဲအမတ်ဘွန်တာရဲတို့ကို ခန့်ထား ၍ ရာဇသံ ကောင်း
မွန်စွာ ရှိ သေစွာ ညီ တော်သို့ ပို့ဆက်ပါစေသည် ၊

ရာဇမဟာ မိတ်ဖြစ်၍ ကမ္ဘာ နှင့်အမျှ အစဉ်အဆက် ချစ်ကြည် လေး မြတ်မည်
အကြောင်း ၊ ညီ တော်ကိုယ်မှစ၍ မိဘုရား သား တော်အိမ် ရွှေမင်း သား တော်
သမီး တော် ဆွေ တော် မျိုး တော် မှူး တော် မတ် တော် အပေါင်း တို့ကုမ်း မာ ကြောင်း
ကိုဤ သိချင်ပါသည် ၊

တိုင်း နိုင်ငံ များ လည်း နေဘင် တော်ညီ တော်တို့ ဘေး လောင်း တော်
ဘိုး လောင်း တော်အဆက်ဆက်အစဉ်စဉ်စိုး အုပ် တော် မူသကဲ့သို့ နှစ်ဝပ်ချမ်းသာ
သည်ကိုဤ သိချင်လျက် တောင့်တ၍ ရှိပါသည် ၊ နေဘင် တော်က စေသူကိုအလျင်အမြန်
လိပါစေ ၊

ကမ္ဘာတည်စကသည်အဘဏ္ဍရဗြဟ္မာ့ပြည်ကဆင်း၍တည်ထောင်သည်။ အဘဏ္ဍရဗြဟ္မာ့ပြည်လည်း အချားမရှိ။ ညီတော်နေောင်တော်တို့ဘေးလောင်းတော်ပင်ဖြစ်သည်။

အရှေ့တိုင်း၊ ကြီးပြည်ကြီးမှလည်း ထီးဆောင်းမင်းအပေါင်းတို့ကို အစိုးရသည်ညီတော်ပင်ဖြစ်တော့သည်။ နေောင်တော်ညီတော်တို့တိုင်ရှိသောကောင်းမွန်စွာသမာနာတော်စီးပွား၊ သားတော်သမီးတော်တို့စီးပွားအတိုင်းမသိရှိသည်ကိုရည်မှတ်၍နေောင်တော်ညီတော်တို့ဘေးလောင်းတော်ဘိုးလောင်းတော်အဘဏ္ဍရဘုံမှလာသောဗြဟ္မာကိုးယောက်သည်တယောက်သောသူကိုရှစ်ယောက်သောသူမြှောက်၍မင်းဖြစ်ပေသည်။ ရှစ်ယောက်သောသူသည်အရပ်ရှစ်မျက်နှာကိုအုပ်ချုပ်၍စီရင်သည်။ မပျောက်မပျက်စေရ။ ဗြဟ္မာကိုးယောက်၏မျက်နှာရုပ်ကိုအစဉ်လုပ်ဆောင်၍ကိုးကွယ်ထားသည့်အရပ်ကိုခုတိုင်လည်းနေောင်တော်ညီတော်တို့ဘေးလောင်းတော်ပင်ဖြစ်၍ညီတော်တို့ကိုးကွယ်စေချင်သောကြောင့်ချစ်လှသည်နှင့်အညီဆက်လိုက်ပါသည်။ အတွင်းနန်းပြဿဒ်သိုသွင်း၍ညီတော်ရှေ့တွင်ရွှေဖြင့်လွှမ်းလျက်တရက်မခြာကိုးကွယ်ပါစေ။

အဘဏ္ဍရဘုံမှဆင်းသည့်ဗြဟ္မာကိုးယောက်တွင်ဗြဟ္မာကြီးတယောက်၏သားအကြီးသည်နေောင်တော်ဘေးလောင်းတော်၊ သားအငယ်သည်ညီတော်ဘေးလောင်းတော်ပင်ဖြစ်သည်။

အနောက်မျက်နှာတိုင်းကြီးပြည်ကြီးထီးဆောင်းမင်းအပေါင်းတို့ကို အစိုးရတော်မူသောဆင်ဖြူဆင်နီရတနာတွင်းများသခင်ညီတော်ရှေ့နန်းရှင်။

နေောင်တော်ချစ်ကြည်စွာရတနာမဟာမိတ်ဖြစ်ရတနာစာကိုသေ့ရဲအမတ်တွဲတရဲတို့ကိုခန့်ထား၍ပို့ဆက်ပါစေသည်။

ညီတော်တိုင်း နိုင်ငံအရှေ့မျက်နှာတိုင်းမား၊ မိုင်း၊ မိုင်း၊ မိုင်းလည်းသခင်၊ တောင်မျက်နှာသို၊ ဒယား၊ လင်း၊ ဇင်း၊ အကြော်၊ လဝိုက်၊ မျက်နှာမြည်း၊ ပင်လယ်ကျ၊ အနောက်မျက်နှာသမုဒ္ဒရာနားထိထီးဆောင်းမင်းအပေါင်းကားပုဂံ၊ မိုးဗြဲ၊ ပုခန်း၊ မုတ္တမ၊ ဟံသာဝတီ၊ သံလွင်၊ တောင်ငူ၊

ဇင်း မယ်၊ ကလေး၊ သေင်သွပ်၊ သိန့်၊ ဒါး ဝယ်၊ ပြည်၊ တောင်တွင်း၊ ဇွဲ၊ ဇွဲ၊
 ဇွဲ စော်ဘွား မှစ၍ ယခုတိုင် ဧကန်တမ်း လောင်း တော်အဆက်ဆက်တိုင်း နိုင်
 င် တော်ဖြစ် ပေသည်။ နိုင်ငံ တော်အတွင်း ရွေး ဘေး လောင်း တော်တို့လက်
 ထက်ကဲ့သို့ ပြည်ရွာတိုင်း နိုင်ငံ စည်ပင်သာယာ ငြိမ်ဝပ်သည့် ကိုသိလိုသည်။ မငြိမ်
 မဝပ်ညီ တော်မှ ဘွဲ့ရရှိ နေသော တော်ရန်သူ ဖြစ် တော့သည်။ နေသော တော်တို့
 ဘုန်း အာဏာ နှင့် မငြိမ် မဝပ် ရှိလျှင် နှိပ်စက် ရှင်း လင်း ရမည် ဧကန်
 ဘုရင် ရွှေ နန်း ရှင် ။

(သုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလှူနံကြီး မြတ်တော်မူလှသောသဘာဝသနာဒါယကာတော်လက်နက်စကြာ
သခင်ဆင်ဖြူဆင်နီဆင်ကျား များ သခင်အညွှင်ဘဝရှင်အလောင်း မင်း တရား
ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မြန်မာကျွန်တော်မျိုး အရပ်ရပ်ခေါင်း အကြီး တို့
မြန်မာကပ်ဥပါဒ်ကြိုနိဿိသည့်၁၀၈၅ခုနှစ်ကသည်၁၁၁၅ခုနှစ်တိုင်ပျက်ကျိမ်း ရှိသည်^{I723}
ရတနာပူရအပြည်ကြီး လည်း အနှစ်၁၀၀ ကျော်လွင်ကပ်ဥပါဒ် ရောက်မြဲဖြစ်သည်^{I753}
နှင်သိုက်ဓါတ်နိမိတ်ထွင်လည်း ညောင်ရမ်း အစသေစေ့မူပူး မင်း ဟူ၍သိုက်ဓါတ်နိ
မိတ်နှင်အညီတိမ်ယိမ်း သည်အခါကြိုက်သည်အတွင်း မင်း တရား ၁၀ပါး ကိုမစောင့်
လွှင်မင်း ညီမင်း သား အမျှ အမတ်ပြည်သူလူအပေါင်း တို့တရား ကိုမစောင့်ကြံ
သဘာဝတရားမညတိုင်း သား တို့လည်း တရား နှင့်ကျေးဇူး သစ္စာကိုမစောင့်အ
ရှင်ကိုလက်ဝါး ပြောင်း ပြန်ပြုကျင့်သည်ဖြစ်၍သတ္တဝါဥပါဒ်နှင်အညီဖြစ်ပျက်ဆုံး ရှုံး
ကြသည်များ ကိုပညာဒုဗ္ဗနည်း သောသူတို့သဘာဝလှိုင်း တို့နိုင်ငံပြည်နန်း စည်း
စိမ်အရှည်မြဲမည်ကဲ့သို့မှတ်ထင်ကြရသည်။ တဒင်္ဂတဓမ္မသဘာဝဖြစ်သည်။ ရှေး ထုံး စံ
များ မှာလည်း ဘုန်း ရှိလျှင်မြောက်ဘုန်း မဲ့ပျောက်သို့ဆိုသောစကား ဟောင်း
ရှိသည်။ မဟောသဘာဝဖြစ်မည်ကိုလည်း ဝိဒေဟရတင်္ဂပြည်အလုံး ဆင်း ရဲညီညင်သည်။
ပုဂံပြည်တွင်ပြုမင်း စောဖြစ်လိုလျှင်သတ္တဝါအပေါင်း တို့သေကြောင်း ရောက်ကြ
သည်တရား အလောင်း သည်ကား ဘုရား ရှင်ရွှေမျက်နှာတော်ကိုကြည့်၍၁၀ပါး
သောတရား ဓမ္မလောကတရား ရပါး ၊ သင်္ဂဟာရား ငါး ၊ ဤ သောပဒီညာဉ်
ငှတန်သောစကား ၏အင်္ဂါယမမင်း ကဲ့သို့ငှပါး သောဂတိကိုမဲ့မူ၍သတ္တဝါအပေါင်း
တို့အား ၅၂၀ပါး သောမေတ္တာနှင်ရတနာသိင်္ဃကုံး ဘောင်ရွှေမြို့တော်ကြီး ကို
တည်ထောင်၍ပြုစုသိမ်း မြန်း တော်မူလျှင်ကောလင်း ဝန်း သို့ ကလေး သောင်
သွပ် မိုး ကောင်း မိုး ညှင်း မိုး တား မိုး မိတ် ယင်း ခဲ သီပေါသုံး ဆယ် လဲ
ချား ရပ်စောက် ကသည်း စော်ဘွား တို့မှစ၍အမျှတော်ကိုထမ်း ရွက်ကြလျှင် ရေ
ချမ်း အိုး ကိုလက်နှင်ပိုက်သကဲ့သို့ကဝသသုခစိတ္တသုခနှစ်ပါး ကိုရကြသည်။ ငါ၏သစ္စာ
တော်ကိုမခံမီကလကလိုင်း တို့သစ္စာကိုခံခြင်း ၊ တလိုင်း တို့လည်း အရှင်မရှိဖြစ်
၍တယောက်ကိုတယောက်သတ်ညစ်ကြခြင်း သည်ပညာနည်း သောသူတို့သဘာဝ မ
ဟုတ်ကိုအဟုတ် အဟုတ်ကိုမဟုတ်ထင်သည်။ ကျေးဇူး သစ္စာတော်နှစ်ပါး နှင်အညီငါ

အမှုတော်ကိုယ်မ်း ရွက်လျှင်မြန်မာဘက်တူခြင်း ကိုမဆိုနှင်ဦး သူပုန်ဖြစ်သော
တလိုင်း ပင်ကျီး နွံဝပ်ပျက်ထပ်သော်လည်း ငါရွှေနှလုံး တော်အထူး မရှိ၊ မြန်မာ
ကျွန်တော်မျိုး အရပ်ရပ်ကို ခေင်သိမ်း၍ ငါရွှေစက်တော်စုံဦး တိုက်လှည့်ရမည်။
(2 January 1755)

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၆ ခု (ပြာသိုလ်ပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့)
အရပ်ရပ်သားကြီး ခေါင်း အကြီး တို့ကို ပေး ပြန်သည်
(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၂၊ စာ ၉ - ၁၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောသုနာပရန်တမ္ပဒီပက မြေဘေတိုင်း
 ကြီး အပေါင်း တို့နှင်းသ ရေ ခေတ္တရသပြည်အရိမဒ္ဒနာပုဂံပြည်ပင်ယမြင်စိုင်း စစ်
 ကိုင်း အင်း ဝကလေး မိုး ကောင်း မိုး ညှင်း ဗန်မော်မိုး မိတ် သီပေါ ယောက်
 စောက်မှစ၍ ရသဇ္ဇာနီထီး ဆောင်စော်ဘွား မြို့စား အပေါင်း နှင့်တကွရတနာ
 သိင်္ဃကုန်း ဘောင်ရွှေပြည်ကြီး ကိုအစိုး ရတော်မူသောပတ္တမြား နီလာဥဿဘယား
 ရွှေငွေပယ် ခြေသံရတနာတွင်အပေါင်တို့ကိုအစိုး ရတော်မူသောဆင်ဖြူဆင်နီဆင်
 ကျား များ သင်္ဃေသ္မာဏဝဂ္ဂင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား ၅၂၀ပါး
 သောများ သောမေတ္တာစိတ်နှင့်တကွအမိန့်တော်ရှိသည် မော်ဇင်ရသဇ္ဇာနီကြီး ဂုဗ္ဗ
 ညီဒေါကိုမဇ္ဈိမာဒေသဖြစ်သောပြည်ထောင်မင်တို့နှင်းမြန်မာဥစ္စန်း ကိုအစိုး ရ
 သောဘေး လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်အဆက်ဆက်ပြည်၏အင်္ဂါရပါး ထင်သ
 ခါဟူသောပြည်ထောင်ခြင်း ထီး ဆောင်း မင်း ဇေယျာဇာတိတို့ဝယ်ဖြစ်သောအင်္ဂါ
 ဖြစ်သည်ငါဘေး လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်အဆက်ဆက်မဇ္ဈိမာဒေသ၌ဖြစ်
 သောမင်း တို့နှင်းအစည်မိသဟာယဖြစ်ကြ၍ ပတ္တမြား ကျော်သံအမြော်သံသွယ်လှလတ်
 အုပ်မျိုး ထည်မျိုး ကုန်စယ်နှင်းဆင်း ရဲသား တို့သည်လည်အရှက်အတင် ရောင်း ဝယ်
 ဘောက်ကား ၍မိဘသား မယား စည်း စိပ်ဥစ္စာစီး ပွား ကြ၍ချမ်းသာစွာအ
 သက်မွေး ကြရသည်ကိုနန်းခန်း အလျောက်ရသမညတလိုင်း တို့အရှင်ကိုအရှင်မမှတ်
 လက်ဝါး ပြောင်း ပြန်ကျေးဇူး သစ္စာတော်ကိုဖောက်ပြန်၍ပုန်စား ရိုင်း ပြုထိုင်
 ထား သည်ကိုရတနာပူရအင်း ဝမြို့လည်း အနှစ်တရသ ကျော်လွင်ဥပါဒ် ရောက်မြဲအ
 စည်ကဲသို့ဖြစ်၍ပျက်စီး ရမည်အခါရောက်သည်နှင့်ရတနာပူရအင်း ဝမင်း တောင်း
 လည်တရား ကိုမစောင့်ကျင့်လေသည်တကြောင်း တကြောင်း မှာလည်း ဘုန်း ရှိလျှင်
 မြောက်ဘုန်း မဲ့ပျောက်သည်ဆိုသကဲ့သို့ငါတဝဂ္ဂင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး
 (ဘုရား) ပေ၂ထွန်း သိမ်း ရုန်း ရမည်အချိန်ရောက်၍အခိုက်အတန့်မျှမြန်မာတို့
 တိမ်း ယိမ်း ရသည်တိမ်း ယိမ်း နှင့်သည်ကိုသိုက်ဓါတ်နှင့်အညီရတနာသိင်္ဃကုန်း ဘောင်
 ရွှေမြို့တော်ကြီး ကိုတည်ထား ၍ရွှေထီး ရွှေနန်း စိုက်ထူလှူငှါး ဆောင်း မြို့စား
 ရှမ်း ကိုး စော်ဘွား မှစ၍ကသည်း စော်ဘွား ဟုန် ကချင်ကရင်ဇနစော်ဘွား
 ခေါင်အကြီး ထီး ဆောင်း အပေါင်း တို့ပျုပ်ဝပ်ကြီး နံ့ကွန်တော်ခံ၍အမှုတော်ကိုညီ

ညွတ်စွာထမ်း ရွက်ကြွယ် ရှေး မင်း အဆက်ဆက်တို့လက်ထက် ရတနာထွင်အပေါင်း တို့
 တိမ်မြတ်သမ္မာသည့် ဘုန်း တော် ကြောင့်အဆဆတိုး ပွား ပေ၍ထွက်၍ပြည်သူပြည်သား
 အပေါင်း တို့ ရေချမ်း အိုး ကိုရင်၌ ပိုက်ရသကဲ့သို့စိတ်၏ ရွှင်ပြချမ်းသာချမ်း ကိုရကြ
 သည်။ မတရား သောအကျင့်ကိုကျင့်၍ပြည်သူ ပြည်ညောင်ပြုကျင့်သည့်တို့မှန်သော
 သစ္စာစကား ဖြင့်မိဋ္ဌာန်၍အကြိမ်ကြိမ်ရှင်လင်း ရသည့်နှစ် ၁၁၁၆ ခုငါ့ကိုယ်တော်
 မြတ်ဆင်မြင်း အလုံး အရင်း နှင့်ချီတော်မူ၍တိုက်လံရသည့်ပြည်ကြက်တင်း တောင်
 ထွင်သစ်တပ်ကုံး မြောင်း ရွှေတက်အများ နှင့်ခံရပ်ပြန်သည်ကိုလည်း သစ္စာစကား
 ဖြင့်မိဋ္ဌာန်၍လုပ်ကြံရှင် ဘုန်း တော်ကိုမခံနိုင်၍သူပုန်တို့ပျက်စီး သည် ၅၀၀
 ကျော်အမြော် သွေ့ဆင်မြင်း လက်နက်အကုန်အစင်သိမ်း ယူလိုက်၍ ပြေး သွား စေ
 သည်။ မဇ္ဈိမာဒေသဖြစ် သောတက္ကန်း တနိုင်ငံကုန်သည်သူ ဌေး သူကြွယ်နှင်ငါနေ
 ပြည်တော်ရတနာပူရအဝ ရွှေမြို့တော် နှင့်စီး ပွား ပြောက်ဘေး လောင်း တော်
 ဘိုး လောင်း တော်အဆက်ဆက်လက်ထက်တိုး ပွား ၍ မေတ္တာနှင်တဦး စီး ပွား ကိုတ
 ဦး အရှင်ကလေးချမ်း သင်္ကြံဝပ်၍ပတ္တမြား ရွှေငွေ ခြေး သံပယ် သေနတ်
 သတ္တလတ်အုပ်မျိုး ထည်မျိုး ခရီး လမ်း ဟောင်း အတိုင်း ၂ပြည်တပြည်စီး ပွား ရှက်
 တင်ရအောင်ပတ္တမြား ဟင်သာ ၂ခုကိုဥပမာပြု၍သတင်း ကြား စေတော်မူ
 လိုက်သည်။

(4 March)

1755

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၆ ခု (တပေါင်း လပြည့် ကျော်ရက်နေ့) ဟိုင်း ဤ ဂုဗ္ဘသီ
 ဒေတို့ကို ပေး သည့်ရာဇသံ
 (လောင်း မိန့်မှတ်၁။ ၈၃ - ၄)

မဟာအာရုံလယ်သမ္မတဗုဒ္ဓ(ဆုံဆား သာသနာပြုဆရာတော်) အမိန့်တော်ရှိသည်။ အတွင်း ချွဲတောမရွာနေဥပဇာတိ။ ပုံတောင်ပုံညာအလွှာနေဘက်ဘက်သို့ တင်း နှုံး နေတော်မူသောသံဃာတော်တို့ကိုစီနည်း ကျမ်း ဂန်လိရှိသည့်အတိုင်း ကျင့်ဆောင်အောင်ကြပ်ကြပ်တည်း တည်း နှုံး မစီရင်ရမည်။

သံဃာတော်တို့ကလည်း ဥပဇာတိအဆုံး အမည်ဝါဒကိုမနာခံလျှင်ထိုသံဃာတို့ကိုသို့မ္ဗိယျောက်ထိုး ရမည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုနယုန်လပြည့်ကျော် ၄ ရက် နေ့ပို့အပ်သည့်အမိန့်မဟာ^{29 May 1755}
ဒါနိလုလင်ရှင်ပင်လှစား ငပုတို့အစုံအညီအပ်လှာသည်။

(ယော၊ စါ၆၅)

ရ ခိုင်ရိုး မချင်း တောင်တန်း အရှေ့တွင် ရဟန်း သင်္ဃာတို့ကို အုပ်ထိန်း ဖြစ်မ

လျက်ရှိ စေရန် ဂိုဏ်း အုပ်ဆရာ တော်ခန့်ထား သည်မှ

၁ အတွင်း ရှုံး တောမသတင်း သုံး ၊ ပခန်း ကြီး ဇာတိရှင် ဥဏ္ဍိ

၂ တောမသတင်း သုံး ၊ တောင်တွင်း ကြီး ဇာတိမြင်း တော်သည် မောင်ရှမ်း ၊

ရဟန်း ခွဲရှင် တေဇာဒီပ

၃ တောသတင်း သုံး ၊ ပခန်း ကျေး တောင်စဉ်သုံး ဆယ်ရှာအဝင်ဆီတိ ချေး ဖါ

တိအသည်ကြီး မောင်ပေါစံ ၊ ရဟန်း ခွဲရှင် ဂုဏသဘ

၄ မင်း ရွာသတင်း သုံး ၊ မင်း ရွာအသည်ကြီး မောင်နေထွန်း ၊ ရဟန်း ခွဲ

ရှင် ဓမ္မသရ

(သက္ကရာဇ် ၁၁၁၇ ခုနယုန်လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့) (29 May 1755) သာသနာပြု

သာသနာ စေါင်ဆရာ တော်ကအမိန့်တော်စီပေး အပ်ခန့်ထား သည်။

(မူလအမိန့်တော်မရှိပြီ ၊ ယော ၊ စီ ၆၆)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောသူနာပရန်တမ္ပဒီပစသောတိုင်း ကြီး
များ အပေါင်း နှင့်တကွတိုင်း နိုင်ငံထီး ဆောင်း မင်း တကာတို့ကိုအစိုး ရတော်
မူသောသဘာဝသဘာဝတော်ဖြစ် တော်မူသောလက်နက်စကြာသခင်အဆောင်
ဆောင်သော ရွှေနန်း ပြဿဒိသခင် ရွှေတွင်း ငွေတွင်း ပယင်း ဥဿဘယား နီလီ
ဂေါ်မိတ်ကြေး သံပတ္တမြား တွင်း အစရှိသောရတနာတွင်း အပေါင်း တို့ကိုအစိုး
ရတော်မူသောဆင်ဖြူဆင်နီဆင်ကျား များ သခင်အချွင်ဘဝဂ္ဂင်ဒေ လောင်း မင်း
တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မောဓက် ရဇဂုံပညီစန္ဒရဝီရိယံ ဟံသာ
ဝတီမြို့သင်္ဃန္ဒမဉ္ဇရစွန်း တွန်း ရာမြန်မာမင်း အဆက်ဆက်အစဉ်အရိုး ပိုင်
သောနိုင်ငံဖြစ်သည်။ တလိုင်း သူပုန်တို့သည် ကျေး ဇူး သစ္စာကို ထေခံလွန်ပုန်ကန်
စား ချီအခိုက်အတန့်မျှမင်း ပြုနှင့်ရသည့်ကိုငှက်တော်သား တော်ညီတော်ဗိုလ်
များ တပ်များ သူရဲသူခက်တိုက်လှဝန်လှစင်လုံး မြင်း ရင်း အများ နှင့်အကြံမကြံမိ
အရပ်ရပ်တိုက်လုံလုပ်ကြိုရှင်း လင်း ချီပြည်တောင်ငူသဘာဝတီအုတ်ကန်ဝလွမ်း
ဆေး ကြံခင်း ဓနုဖြူတင်း သတပုသိန်မြောင်း မြဲခေါင်ဒဂုန်ဒလကိုး မြို့အရပ်
ရပ်မြို့ပြကျေး ရွာများ နှင့်လှေတက်အမြေခံသေနတ်လက်နက်ကိရိယာအများ ရ
တော်မူသည်။ သန်လျင်ပန်လိုင်သံလျင်ကြိုက်ခမီအရပ်ရပ်တွင်သူပုန်တို့ကဆီး ခံသည်
များ ကိုလည်း အကုန်အစင်ဘိုက်လံဖမ်း ဆီး သတ်သွတ်သည်ဟံသာဝတီပတ်လည်မည်သည့်
မြို့ပြကျေး ရွာမကျန်တိုက်လံဖျက်ဆီး သိမ်း ယူတော်မူပြီး လျှင်ဒဂုန်မြို့ကိုရန်ကုန်သ
မိုက်တော်မူ၍မြို့ပြကျွမ်း မြောင်းပစ္စင်ရင်လျှောက်ကံဇောင်း ပြနိုး နှင့်တကွ ရွှေ
နန်း စိုက်ဆောက်စပွယ်တော်မူသည်။ ဣပညီတို့ကိုလည်း မဇ္ဈိမာဒေသမင်း နှင့်
မြန်မာမင်း အဆက်ဆက်မိတ်သဟာယပြု၍ဆက်ဆံဘောက်ကား ရောင်း ဝယ်သည့်
အတိုင်း အစဉ်မပြုကိသဟာယဖြစ် ကြမည်အကြောင်း ကိုသုခမိန့်တော်ရဘေ
သံနှင့်စေရဘေတွင်ရန်ပညီတို့ကလျှောက်သည်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်စာတွင်အရှင်
မိသဟာယဖြစ်ကြမည်အကြောင်း ကိုကြား သိတော်မူရသည်။ ဟံသာဝတီမြို့မင်း
ပြုသူတို့သည် ငါသူရဲသူခက်ရဲမက်တော်တို့ကိုစစ်ဦး ဘက်ရှည်၍မထွက်မတိုက်ပုံမြို့ကိုသာ
လုပ်ဆောင်ကိုး ယိုး ချီနေသည်ကိုတိုက်လုံလုပ်ကြံတော်မူမည်ရန်ပညီတို့တွင်အမြောက်
လက်နက်အများ ရှိကြောင်း ကိုလည်း စေသူသံတို့တွင်ကြား တော်မူသည်။ ဟံသာဝတီ

မြို့ကိုလုပ်ကြံပြစ်ဖြူရန်အမြဲခံ၍ဝင်၄ဝင်၃ဝင်၁ဝင်အမြဲခံ၁၂အလိုတော်ရှိသည်။
 အချစ်မေတ္တာနှင်းပေးစေချင်သည်။ ပဲကူးတလိုင်တို့မှလည်း ဖရင်သစ်ဂုံပညီ
 ဖရနောသည်ပဲကူးတလိုင်တို့နှင့်တကွ တစ်ပွဲပြီးတည်း ပြု၍အမြောက်၆၀သေနတ်
 ၃၀၀ဆေး ကျည်စေ့ခဲမကန့်အများ ပေး၍ ပဲကူးတလိုင်တို့ကိုအားမြှောက်သည်
 ဟိုင်းကြီး ဂုံပညီတို့လည်း ငါဘဝရှင်အလောင်းမင်းတရားကြီးဘုရားနှင့်ကံစပ်
 ၍သုခဒုက္ခ၂ပါးကိုမေးမြန်းပြောဆိုကြရသည်။ ဖရင်သစ်ဂုံပညီကတလိုင်တို့ကို
 တဆအားပေးပြုသည်ကိုထောက်၍ဟိုင်းကြီးဂုံပညီအရှင်စီးပွားကိုမျှော်၍၀ကို
 ၂ဆထက်ပင်ပြုသင့်မည်ထင်သည်။ ဖရင်သစ်ဂုံပညီဖရနောကိုလည်း ပြည်ရွာနှင့်
 မတန်သူဖြစ်၍သံလျင်မြို့ကသင်္ဘောကိုနှုတ်ယူ၍နှင်လိုက်သည်။ ပင်လယ်၀သို့ရောက်ပြီး
 အင်္ဂလိပ်မင်းကဂုံပညီသို့စေသူပို့က်ထည်ကိုလည်း ၁၁၁(၇)ခုနယုန်လပြည့်ကျော်၁၁
 ရက်နေ့ရန်ကုန်မြို့တော်သို့သင်္ဘောနှင့်ရောက်လာ၍မေးလျှင်အင်္ဂလိပ်မင်းက
 ဂုံပညီသို့စေသည်လေမသင့်၍ရွှေစက်တော်အောက်ရောက်ဝင်ကြောင်းကိုရှိခိုး
 သံတော်ဦးတင်သောကြောင့်အကြောင်းနှင့်စေပါးမေးမြန်းသင့်သည်ဖြစ်၍
 ကောင်းမွန်စွာထား၍ရှိကြောင်းကိုအမိန့်တော်ရှိသည်။ ငွေတော်လည်းသေ
 နတ်ဝယ်ရန်စေသူသံတွင်ပေးလိုက်သည်။ ဟိုင်းကြီးဂုံပညီစန္ဒရင်တို့ကိုပေးသည့်
 ရာဇသံ။

(သက္ကရာဇ်၁၁၁၃ခုနယုန်လပြည့်ကျော်၁၂ရက်နေ့)

(လောင်းမိန့်၊ မှတ်၁၄၊ စာ၅၂-၃)

ဘုန်း၊ တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောသူနာပရန်တပွဒီပက ဟောစေယျ
 ဝဗျနတို့တိုင်း ကြီး များ သခင်ဖြစ်တော်မူသောပတ္တမြား ဣန္ဒနီလာမသဘာရကန်
 ဥဿာယား ဖြောင့်မျက်ရွဲပုလဲပယင်း ရွှေငွေကြေး သံခဲမရတနာတွင်း အပေါင်း
 တို့၏သခင်ဖြစ်တော်မူသောဘုရား သဗ္ဗညုဗျာဒိတ်တော်ရကောင်း ကင်ပျံသော
 ရသေ့တို့ဟောသောသိုက်ဝင်သဘာဝဒါယကာဖြစ်တော်မူသောဝမ်း သောရသ
 ဇာဓိဗျာဒိတ် သောလောကမင်း ကျင့်ငှါး သောသင်္ကတရား ဤ သောပဋိညာဉ်
 ယမမင်း ၏သဘောကဲ့သို့တည်မတ်သောငှါး သောဂတိမင်း ကျင့်တရား အပေါင်း
 တို့နှင့်ပြည့်စုံတော်မူသောစည်း လဲဣလည်ကောက်ကျစ်သောတဖက်သား ရန်သူတို့
 ကိုသဏ္ဌာန် ဝေဿဝဏ္ဏ၊ ယမကအာဇ္ဇဝကတို့၏လက်နက်ကြီး ငှါး နှင့်အတူဆန္ဒအတိုင်း
 ကြေပျက်လွှင့်ဝေး စေသကဲ့သို့တရား သဖြင့်စီရင်တော်မူလေ့ရှိသောဘုန်း လက်ရုံး
 ပညာတော်ရှင်ဖြစ်တော်မူသောဆင်ဖြူဆင်နီဆင်ကျား များ သခင်ဖြစ်တော်မူ
 သောအဆောင်ဆောင်သော ရွှေနန်း ရွှေပြာဒိသခင်ဖြစ်တော်မူသောအာဒိစ္စ
 ဝံသနေမင်း ၏အဆက်အနွယ်ဖြစ်တော်မူသောအယုတ္တပူရမည်သောရတနာသိင်္ဃီကုန်
 ဘောင်ရွှေပြည်ကြီး ကိုအစိုး ရတော်မူသောအကြည်တော်အလောင်း မင်း တရား
 ကြီး ဤသား မှာအပ်သောပဲကူး ပြည်ကိုအစိုး ရသောအကြည်တော်သည်လည်း ရှေး ဘ
 ဝအဆက်ဆက်ကတည်းက ပစ္စေကဗုဒ္ဓိသဘာဝတို့၌ ဒါနအလှူကို ပေး၍ ပန်ခဲဘူး သော
 ကုသိုလ်ကြောင့်ရတနာပူရမင်း တိုင်း နိုင်ငံထွင်ကွန်တော်ဖြစ်လျက်ထူး သောကုသိုလ်
 စေတနာကြောင့်အရှင်ကိုအရှင် မမှတ်ပြုကျင့်သည့်နှင့်ပင် လောကဝယ်ထူး သောသမ္မ
 တိမင်း စည်း စိတ်ကိုရ၍အရှင်ကိုကွန်ပြုပြန်ရသည်' ငါလည်း ပျက်ပြီး သောပြည်ရွာ
 သဘာဝတော်မြတ်ကို ရှေး ဘုရားအဆက်ဆက်တို့၌ ပါရမီ ပုညသမ္ဘာရအဆောက်အဦး
 ဘုရား ရှင်ဗျာဒိတ်တော်ဝင်အလောင်း ဖြစ်၍အနည်း ငယ်မျှနှင့်တည်ထောင်၍
 မင်း အဆက်ဆက်တို့လက်ထက်ရိုင်း ပျက်စီးလွတ်သမျှထီး ဆောင်း မြို့စား စေသော
 အပေါင်း တို့ကိုမီး မကျိုး ဖွံ့မရှာသတင်း ကျေး ဇူး ရန်နှင့်ပင်ပြန့်ကျင်၍ယဉ်ကျေး
 ပျက်ဝပ်ကျိုး နံ့ကွန်တော်ခံ၍တိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး သခင်ဖြစ်တော်မူသည်ကိုမသေဘက်
 အတ္တနေဘမတိအယုတိယု၍ ငါကဲ့သို့မျှမကဘုန်း ဤမ္ဘာရှင်ပင်ဖြစ်ပေသည်မယူမစွဲအဝ
 မင်ကံပြုမ္ဘာကုန်လူကိုကံခါနိုင်းဘူး သည်ကိုအစွဲပြု၍ငြိသား ရန်စိုက်ဘဝအဆက်ဆက် နိဗ္ဗာန်

မရောက်သမျှဘုရား ဂွင်နှင်ဂွင်ဒေဝဒါတ်ကဲ့သို့ဝိပါကဝဏ်အစည်ရန်သူဖြစ်မည် အလား ကိုမရှုသူပြုဘူး သောဘုရားသို့လက်စေတနာ ဖြောင့်ပြည်မြို့တိုင်း ခရိုင်နိုင်ငံ ရွှေထီး ရွှေနန်း ဆင်ဖြူဆင်နီဆင်ကျား ပတ္တမြား ရတနာသင်္ဃာတိလေသည်မ ယူမစွဲအကြံမရှိမိအလုံး အရင်း ဆင်း မြင်း ဗိုလ်ပါနှင်လှာစစ်ပြုရာ သော်လည်း ဘုရား လောင်း တို့တန်ဆာကိုစွဲ၍ ၂သိန်း ၄ သောင်းအထူရှိသော မဟာပထဝီ မြေကြီး နှင်အတူသည်း ခံလျက်ရန်ကုန်မလိုသက္ကဝါအပေါင်း တို့ကို ၅၂၀ ပါး သော မေတ္တာစိတ်နှင်သဘာဝဘုရား သဗ္ဗညုတဖောတော်မူသောပိဋကတ်သုံး ပုံထွက်လာ သည်အတိုင်း တရား သဖြင့် ဟောကြား ဆုံး မပဲ့ပြင်၍သာ နေသည်ယခုချီတော်မူ ၍အကြံအရပ်သို့ ရောက်သည်လည်း ကောဏ္ဍသန်ဂေါဓာဝံကဿပ ဂေါတမဘုရား သခင်တို့၏ဓါတ်မွေတော်ဌာပနာသား ဂါသိက္ခိယကုန်း မြတ်သရီဓါတ်မွေစေတီ တော်မြတ်ကိုဖူး မြော်လိုသည်တကြောင်း ဘုန်း ကြမ္မာဂွင် ဖြောင့်ပြည်ထောင် ချင်း မင်း တို့ကိုသိခြင် စေလိုသည်တကြောင်း ပြည်အင်္ဂါရပါး ထွင်သခါဟူသောပြည် ထောင်ချင်အင်္ဂါတပါး သည်ဖြစ်ခဲ့သောအရသဖြစ်၍သုခဒုက္ခ ၂ ပါး ကိုပြောဆိုလိုသည် တကြောင်း ဘုံသုံး ပါး ခွဲစက်ရအာတ်ကဲ့သို့နစ်မွန်း မြောပါပြုလေကုန်သောသက္ကဝါအ ပေါင်း တို့ကိုဘုရား သဗ္ဗညုတဖောတော်မူသည်အတိုင်း ဟောကြား ၍နတ်ရွာ နိဗ္ဗာန် ဇွဲး ကိုပြည့်စုံ၍ပြည်ထောင်ချင်း မင်း တို့၏အဆက်အကပ်ကိုခံလိုသည်တကြောင်း ၊ အ ကြောင်း ၄ ရပ်နှင်သကြား တည်သောဒဂုန်ဆင်ပျံဂွင်ကိုရန်ကုန်မြို့သမိုက်တော်မူ ၍ထီး နန်း ကနက်စိုက်ထောက်နေသည်၂လကျော်၃လခန့်ရှိ၍ မှုအကြံအရပ်ထွင်မြို့ ကြီး ရွာကြီး ဖြစ်လျက်ဆရာကောင်း များ ကောင်း မတ်ကောင်း ပညာရှိသုခမိန် ကောင်း မရှိလေသကဲ့သို့အကြည်တော်ကသတင်း စကား မကြား ရ၍မြင်စရိတ်သူ ဝဲ တို့မော်ဝန်း ဘက်ကဆောင်ယူခဲ့သည့်ပဉ္စင်း ပညာဒီပကိုသတင်း ကြား စေတော် မူလိုက်သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုပဌမဝါဆိုလဆန်း ၂ ရက်နေ့ဝဲကူး သို့မြင်း စာရိတ် သူငယ်တို့မော်ဝန်းဘက်ကဆောင် ယူခဲ့သည့်ပဉ္စင်ပညာဒီပကိုစေသည့်ရာဇသံ

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၃၊ စာ ၂ - ၁၃)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောသဘာဝနာဒါယကတော်ဆင်ဖြူများ
သခင်ဖြစ်တော်မူသော ရွှေနန်း ပြဿဒိသခင်အာဒိစ္စဝံသနေမင်း ၏အဆက်
အနွယ်ဖြစ်တော်မူသောဘုရား သခင် ရွှေဗျာဒိတ်တော်ရရသေ့တို့ဟောတော်
မူသောသိုက်ဝင်ဖြစ်တော်မူသော ရွှေငွေကျောက်သံပယင်း ရတနာထွင်း များ
သခင်ဖြစ်တော်မူသောစည်း ကျွေကောက်ကျစ်သောပြည်ဆူး ပြည်ညောင်သူပုန်
သူကန်တို့ကို ဝေယဝဏ္ဏယမကသိကြား အာဇ္ဇာဝကဘီလူး တို့၏လက်နက်ကြီး ၄ပါး နှင့်
အတူဆန္ဒအတိုင်း ဖြေပျက်လွှင့်ဝေး စေနိုင်သောဘုန်း လက်ရုံး ပညာတော်ရှင်
ဖြစ်တော်မူသောယမမင်း ၏သဘောကဲ့သို့ဆန္ဒာဒေါသဘာယာမောဟ၄ပါး သော
ဂတိတို့၌မတိမ်း မစေောင်း စီရင်လုပ်ကြံလေ့ရှိတော်မူသောရတဓမ္မအပရိဟာ
နိယ၊ သင်္ဂဟတရား ၄ပါး တို့နှင့်မကင်း ယိုယွင်း သောတိုင်း ခရိုင်နိုင်ငံသဘာ
နာတော်မြတ်တို့သည် ကောက်သိမ်း ပြုစုချီး မြှောက်မည်သူမရှိပြည်အညာ ခြေကိုအ
မွေခံတော်မူသောအညှင်ဘဝရှင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်
တော်ရှိသည်။ သိန်နီစေတီဘွား ရတနာပူရအဝမင်း သည်ဘေး လောင်း တော်
ဘိုး လောင်း တော်အဆက်ဆက်ကပြုစုသည်ဆင်လုံး မြင်း ရင်း လက်နက်သင်း ပင်း
အများ နှင့်ပင်တိမ်း ယိမ်း ပျက်စီး သည်မှာသုတယောက်သည် ကောင်း ဘို့ရောက်
သုတယောက်ကား ပျောက်လင့်ကသောဓမ္မတရား ရှေး သူဟောင်း တို့ဆိုသည်နှင့်အညီ
ပြည်တိုင်း နိုင်ငံသဘာနာတော်မြတ်အစီး အပွား ၌အာရုံပြုတော်မူ၍သိမ်း မြန်း
တော်မူလျှင်ရတနာပူရအဝအရိမဒ္ဒနာ၊ ပုဂံသရေခေတ္တရပြည်တလိုင်း ကိုး မြို့
ရတမညတိုင်း ၊ ပုသိန်မြောင်း မြ၊ မော်ဓင်ကွန်း မှစ၍တရုတ်ယိုး ဒယား က
လား မကျန်တိုမင်း ကွန်လွင်ဖြစ်လတ္တံ့၊ သိုက်ခါတ်နှင့်အညီအရပ်ရပ်ထီး ဆောင်း
စေတီဘွား မြို့စား တို့သည်ကျေး ဇူး သစ္စာတော်၂ပါး ကိုခံ၍ကသယသုခစိတ္တသုခ
၂ပါး ကိုကြံကုန်သည်။ သိန်း နီစေတီဘွား ကအမှူး အမတ်တို့ကိုစေ၍ဆက်ရန်ပန္နာ
ကရနှင့်ဓါး မကျိုး လုံမရွနွား အိုခြံသိရွှေစက်တော်အောက်ရောက်သည်အရ
သည်ပညာရှိတို့သဘောလက္ခဏာဖြစ်တော့သည်။ ဟံသာဝတီအရေ တော်ကုန်စဲစဲ
ဖြစ်၍ချီတော်မူမည်သိန်း နီစေတီဘွား တို့နေရပ်သည်တိုင်စွန်ဖြစ်၍သီး ဆို့ရပ်ခံ
ရမည်အမှုရှိလျှင်ဆက်ရံလက်ဆောင်လက်နက်နှင့်အမတ်ပေါင်စိုင်း တို့ကိုစေ

20 June

I755

၍ရန်ကုန် ရွှေမြို့တော်မှ ဘဏ္ဍာရေးရမည်

20 June

I755

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခုပဋ္ဌမဝါဆိုလဆန်း ၁၂ ရက် နေ့သန်း နီတော်
ဘူးကိုပေးသည့်ရအံ့

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်၎င်း၊ ၁၁၆ - ၁၇)

မဂ္ဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကို

ဝိသိယမင်း ကြီး သက္ကရာဇ် ၆၅၅ ခုထီး နန်း စိုက်၏ ဥက္က မသီလ စတုဒီပရ သေသည်
သ ပြေပင် ရိပ်ကို ရေတွက်သတည်း ၊ ဒိပ္ပစက္ခုပဒဿနရ သေသည်ကန့် ကော်ပင်ရိပ်
ကို ရေတွက်သတည်း ၊ ဟောတက္ကသီလရ သေသည်ပြည် ညောင်ပင်ရိပ်ကို ရေတွက်သတည်း ၊
ဥက္က မဝဂ်အ ကောလိကရ သေအုန်း ပင်ရိပ်ကို ရေတွက်သတည်း ၊ ထိုရ သေသား သည်
ဓါတ်ကို ရေတွက်သတည်း ၊ ဓါတ်ကား ပါပ ဓါတ်သူရဇ္ဇ ဓါတ်အမြိတ္တ ဓါတ် ကောလိ ဓါတ်ဟူ သေ
ဓါတ်ကို စီရင်သတည်း ၊ အသိတိဂ္ဂှစ်ကို ဝိပြု၏ ၊ တူရသီဖြစ် သော ပါပ ဓါတ်တွင် သည်း သည် ၊
ဓါတ် ဖိုကသည် ဓါတ် မ ဓါတ် နှစ်ပါး ဖြစ်၏ ၊ မိတ်ကား သတ္တတည်း ၊ သူရ နှစ်ဓါတ်တွင်
သည် ဓါတ် ဖိုရသည် ဓါတ် မတည်း ၊ ဓါတ် ဖို နှစ်ပါး ဖြစ်၏ ၊ မိတ်ကား ယင် မတည်း ၊ အမြိတ္တ
ဓါတ်တွင် လေး သည် ဓါတ် ဖို ခြောက်သည် ဓါတ် မတည်း ၊ ဓါတ် နှစ်ပါး ဖြစ်၏ မိတ်ကား စကီး
တည်း ၊ ကောလိ ဓါတ်တွင် နှစ်ကား ဓါတ် ဖို ငါး ကား ဓါတ် မတည်း ၊ ဓါတ် နှစ်ပါး ဖြစ်၏
မိတ်ကား ဥဂ္ဂှစ်တည်း ၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ မူလဟူ သော ဤငှန်း သစ်ရပ် ငုံ့၍ အရှေ့ မြေခံ
မူလရှား တည်း ၊ သစ်ရပ် ငုံ့၍ ၊ အရှေ့ မူလကုက္ကိုတည်း သစ်ရပ် ငုံ့၍ ၊ အရှေ့ ဧတိင်
မူလ ခုဆန်တည်း သစ်ရပ် ငုံ့၍ ၊ ဧတင် ငှမူလသီး တည်း သစ်ရပ် ငုံ့၍ ၊ အနောက်
ဧတင် မူလပ ဧတက်တည်း သစ်ရပ် ငုံ့၍ အနောက် မူလ ပေါက်တည်း သစ်ရပ် ငုံ့၍ ၊
အနောက် မြေခက် မူလ မအူတည်း သစ်ရပ် ငုံ့၍ မြေခက် မူလလိန်တည်း သစ်ရပ် ငုံ့၍
အင်္ဂကား အဋ္ဌ မုတ်ဖြစ်၏အင်း ဖိလဝ စုတ်လက် ဝဲသွား ဂအင်း ၊ စတုရ ဂ် နိပါတ်အင်း
ကျယ်သက် တော် ဂှစ်ဆယ်အင်း ၊ သက် တော် ဂှစ်ဆယ်တစ်ခုအင်း ၊ သင်္ချာ ၅၀၀၀ အင်း ၊
သည်အင်း ခြောက်အင်း ကို စုလ္လသီအင်း ခြောက်ထပ်ဆိုသည် ၊ စုလ္လသီရိအင်း ခြေခံ
ထပ် ၊ ဆင်မသား နို့စို့ ၊ မြင်း မသား နို့စို့ ၊ ဘုမ္မစိုး နတ် ၊ ကျောက်ကို ထု၍ ပြင်သို့
မျက်နှာပြုထား ၊ ရ သေပြုသော အခါ သိမ်ထဲတွင် လွယ် သော သပိတ် ၊ သွာသူရ နတ်ကို မန္တန်
ကို ရေး သည် ကျောက် သေတ္တာ နှစ်လုံး ဓါတ် လေး ရပ်ကို တိုက်သီဟပါ ကျောက် သေတ္တာ လုံး
ရေ ၂၀ စီ ရင်သည် အင်အား အဋ္ဌ မုတ် ခြောက်ထပ်အင်း ဖိလဝ စုတ်လက် ဝဲသွား ခြေခံ
ဆယ်ဂှစ်အင်း ၊ သက် တော် ဂှစ်ဆယ်အင်း ၊ သက် တော် ဂှစ်ဆယ်တစ်ခုအင်း သင်္ချာ ၅၀၀
အင်း စုလ္လသီရိအင်း ခြေခက်ထပ် ကျောက် သေတ္တာ ဤသီဟပါ နှစ်လုံး ဓါတ် ဖို ဓါတ် မအဋ္ဌ
ပုတ် ခြေခက်တပ်အင်း ၊ အာဇ္ဇာ ရဥဒကရ သေ ၊ ဒေဝီလရ သေ ၊ ဥရု ဝေလကဿပ

ရ သေ၊ န ဒီကဘယပရ သေ၊ ဂရဘယပရ သေ၊ သုသီမရ သေတို့အရပ် များ ကို
 ရေး သား ထား သည်၊ ရန် အောင် သော မန္တန် များ ကိုလည်း အင်း ရေး သည်၊
 စာ ခြောင် ရေး သည်၊ သိကြား ၊ စတု လောကပါလာ ၊ မ ဟေသရ ၊ စန္ဒီ ၊ ပရ မီ
 သွာ ၊ မဟာ ပိန္နဲ ၊ ပိဿနိး ၊ အဿူရိန် ၊ နေ နတ်သား ၊ လ နတ်သား ၊ တိမ် နတ်သား ၊
 ရုက္ခ စိုး ၊ အာကာသ စိုး တဆယ့်ရှစ် ပါး သော နတ်တရ ဘုရားရှစ် ပါး သော နတ်တရ ဘု
 နှစ်ဆယ့် လေး ပါး သော နတ်ငါး ရ ဘုရား ဆယ် သော နတ်တို့အရပ် များ ကိုလည်း ရေး
 သား ၍ ဗေဒင်ကျမ်း ရိုး နှစ်ဆယ့် ခြောက်ကျမ်း မှလာ သော အရသာသိန္နိက ဝေရ
 ကျမ်း မှထွက် သော အချက် မန္တန် မန္တ သားတို့ကိုအင်း ရေး သင့်လည်း အင်း ၊ စာ
 ခြောင် ရေး သင့်လည်း စာ ခြောင် ရေး သည်၊ သောတ ဂီရိ နတ် နှင့်တကွ
 သောတ ပန်တည်ကုန် သော ဘီလူး ၁၀၀၀ တို့ကို မန္တန် မန္တ သား တို့ကိုလည်း ဖြိုခွဲ ခါး
 ပြုပြီး ငယ် များ ထွင် စာ ခြောင် ရေး သည်၊ ကပ္ပတိ လေး ပါး ကိုလည်း ဂူ မသုဖြင့်
 သဏ္ဍန် ပြု၍ ရေး သည်၊ လင်္ကာ ဒီပက္ခန်း ထွင် စေ၍ သေဥ ပလ္လဝတ္ထ နတ် သမန် ဂုတ် တောင်
 စေ၍ သေသ ဖန် ဂုဏ် နတ်လင်းလွန်းပင် ခြံသ ဖန် ဝတ္ထ နတ်အရပ် များ ကိုလည်း ရေး
 သား စေ၍ စေသည်၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကြီး ကိုအစိုး ရ သော ဝိသိယ မင်း ကြီး သည်
 သက္ကရာဇ်တို့ ၆၅ ခုတွင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကြီး နန်း စိုက်၍ မင်း ပြု၏၊ သက္ကရာဇ်တို့ ၇၃ ခု
 က်ဆုန်လပြည့် ကျော် ၁ ရက် ၃ နေ့ ဝိသိယ မင်း ကြီး မှာသား တော် ပိပ္ပသ ဘုရားကို ဖွား
 တည်း ၊ ထိုပိပ္ပသ ဘုရား မင်း သား အသက် ၁၅ နှစ် မြောက်သက္ကရာဇ်တို့ ၈၈ ခုတွင် ဝိသိ
 ယ မင်း ကြီး အနိစ္စ ရောက်၍သား တော် ပိပ္ပသ ဘုရား မင်း သား နန်း တက်၏၊ ကပ္ပိ
 လဝတ်ပြည်ကြီး ကိုအစိုး ရ သော သု ခေါ့ဓန မင်း ကြီး သက္ကရာဇ်တို့ ၆၅ ခုက ပိပ္ပသ ဝတ်
 ပြည်ကြီး ကိုထီး နန်း စိုက်၍ မင်း ပြု တော် မူ၏၊ သက္ကရာဇ်တို့ ၆၈ ခုက ဆုန်လပြည့် ၆
 နေ့ဘုရား နှလင်း သိဒ္ဓါတ်ကုမာရ မင်း သား ကိုဘွား တော် မူသတည်း ၊ သက္က
 ရာဇ်တို့ ၈၄ ခုရသ မသုဘသုရသ မ ရွှေနန်း တော် နှင့်သ မန္တထက်ဝန်း ဖြင့်တိုင်း ခ
 ရိုင် တော် နှင့်တကွသိမ်း ရုံး တော် မူ၍ ကပ္ပိလဝတ်ပြည် တော် ခြံသု ခေါ့ဓန မင်း ကြီး
 ရွှေနန်း တက် တော် မူ၏၊ သု ခေါ့ဓန မင်း ကြီး နှင့် ဝိသိယ မင်း လည်း မဟာ မိတ္တ
 ဖြစ်၍ တယောက်အကျိုး ကိုတ ယောက် ဆောင်ရွက် လေ့ရှိကြသတည်း ၊ ရာဇဂြိုဟ်အစ
 ရှိ သော သောဋ္ဌသပြည်ကြီး တို့၌ ဗဟိုရ် စည်ဟုအစဉ်ပြု၍ တည်သည့်ကား ဩကသာ လော

ကတည်ဟန်ကိုအကြောင်း ပြု၍တည်သတည်း ၊ ဩကဘသ လောကတည်ဟန်အချင်း အရဘ
ကား မြေ ရေ လေအထူတို့ဖြင့်ကြိုခိုင်စွာတည်၏ ၊ ထိုတည်သော မြေအထူကား ယူဇနာ
၂၄၀၀၀ ၊ ထို မြေကိုခံ၍တည်သော ရေအထူကား ယူဇနာ ၄၀၀၀၀တည်း ၊ ထို မြေ
ရေတို့ကိုခံ၍တည်သော လေအထူကား ယူဇနာ ၆၀၀၀၀တည်း ၊ ထို မြေ၏အပြင်၌
အချင်း ယူဇနာ ၁၂၃၄၅၀ရှိသော စက္ကဝဠာထိုက်သည်တည်၏ ၊ ထို စက္ကဝဠာထိုက်
၏အလယ်ချက်မ၌ထက် အောက်ယူဇနာ ၆၀၀၀၀၀ရှိသော မြင်မိုရ် တောင်မင်း
သည်သီဒါယက္ကရတန်၌ ငဲ့တကွ ပေ၏ထွန်း ၏ ၊ ထိုမြင်မိုရ် တောင်၏ထိပ်ပြင်၌အချင်း
ယူဇနာ ၁၁၀၀ရှိသော ပင်လယ်ကသစ်ပင်မင်း သည် ရေဘက်၏ ၊ မြင်မိုရ် တောင်၏
အရှေ့မျက်နှာထုအပြင်၌ယူဇနာ ၃၀၀၀ရှိသော ဩပုရိဒေဟာဏ္ဍန်း ကြီး သည်အရံ
၅၀၀၀၀၀၀၀တည်း ၏ ၊ ကျွန်း ဦး ခွဲအချင်း ယူဇနာ ၁၀၀ရှိသော ကုက္ကိပင် ရေဘံ
၏ ၊ မြင်မိုရ် တောင်၏အနောက်မျက်နှာ ရေအပြင်၌ယူဇနာ ၃၀၀၀ရှိသော အပြ
ဂေါရဘဏ္ဍန်း ကြီး သည်အရံ၅၀၀၀၀၀တည်း ပေ၏ထွန်း ၏ ၊ ကျွန်း ဦး ခွဲအချင်း ယူဇ
နာ ၁၀၀ရှိသော ထိန်ပင်သည် ရေဘက်၏ ၊ မြင်မိုရ် တောင်၏ မြောက်မျက်နှာ ရေ
အပြင်၌ယူဇနာ ၈၀၀၀ရှိသော ဥတုကုရုဏ္ဍန်း ကြီး သည်အရံ၅၀၀၀၀၀တည်း ပေ၏
ထွန်း ၏ ၊ ကျွန်း ဦး ခွဲအချင်း ယူဇနာ ၁၀၀ရှိသော ပဒေသပင်မင်း ရေဘက်
၏ ၊ မြင်မိုရ် တောင်၏ဒက္ခိဏ ရေအပြင်၌ယူဇနာ ၁၀၀၀ရှိသော ဇမ္ဗူဒီပါဏ္ဍန်း ကြီး
သည်အရံ၅၀၀၀၀၀တည်း ပေ၏ထွန်း ၏ ၊ ကျွန်း ဦး ခွဲအချင်း ယူဇနာ ၁၀၀ရှိသော
သပြေပင်မင်း သည် ရေဘက်၏ ၊ ဤသို့ဩကဘသ လောကတည်သည်ကိုဥပမာပြု၍ ရာဇ
ဂတမြို့၏အလယ်ချက်၌ ဗဟိုရံစင် ဆောက်၍ ဗဟိုရံစည်တီး သတည်း ၊ မြို့အနောက်မျက်
နှာ၌ သစ်မည်း စည် ၊ အရှေ့မျက်နှာ၌ ကျွန်း ၊ မြောက်မျက်နှာ၌ သရက် ၊ တောင်
မျက်နှာ၌ ပေါက် ၊ အလယ်ချက်မ၌ စကား ဟူသော ဤငါး လုံး သော သစ်တို့ကို စည်ပြု၍
ဤငါးလုံး သော စည်တို့ကို သောဠသပြည်ကြီး တို့ခွဲအစဉ်နိစ္စ မပြတ်တီး သတည်း ၊ ထိုမှတ
ပါး ထွက်စည်ဝင်စည်တို့သည်ကား မင်း တို့အသုံး အဆောင်သတည်း ၊ ဗဟိုရံစည်
တော်အိမ်ရှင်စည်တော် လေး ၊ ပေါင်း စည်တော်ငါး လုံး ကို ဗေဒင်သုံး ပုံမှထွက်
သော ဂါထာတို့ကို ရသေ့တို့ကို ရွတ်စေ၍ ပုဏ္ဏား တို့ကို နတ်ပူဇော်စေ၏ ၊ ဗေဒင်သုံး
ပုံမှလာသော အဂ္ဂပုတ်၌ ထပ်အင်း စတုရင်္ဂနိပါတ်အင်း သက်တော်ရှစ်ဆယ်အင်း ရှစ်

မယ့်တခုအင်း စပွာနဝထွက်အင်း သင်္ချာ၅၀၀၀အင်းတို့ကိုစည်တော်ငါးလုံးတွင်အရင်း
ကသလုံဖူး နှင့်နှံစေသည်။ အင်း ဦး ကိုသစ်ဖူး သို့သား ရသည်။ သစ်ဖူး တွင်
ဖဒုဒ္ဓါယ လေး အင်း သံကြီး လေး ပါး မဟေသရနတ်မင်း မန္တန်သိကြား မင်း ဂါထီ
စတုလောကပါလာနတ်တို့မန္တန်များကိုအင်း ရေး သင့်သည်။ စာကြောင်း ရေး သင့်
သည်ဆိုသောအရာတို့ကိုထား နှံ့သည်ကမ္ဘာနတ်ပေါင်း ၅၅၀အရပ်တို့ကိုစုပုံဖြင့်
ရေး သည်။ ရသေ့မန္တန်နတ်တို့မန္တန်များကိုအရင်း အဖူး စာကြောင်း ရေး
သည်။ ထွက်စည်ဝင်စည်တွင်လည်း ရေး သည်။ နှံ့ခရောင်တံမှိုက်ရှည်တံပိုး လင်း တွင်း
မောင်း ခရုသင်း များ တွင်လည်း စာကြောင်း သင့်သည်စာကြောင်း အင်း သင့်
သည်လည်း အင်း ရေး သည်ဆိုစည်တော်တို့ကိုတယောကင်း မွန်မျိုး မန္တန်မန္တရား
တို့ဖြင့်ပန်စေသည်ခြင်း ၀ဂမွှင်၅တွင်း ရထုံးစီ၊ ထုံးနှင့်ရထုံးစီနှင့်စည်တော်ငါး
လုံး ကိုဆေး လျှော်၍သန့်ရှင်း စွာပြုပြီး လျှင်တိုင်ကြာပုံနှစ်တိုင်နှင့်ရင်ဖူး ညှိ
၍သင့်အောင်ထောင်စေပြီး လျှင်အောင်ချက်မှတ်၍တိရေး၏။ စည်တော်ကျက်
သောခါပထမနွား နက်ရေနှင့်ကျက်ရသည်။ သွေလျှင်ခါပြန်၍ဒုတိယတဖန်ကျက်ပြန်
ရသည်။ စည်တော်များကိုသိပ်၍တဆောင်း တော်သို့တင်ရ၏။ ထိုငါးလုံး သောစည်
တို့ကိုသောဠသပြည်ကြီး တို့၌နီစွမပြတ်တိလစ်သတည်း ။ သက္ကရာဇ်တိုငူနေ နောင်နှစ်
ဖြစ်မည်။ အဓိမာယ်လည်း အဋ္ဌာရသက္ကိမ်မည်။ လေးလရက်စုံရမည်။ ထိုနှစ်၌ရ
ဇာဘိသေနခံလိုသည်ဖြစ်၍မိဃဟာသကအရှင်ဖြစ်သောကပ္ပိလဝတ်ပြည်ကိုအစိုးရ
သောရဇာဓိရဇာမင်း တရား ကြီး သို့ကန်တော့လက်ဆောင်တော်ဆက်၍ရ
ဇာဘိသေနခံမည်သဘောလက္ခဏာကိုလျှောက်သည်။ ရဇာဘိသေနခံသည်တွင်မြတ်
စုစနယ်ရိုးတို့တင်ဆောင်သောထီး ဖြူတော်နှစ်ဆယ်နှစ်စင်း ကိုမှတ်စီနှင့်ပေး အပ်
တော်မူသည်ကား ကနက္ကဒါဏ်ထီး တော်၂၊ ဥရုထီး တော်၂၊ သမုဒ္ဒဇာထီး
တော်၂၊ ကြွင်းထီး တော်၂၊ စန္ဒထီး တော်၂၊ သူရိယထီး တော်၂၊ ပဒုမ္မထီး
တော်၂၊ သမုက္ကထီး တော်၂၊ သမုဒ္ဒရဇာထီး တော်၂၊ ကမ္မထီး တော်၂၊ ဝိသက္က
ထီး တော်၂၊ ထီး ဖြူတော်၂၂စင်း တွင်ကနက္ကဒါဏ်ထီး ဖြူတော်သည်ထီး ၀၅၅၊ ထီး
လက်၃၆စီး ။ ထီး ထောင့်၃၉စီး ။ ထီး လုံး ပတ်တတွာနှင့်၄၀ထီး ချက်အစသည်လက်သံ
တောင်တွင်ခုံတက၊ စောက်ကား နီ၂၂၃ရွှေပစ္စန်းခွန်မွမ်း ပတ္တမြား အပြည့်စီသည်။

ထီး ရိုး သံခင်း တွင် ရွှေပစ္စုန်ခွန်မှမ်း ချီ၍၂၂တွင်ပတ္တမြား ရရစ်စီသတည်း ၊
 ရွှေညောင်ရွက်၂၀၀ သုံးဆင့်၊ ပတ္တမြား ဆိုင်း ၁၀၀၊ သန္တာဆိုင်း ၁၀၀၊
 ပလဲဆိုင်း ၁၀၀၊ ဂေါ်မိတ်ဆိုင်း ၁၀၀၊ စိန်ဆိုင်း ၁၀၀၊ ပြယား ဆိုင်း ၁၀၀၊
 ထီး အုံကိုရတနာ ခုနစ်ပါး အတိစီသည်၊ ထိုထီး သည်ကား ထီး တကတို့ထက်မြတ်သော
 ဤငှက်နက္ခဒါန်မည်သတည်း ၊ သမုဒ္ဒရာဇ်နတ်သမီး စောင့်၏ ၊ ထိုကနက္ခဒါန်
 ထီး ကိုလုပ်သောအခါထီး ချက်စောင့်သောနတ်သမီး တို့ကိုများစွာသောအပေး
 အကမ်း တို့ဖြင့်တင်၍ ဧကောင်း ပန်လုပ်ကူးခြင်း တို့ကိုကား ဒေဝဂုဏ်ရှိသူတို့၍
 နတ်ပူဇော်ဂါယာဖြင့်နတ်ပူဇော်စေ၊ ဥဇျာထီး ဖြူတော်ကား ထီး ၀၆၇၂၊ ထီး အုံ
 ကိုနဝရဝံအတိစီသည်၊ ရွှေညောင်ရွက်၄ဆင့်ပလဲဆိုင်း ၊ ဥဇျာမည်သောနတ်သမီး
 စောင့်၏ ၊ သမုဒ္ဒထီး ဖြူတော်ကား ထီး ၀၆၇၂၊ ဥဆင့်ရွှေညောင်ရွက်၃၀၀၊ ပလဲ
 ဆိုင်း ၃၀၀၊ နီလာဆိုင်း ၃၀၀၊ သမုဒ္ဒနတ်သမီး စောင့်၏ ၊ ဤငှက်ထီး ဖြူတော်
 ကား ထီး ၀၆၇၂၊ ရွှေညောင်ရွက်၂၀၀၊ သန္တာဆိုင်း ၂၀၀၊ ကုရေရမည်သော
 နတ်သမီး စောင့်၏ ၊ စန္ဒထီး ဖြူတော်ကား ထီး ၀၆၇၂ ရွှေညောင်ရွက်၂၀၀၊ မြ
 ဆိုင်း ၂၀၀၊ စန္ဒမည်သောနတ်သမီး စောင့်၏ ၊ သူရိယထီး ဖြူတော်ကား ထီး ၀
 ၆၇၂၊ ရွှေညောင်ရွက်၂၀၀၊ ပတ္တမြား ဆိုင်း ၂၀၀၊ သူရိယမည်သောနတ်သမီး
 စောင့်၏ ၊ ပဒုမ္မထီး ဖြူတော်ကား ထီး ၀၆၇၂၊ ရွှေညောင်ရွက်၂၀၀၊ ဥသ
 ဘယား ဆိုင်း ၂၀၀၊ ပဒုမ္မမည်သောနတ်သမီး စောင့်၏ ၊ သမုက္ခထီး ဖြူတော်
 ကား ထီး ၀၆၇၂၊ ရွှေညောင်ရွက်၂၀၀၊ ဂေါ်မိတ်ဆိုင်း ၂၀၀၊ သမုက္ခမည်သော
 နတ်သမီး စောင့်၏ ၊ သမုဒ္ဒရာဇ်ထီး ဖြူတော်ကား ထီး ၀၆၇၂၊ ရွှေညောင်ရွက်
 ၂၀၀၊ ပလဲဆိုင်း ၂၀၀၊ သမုဒ္ဒမည်သောနတ်သမီး စောင့်၏ ၊ ကမ္ဘာထီး ဖြူတော်
 ကား ထီး ၀၆၇၂၊ ရွှေညောင်ရွက်၃၀၀၊ နဝရဝံကိုး ပါး ကိုပေါင်း၍သီသော
 ပန်း ဆိုင်း ၃၀၀၊ ထီး အုံရွှေစင်္ဘာယပြာဇာဖြောင့်အလုံး စုံကိုနဝရဝံစီသတည်း ၊
 ကမ္ဘာမည်သောနတ်သမီး စောင့်၏ ၊ ဝိသုဒ္ဓိထီး ဖြူတော်ကား ထီး ၀၆၇၂၊ ရွှေညောင်
 ရွက်၂၀၀၊ စိန်ဆိုင်း ၂၀၀၊ ပြယား ဆိုင်း ၂၀၀၊ ဝိသုဒ္ဓိမည်သောနတ်သမီး စောင့်
 ၏ ၊ ထီး ဖြူတော်၂၂စင်း တွင်ဥဇျာမည်သောထီး ဖြူကိုနန်း တွင်း ကျမ်း စင်ပဉ္စဖွင့်
 ရာ၏ ၊ သမုဒ္ဒထီး ဖြူတော်ကိုအရိုး မတတ်ရ၊ အနံအလှား ရံစီအခြေ ၆ချောင်း တပ်

သော ရွှေသလွန် ဘော်တွင်အထက်က မျက်နှာကြက်၍ ဖွင့်သတည်း ၊ ကနက္ခဒါန်ထီး
နှစ်စင်း ကိုကား ၊ ရာဇပလ္လင် ရွှေတွင်လက်ဝဲလက်ဖက် ဖွင့်သတည်း ၊ အရိပ်ခိုအပ်၏ ၊
ထိုမှကြွင်း သောထီး ၊ ရှစ်စင်း တို့ကိုကား ၊ ကနက္ခဒါန်ထီး နှစ်စင်း ဖွင့်မှလက်ဝဲ
လက်ဖက် ဖွင့်ရသတည်း ၊ ထီး ဖြူသင်ခရုသင်း လက်ဖက်လုံး အနဝဒတ်စသော
အိုင်ကြီး ရေရတနသီဒါရတနမြစ်ကြီး ငါး စင်း ရေ၅တန်သင်္ကဏ်မင်း မျိုးသ
မီး ကညာလက်ဝဲလက်ဖက် ယောက်စီစာရိတ္တပုဏ္ဏား လုလင်ဂယောက်စီစာတိပ
သဌေး ၄ ယောက်စီ ၊ ရသေ့ ၁၀၀ ၊ ကျွမ်းသီး ထည်လျှပ်အထဲအဖုံး ရွှေအသပြာအ
ချိန် ၂၀ ၊ နဝရပ်ဇပါး စီ ၊ အဝန်း နံ့သာပြောင်ထည်လျှပ် ရွှေချိန် ၉သပြာအထဲ
အဖုံး နဝရပ်ဇပါး စီထုံသင်း ထည်တယ်ဘရပ် ရွှေချိန် ၂၅၅၀၀၀ သင်္ကဏ် ၊ မျက်လုံး
၂၀၀၀၀ ၊ မင်နှင်မျက်နှာက ဖော်သည် ၊ အတောင် ၂၀၀၀၀ ၊ အခြား နှင့်ဥစွန်း
ပတ္တမြား စီကျော ၊ ကုံး ကိုနီလာတချမ်း စီ ၊ ကြောင်တချမ်း စီ ၊ ခြေကိုပြွယ်
စီ ၊ ရွှေချိန် ၉၀ ၊ ရွှေခွက်အုပ်ကား အထဲအဖုံး ခြေနှင်ရှစ် မြှောင်လုပ်သည် ၊ တညီ
အဖုံး ကိုပဒုမ္မာပွင့်ကဲ့သို့လုပ်သတည်း ၊ အထဲအဖုံး ကိုနဝရပ်စီသတည်း ၊ စောက်
ဝပ်တည်း ၊ အဝလက်သစ် ၂၀ ၊ အထွတ်ကိုစိန်တက်သတည်း ၊ ရွှေအသပြာရိက္ခနသ
တည်း ၊ အနား ရစ်၄ဆင့် ၊ မင်း ဧကရာဇ်တို့အမြန်အရသာထည်၍ စား ဘော်
ခေါ်ရသတည်း ၊ ရွှေဖလား ကြီး ကား အချိန် ၂၅၅၀၀၀ အနား ၅၀၀၀၀ တည်း ၊ နဝ
ရပ်ကိုး ပါး စီသတည်း ၊ ရွှေဖလား ငယ်ကား ၁၀၀၀၀ တည်း ၊ အနား ရစ်၈
ဆင့်တည်း ၊ မြအတီစီသတည်း ၊ ရွှေသင်ချောကား အသပြာ ၃၀၀၀၀ တည်း ၊ ရွှေသန္တ
ကား အသပြာ ၄၀၀၀၀ တည်း ၊ ရွှေကွမ်း လောင်း ကား အချိန် ၅၀၀ ၊ နဝရပ်အတီစီသ
တည်း ၊ ရွှေစွန်း ကား ၅၀၀၀၀ တည်း ၊ ရွှေအင်ကား သပြာ ၁၀၀၀၀ ၊ ဤကား အ
ငယ်တည်း ၊ အကြီး ကား အသပြာ ၃၃၀၀၀ တည်း ၊ ရွှေစလောင်း ၄၀၀၀ တည်း ၊ ရွှေ
တကောင်း ၅၀၀၀ တည်း ၊ ၁၂ မြှောင်လုပ်သည် ၊ စောက်ဝပ်တည်း ၊ အဖုံး ကား ၂၀
အမြှောင်မြတ်လေး ငုံသဏ္ဌန် နဝရပ်ဇပါး စီသည် ၊ ကျပ်ကြီး ကား အချိန် ၂၅၀၀ ၊
ကြာပဒုမ္မာပွင့်ကဲ့သို့ပွင့်ချပ် ၂၅၀၀ ၊ အနား ရေး ၁၀၀၀ ၊ နဝရပ်ဇပါး စီသတည်း ၊
ရွှေမြူတာလေး လုံး ငွေမြူတာလေး လုံး အချိန် ၅၀၀ စီ ၊ စောက်ဝပ်စီအဝပ် ၊ လှံထီး
အရစ်၄ဆင့် ၊ နဝရပ်စီ ၊ ရွှေအိုး ငွေအိုး ရွှေဖျင်း ငွေဖျင်း ကား အချိန်အသ

ပြာ ၂၀၀၀။ အနား ရစ်ကိုနဝရပ်စီသည်။ ရွှေမျှတ်ငွေမျှတ် ၂ ခုစီ။ အရိုး ကား
 အစိုး ရသေ့မင်း ခေါ် နံတော် နှင့် ဂြိုဟ်ရန်း စတုရန်း သစ်ကိုတတ်သည်။ ရွှေခြေ
 ဆေး အင်အချိန် ၃၄၀ တည်း ၊ ကျပ်ဖလား အချိန် ၂၂၀ ရပ်စီသည်။ ၊ မင်း
 ခေါင်မင်း တရား တို့ထီး နန်း ဥကင်တက် သောအခါမြတ် သောမင်း သမီး နှင့်
 စား တော် ခေတ်ရန် ရွှေကြက်ခြမ်း ငွေကြက်ခြမ်း ပြုရသည်။ အချိန် ၂၅၀ တည်း ၊
 ရွှေမုံ ငွေမုံလုပ်ရသည်ကား အချိန် ၃၀၀ တည်း ၊ ရွှေငါး ကြင်း ငွေငါး ကြင်း လုပ်
 သည်ကား အချိန် ၃၀၀ တည်း ၊ ရွှေငါး ခုံ ငွေငါး ခုံလုပ်ရသည်ကား ၆၀၀ တည်း ၊
 ရွှေပုစွန်ထုပ် ငွေပုစွန်ထုပ်လုပ်ရသည်ကား ၆၀၀ တည်း ၊ ရွှေဝမ်း ပဲ ငွေဝမ်း
 ပဲကား ၂၆၀ တည်း ၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောကွမ်း ခွက်၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောကွမ်း ချပ်၊
 ရွှေဖြင့်ပြီး သောထုံး ဘူး၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောသွား ကြား ထိုး၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သော
 ဘီး တား ၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောကွမ်း လိပ်၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောပြထုံး ၊ ရွှေဖြင့်ပြီး
 သောရှား ဆေး ထည်၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောနံ့သာထည်ဟင်္သာရုပ်၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သော
 ရွှေကုံး ၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောကွမ်း အုပ်၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောဖလား ၊ ရွှေဖြင့်ပြီး
 သောဟင်း ဂျုံ၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောသန္ဓေ၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောစလောင်း ၊ ရွှေ
 ဖြင့်ပြီး သောစွန်း ၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောအင်၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောတကောင်း ၊
 ရွှေဖြင့်ပြီး သောတကောင်း ပိတ်၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောကွမ်း လောင်း ကြီး ငယ်၊
 ရွှေဖြင့်ပြီး သောဖလား ကြီး ငယ်၊ ရွှေဖြင့်ပြီး သောဤကြီး ငယ်၊ ထိုထိုသောအ
 စီရင်တို့သည် ရတနာအတိစီသည်။ ၊ ထိုသို့ သောအဆောင်တို့ကို ကောင်း မြတ် သော
 နေ့ရက်၊ ကောင်း မြတ် သောစိတိကြင်း နဝင်း ကောင်း သည်အချိန်အခါတွင် ဘုမ္မိ
 နက်သံ မြေပြန်လက္ခဏာလည်း ကောင်း စေ၊ ရှေး ရှေး သောမင်း တို့ထီး စဉ်
 နန်း စဉ် နေဘူး သောဌာဝရဌာနလည်း ရစေ၊ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိမ ဟေသရနတ်
 တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ဂြိုဟ်နတ်တို့ကိုလည်း ကောင်း ၊ ဒေဝဂန္ထီဂါထာဖြင့် ရွတ်၍
 ကောင်း မွန်စွာ ပူဇော်ရသည်။ ၊ ထိုသို့ သောအခမ်း အနား တို့ကို စင်မြင့်
 နှင့်တည်ထား ၍ မင်း ခေါင်မင်း ဖျား မင်း ကြား တို့သည် ကျင်း ပပူဇော်ကုန်
 ရာ၏။ ရွှေရိုး တတ် သောသံလျက်၊ ရွှေရိုး တတ် သောသား မြီး ယပ်၊ ရတနာ ရွှေ
 ပန်း တောင်း ၊ ခြင်္သေ့ခံဂ မြှောင့် ရွှေကွမ်း ခွက်၊ ရွှေစလင်ကြာ၊ ရွှေကွမ်း ခွက်

ကြီး ၊ ခြင်္သေ့ခံ ရွှေကွမ်း တည် ၊ ရွှေကွမ်း ချပ် ၊ ရွှေကရား ၊ ရွှေကကောင်း ၊
 ရွှေမြူတာ ၂ လုံး ၊ သည် ၁၃ ပါး သောမင်း ခမ်း တော်တို့ကို ဥကင်သဖွင့် သော
 အခါလက်၍ တော်ကစင် နှင့် ကျင်း ပထား ရသတည်း ၊ ရွှေဘိနပ် ၊ ရွှေတောင်
 ဝေး ၊ ရွှေလက်တင်ကြား ၊ နဂါး ခံကွမ်း ခွက် ၊ ရွှေသလပ် ၊ ရွှေကွမ်း **လောင်းကြီး**
 ကွမ်း လောင်း ငယ် ၊ ရွှေဖလား ၊ ရွှေကရား ၊ ရွှေသလင်း မြှောင်ကွမ်း
 ခွက် ၊ ရတနာသစ်တိုင် ၊ ရွှေမြူတာ ၂ လုံး ၊ သည် ၁၃ ပါး သောမင်း
 ခမ်း တော်တို့ကို စင် နှင့် လက်ဝဲ တော်ကကျင်း ပ၍ ထား ရသတည်း ၊ နန်း မကွမ်း
 စင် တော်ကို ဂီရိ မေဃလာ နှင့် တကွ ဝဠုပါး စောင့်၏ ၊ တောင် သေလာကို သရစိုး
 နတ် နှင့် တကွ ဂပါး စောင့်၏ ၊ အနောက် ခါး နန်း ကို မဟာ ပရ မေဃရ နတ် နှင့်
 တကွ ဝပါး သော နတ်သမီး တို့ စောင့်၏ ၊ မြောက် သေလာကို သမုဒရီ နတ် နှင့်
 ပါး စောင့်၏ ၊ လွတ် တော်ကို သီရိ နတ် နှင့် ဝဠုပါး စောင့်၏ ၊ ဥကင်သကို မဟေသရ
 နတ် နှင့် နတ်သား ၃၆ ယောက် စောင့်၏ ၊ အရှေ့တောင် တံခါး ကို ဘုမ္မရက္ခီ နှင့်
 ဘီလူး ၅ ယောက် စောင့်၏ ၊ အရှေ့ရွှေ တော် မူတံခါး ကို နန္ဒာ နတ် စောင့်၏ ၊
 လက်ဝဲ တံခါး ကို မဟာ ရက္ခီ နတ် ၊ နောက် တံခါး ကို ဂရုံ နတ် စောင့်၏ ၊ လက်
 ဝဲ တံခါး ကို သရစိုး နတ် စောင့်၏ ၊ ထို နတ်အပေါင်း တို့ကို လည်း မြူတာအိုး ၁
 လုံး စီအိုး မွေရသင်ဖြူး နှီး ခေါက်နွား နို့ထောပတ်ပျား တင်လဲအစုံပူဇော်
 ရ၏ ၊ နန်း တော်ထက်အပြင် စောင့် သော နတ်တို့မှာ ရွှေပန်း ခိုင် ငွေပန်း ခိုင်
 သာ ၊ သာလူ ၊ အိုး မွေယာသင်ဖြူး နှီး ခေါက်နွား နို့ထောပတ်ပျား တင်လဲကြိသက
 ရွှေဖလောင်း တိုင် ငွေဖလောင်း တိုင်တို့ဖြင့် စင်အနီသုတ်ထွင်ကျင်း ပ၍ ပူဇော်
 ရသည် ၊ မြို့ရှေ့ မျက်နှာတံခါး ကို ဓဋ္ဌရထ နတ် နှင့် အရံ ၃၀ ၊ တောင် မျက်နှာတံခါး ကို
 ဝိရုဇ နတ်မင်း နှင့် အရံ ၃၀ ၊ အနောက် မျက်နှာတံခါး ကို ဝိရုပက္ခ နတ် နှင့် အရံ ၃၀ ၊
 မြောက် မျက်နှာတံခါး ကို ကုဝေရ နတ်မင်း နှင့် အရံ ၃၀ ၊ မြို့လေး မျက်နှာ နတ်မင်း
 ကြီး ၄ ပါး နတ်ရံ ၁၂၀ နှင့် စောင့်သည် ၊ ထိုမှတပါး စတုမဟာ ရာဇ်စ သော နတ်ပြည်
 ခြောက်ထပ်တို့၌ သိကြား စသော နတ်အပေါင်း ၊ ဗြဟ္မပြည် ၂၀ တို့၌ ဤဂါယတြဟောမင်း
 မှစ၍ တံခိုး ကြီး သော ဗြဟ္မာအပေါင်း တို့ နှင့် မြင့်မိုရ်သတ္တရဘန်သီဒါအနုဝါစ ခေါ်စ
 အိုင်ကြီး ရအိုင် ၊ ဂရီစ သောမြစ်ကြီး ၅ သွယ် ၊ အစီရဝတီစ သောမြစ်ငယ် ၅၀၀ ၊ ဇမ္ဗူ

ဒီပါစသောကွန်းကြီး ၄ကွန်း ၊ သီဟိုဠ်စသောကွန်း ၁၀၀၀၀၀ ၊ ဟိမဝန္တာ
 တောနေ ၃၀၀၀၀ ၊ ရေနေ ၄၀၀၀၀ ၊ လူနေ ၃၀၀၀၀၀ ကို စောင့်သောနတ် ၊ ရ
 ရက်သား ၊ ရရက်သမီး ၊ ဟုဆိုအပ်သောသတ္တဝါတို့ကို စောင့်သောနတ် ၊ မာတလီ ၊ ဝိ
 သဏ္ဍိ ၊ ဓဋ္ဌရထ ၊ ဝိရုဇ္ဈ ၊ ကုဓေရ ၊ ဝဿဝရော ၊ တာနောဂုဗ္ဘာန် ၊ ပုဏ္ဏကရုက္ခ
 စိုး ၊ ဘုမ္မစိုး ၊ အာကာသစိုး ၊ သုစန္ဒီမာစန္ဒီ ၊ ပရမီသွား ၊ အဂ္ဂဒေဝ ၊ သူရ
 သတိ ၊ မဟာဝိဿနိုး ၊ ဝသုန္ဓရေ ၊ အသုရိန် ၊ ကဝိလမိုင်း ၊ ဟိုမှစ၍နတ်ပေါင်း ၅၅၀
 တို့ကိုရည်၍ထမင်း အမြန်အရသာဖက်ခွက်၅၅၀တို့ကိုတန်ဆောင်း ပတ်လည်စောင့်
 ကြီး နှင့်ပုဏ္ဏား တို့နတ်ပူဇော်ရ၏ ၊ ၁၀၀၀လုံး သော ရွှေမြူတာ ငွေမြူတာတို့တွင်
 စန္ဒကူး နံ့သာရည်အပြည့်ထည့်၍ ဩဏှာညီဩဏှာ ပုဏ္ဏရိဝိဏှာတံဆိပ်ဩဏှာ ခေါင်း လောင်း
 မုလေး စမ္ပာယ်ခူရတနံ ကော်အဆီမ့်မျိုး အချိုးမျိုး တို့ဖြင့်စီရင်သောထမင်း အမြန်
 အရသာတို့ဖြင့်ပူဇော်ရသည် ၊ ပတ်ဝန်း ပတ်မတလိုင်း နှဲကိန့်ရသိုင်း တီး ရသည် ၊
 လမ်း မလမ်း ငယ်ခရီး ကျွေခရီး ဖြောင့်တို့ကိုသုတ်သင်ရှင်း လင်း ၍သေ ပွေ့ပါသည် ၊
 တန်ဆောင်း အိုး စင်တည်သည် ၊ ရာဇမုတ်ငှက် ပျောပင်ကြံပင်စိုက်သည် ၊ ပုဆိုး ဖြူ
 ယများ ဆွဲသည် ၊ မြို့တွင်း မြို့ပြင် ဈေး တို့၌အထူး ထူး သောကုန်အဘိုး များ ထိုက်သော
 ရွှေငွေမြန်မှန်နဝရပ် ကျောက်ထုပ်ဖက်တို့ပါစာဖြင့်ခိုင်း လုံး ထည်မျိုး အုပ်မျိုး
 တို့ကိုလက်ဝဲလက်ဝဲ ဈေး တည်၍ကင်း ပရသည် ၊ ဥကင် တော်လက်ဝဲလက်ဝဲအငြိမ့်တီး ရ
 သည် ၊ ပုဏ္ဏား တို့မှာ ကျေး ဥဗေောင်း တွင် ရွှေပရိတ်ချည်ဆင်၍ယမတီတိုလိုနား မှာ
 သတ္တလတ်တတ်အကူအနား ရွှေတွပ် ၊ ရွှေပွင့်ချပ်ကြံ ၊ ခါသာ ၂ ဖက်ခြိတ်စမ္ပာယ်တင်၍
 လက်ဝဲလေး သောက်လက်ဝဲ လေးယောက်ခရုသဏ္ဌာန်ရစ်ဂလုံး တွင်သပြေမြေစာ
 ကမ္ဘာပန်း နှင့်ဘိသိက်ခံမြှောက်ရသည် ၊ နေရသင်း သွယ်နေတို့မှာလည်း ဗေောင်း
 ပန်း ဇေပွင့်ရပွင့်၅ပွင့်၃ပွင့်ဖြင့်လက်ဝဲလက်ဝဲကတော့ပူဇော်တော်ကင်း ပ၍ခ
 စား ပူဇော်ရသည် ၊ နာမံတော်တံဆိပ်ဆက်ရသည် ၊ မေး တော်မူမြဲအစဉ်ကိုမေး
 တော်မူသည် ၊ ရွှောက်မြဲအစဉ်ကိုရွှောက်ရသည် ၊ မင်း ရိုး စသောမူး ရိုး မတ်စဉ်
 တို့နှင့်အမျှတော်ထမ်း ပွဲလမ်း အကြိမ်ကြိမ်ရသောသူတို့ကိုမြို့ပေး ရသည် ၊ ရွှေချက်
 ပေး ရသည် ၊ ငွေချက် ပေး ရသည် ၊ ဆင်စွယ်ချက် ပေး ရသည် ၊ ပန်း ဆိုး ထီး
 ပေး ရသည် ၊ နေရောင်ထီး ပေး ရသည် ၊ ထမ်း စင် ပေး ရသည် ၊ ရွှာ

ကား ပေး ရာသည်။ ကွမ်း ခွက် ပေး ရာသည်။ ကွမ်း ချပ် ပေး ရာသည်။ မီး
 နက် ပေး ရာသည်။ မီး စိမ်း ပေး ရာသည်။ ရွှေမီး သံပြောက် ပေး ရာသည်။
 ကွမ်း ခွက် ၈ မြွေ ချပ်။ လောင် ဘောင်။ ကွမ်း လိပ်။ ကွမ်း လောင်း ၊ သွား ဩား
 ထိုး ၊ သောက် ရေတင် ၊ တကောင်း ပိတ် ၊ လက်ဘက်အိုး ၊ ကွေး အင် ၊ ရွှေကြိုး ရွှေ
 က။ ရွှေတကောင်း ၊ ရွှေဘိန်း ၊ တင်ရန်း ကတ္တီပါနီ နက်စိမ်း စက်ရွန်း ခုဆင်
 ၂ ဆင်၊ သင်သက္ကလပ်တင်ရန်း စက်ရွန်း ခုဆင်၊ ၂ ဆင်၊ သင်သင် ရွှေကြိုး ရွှေက ရွှေက
 ဘောင်စာမရီပန်း ခက်ကိုက်မှီး တိုင် ဝေါပလာ ရတနာတနား ယာဉ်သင်ဖြူး
 နှီး ခေါက်ဆင် ပေါက်ဆင်မ ရွှေ ဂွေ ပေး ရာသည်။ သံလျက် ပေး ရာသည်။ ရွှေတ
 ကောင်း ငွေတကောင်း မိုး ကြိုး တကောင်း ပေး ရာသည်။ ရွှေခြေဆေး အင်
 ငွေခြေဆေး အင် ပေး ရာသည်။ ရွှေ ဂွေကား ပရိတ်ခြည် ခုဆင်၊ ၂ ဆင်၊ သင်
 ပေး ရာသည်။ စက်ကွင်း ငှက် ၁၂ ခု ဖုခုစက်ကွင်း ပြည့်မြေ ၃၀ နီး ပေး ရာသည်။
 ခင်တရင် ရွှေ ၂ စုအနီ ၁ စု၊ ရွှေ ၁ စုအနီ ၂ စုအဖုံး နီသည်။ ခင်တရင်အမွမ်း အ
 ပျောက်ခင်တရင်အမွမ်း သင်ချောခင်တရင် ပေး ရာသည်။ စည်နီရလုံး ငွေ
 နဲ့ ငွေခရဘုံမြှာထုံမင်း ပေး ရာသည်။ စည်နီရလုံး ငွေ နဲ့ ငွေခရဘုံ ပေး ရာ
 သည်။ စည်နီရလုံး ပုံသလုံး ကြေး နရည်း စရာ ကြေး ဝါနဲ့ ပေး ရာသည်။ စည်ဖြူ
 ရလုံး ပုံသလုံး နဲ့ ခစင်း ခရဘုံစင်း ပေး ရာသည်။ စည်ဖြူ ၅ လုံး ပုံသလုံး ခရဘုံ
 ၂ စင်း ပေး ရာသည်။ ပုဆိုး စသော အဝတ်တန်ဆာ ပေး ရာသည်။ များ ကိုအမှ
 ထမ်း ရည်ကို ဆောက်၍ မင်း ရိုး နွယ်မြစ်ဖြစ် သောတိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး ဂွင်တို့သည်
 ကျင့်ရာသည်ဟူ၍ ရွှေ ပေတွင်သံစာ ရေး ၍ ချိတ်အိတ်တံဆိပ်လက်ရာ နှင့် ရာဇာ
 ကြိုက်မင်း က စေ သောသံတို့နှင့် အတူသံဖက်၍ စေ တော် မူလိုက်၏။ သံတို့ ရောက်လျှင်
 ဗိမ္ဗသဘာမင်း ကြီး လည်း အား ရဝမ်း သာအလုံး စုံမျိုး တို့တို့စီရင်၍ သံတို့ကိုလည်း
 ကောင်း မွန်စွာ ကျွေး မွေး စေရ၏။ သက္ကရာဇ်တိုင်း ခုဆင်အနီလပြည့် ၆၅၁ နေ၊
 ရာဇာဘိ သေကခံ တော်မူ၏။ ဘိသိက်ခံကား ပြီး တော်မူသည့်ဘုရား ။

(3 November 1755)

(သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုသတင်း ကွတ်လပြည့် ကျော် ၁၄ ရက် နေ့)

(မေမြို့ ဘုန်း ဩယ် ပေမူ)

အိမ် ရွှေတော်ပါးအစု ပေး သနား တော်မူမြဲအစဉ်ထုံး စံကား ဇေယျကျော်သူ
 သွေး သောက်ဦး ရေ ၁၅၀၊ တော်တော်နုရန္တမိတ် သွေး သောက် ၁၅၀၊ ဘ
 ယသဘရ သွေး သောက် ၁၅၀၊ မူး သား မတ်သား ဤး စု ၁၅၀၊ မူး လတ်မတ်
 စု ၁၅၀၊ တောင်ငူလူဖျိုစု ၁၅၀၊ စာ ရေး စာချီစု ၅၅၊ ရွှေတော်ပြေး မှူး
 နှင့်ငယ်သား ၅၅၊ တောင်ရွာစား သွေး သောက် ၁၅၀၊ ဆင်ကဲတို့ သွေး သောက်၊
 သော်ကတို့ သွေး သောက်၊ မခေါက်စား သွေး သောက်၊ တန့်ကျည်စား သွေး သောက်၊
 ပေါက်တောစား သွေး သောက်၊ သူရဲလုလင် မှူး သွေး သောက်၊ ယမ်း ခမ်း မှူး
 သွေး သောက်၊ ဇရုန်စီး သွေးသောက်၊ သူငယ်တော် မှူး သွေး သောက်၊ အတွင်း
 ရေး မှူး သွေး သောက်၊ ဒေဝသူရ သွေး သောက်၊ တုရင် ဝေရ သွေး သောက်၊
 နတ်စက်ရန် အောင် မှူး သွေး သောက်၊ ဒိုင်း ၊ ကျော်ဘက်ရန်တင် မှူး သွေး သောက်၊
 ဒိုင်း ၊ ကျွန်း တောစား သွေး သောက်၊ ဝေလုသဘရ သွေး သောက်၊ မရွှေဘက်
 စား သွေး သောက်၊ ပြိုင်ရွာစား သွေး သောက်၊ ကျောက်မြင်း စား သွေး
 သောက်၊ ကပိုင်စား သွေး သောက်၊ ကုံး တက်စား သွေး သောက်၊ မင်း သား
 သီရိကျော်လူစု ၅၀၀၊ သီရိဇေယျကျော်ထင်လူစု ၅၀၀၊ ပုခန်း မြင်း စုဦး ရေ
 ၁၀၀၀၊ ပြင်စီ ၁၀၀၊ ခ ဝယ်မြင်း စု ၁၀၀၊ လင်း စင်း မြင်း စု ၁၀၀၊
 ဘုံ ပေါက်မြင်း စု ၁၀၀၊ အဝမင်္ဂလာကို တော် ၁၊ လက်သရေတိုက် ၁၊ တံတား ဦး
 ကွမ်း ခြံ တော်၊ စစ်တိုင်း ပိန့်ဥယျာဉ် တော်၊ ကွဲ တော် ၁၀၀၊ နွား တော် ၁၀၀၊
 ဆင် ပေါက်မစီး ရေ ၆၊ စီး တော်မြင်း ၁၀၊ ယဉ်သဘမ ၅၊ အောင်နီ တော် သွေး
 သောက်ကြီး နှင့်အနောက်ဝန်စီရင်နက် ၂၀၊ ရွှေ ၁၀၀၊ ငွေ ၃၀၀၊ ခြေး
 ၁၀၀၀၀ ၊ ၁၀၀၀၀၀ထွက်လယ် ၅၀၀၀ ၊ ၁၀၀၀၀၀ထွက်လှာ တော် ၅၀၀ ၊ ဆိတ် ၁၀၀
 ကြက် ၁၀၀၊ ခို ၁၀၀၊ ဝမ်း ဘဲ ၁၀၀၊ အမွေလူကွန် ယောက်ျား ၁၀၀၊ မိန်း မ ၁၀၀
 စား တော်ကွမ်း ရေကိုင်အိမ် ရွှေတော် သွေး သောက်မြင်း ကခန့်သည်၊ ရွှေဆိုင်
 တော်မြင့် ၄၆၊ နောက်ဆောင် တော်မြင့် ၄၆၊ သမား တော်နှင့်မန္တန် တော် ၄၆
 လက်ပါး စေမိန်း မ ၅၀ ၄၆ အလုပ် စေမိန်း မ ၅၀ ၄၆ အကြီး စေမိန်း မ
 ၅၀ ၄၆ ၊ ဝေါတော် ၁၊ ကျိုင်း ရွှေချက် ၄၊ ရွဲ တော်စား ၁၊ တာ တော်လိုက် ၁၊
 စား တော်ကွမ်း ရေကိုင် ၁၊ ဝေါမှူး ၁၊ ကျိုင်း မှူး ၁၊ လုလင်စင် ၂ စည်၊ ငန် ၁၊

နား ခံဝါ နောက်တော်လိုက်၁၀၀၀၊ အချစ်စာ ရေး ကြီး ၅၊ ဝင်း တော်
 မှူး ၂တို့မှာ ရွှေဝင်း နှင့် မြောက်ဝင်း ၁ ယောက်မှူး နောက်ဝင်း နှင့် တောင်
 ဝင်း ၁ ယောက်မှူး ၊ ရွှေ နောက်တံခါး မှူး ၂၊ ဝင်း မြင့်ကပ်အထက်ကွမ်း ပစ်
 စီပခုံး ပိတ်၅၊ တောင် မြောက် လှေခါး ၄ဆူ၊ ရွှေဆင်ကပ်တွင်ဆင်ယဉ် တော်ကပ်
 ရှိ ဆောက်ရသည်၊ ဆင်ယဉ် တော်မှာ ရွှေ နောက် လှေခါး ထည့်သည်၊ အိမ် တော်မှာ
 လှေကား မထည့်ရ၊ ပုဏ္ဏား လည်း ပေး တော်မမူ၊ မှန်ကင်း လည်း မပေး၊ အာ
 ဏာလက်မပွံ့ ထောင်မှူး အဝန်း အပ် တော်မမူ၊ သည်ကား အပ်မြဲထုံး စံမရှိ။
 (3 November 1755)

(သက္ကရာဇ်၁၁၁၇ခုသတင်း ကွတ်လပြည့်ကျော်၁၄ရက်နေ့)

(မေမြို့ ဘုန်း ဖြယ် ပေမူ)

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၅ ခုကဆုန်လပြည့်နေ့ ဥကင်အတူထိုင်သော မိဖုရား ကား ပြည်
 19 April 1673
 မင်း သမီး တော်အတုလသီရိမဟာ စန္ဒာ ဒေဝီနှင့် ဥကင် ဖွင့်တော်မူသည်။ သ
 19 February 1675
 သက္ကရာဇ် ၁၀၃၆ ခုတ ပေါင်း လဆန်း ၆ ရက် နေ့၌ ကျော်တုလွတ် ကျောင်း ကို ဆောက်
 8 October 1675
 သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၃၇ ခုတန်ဆောင် မုန်း လဆန်း ၁ ရက် နေ့နတ်စက် ရေဝင်
 ကျောင်း ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသီရိသန္ဓေ မွေးသောမဟာ ရာဇဂုရုတံဆိပ် တော်နှင့် တင်လှူတော်
 (13) May 1679
 မူသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုနယုန်လ (လပြည့်နေ့) ဥမင် တော်ကိုမယ် တော်ဘုရား
 1680
 တည်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၄၂ ခုဥမင်ကိုသခင် ခေင်သည်။ ၅၁ အိမ်ထောင်လှူ
 တော်မူသည်။ သလှည်း တွင်အဖြူမှမ်းလရပတ်ဖြူသား တော်ရမည်း သင်း မင်း သား
 မယ် တော် စန္ဒာ ဒေဝီလယ်ပေင် ခွေ ကျောင်းကိုဆောက်၍ တွင်၄ ထောင် ကျောင်း ကို
 ရွှေထည်သည်ကို မနာလို၍ ဘုံ ကျော်တုလွတ် ကျောင်း တော် ရွှေ၆ ကျောင်း စည်စေတ
 ဝန် ခုထပ်အုတ် လှေကား ခုဆွနှင့် တူရင် စိန်ပွင့်တတ်သည်။ ရွှေအမှမ်း ထည်သည်။
 ကျီး ဂွာက တော်။ ပန်က တော်။ သာဂရက တော်။ ရေတွင်း ပြက တော်။ ပလ္လင်
 ကြီး က တော်။ ပန်း တွင်း က တော်တို့က ၆ ကျောင်း စည်၌ ကြပ်မ ဆော်ရသည်။ ၁၀
 ရှင်မင်း တရား ကမင်း ဝံပတ္တမြား စေတီကိုထပ်၍ ရွှေပြည်ထည်၍ အနေကဇာ
 ထပ်တင်သခင် ခေင် တော်မူသည်။ နောက်အပြင် ကျောင်း ကိုခိုနန်း ကျောင်း
 (28) January 1696
 ဆောက် တော်မူသည်။ တရုတ်သီး နီတရပတ်နီ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၅၀ ခု (ဟ ပေါင်းလဆန်း
 ၆ ရက် နေ့) မြေလှုပ်သည်မြို့ တော်တတန်း ဖြစ်သည်။ သီး တော်ရမည်း သင်း မင်း သီးကိုအိမ်
 (14 July) 1698
 ရွှေနှင့် သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၆၀ (ပြည့်ဝါဆိုလပြည့် ကျော် ၃ ရက် နေ့) တွင်အိမ်
 ရွှေမင်း နန်း တက်သည်။ ရှင်ပင်မာန် အောင်ရတနာ စေတီကိုမဟာ ဂုံနှင့်တည်
 18 January 1700
 သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၆၁ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၁၀ ရက် ၅ နေ့နနက်တချက်တီး ကျော်
 1700
 ၅ မောင်း တွင် ရွှေထီး တင်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၆၂ ခုပိဋကတ်တိုက်ရှင်အိသဘ
 1701
 လောက ဖြောင့်ဝါး ချောင် ကျောင်း ဆောက်သည်။ ပထမစံ ဆောက်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၆၃ ခု
 စစ်ကိုင်း တိလောကဂူရု ကျောင်း ၊ လောကမှန်ကင်း ကျောင်း ကို ဆောက်သည်။
 1702
 (သက္ကရာဇ်) ၁၀၆၄ ခုမဟာ ဗေဒမီ စေတီရုပ်ထု တော်လဲသည်။ ကျောင်း တော်
 1703
 ၂ ကျောင်း စောင်း တန်း ၂ ဆူထပ်၍ ဆောက်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၆၅ ခုမင်း
 ဝံလေး ထပ် ကျောင်း ကို ဆောက်သည်။ ပုည စေတီစရပ်ရှင်ဖြူရှင်လှစရပ် ဆောက်

သည်။ ဘုံ ကျောင်း ၊ ရွှေ တောက တော် ကျောင်း ၊ ဩက်ရုံဘား က တော် ကျောင်း ၊
 ပျဉ် တောင်ဦး က တော် ကျောင်း ကို ဆောက်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၆၆ ခု ၁၀၈¹⁷⁰⁴
 ယန္တက ကျောင်း တော်ကို ဆောက်သည်။ ဝတ်ချက်ရွာ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၆၇ ခုကသည်း¹⁷⁰⁵
 မင်း သမီး ရောက်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၆၇ ခုသီဟိုဠ်ကျွန်း ကမဟာ ဗေဓိပင်¹⁷⁰⁵
 မ၅ပင်ကို ရွှေပျဉ်း ခြံစည် တော် နှင့်ယွန်း ချီစိုက်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၇၀ ပြည့်ပြာ^{18 December 1708}
 သိုလပြည့် ကျော် ၄ ရက် ၇ နေ့သခင်လကျင်း တံသိုချီရသည်။ စည်ဖြူ၅၊ ပုံသာ ၂၊ ဆင်
 ပေါက် ၁၊ ယဉ်သဝန်တင်မဝ၊ ကျင်း ရွှေချက် ၁၁ ပေး သည်။ ပန်း ယ အောင်¹⁷⁰⁹
 တပ် တော် မှာတပ် တော် ချသည်။ ကျော်ဘုံတံခါး ကထွက်ရသည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၇၁^{30 December 1711}
 ခုသခင်လကို ရွှေရုံး တော်တွင် ခါး ပြသည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၇၁ ခုတပို့တွဲလဆန်း
 ၃ ရက် ၁ နေ့ညီ တော် စည်ကူး မင်း ကိုသီရိသုဓမ္မရာဇာတံဆိပ်အပ်၍သစ္စာတိုက်သည်။
 သမီး တော်အကြီး နှင့်စုံဘက်၍ ပုဂံကိုပိုင်စား ပေး သည်။ ၄ င်း နေ့သား တော်^{11 November 1709}
 မြေထဲမင်း သား (သက္ကရာဇ်) ၁၀၇၁ ခုတန်ဆောင်မုန်း လပြည့် ကျော် ၆ ရက်^{19 November 1709}
 နေ့ပုဂံသို့စုံ တော် မူသည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၇၁ ခုတန်ဆောင်း မုန်း လပြည့်^{22 November 1709}
 ကျော် ၁၄ ရက် နေ့ပုဂံသို့ ရောက်သည်။ နတ် တော်လဆန်း ၂ ရက် နေ့ဆန် တော် မူ
 သည်။ ၁၁ ရက် ၅ နေ့ည ၃ ချက်တီး အချိန်တွင်မြို့ တော်သို့ ရောက်သည်။ (သက္ကရာဇ်)
 ၁၀၇၂ ခု ရွှေစာရံသို့ထွက် တော် မူသည်။ သား တော်ကိုသက္ကရာဇ် ၁၁၇၃ ခုတန်^{22 October 1711}
 ဆောင်မုန်း လပြည့် ကျော် ၈ ရက် နေ့အိမ် ရွှေနှင်း တော် မူသည်။ ရွှေဝန် ၂ ရွှေ
 ရုံး နေ ၂ နား ခံအချွတ်အကြီး အိမ် ရွှေတော်ပါ ၂၊ အစု ရေး ၃၊ ဒိုင်း စာ ရေး
 ၄၊ ဆွေး ဆောက်စာ ရေး ၂၊ ကောင်ဟန်စာ ရေး ၅၊ သင်စာ ရေး ၂၊
 တိုက်စာ ရေး ၇၊ ကိုယ်စာ ရေး ၂၊ ဆင်ထိန်း စာ ရေး ၂၊ ဝင်း များ ၂၊ ဝင်း
 စချီ ၂၊ ဝင်း စာ ရေး ၄၊ ရွှေတော် ပြေး များ ၁၁၊ ဝေါမျှ မြင်း စာ ရေး ၈၊
 ပရိတ်တော်ရွတ် ၄၊ သံ တော်ဆင် ၂၊ သံ တော်ခံ ၂၊ အိမ် ရွှေအတွင်း ဝန် ၂၊ အ နေ ခံ
 ရုံး နေအ နေ ခက် ၀ န် ၂၊ ဝန် စာ ရေး ကြီး ၂၊ ထိုမှစ၍အ ရွှေမှာ နှင့်စပ်သမျှအ
 နေ ခက်မှာ နှင့်စပ်သမျှတို့ကိုအစု ရေး အစုကို ခန့် တော် မူသည်။ ကံ ကျွေး တော် ခံ
 ဒီပဲရင်း မြို့ကံ ကျွေး တော် ခံ တောင်တွင်း ကြီး မြို့၊ အသုံး တော် ခံသူရင်း မြေထဲမြို့
 အိမ် ရွှေ (အိမ် တော်) စ ဧရာ ၂ ယဝ်အမှမ်း တက် ရွှေ နေ ခက် တောင် မြောက် ဆိုင်

ကူး ဘောင်ကပ်နှံအမိုး ခုဆင့်အမွန်း နန်း ဖျောက်တင်ဝင်း ပြင်ကပ်အထက်¹⁷¹²
 ကွမ်း ပစ်စီပဒုမ်း ပိတ်ရ၊ တံခါး ရွှေနေဘက်ရ၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၇၄ ခု ဇူလိုင်
 ကမန် အောင် စေတီ ကျောက်စံက တော် ကျောင်း ကို ဆောက်သည်၊ (သက္ကရာဇ်)¹⁷¹³
 ၁၀၇၅ ခု ဆရာတော် တို့ကို ကျောင်း ဆောက်၍ ဖျာတော် မှသည်၊ ဇူလိုင်လ¹⁷¹⁴
 တက်သည်၊ တုရင်ဖျား (သက္ကရာဇ်) ၁၀၇၆ ခု တော်သလင်းလဆန်း ၁၁ ရက်နေ့
 မြေပြင်း စွာလှုပ်သည်၊ ရေနန်း ထွင်း သို့ ပင်ဝင်သည်၊ (သီရိမဟာသီဟသူရ¹⁷¹⁴
 ဓမ္မရာဇာမင်း တရား သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခု တော်သလင်း လဆန်း ၁၄ ရက်နေ့
 နတ်ရွာစံသည်၊ သား တော်သီရိပဝရမဟာဓမ္မရာဇာမိပတိဘွဲ့ခံ၍) ရွှေနန်း
 တက်သည်၊ မိုး သောက်လျှင်ခမည်း တော်ကိုသင်္ဂြိုဟ် တော်မှသည်အရသာများ ကိုစီရင်¹⁷¹⁴
 သည်၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၇၆ ခု တော်သလင်း လပြည့်နေ့သင်္ဂြိုဟ် တော်မှသည်၊ (သက္က¹⁷¹⁴
 ရာဇ်) ၁၀၇၆ ခု တော်သလင်း လပြည့် ကျော် ၁၀ ရက်နေ့ပုဂံသို့ စစ်ကိုလိုယာတို့ဖြင့်¹⁷¹⁶
 သခင်လှချီရသည်၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၇၇ ခုကသည်း သို့မင်း ရဲသီဟချီရသည်၊ စစ်
 ကိုင်း သပြင်မှတံတား ကူး သည်၊ ကျိုင်း ရွှေချက်၊ ဆင်၊ စည်ဖြူ၊ ပုံသဿ၊¹⁷¹⁵
 ပေး သည်၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၇၇ ခုသို့သဘင်နန်း ဆောက် တော်မှသည်၊ (သက္က^{1716, 1717}
 ရာဇ်) ၁၀၇၇ ခုသို့သဘင်နန်း မှာပဟိုစည်တီး သည်၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၇၉ ခု¹⁷¹⁸
 ခုတံတား ဦး နှစ်စီ ကျောင်း ကို ဆောက်သည်၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၈၀ ပြည့်တိုင်း¹⁷²⁰
 ရေး ပြည်မှကိုစီရင်သည်၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၈၁ ခုတ ပေါင်း လပြည့် ကျော် ၄ (ရက်¹⁷²⁰
 ၁) နေ့ညဉ့်တချက်တီး ကျော် ၄ နာရီနန်း တော်ကိုမီး သင့်သည်၊ (သက္ကရာဇ်)¹⁷²¹
 ၁၀၈၂ ခုမိုး ထိ ကျောင်း ကို ဆောက်သည်၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၈၃ ခုနယုန်လသုမဂ်
 မဟာသမာဓိဆရာ တော်ကိုတင်သည်၊ မြင်း ရထား စီး ၍ထွက်သည်၊ (သက္ကရာဇ်)¹⁷²²
 ၁၀၈၄ ခုဝါခေါင်လကသည်း သို့မင်း ရဲသီဟ ကျော်ချီသည်၊ တပင်ကိုင်မှာချသည့်ဆင်¹⁷²³
 ပေါက်မစည်ဖြူရလုံး ပုံသဿ ပေး သည်၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၈၅ ခုမင်း ရဲ ကျော်က¹⁷²⁴
 သည် သို့ချီရသည်၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၈၆ ခုကဆုန်လဆန်း ၆ ရက်နေ့ဗိုလ်မှူး ဇော်¹⁷²⁴
 ကိုမိုး ညှင်း ငြိုး သို့ပို့ပြန် သောအမိန့် တော်ကို ရွှေရုံး တော်မှာခံရသည်မြို့တွင်း¹⁷²⁴
 ကဏ္ဍက်သောခါဇေဇယ်တံခါး ကထွက်သည်၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၈၆ ခုနတ်တော်လပြည့်¹⁷²⁵
 ကျော် ၄ ရက်နေ့နန်း တော်သိမ်း ၍ဥကင်ဖွင့်သည်၊ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၈၇ ခုစစ်

ကိုင်း လေး ထွန်း မခန် အောင်ကိုတည်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၈၀ ခုရန်တီ ၁၇၂၆
သေသည်ကိုခြား နား သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၉၀ ပြည့်ပြာသိုလဆန်း ၁၀ ရက် ၁၇၂၈
ညီ တော်သတိုး မင်း စောလွန်သည်။ ရန် အောင်မြင်တံခါး ကအ လောင်း ကိုထုတ်
သည်။ ဘဝရှင် မင်း တရား ရွှေ ဝေါစီး ချီ မောင်း ထုတ်ဝက်ဦး နှင့်စံရတံခါး
ကထွက် တော် မူ၍ ကုမ္ဘာမြစ် နား တောင်တွင် ဝေါတော် ရပ်၍ သင်္ကြန် တော် မူသည်။
(သက္ကရာဇ်) ၁၀၈၉ ခုကဆုန်လပြည့် နေ့သား တော်စည်ကူး မင်း သား ကိုအိမ် ၁၇၂၇
ရွှေနှင်း သည်။ ထိုကစ၍ ခြား ဘိုး ဆုတ်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၉၂ ခုသင်္ဂြိုဟ် ၁၇၃၀
ဇင်း မယ်သို့ချီသည်။ စည်နီရလုံး ၊ ကျိုင်း ၁ ၊ ဆင် ပေါက်မ ၊ စည်နီ ၊ ပုံသေ ၊ ခြား
နီ ၊ ခြား ဝါ ၊ နှဲ ၊ ခရုပေး သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၉၃ ခုတွင်း သင်း မင်း ၁၇၃၁
ကြီး သမီး ဓမ္မဒေဝီလွန်သည်။ သက္ကရာဇ် (၁၀၉၃) ခုတွင်း သင်း မင်း ကြီး က ၁၇၃၁
တော်လွန်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၉၄ ခုနယုန်လဆန်း ၁၂ ရက် နေ့ချွန်း တောင် ၁၇၃၂
ကဆင်ဖြူရောက်သည်။ (သက္ကရာဇ် ၁၀၉၄ ခုနယုန်) လပြည့် နေ့သိမ်း ချီဆင်ဖြူရှင် ၁၇၃၂
ခံသည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၉၅ ခုတွင်း သင်း မင်း ကြီး လွန်သည်။ ရန် အောင်မြင် ၁၇၃၃
တံခါး ကထုတ်သည်။ ပေါင်းပုံနီထိသစ် ၊ ကျိုင်း ရွှေချက်ငှ ၊ ဆင်ငှစီး ၊ သံလှင် ၊ ထီး ဖြူ
တစင်း အုပ်၍ ချသည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၉၅ ခုနတ် တော်လဆန်း ၉ ရက် နေ့အိမ် ၁၇၃၃
ရွှေမင်း နန်း တက်သည်။ တလတိုင်တိုင် (သဘင်ကြီး ခံ၍ ခေါ်သည်။ ကိုဝန်ကသူရဲသူ ၁၇၃၄
ခက်တို့ကိုထမင်း ရွေး ရသည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၉၆ ခုဆင်တဲနန်း တော်ဆောက် ၁၇၃၅
သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၉၇ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၇ ရက် နေ့သေနာပတိတို့နှင့်မင်း ၁၇၃၆
ကျော်ညီအစ်ကိုကိုဝတ်ချက်မှာအဆုံး အရုံး စီရင်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၉၈ ခု ၁၇၃၇
လောကသရဘူထီး ကသည်။ ရှင်ဗျာဘုရား ပျောက်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၀၉၉ ၁၇၃၈
ခုအဝေး ခြုံဝန်စစ်ကလဲသည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၁၀၀ ပြည့်တွင်ပဉ္စင်း ၁၀၀၀ ပါး ခံ ၁၇၃၉
တော်မူသည်။ အဝေး ခြုံဝန်တို့ခံရသည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၁၀၁ ခုကသည်း သို့မင်း ၁၇၄၀
ရဲကျော်ခေါင်ချီသည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၁၀၂ ခုဟံသာဝတီမှာသော အောင်သောင်း ၁၇၄၁
ကြမ်း သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၁၀၃ ခု၁၁၀၄ ခု၁၁၀၅ ခုထမင်း ငတ်၍လူသား ၁၇၄၂
ခွေး သား စား ကုန်သည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၁၀၅ ခုစစ်ကိုင်း ကိုဘုရင် နေောင်က ၁၇၄၃
လုပ်ရသည်။ (သက္ကရာဇ်) ၁၁၀၆ ခုဘုရင် နေောင်စစ်ကိုင်း မှာရှင်ဘုရင်ပြုသည်။ ၁၇၄၄

(3 November 1755)

ကရဝိတ် ဘေဝင်၊ ထီး ဖြူဝ၊ မြေဘက်စည်၊ ထွက်စည်၊ ဝင်စည် ပေး ချီးကူး ရသည်။
မြို့ကိုအတုလဝတ်သမုတ်သည်။ ကေဘင်း မှာ ဖော်ရှင်ကုန္ဒလဘရပုဂ္ဂိုလ်၊ ပလိုင်း ရှင်
သုဇာတ၊ အုတ်ရှစ် ကျေး ရှင်ညာဏ၊ ငှင်း ရှင်ယသတို့ကိုသံတံဆိပ် စစ်ကိုင်း ရှင်ဘု
ရင်ကလျာသည်။ စစ်ကိုင်း ကျောင်း ဆောက်၍ကိုး ကွယ်သည်။ ရှင်သုဇာတမှာ ဇေ
တဝန်သက် ဖော်ရှင် ဆောက်သည့် ကျောင်း ကိုတင်သည်။

(3 November 1755)

(သုက္ကရာဇ် ၁၁၁၇ ခုသတင်း ကွတ်လပြည့် ကျော် ၁၄ ရက် နေ့)

(မေမြို့ ဘုန်း ဣယ် ပေမူ)

ရှေး မင်း ဧကရာဇ်တို့ဝယ် မင်း မြှောက်တန်ဆာ ၅ ကား ထီး ဖြူသံလျက်၊ ခြေ
 နင်း ၊ သား မြီး ယပ် ၊ သင်း ကျစ် ၊ ထီး ဖြူ ၅ ကား ကနက္ကတန်ထီး ၊ ကမ္ပတ်ထီး ၊
 ယဉ်ထီး ၊ ဥရုထီး ၊ ဂြှာန် ထီး ၊ မိလိန္ဒ ပညာကျမ်း တွင်ထွက်သည်နှင့်အညီရတနာ
 ပူရအင်း ဝမြို့တွင် ရှေး အင်း ဝမင်း တို့ကသည် လောကသရဘူဒါယကတံသဝတီ
 ရောက်မင်း တရား တိုင်မင်း မြှောက်တန်ဆာခင်း ကျင်း သည်ကား ရာဇပ
 လ္လင်လက်ဝဲဘက်ကနက္ကဒိန်ထီး ဖြူဝစင်း ၊ ကမ္ပတ်ထီး ဖြူဝစင်း ၊ ယဉ်ထီး ဖြူ ၂ စင်း ၊
 ထီး ဖြူ ၄ ဆောက်ကျင်း သည် ၊ ထီး ၄ စင်း အကြား ယမား ဝစင်း ၊ ယမား ၃ စင်း
 ကျင်း သည် ၊ ရာဇပလ္လင်လက်ဝဲဘက်ကနက္ကဒိန်ထီး ဖြူဝစင်း ၊ ကမ္ပတ်ထီး ဖြူဝစင်း ၊
 ယဉ်ထီး ဖြူ ၂ စင်း ၊ ထီး ဖြူ ၄ စင်း ဆောက်ကျင်း သည် ၊ ထီး ၄ စင်း အကြား ယမား
 ဝစင်း စီ ၊ ယမား ၃ စင်း ကျင်း သည် ၊ သည်ထီး ဖြူ ၈ စင်း တွင် ကျောင်း ဘုရား
 သွား ချိထီး ဆောင်း သည်ဖြစ်လျှင်ကမ္ပတ်ထီး ဖြူ ၂ စင်း ၊ ယဉ်ထီး ဖြူ ၄ စင်း လက်
 ဝဲလက်ဝဲဘက်ဆောက်ချိ ဆောင်ရသည် ၊ ဥရုထီး မှာနန်း မဥရုတိုင်ရင်း တွင် ဆောင်
 ကျင်း သည် ၊ ဂြှာန် ထီး မှာနန်း မဥရုတိုင်ရင်း တွင် ဆောက်ကျင်း သည် ၊ က
 နက္ကဒိန်ထီး မှစ၍ထီး များ မှာအရိုး အတန်ကို ရွှေပစ္စန်ခွန်မွမ်း သည် ၊ ထီး ချက်
 ကို ရွှေပစ္စန်ခွန်မွမ်း ၍ ကျောက်အပြည့်စီသည် ၊ ရှေး အင်း ဝမင်း တို့ကသည် လော
 ကသရဘူဒါယကတံသဝတီ ရောက်မင်း တရား တိုင် ဆောင်သည် ၊ စည်တော်စုံ
 (ကို) မင်း မိဘုရား နှင့်အိမ်ရှေ့မင်း ညီတော်သား တော်မူ တော်မတ်တော်
 တို့ကို ပေး သည် ၊ စည်နှင့်ရှမ်း ပြည်တော်ဘွား မြို့စား တို့ကိုလည်း ပေး သည် ၊ အင်း
 ဝမင်း တရား စည်တော်စုံကား မြှောက်စည်ရလုံး ၊ တပိုကြီး ၄ ၊ အချိန်ငွေ ဘီစီ
 တမြား ၄ ၊ အချိန်ငွေ ၃၇၀ စီး တံရှည် ၄ ၊ အချိန်ငွေ ၃၅၀ စီး ခရုသင်း ၂ ၊ လက်ချပ်
 ၂ ၊ တပိုး ၂ ၊ အချိန်ငွေ ၈၀ စီး စည်ဝန်း ၄ ၊ ငွေခွဲ ၄ ၊ အချိန်ငွေ ၁၅၀ စီး စည်ပြေ ၁
 ၂၅ ၊ ပုံသင်္ဃာ ၁ ၊ စည်ပုတ် ၁ ၊ လင်း ခွင်း ၁ စုံ ၊ ငွေခွဲကြီး ၄ ၊ အချိန်ငွေ ၂၀ စီး
 ငွေခွဲငယ် ၃ ၊ အချိန်ငွေ ၁၅၀ စီး ဝင်စည် ၅ ၊ ရွှေဝိန်း တလိုင် ခွဲ ၃ ၊ စည် ပုတ်
 ၁ ဆောင်သည် ၊ မိဖုရား တို့စည်တော်စုံကား မြှောက်စည် ၅ လုံး ၊ တပိုး ၂ ၊ အ
 ချိန်ငွေ ၈၀ စီး တံရှည် ၂ ၊ အချိန်ငွေ ၃၅၀ စီး တံမြား ၂ ၊ အချိန်ငွေ ၃၇၀ စီး ခရုသင်း ၁ ၊
 လက်ချပ် ၁ ၊ တပိုး ကြီး ၁ ၊ အချိန်ငွေ ဘီစီ စည်ဝန်း ၅ ၊ ငွေခွဲ ၂ ၊ အချိန်ငွေ ၁၅၀ စီး စည်
 ပြေ ၁၅၀ ၊ ပုံသင်္ဃာ ၁ ၊ စည်ပုတ် ၁ ၊ လင်း ခွင်း ၁ ၊ ငွေခွဲကြီး ၂ ၊ အချိန်ငွေ ၂၀ စီး ၊

ငွေ နှဲ ငယ် ၃၊ အချိန် ၁၅၅ စီး ခရ ၂၊ အချိန် ၃၅၅ စီး သည် စည် တော် စုံ မှား ကို
 မိန်း မတို့ကို ရှေ့ တော် ပြေး စုသား ဖွဲ့၍ စီး ရသည်၊ ရှေး အင်း ဝမ်း တို့အ
 ထွက်အမြတ်သို့ ရောက်၍ ရှေ့ နန်း တော် ဥကင်သမ ဖွင့် ခင်မြှုပ်ခါး ၄ ရပ်စွဲ စည်
 ကြီး အိမ်ရှင် စည်၊ ပဟို စည်၊ မင်္ဂလာ စည်၊ စည် တော် စုံသည် ရှစ် ရပ်ကို အသစ်လဲ၍
 ဆောင်သည်၊ စည် တောင်း ကို ရာဇမုဏိ စုဋ္ဌာဘုရား စရပ် မှာ တင်ထား သည်၊
 အိမ် ရှေ့မင်း စည်ကား စည်နီ ဇလုံး ၊ ပုံသား၊ စည်ပုတ် ၁၊ လင်း ကွင်း ၁၊ ငွေ နှဲ
 ကြီး ၂၊ ငွေ နှဲ ငယ် ၂၊ တံရှည် ၃၊ ခရ ၁၊ ပြည်မင်း လက်ထက် နောက် တော် တော်
 ငူမင်း ကို ပေး သည်၊ စည်စုံ ၊ မာန် အောင် ရတနာဘုရား ဒါယကာမင်း လက်ထက်
 ညီ တော် ပုဂံမင်း ကို ပေးသည့် စည်စုံ၊ လောကသရဘုရား ဒါယကာမင်း တရား
 လက်ထက် ညီ တော်သတိုး ဓမ္မရာဇာကို ပေး သည်၊ ပည် စုံကား မြှောက်စည် ၅၊
 တပိုး ၂၊ တံမြှော ၂၊ ခရသင်း ၁၊ လက်ခုပ် ၁၊ တပိုကြီး ၁၊ စည်ဝန်း ၅၊ ငွေ နှဲ ၂၊
 စည် ပြော ၅၊ ပုံသား ၁၊ စည်ပုတ် ၁၊ လင်း ကွင်း ၁၊ ငွေ နှဲ ကြီး ၂၊ ငွေ နှဲ ငယ် ၃၊
 ငွေ ခရ ၁ ပေး သည်၊ ရာဇမုဏိ စုဋ္ဌာဘုရား ဒါယကာမင်း လက်ထက် ညီ တော် မင်း
 ရဲ ကျော်စွာကို ပေး သည်၊ စည် ၊ ငါး ထပ် ဒါယကာမင်း တရား လက်ထက် ညီ တော်
 မင်း ရဲထင် ညီ တော် မင်း ရဲ ကျော် ခေါင်တို့ကို ပေး သည်၊ စည်၊ မာန် အောင် ရတနာ
 ဘုရား ဒါယကာလက်ထက် ညီ တော် ငစည်ကူး မင်း ကို ပေး သည်၊ စည်၊ လောကမာန်
 အောင်ဘုရား ဒါယကာမင်း တရား လက်ထက် ညီ တော်သတိုး မင်း ဇောကို ပေး
 သည်၊ စည်ကား စည်နီ ဇလုံး ၊ ပုံသား၊ စည်ပုတ် ၁၊ လင်း ကွင်း ၁၊ နှဲကြီး ၂၊ နှဲ ငယ်
 ၂၊ ခရ ၁ ပေး သည်၊ ဒူး နေရာ နေအမတ်တို့တွင် စည် ပေး လျှင် မူကား စည်ဖြူ ၅၊
 ပုံသား ၁၊ စည်ပုတ် ၁၊ လင်း ကွင်း ၁၊ နှဲကြီး ၂၊ နှဲ ငယ် ၂၊ ခရ ၁ ပေး သည်၊ ရှမ်း
 ပြည် စော်ဘွား တို့ကို စည်စ၍ ပေး သည်ကား စည်ဖြူ ၅လုံး ပေး သည်၊ နောက်ထပ်
 ၍ ရလုံး ပေး သည်၊ နောက်ထပ် ၍ စည်နီ ရလုံး ပေး သည်၊ ရှမ်း ပြည်မြို့စား တို့ကို
 စည် ပေး လျှင် စည်ဖြူ ၅လုံး ၊ ပုံသား၊ ပလုတ်၊ လင်း ကွင်း ၊ နှဲကြီး ၂၊ နှဲ ငယ် ၂၊ ခ
 ရ ၁ ၂ ပေး သည်၊ အင်း ဝမ်း ထွက်သွား လျှင် အဆောင်နီ ဆောင်သည်ကား ဆေ
 နတ်ကို နီ ပါး ထည်အိတ်တစင်း စီးသွတ်သည်ရအိတ်၊ လှံမတစင်း ကို နီ ပါး အိတ်သွတ်သည်
 ၃အိတ်၊ လှံရှင် ၁၀ကို စည်း ၍ နီ ပါး ထည်အိတ်သွတ်သည် ၃အိတ်၊ ခမောက်နီအတင်

နှင့်စစ်တပ်ပုဆိုး နီနှင့်ပိုး နီကြိုး တွန်ချာရှက်၍ခက်သည်။ နံကဝိုင်းမီး အိုး ၁၊
 မီး အိမ်အရိုး တန်နှင့်၁။ သောက်ရေတင်မြူတာပင်နီအုပ်၂။ သေနတ်ဆေး ဘူး
 နှင့်၁။ မီး စာ ခွေ၁။ နေရသင်ဖြူး အနား မှမ်း လိပ်၍၁။ သည်များ ကိုအ
 ဆောင်နီစုခေါင်း ထုပ်ပေါင်း ၍လိုက်ရသည်။ အတင်တော်မှာကလပ် ခြေမြင့်ကဲ့
 သို့ရွေ့ကိုလုပ်၍အတင်တော်ခေါ်သည်။ အတင်တော်၂ခုကိုအတင်စုသား ခေါင်း
 ထုပ်ပေါင်း ၍ကိုက်ရသည်။ ရွှေတော်တွင်တွမ်း ခွက်တည်သောအခါအတင်တော်တွင်
 တွမ်း ခွက်ဆင့်၍တည်သည်။ သောက်တော်ရေအိုး လည်း အတင်တော်တွင်ဆင့်၍တည်
 သည်။ အိမ်ရွှေအဆောင်နီကား သေနတ်တစင်း ကိုနီပါး ထည်အိတ်သွတ်၁။ လှံမကိုနီ
 ပါး ထည်အိတ်သွတ်၁။ လှံရှင်၁၀ကိုနီပါး ထည်အိတ်သွတ်၁။ နံကဝိုင်းမီး အိုး နှင့်၁၀။
 သောက်ရေဆောင်မြူတာ၂နှင့်ပဝါနီအုပ်၂။ သေနတ်ဆေး ဘူး နှင့်၁။ မီး
 စာ ခွေ၁။ ခမောက်တင်၁။ စစ်မတ်ဖူး နှင့်၁။ နေရသင်ဖြူး အနား မှမ်း
 လိပ်၍၁။ သည်များ ကိုအဆောင်နီကိုစုသား တို့ခေါင်း ထုပ်ပေါင်း ၍ကိုက်ရသည်။
 ညီတော်သား တော်တို့တွင်ဝေါရသည်ဖြစ်စေ၊ ဝေါပလာရသည်ဖြစ်စေ ဝေါပလာ
 စီး ၍သွား လာသည်ဖြစ်လျှင်အဆောင်နီနည်း တူဆောင်သည်။ ဝေါပလာမရသသူ
 တို့တွင်စစ်မက်ခံ၍တမ်း ရွက်ရလျှင်လှံမကိုနီပါး ထည်အိတ်သွတ်၁။ လှံရှင်၁၀ကိုနီပါး
 ထည်အိတ်သွတ်၁။ သေနတ်နီပါး ထည်အိတ်သွတ်၁။ သောက်ရေဆောင်မြူတာပဝါနီ
 အုပ်၂။ သေနတ်ဆေး ဘူး နှင့်၁။ နေရသင်ဖြူး လိပ်၁ဆောင်သည်။ ရတနာပူ
 ရအင်း ဝမင်း ညီတို့ကိုထီး ဖြူပေး သည်ကား ပြည်မင်း မဟာပဝရဓမ္မရာဇာ
 လောကဓိပတိအမည်တော်ရှိသောမင်း တရား လက်ထက်နေောင်တော်တောင်
 ငူမင်း ကိုယဉ်ထီး ဖြူ၂စင်း အချက်ရွှေအတွတ်ပတ္တမြား ၉ရစ်စီ၊ ရွှေဩယ်ညောင်
 ရွက်၃ဆင့် ပေး သည်။ ကေတုမတီမည်သောတောင်ငူမြို့တွင်ဆောင်ကုင်း ရသည်။
 မာန်အောင်ရတနာဘုရား ဒါယကာမင်းတရား လက်ထက်ညီတော်ပုဂံမင်း ကို
 ယဉ်ထီး ဖြူ၂စင်း အရိုး နီအချက်ရွှေအတွတ်ပတ္တမြား အပြည်စီ ပေး ၍အရိမဒ္ဒနာ
 မည်သောပုဂံမြို့တွင်ဆောင်ကုင်း ရသည်။ အိမ်ရွှေမင်း မှစ၍မင်း သား တို့ကို
 ယဉ်ထီး ဖြူထီး နီမပေး မဆောင်ရ။ မူး တော်မတ်တော်တို့တွင်ဝန်ကြီး တို့မှစ၍
 တော်နေရာနေတို့ကိုထီး နီပေး လျှင်ထီး နီအရိုး နီအချက်ရွှေညောင်ရွက်တဆင့်

စ၍ ပေး သည်။ သည် နောက် ညောင် ရွက် ၂ ဆင့် ပေး သည်။ သည် နောက် ညောင်
ရွက် ၃ ဆင့် ပေး သည်။ ထီး ကိုအိမ်တွင် မဆောင်မကင်း ဂ။ ကျောင်း ဘုရား သွား
လျှင်လည်း မဆောင် ဂ။ တနှစ်တကြိမ်သဘင် တော်တက်တွင်သာ ဆောင်ရသည်။ အ
ဝေး မြို့ရွာကသံကြီး တမံကြီး ရောက်၍တက်သက်လျှင် မူကား ဆောင်ရသည်။ မာန်
အောင်ရတနာဘုရား ဒါယကာမင်း လက်ထက် ဝန်ကြီး မဟာသတိုး သီဟသူရကိုပန်း
ဆိုး ထီး အတွတ် ရွှေအချက် ရွှေအရိုး ရွှေကြိဆစ် ပေး သည်။ လောကမာန် အောင်ဘု
ရား ဒါယကာမင်း လက်ထက် ဝန်ကြီး စည်သူ ကျော်ထင်၊ ဝန်ကြီး သတိုး မင်း ကြီး တို့
ကိုပန်း ဆိုး ထီး အရိုး ကြိဆစ်အလယ်ချက် ရွှေ ညောင် ရွက် ၃ ပေး သည်။ လောကသု
ဘုဘုရား ဒါယကာမင်း တရား လက်ထက် ဝန်ကြီး စည်သူ ကျော်ထင်၊ ဝန်ကြီး သတိုး
မင်း ကြီး တို့ကို နေ မျိုး ဇေယ နော်ရထာ နည်း ပန်း ဆိုး ထီး ပေး သည်။ ရှမ်း
ပြည်သိန္နီမြို့၊ သီ ပေါမြို့၊ ညောင် ရွှေမြို့၊ မိုး မိတ်မြို့၊ မိုး နဲမြို့၊ မိုး ကောင်း မြို့၊
မိုး ညှင်း မြို့၊ သည် ခုနစ်မြို့ စော်ဘွား တို့နှင့် ယွန်း ပြည်ကျိုင်း ချိုင့် စော်ဘွား တို့
မှာထီး ဝါအရိုး နီအချက် ရွှေ ၂ စင်း ပေး သည်။ ရှမ်း ပြည်မိုး ညှင်း မြို့မှာ စော်
ဘွား ကိုထီး ဝါ အရိုး နီအချက် ရွှေ ၁ စင်း ပေး သည်။ ခေမာ ဂုဠတိုင်း ဂုံပြည်
ကျိုင်း တုံမြို့ ဇောတိနဂရတိုင်း ကျိုင်း ဂုမ်း မြို့မှာ ရွှေ အစည်ဆင်း သက်၍ နန်း
အိမ်ဦး တွင် ရာဇပလ္လင်တည်သည်။ ထီး ဖြူငှစင်း ဆောက်ကျင်း သည်။ ယမား သံ
လျက်ကျင်း သည်။ မင်း သား မင်း မြေး မူး တော်မတ် တော်တို့ကို အဆောင် ခါး
ပေး သည်ကား အိမ် ရွှေမင်း မှာ ခါး အဆောင် ရွှေအိမ်မည်း သရီအိတ်သွတ် ပေး
၍ ဆောင်ရသည်။ အမည်ရတို့သား မြေး ၂ ယောက်တို့ကို ခါး လိုက်ခံသည်။ ခါး ခွေး
မ ခွေး ငယ် နောက် ပိတ်သံပရာ ခွံ ရွှေလက်ကို လွတ်အိမ်ဖြူ ၂ ကို ရွှေတိုက် တော်က
ပေး အပ်၍ အိမ် ရွှေမင်း မှာ ခါး နှင့်လိုက်ရသည်။ ညံ တော်သား တော် ဝေါရသည်
သူတို့မှာ ခါး မိုး ကြိုး ဆင့်အိမ်ဖြူသရီအိတ်သွတ် ဆောင်သည်။ ခါး လိုက် ၁၂ ယောက်လည်း
နည်း တူ ပေး သည်။ ခါး လိုက်ရသည် ဝေါပလာ ရသည်သူတို့မှာ ခါး မိုး ကြိုး ခဆင့်အိမ်
ဖြူကတ္တီ ပါနီသွတ်၍ ဆောင်ရသည်။ မိဖုရား တို့တွင် မြင်သည်သား ကိုယ်လုပ်တွင် မြင်
သည်သား တို့ကို ခါး ပေး လျှင် ခါး မိုး ကြိုး ဆင့်အိမ်ဖြူသက္ကလပ်အိတ်သွတ်၍ ဆောင်ရ
သည်။ ဝန်ကြီး အတွင်း ဝန်တို့ကို ခါး ခွေး မ ခွေး ငယ်သမ္ပရာ ခွံ ပတ္တမြား စီအိမ်

မည်း ၊ သင်္ဂီမွမ်း သံပတ်ရတနံပတ္တမြား စီပေး၍ ဆောင်ရသည်။ သည် နောက်
 မီး မည်း သင်္ဂီမွမ်း သံပတ်ရတနံအရင်း အဖျား သက္ကဒိန်ငုံပတ္တမြား အပြည့်စီ
 ပေး၍ ဆောင်ရသည်။ သည် နောက်မီး ပန်း ကတော့ခံ ရွှေမုဒရက်သီး ရွှေ
 ပတ္တမြား စီပေးသည်။ ရွှေဝန်ကြီး တို့ထွင်ဗညား ကျမ်း တော ၊ နန္ဒ ယော်ထာ ၊
 သီရိဇေယျ ကျော်ထင် ၊ သီရိဇေယျ နော်ရထာ ၊ နေမျိုး နော်ရထာ ၊ မဟာသတိုး
 သီဟသူရ ၊ နေမျိုး ဇေယျ နော်ရထာတို့ကိုသည်မီး နည်း တူထွင်သွေး ချောင်း ခံ
 ငုံ ရွှေတွပ်၍ ပတ္တမြား အပြည့်စီမီး ကို ဆောင်ရသည်။ အတွင်း တော်မြဲအမူး အမတ်
 တို့ကိုမီး ပေး လျှင် ရွှေမီး ဆောက်ပြည့်အိမ်ပြည့်သင်း ချောပေးသည်။ ရွှေမီး
 ကျောက်အိမ်ပါပေး သည်။ သည်ကူပိန်ရ၍အတွင်း ဘဝေါနေရသစနည်း နေရသ
 သို့ရောက်လျှင် ရွှေမီး ဆောက်ပြည့်အိမ်ပြည့်အပြောက်ပေး၍ ဆောင်ရသည်။ သည်
 နောက်ဒူး နေရသသို့ရောက်လျှင်တွမ်း ခွက်အဝန်း ရလျှင်မီး ခွေး မခွေး ငယ်
 သမ္ပရသ ခွံပတ္တမြား စီအိမ်ကတ္တိပါနီစိမ်း တွတ်သံပတ်၅တန့် ကျောက်စီပေး၍ ဆောင်
 သည်။ သည် နောက်တော် နေရသသို့ရောက်လျှင်မီး အိမ်မည်း ၊ သင်္ဂီမွမ်း ၊ သံပတ်
 ၅တန့်ပေးသည်။ သည် နောက်မီး မည်း သင်္ဂီမွမ်း သံပတ်ရတနံသင်၍ ပေးသည်။
 အတွင်း တော်မြဲမီး ရသသူတို့ကိုမြို့ဝန်ခန့်လျှင်ပေး ရင်း မီး ကိုရွှေတိုက်တော်သို့
 သွင်း၍မီး မိုး ကြိုး ဆင်အိမ်ဖြူအပြောက်လုပ်၍ ဆောင်သည်။ အတွင်း တော်မြဲတို့
 ထွင်မီး ရရင်း ရှိသသူတို့ကိုဝင်း မှူး ခန့်လျှင်ဝင်း မှူး ကိုအပ်၍ ဆောင်သည်။ ပေး
 ရင်း မီး ကိုတိုက်တော်သို့သွင်း ရသည်။ ဝင်း မှူး မီး မှာရွှေဝင်း မှူး မီး ရွှေ
 ဆောက်ပြည့် ခွေး မခွေး ငယ် နောက်ပိတ်သံပွရသ ခွန်ပတ္တမြား စီအိမ်သံပတ်၅
 တန့်ပတ္တမြား စီမှန်ကူအပြောက်ထုအနား ပတ္တမြား စီလက်ဝင်း မှူး မီး နည်း
 တူထွင်အိမ်နီနန်း ပြောက်ထုအနား ပတ်လည်ပတ္တမြား စီလက်ဝဲဝင်း မှူး မီး နည်း
 တူထွင်အိမ်ဖုံး နန်း အပြောက်ထုအနား ပတ်လည်ပတ္တမြား စီအနောက်ဝင်း မှူး
 မီး နည်း တူထွင်အိမ်စက်ဝန်း အပြောက်ထုအနား ပတ်လည်ပတ္တမြား စီပေး၍
 ဆောင်ရသည်။ အတွင်း တော်မြဲတို့ထွင်မီး ရသသူတို့ကိုဝန်ထောက်ခန့်သည်ဖြစ်
 စေအနောက်ဝန်ခန့်သည်ဖြစ် စေပေး ရင်း မီး ကိုရွှေတိုက်တော်သို့သွင်း ရသည်။
 မီး မဆောင်ရ။ လွှတ်တော်ဝံး တော်မြဲမှစ၍အိပ်လှည့်မရှိမမြဲမစွဲရအမူး အမတ်

တို့တွင် ဝန်ကြီးမြင်း ဝန်ကြီးဝန်တို့၏ ပေးသည့်ဓါးကို ဆောင်ရသည်။ ဆောင်မြဲဓါးကို ဆောင်ရသည်။ သည်ပြင်အမှတ်မင်း ပွဲလမ်း ရသည့်သူတို့မှ ဓါး အဆောင်လက်ကို လွှတ်အိမ် ရွှေငါး မတ်ခံတွင်ကိုသွား လာလျှင် ဆောင်ရသည်။ ၄၀ တော်သား ခန့်လျှင်ဓါး ခွေး မခွေး ငယ် နောက်ပိတ် ရွှေအိမ်ကတ္တီပါနီမူမင်း သံပတ် ၂၀ တန် တွက်ကို ရွှေတိုက် တော်ကအပ်၍ ဆောင်ရသည်။ ၅၀ တော်သား ခန့်လျှင်ဓါး နည်းတူတွင်သံပတ် ၃၀ တန် တွက်ကို ရွှေတိုက် တော်ကအပ်၍ ဆောင်ရသည်။ ၄၀ တော်သား ၅၀ တော်သား တို့မှ ပြဿဒ် တော်တွင်မြဲရသည်။ ဝန်ကြီး တို့မှ စ၍အတွင်း တော်မြဲတို့အမှူး ကြီး အမတ်ကြီး တို့သား ကိုစား တော်ကွမ်း ရေကို ခန့်လျှင်အမည်ရသည် ဖြစ်စေ၊ မရသည်ဖြစ်စေ ရွှေဓါး ဆောက်ပြည့်အိမ်ပြည့်အပြောက်ထုတိုက် တော်ကအပ်၍ ဆောင်သည်။ မာရဘင်သင်း မှူး ခန့်လျှင်သင်း မှူး တို့စွဲ ဆောင်မြဲ ရွှေဓါး ဆောက်ပြည့်အိမ်ပြည့်သင် ချောတိုက်က ဆောင်ရသည်။ မြေနန်း တော် ရွှေသူရဲကြီး သင်း စုကိုအမှူး သည်လျှင် ရွှေဓါး ဆောက်ပြည့်အိမ်ပြည့်အပြောက်ထုဓါး ကိုတိုက် တော်က ပေး အပ်၍ပြဿဒ် တော်တွင်မြဲစွဲရသည့်သူရဲကြီး သား တို့ထံမှ မမြဲရ။ သည်ပြင် မြေနန်း တော် ရွှေသင်း မှူး မှစ၍မြင်း သင်း စုသား တို့ကိုအမှူး ကြီး ခန့်လျှင်ဓါး မပေး ၊ ဓါး မိုး ကြီး ဆင်အိမ်ဖြူအလျှောက်လုပ်၍ အိပ်လှည့်အိပ်ဖန် ဝင်တွက်လျှင်ဓါး ကိုစွဲ၍မြဲစွဲရသည်။ မာရဘင်စုတွင် ခေါင်း အဝန်း ထောင်ကခန့်ထား လျှင်ဓါး အဆောင်လက်ကို လွှတ်ငွေအိမ် ငွေပြည့်သင် ချောအရင်း အဖျား ရွှေငါး ပတ်ခံတွင် ပေး သည်။ အစုလည်း ပေး သည်။ ဓါး အဆောင်လက်ကို လွှတ် ငွေ ချော ပေးသည်။ အစုလည်း ဓါး နှင့်သတ္တလုပ်ကိုတိုက် တော်က ပေး အပ်သည်။ သည်ပြင် ခေါင်း အဝန်း သွေး သောက်ကြီး များ မှာဓါး မိုး ကြီး ဆင်အိမ်ဖြူတိုက် တော်က ပေး အပ်သည်။ ကျပ်ကွမ်း ခွက် ပေး သည်ကား အိမ် ရွှေမင်း မှာကွမ်း ခွက်ပုံနန်း ဇာပေါက်ပတ်ပတ်လည်ပတ္တမြား စီအနား ကျောက်ပတ္တမြား ၃၇ စီကြိုက်ခွက်လက်ဘက်အိုး တကောင်း ပိတ်အထွတ်ပတ္တမြား အပြည့်စီကို ဆောင်သည်။ ညီ တော်သား တော်ဝေါရသည့်သူတို့မှ လည်း ကွမ်း ခွက်ပုံနန်း ဇာ ပေါက် ကျောက်ပတ္တမြား ၃၇ စီ ဝေါပလာရသည့်သူတို့မှ ကွမ်း ခွက်ဂ ထောင့်အနား ပတ္တမြား ၃၇ စီကို ဆောင်သည့်မိဖုရား တို့တွင်မြင်သည့်မင်း သား ကိုယ်လုပ် တော်တွင်မြင်သည့်မင်း သား တို့

မှာ ရွှေဩဝါမြင့်မိုရ်လဘက်အိုး ကိုစ၍ ပေး သည်။ ကျင်း ရိုး နွဲ့အရိုး အယဝ်ကို
 ဟင်း သပဒါး သုတ်ကို ဆောင်သည်။ ဝါဝင် ဝါထွက်ကံ တော့တက်ရလျှင်ထမ်း စင်ဟင်း
 သပဒါး သုတ်ကိုကျင်း ငြီး အုပ်၍ စီး သည်။ သည် နေဘက်ကွမ်း ခွက်ဂထောင့်လဘက်
 အိုး ကျင်း ငြီး ငယ် ရေခွက် ပေး ၍ ဆောင်သည်။ သည် နေဘက်က ကောင်း ပိတ် ပေး
 သည်။ သည် နေဘက်မီး မိုး ငြီး ဆင့်အိမ်ဖြူသက္ကလဝ်အိပ်သွတ် ပေး ၍ ရွှေဆောင်ရ
 သည်။ သည် နေဘက်ဩဝ် ခွက်အထွတ်ပတ္တမြား စီ ပေး သည်။ သည် နေဘက်မြင်း ကကိုင်း
 ညောင်ရွက်ဥပွင့်နင်း နှင်း သိပ်အိမ် မြေောင် ရွှေဇဝါက တောင်အနား သံငုံ
 ရွှေပိန်း အလံအလယ်တိုး ဂုတ်ပန်း ခက်ကိုက်ချသေး သွတ် ရွှေ ရေး ၊ သည် နေဘက်
 သက္ကလဝ်တင်ရန်း ညောင်ရွက်ခုဆင့်။ သည် နေဘက်က ကောင်း ပိတ်လဘက်အိုး အ
 ထွတ်ပတ္တမြား စီ ပေး ၍ ဆောင်သည်။ ရွှေ ဖွေး အင် ပေး သည်။ သည် နေဘက်ကတ္တီ
 ပါတင်ရန်း မြင်း ငြီး ကတ္တီပါတင်ရန်း ရွှေဩဝ်တတ် ပေး သည်။ စီး နှီး ရ ပေး သည်။
 သည် နေဘက်ကွမ်း ခွက်အနား ပတ္တမြား တရစ်စီ ၂ ရစ်စီ ၃ ရစ်စီ ပေး သည်။ မှူး
 တော်မတ် တော်တို့မှာအတွင်း ဘဝေါစနည်း နေရသို့ ရေဘက်လျှင် ရွှေဩဝ်လဘက်
 အိုး ပေး ၍ ဆောင်သည်။ ကျင်း ရိုး နွဲ့အဖြူကို ဆောင်သည်။ သ ဖွေး အနီမသုတ်။ ဝါ
 ဝင် ဝါထွက်ကံ တော့လျှင်ထမ်း စင်စီး အား ရှိလျှင်ထမ်း စင်အနီသုတ်ကိုကျင်း ရိုး နွဲ့
 ကိုအုပ်၍ စီး သည်။ သည် နေဘက်ဒူး နေရသို့ ရေဘက်လျှင်ကျင်း ငြီး ကျင်း ငယ်ဆင်
 ချက်ချိတ်တိုက်အနှီး ဂံခံကို ပေး ၍ကျင်း ရိုး နွဲ့ထွင်တတ်၍ ဆောင်သည်။ သည် နေဘက်
 ကွမ်း ခွက်လဘက်အိုး ကိုအဝန်း ပေး ၍ ဆောင်သည်။ သည် နေဘက်ကျင်း ၂ ခံ။ တော်
 နေရသို့ ရေဘက်လျှင်ကျင်း ၂ ခံ ပေး သည်။ တ ကောင်း ငိုတ် ပေး သည်။ ထမ်း စင်
 လက်ခတ် ပေး သည်။ မြင်း က ရွှေဇဝါက တောင် ရွှေ ရေး အောင်း တင်ရန်း ရွှေ
 ဖွေး အင် ပေး သည်။ သည် နေဘက်သံလျင်း တလည်း ၅ ဝန်း ထီး နီ ညောင်ရွက်ဝဆင့်
 သံလျင်း တလည်း ၇ ဝန်း ထီး နီ ညောင်ရွက် ၂ ဆင့် နေဘက်ခုဆင့် ပေး သည်။ သက္ကလဝ်
 တင်ရန်း ပေး သည်။ စည်ဖြူ ပေး သည်။ သည် နေဘက် တော် နေရသို့ ရေဘက်
 လျှင်ကျင်း ငြီး ငယ်ဆင် စွယ်ချက်ပြည့် ပေး သည်။ ဆင် ပေါင်း ဝန်း နက်အချက် ရွှေ
 ပေး ၍ စီး နင်း ရသည်။ ရှမ်း ပြည်ယွန်း ပြည် စော်ဘွား တို့မှာကွမ်း ခွက်အဝန်း
 ပေး သည်။ နေဘက်ဂထောင့်ကွမ်း ခွက်ကို ပေး သည်။ သည် နေဘက်ကဆယ်နှစ်ရသ

သီကွမ်း ခွက်ကို ပေး သည်။ သည် နေဘက် ကျောက်ပတ္တမြား စီကို ပေး သည်။ သုံး ဆယ်
စား လဲချား စား တို့မှ စ၍ မြို့စုစား တို့မှ ချွေပြတ်လက်အိုး အဝန်း စ၍ ပေး
သည်။ သည် နေဘက်ကွမ်း ခွက်အဝန်း ပေး သည်။ အိန္ဒဂီရီဘုမ္မဂီရီသည် ၂ မြို့ကို အ
ဆောင် ပေး လျှင် ငွေကျပ် ငွေလက်အိုး စ၍ ပေး သည်။ သည် နေဘက်မိုး ကြီး
ကျပ်မိုး ကြီး လက်အိုး စ၍ ပေး သည်။ သည် နေဘက် ချွေပြတ်လက်အိုး ပေး ၍
ဆောင်ရသည်။ သဌေး တို့ကို အဆောင် ပေး သည်ကား ငွေကွမ်း အစ်မိုး ကြီး ကျပ်
ခွက်မိုး ကြီး ကရား ပေး ၍ ငွေကွမ်း အစ်ကိုပိုး ကွန်ချာအိတ်နှင့် သွတ်၍ ဆောင်
သည်။ သည် နေဘက်မိုး ကြီး ကွမ်း အစ်ကျပ်ခွက် ချွေမိုး ကြီး ကရား အထွတ် ချွေကို ပေး
၍ ဆောင်ရသည်။ သည် နေဘက် ချွေကွမ်း အစ်ကျပ်ခွက် ချွေကရား ပေး ၍ ဆောင်
ရသည်။ ဂျော်ကား ဂျော်မှတ် ပေး သည်ကား အိမ် ချွေမင်း မှာ ဂျော်ကား ဦး ဝဲ
ချွေစက်ကွင်း အပြည့် ရေး လုလင်ထိုင် ဝဲဘီ တရင် နှင့် ပုံထိုင် ချွေ ခြံဆစ်ခင်တရင်
အမိုး ခိုနန်း အလယ်စက်ကွင်း ချွေ ရေး အမွမ်း ချင်ပိတ် ချွေပိန်း အခွက် ချွေဝစု
အနီဝစု အောင်း ဖြူဦး ၃ ပွင့် ဝဲ ၂ ပွင့် ငွေကြိုး ငွေက တော့အလံနီ ဂျော်တက်နီ ငွေ
နှံ ငွေခရတ်တင်သည်။ ဂျော်ကား နီ ၂ စင်း ၊ သည် ၂ စင်း ကို ပေး ၍ စီး ရသည်။
ညီတော်သား တော်တို့ကွင်း ဝေါရသသူတို့ကို ဂျော်ကား ဦး ဝဲတဖက် ချွေ ရေး ဂျော်
မှတ်စက်ဝန်း ပန်း တပွင့် ချွေငှက်ပုံ ဂချ ချွေ ရေး ပရိတ်ချီဆင့်ဦး ဝဲလုလင်ထိုင်
ခင်တရင်အမွမ်း ချင်ပိတ်နီအမိုး နီတက်ဖြူအောင်း ဖြူဦး ၃ ပွင့် ဝဲ ၂ ပွင့် ချွေကြိုး
ငွေက တော့အလံနီ ပေး ၍ စီး နင်း ရသည်။ ဝေါပလာရသသူတို့မှာ နည်း တူကွင်း
ငှက်ငှုစီ ပေး ၍ စီး နင်း ရသည်။ သည်ပြင် မိဖုရား ကွင်းမြင်သည့်မင်း သား
ကိုယ်လုပ်ကွင်းမြင်သည့်မင်း သား တို့မည်သည့် ဂျော်မှတ်နည်း လုပ်ရမည်ပုံ ပေး ၍ လုပ်
ဆောင်စီး နင်း ရသည်။ မူး တော်မတ် တော်တို့မှာ တော် နေဘူး သည်သူတို့ ဂျော်
မှတ်ပုံရှိသည့်အတိုင်း ပရိတ်ချည်ဆင်စ၍ ပေး သည်။ သည် နေဘက် ၂ ဆင့်တိုး ၍ ပေး
သည်။ သည် နေဘက် ၃ ဆင့်တိုး နှ့် ပေး သည်။ ဒူး နေရသလည်း မည်သည့် ဂျော်မှတ်နည်း
ပုံ ပေး ၍ လုပ် ဆောင်ရသည်။ စီး နင်း ရသည်။ ဂျော်ကား ဂျော်မှတ်မှာ ဒူး နေ
ရသည့် ရောက်မှ ဂျော်ကား ဦး တဖက် ချွေ ရေး အမှတ်ပန်း ပွင့်ခင်တယင်မိုး ဖြူ
အခွက်နီ အောင်း နီ ၃ ပွင့်သစ်ပွတ်က တော့ချိတ်နီတိုက်ဆွဲကြိုး ပိုး နီ ဂျော်ကား တက်

ဖြူကို ပေး၍ စီးနင်းရသည်။ တော်နေရသို့ ရောက်မှ ရွှေဘိုကား ပရိတ်ချည်
 ခင်တယ်အမွမ်း ချင်ပိတ်နီအမိုး နီ ရွှေမှတ်တို့ကို ရွှေပေးသည်။ ဝင်းမှူးတို့ ရွှေ
 မှတ်မှာ ရွှေဝင်းမှူးကို မှန်ကုမှတ်အလံနီ၊ လက်ဝင်းမှူးကို ခိုနန်းမှတ်အလံဝါ၊
 လက်ဝဲဝင်းမှူးကို ပုံနန်းမှတ်အလံပြာ၊ အနေဘက်ဝင်းမှူးကို စက်ဝန်းအလံနက်၊
 ဒူးနေရသို့ ရောက်မှ ပေးသည်။ တော်နေရသို့ ရောက်လျှင် ရွှေမှတ်တွင် ပရိတ်
 ချည်နှင့် ခင်တယ်အမွမ်း ချင်ပိတ်နီကိုး၍ ပေးသည်။ ဖြူဝန် ရွှေမှတ်မှာ ဒူးနေ
 ရသို့ ရောက်လျှင် ဒေါင်းဂျပ်မှတ်နှင့် အလံနီကို ပေးသည်။ တော်နေရသို့ ရောက်
 လျှင် ပရိတ်ချည်နှင့် ခင်တယ်အမွမ်း ချင်ပိတ်အမိုး နီကို ဆင့်၍ ပေးသည်။ မူးတော်
 မတ်တော်တို့တွင် ဒူးနေရသို့ ရောက်မှ ရွှေဘိုကား ရွှေမှတ်၍ စီးနင်းရသည်။
 လောကသရဘူရသား ဒါယကာမင်းတရား လက်ထက်စား ရေတွမ်း တော်ကိုင်န
 နှံ့သူ၊ အတွင်းဝန်နန္ဒာယတို့သည် နေရသစနည်း နေကပင် ရွှေဘိုကား ရွှေမှတ်
 ပေး၍ စီးနင်းရသည်။ လောကသရဘူရသား ဒါယကာမင်းတရား လက်ထက်
 တွင် စနည်းနေအတွင်း ဘဝေါနေ နေရသို့ ရောက်လျှင် ရွှေဘိုကား ရွှေမှတ် ပေး
 သည်။ အဝေးမြို့စော်ဘွားတို့တွင် ရွှေမှတ် ပေးသည်ကား ဗန်းမော်စော်ဘွား
 ညောင်ရွှေစော်ဘွားတို့ကို ရွှေစက္ကဝက်ဂျပ်ခေါင်းအမြီး အတောင်ရွှေတစုအနီ
 တစုကို ပေး၍ စီးနင်းရသည်။ မင်းသားမြင်းမှူး မူးတော်မတ်တော်တို့အစဉ်
 စီနင်းမြို့ကျီးကကား၊ မိဖုရားတွင်မြင်သည့်မင်းသား ကိုယ်လုပ်တော်တို့တွင်
 မြင်သည့်မင်းသားတို့မှာ မြင်းကညောင်ရွက်ဥချပ်ကကိုင်းကတောင်ဆွဲရက်ဘောက်
 သမ္ပရာခွန်နင်းနှင်းသိပ်၊ အိမ်မြှောင်ဆက်၊ နားက၊ ရင်ပတ်တွင်းငွေဇ
 ဝါကတောင်ပြင်ဟင်းသပဒါး သုတ်အတွင်း အနီသုတ်မြင်းကြိုးသက္ကလပ်မွမ်းသင်
 ချောစီးနှီးသက္ကဒိန်သက္ကလပ်မွမ်းအောင်းတင်ရန်းဘောက်တက်နှင့်စီးနင်း
 ရသည်။ မြင်းမှူးနေရသို့ နေတို့မှာ မြင်းကညောင်ရချပ်ကတောင်ဆွဲရက်ဘောက်
 သမ္ပရာခွန်နင်းနှင်းသိပ်အိမ်မြှောင်ဆက်ပါးကငွေဇဝါကတောင်ပြင်ဟင်း
 သပဒါး သုတ်အတွင်း အနီသုတ်မြင်းကြိုးသက္ကလပ်မွမ်းစီးနီသက္ကဒိန်သက္ကလပ်မွမ်း
 အောင်းတင်ရန်းနေဘက်အောက်တက်နှင့်စီးသည်။ တော်နေရသို့ တို့မှာ မြင်း
 မှူးတို့နည်းကကိုစီးသည်။ နေရသလေး သွယ်နေတို့မှာ နည်းတူတွင် ညောင်ရွက်၅

ချပ်စီး သည်။ နှိုး ခေါက် နေ့နှိုး ခေါက်မ နေ။ အမည်ရ ! မြင်း ခေါင်း ၊ အမှူး
 အကြီး ၊ စာ ရေး ၊ စာ ချီတို့မှာမြင်း က ညောင်ရွက်၅ချပ်ကကိုင်း က တောင်ဆွဲ
 ရက် ဘောက်သပ္ပာဒ ခွန်နင်း နှင်း သိပ်အိမ် မြေ ဝင်ဆက်ပါး ကာ ငွေဇဝါက တောင်
 ပြင်အနီသုတ်အတွင်း အနက်သုတ်မြင်း ကြိုး သက္ကလပ်အစိန်း အနီတန့်စီး နှိုး ဘက်ဝန်း
 သက္ကလပ်မွမ်း အောင်း တင်ရန်း နောက်တက်မထည်ရ။ မြင်း တော်သည်တို့မှာ
 မြင်း ကအနက်သုတ် ညောင်ရွက်၃ချပ်ကကိုင်း က တောင်ဆွဲရက် ဘောက်သပ္ပာဒ ခွန်
 နင်း နှင်း သိပ်အိမ် မြေ ဝင်ဆက်ပါး ကာ ငွေဇဝါက တောင်အနက်သုတ်မြင်း ကြိုး
 ၄မ်း ၅က်ကြိုး စီး နှိုး ပန်း နီဝါထည်မွမ်း တင်ရန်း အစုံရက်ကိုစီး သည်။ မြင်း
 ကြိုး ကား ငွေဇဝါပေး ချီစီး နင်း ရသည်ကား အိမ်ရွှေမင်း မှာမြင်း က
 ညောင်ရွက်၉ချပ်ကကို ရွှေပစ္စန်ခွန်မွမ်း ချီအပြောက်ထုသည်။ တမြူဟင်း သပဒါး
 သုတ်သည်။ က တောင်ဆွဲရက် ဘောက်သပ္ပာဒ ခွန်အုပ်ဆက်ပါး ကာကို ရွှေပစ္စန်ခွံတွပ်
 သည်။ နင်း နှင်း သိပ်အိမ် မြေ ဝင်ရင်ပတ်တွင်း ဆက်ကို ရွှေဇဝါထည်သည်။ က တောင်
 မည်း သရီမွမ်း ချီအနား ကို ရွှေရက်ပြား ထွတ်သည်။ မြင်း ကြိုး မည်း သရီမွမ်း
 ချီ ရွှေချည်တတ်သည်။ တင်ရန်း ညောင်ရွက်၃ဆင့်နှင့်မည်း သရီမွမ်း သည်။ အောင်း
 ပပွား ကိုပိုး စုံထည်ချီ ပေး သည်ကိုစီး နင်း ရသည်။ ညီတော်သား တော်တို့တွင် ဝေါ
 ရသည်သူတို့မှာသည်နည်း တူတွင် ရွှေပစ္စန်ခွံမမွမ်း ရွှေဇဝါသဖြစ်သည် ပေး ချီစီး
 နင်း ရသည်။ မိဖုရား တို့တွင်မြင်း သည်မင်း သား ကိုယ်လုပ် တော်တို့တွင်မြင်သည်
 မင်း သား တို့ကိုမြင်း က ညောင်ရွက်၉ချပ်ကကိုင်း က တောင်ဆွဲရက် ဘောက်သပ္ပာဒ
 ခွန်နင်း နှင်း သိပ်အိမ် မြေ ဝင်ရင်ပတ်တွင်း ဆက်ပါး ကာ ရွှေဇဝါက တောင်အနား
 ငုံ ရွှေပိန်း အလယ်ကိုတိုး ဂုတ်ပန်း ခက်ကိုက်ချိုး သေး သွတ်တမြူလွတ်စီး နှိုး သက္ကဒိန်
 မြင်း ကြိုး သက္ကလပ် အောင်းတင်ရန်း နောက် တောင်တက်နှင့် ပေး ချီစီး သည်။ သည်
 နောက်သက္ကလပ်တင်ရန်း ညောင်ရွက်၃ဆင့် ပေး ချီစီး သည်။ သည် နောက်မြင်း
 ကြိုး သက္ကလပ်တွင် ရွှေဗြဟ္မာတပ်ချီစီး သည်။ သည် နောက်မြင်း ကြိုး တင်ရန်း ကတ္တီပါ
 မွမ်း ပေး ချီစီး သည်။ မူး တော်မတ် တော်တို့မှာဒူး နေရသလို ရောက်ချီကွမ်း
 ခွက် ပေး ပြီး မှမြင်း ကကိုင်း ညောင်ရွက်က တောင်ဆွဲရက် ဘောက်သပ္ပာဒ ခွန်နင်း
 နှင်း သိပ်အိမ် မြေ ဝင်ရင်ပတ်တွင်း ဆက်ပါး ကာ ရွှေဇဝါက တောင်အနား ငုံ ရွှေ

ဝိန်း အလယ်စာမရီရုပ်ပန်း ခက်ကိုက်ချိုး သေး သွတ်တမြွလွတ်စီး နှီး သက္ကဒိန်
သက္ကလပ်မွမ်း မြင်း ဤ သက္ကလပ်မွမ်း အောင်း တင်ရန်း နောက်တက်ပေး ချ်
စီး သည်။ သည် နောက်တော် နေရသို့ ရောက်လျှင်သက္ကလပ်တင်ရန်း ပိုး ပန်း ပွား
ပေး ချ်စီး သည်။ ရတနာပူရအင်း ဝဋ္ဋိတွင်အစဉ်သုံး ဆောင်ရိုး ကား မိဖုရား
တွင်မြင်သည့်မင်း သား တို့မှာ ငယ်ရွယ်၍အတွင်း တော်မှာ နေစဉ်မြင်း က ရွှေပ
စွန်ခွံမွမ်း ကျောက်စိပ်ယင်း စီဖြစ် စေမြင်း ဤ ရွှေဤတပ်ပယ်င်း တက်ဖြစ်
စေတွမ်း ခွက်မွမ်း တက်ပယ်င်း တက် ကျောက်စီဖြစ် စေ ရွှေရက် ငွေရက်ပုဆိုး ဖြစ်
စေ ပေး လျှင်အတွင်း တော်မှာ နေစဉ် ဆောင်ရွက်ဝတ်ဆင်ရသည်။ အရွယ်သို့ ရောက်
၍ပြင်အိမ်တွင် နေ၍မင်း သား နေရသို့ ရောက်လျှင်အတွင်း မှာ နေစဉ် ပေး
သည့်အဆောင်အရွက်များ ကိုမဆောင်မဆင်ရ။ မိဖုရား တွင်မြင်သည့်မင်း သား
ကိုယ်လုပ် တော်တွင်မြင်သည့်မင်း သား တို့ နေရသို့ ရောက်လျှင်အစဉ် ဆောင်ရွက်
သုံး ဆောင်မြဲကား မင်း သား နေရသို့ ရောက်၍သွား ခွင့်ရှိ၍သွား လာ
သည်ဖြစ် စေ ဝါဝင် ဝါထွက်သဘင် တော်တက်ဖြစ် စေမြင်း စီး လျှင်မြင်း က ညောင်
ရွက်ဇချက်ကိုင်း က တောင်ဆွဲရက် ဘောက်သမ္ပရသ ခွံနင်း နှင်း သိပ်အိမ် မြောင်
ရင်ပတ်တွင်း ဆက်ပါး ကာ ငွေဇဝါက တောင်ကတွင်း အနီပြင်ဟင်း သပဒါး သုတ်
မြင်း ဤ သက္ကလပ်မွမ်း သင်ချောစီး နှီး သက္ကဒိန်သက္ကလပ်မွမ်း အောင်း တင်
ရန်း နောက်တက် အောင်း လုံး ကိုဆွဲ၍ စီး သည်။ တွမ်း ထုတ် ရေတ ကောင်း ဖက်
က တော့အုပ်ကို ဆောင်သည်။ ဆေး တန်ဖျား ရွှေခြွဲဆွဲချင်စွပ်ကို ဆောင်သည်။ နေ
ရသင်ဖြူး အနား မွမ်း ဆောင်သည်။ အမည်ရလျှင်ခမောက်တင်ကိုဟင်း သပဒါး
သုတ်ခမောက်တင် နေရသို့အုပ် ဆောင် သည်။ ဆေး တန် အရင်း ခွေး မိုး ဤ
ရွှေပရိတ်ချည်စွပ်ကို ဆောင်သည်။ ကျိုင်း ဆောင်အား ရှိလျှင်ကျိုင်း ရိုး နွဲ့အရိုး အ
ယပ်ဟင်း သပဒါး သုတ်ကို ဆောင်၍ ရွှေလုလင်စည်ယပ်နှင့်စည်၍ကျိုင်း နောက်တွင်
မြင်း ဦး စီး သည်။ သည် နောက်တွမ်း ထပ် ရေတ ကောင်း နေရသင်အုပ်ခမောက်
တင် ဆေး တန် ဆေး ကျပ် ဆောင်၍သွား သည်။ ဝါဝင် ဝါထွက်သဘင် တော်ထက်တွင်ထမ်း
စင်စီး အား ရှိလျှင်ထမ်း စင်ဟင်း သပဒါး သုတ်ကိုကျိုင်း ရိုး နွဲ့အရိုး အယပ်ဟင်း
သပဒါး သုတ်ကို နောက်ကအုပ်၍ ကော် ဇောငှာ ထောင့်မှီအုံး ကိုထမ်း စင်တွင်ခင်း

ရှိစီးသည်။ အိမ်ဆောက်လုပ်နေလျှင်အမှန်းချင်ပိတ်သင်ချောတုရင်ပျားတတ်
 သည်။ အိမ်ခြံကိုမြင်းကြမ်းကော၍မာရဘက်ကန်သည်။ ခြံတံခါးဝှက်၂ဘက်နှင့်ရက်
 ဘောက်၃တန်းရှိသည်။ ရွှေကျပ်မြင်မိုရ်လဘက်အိုးရလျှင်လဘက်အိုးရေတကောင်း
 ကတော့အုတ်ကိုမြင်းနေဘက်ကဆောင်သည်။ ကွမ်းခွက်ရှစ်ထောင်ရလျှင်လည်း
 ကွမ်းခွက်လဘက်အိုးရေတကောင်းအနေဘက်ကဆောင်သည်။ ခါးအိပ်သွတ်ရလျှင်
 မြင်းစီးသည်ဖြစ်စေခြေလျင်သွားသည်ဖြစ်စေအိပ်စွပ်ကိုရွှေကဆောင်သည်။
 ရွှေချည်ပါခြေနင်းစီးသည်။ ရွှေစီးလျှင်ရွှေရွှေဘက်ကားဟင်းသပဒါးသုတ်စ
 ကြောအနီသုတ်ကိုစီးသည်။ ရွှေဘက်ကားရွှေမှတ်ရလျှင်လက်သင်သန်ပန်စီးအားရှိ
 ရာစီးသည်။ ဝတ်လုံကတ္တီပါဝတ်သည်။ ကျောင်းဘုရားသွားလျှင်ပန်းနှစ်ပုဆိုး
 သုဂန်ပုဆိုးနှင့်ဝတ်လုံရွှေရက်ပြားသဒေါင်လည်ကိုဝတ်ဆင်သည်။ ဝါဝင်ဝါကွတ်သ
 ဘင်တော်တက်ကိုမူကားမဝတ်မဆင်ရ။ မှဝတ်ဆင်ရသည်သဒ္ဓါစေတနာရှိ၍
 ကျောင်းဆောက်၍လျှင်လယ်ပေ၇၂ထပ်ဖြစ်စေဇေတဝန်၃ထပ်ဖြစ်စေဆောက်
 ၍မုတ်ထုတ်သည်။ အမှန်းချင်ပိတ်တုရင်ကိုရွှေပြည်ထည်သည့်အတွင်းအရိပ်နေခုံဘိနပ်
 အောက်ပန်းလှဆင်ကပ်ပတ်လည်ခုံအောက်ပန်းလှထည်၍အုတ်ဓမ္မကားသုံးဆူထည်
 သည်။ အတွင်းအရိပ်နေနှင့်မာရဘက်ကိုရွှေချယ်၍ထည်သည်။ တိုင်ကိုရွှေရေတ
 ဘက်စဉ်၍ရွှေပြည်ထည်သည်။ အရိပ်နေပြင်ပတ်လည်တွင်ကမ္ပတ်ကြီးကမ္ပတ်ငယ်ပိတ်
 အိမ်တံခါးကြည်းခွေးများကိုရွှေချယ်၍ထည်သည်။ ဥကင်သမထည်ရ။ မှန်ကင်းမ
 စိုက်ရ။ အမိန့်တော်ရှိမှစိုက်ရထည်ရသည်။ မင်းသားတို့ဘာသာအိမ်ယာဆောင်
 လျှင်လက်ဆုံစားမယားမဖြစ်ရ။ မယားစာရင်းမပေးရ။ အမွေမခံရ။ စုံ
 ဘက်တော်မူမှမယားစာရင်းပေးရသည်။ အမွေခံရသည်။ မြင်းများနေရာ
 နေသို့ရောက်သသူမည်ရ၍မင်းသားနေရာသို့ရောက်သသူတို့အစဉ်ဆောင်ရွက်
 မြဲကားမင်းသားတို့အသိမ်းတွင်မြင်သသူတို့ကိုဆင်ပေးကမ်း၍စီးတော်ဝင်း
 တော်ရွေးဆင်တော်ရေပေးရာမှာစီးနင်း၍ညနံနက်ရေပေးရသည်။
 ဆင်စီးမြင်းစီးကွမ်းကွပ်လျှင်မြင်းများနေရာမှာချ၍ခစားရသည်။ နောက်
 ခက်လုံမြင်း၊ လက်ရွေးငယ်မြင်း၊ မြင်းသည်မြင်း၊ စောပအိုမြင်း၊ ပင်စည်
 မြင်း၊ ဘောင်ကားမြင်း၊ ကတူးမြင်း၊ တနင်သာရီမြင်း၊ တနင်းပြည်မြင်း၊

ရတိုင်း မြင်း ၊ မြေနဲမြင်း ၊ သရက်အင်း မြင်း ၊ ပယ်ကုက္ကိုး မြင်း ၊ ပြင်စည်မြင်း ၊
လံဘမြင်း ၊ သင်း ကောင်း မြင်း ၊ တပယင်း ကွဲမြင်း ၊ သည်မြင်း စုများ ကိုတစု
တယောက်စီမြင်း များ ခန့်၍မြင်း မြေထွင်မြင်း များ တို့ကိုစား မြေလုပ်ခွန်တို့ကို
မြင်း များ တို့ကသိမ်း ခံရသည်။ မြင်း များ ခန့်လျှင်မြင်း က ပြောင်ရွက်ချက်ကို
ကတောင်ဆွဲရက် ဘောက်သမ္ပရသ ခွဲနင်း နှင်း သိပ်အိမ် မြောင်ဆက်ပါး ကာရင်
ဘတ်ကွင်း ငွေဇဝါက တောင်အတွင်း အနီသုတ်ပြင်ဟင်း သပဒါး သုတ်မြင်း ဤ သက္က
လဝိမ္မိန်း သင်ချောစီး နှီး သက္ကဒိန်သက္ကလဝိမ္မိန်း အောင်း တင်ရန်း နောက်
တက်နှင်စီး သည်။ ဝါဝင်ဝါကွတ်သဘင် တော်တက်ဖြစ် စေ ကျောင်း ဘုရား သွား လာ
သည်ဖြစ် စေကွမ်း ထုတ် ရေတ ကောင်း က တော့အုပ် နောက်က ဆောင်သည်။ လှေစီး
လျှင်လည်း လှေအနီသုတ်ကို မေ့၃ဝန်း ဟင်း သပဒါး သုတ်စ ဂြောဓက်တင်၍ စီး သည်။
သွား လာလျှင် နေရသင်ဖြူး အနား မွမ်း ဆောင်သည်။ အမည်ရလျှင်ခ မောက်
ဟင်း သပဒါး သုတ်ခ မောက် နေ ရောင်အုပ် နောက်က ဆောင်း သည်။ အိမ်ဆင်
ဝင်တိုက်ဗုဒ္ဓဘက်ကန့်အိမ်ခြံကိုဝါး ခြမ်း အဖျား ချန်ရက် ဘောက်လျှိုက် ခြေကန့်က
သည်။ ဆေး တန်ဖျား ရွှေခြွေခြင်စွတ် ဆောင်သည်။ မြင်း များ နေရသ နေမြင်း
များ တို့တွင်အမည်ရလျှင်မြင်း များ နေရသကနှုတ်၍မြင်း များ တို့လက်ကွင်း ထွင်မင်း
သား နေရသချစ်ခစား ရသည်။ မင်း သား တို့အစဉ် ဆောင်ရွက်မြဲကား မြင်း
က ပြောင်ရွက်ချက်ကို ကတောင်ဆွဲရက် ဘောက်သမ္ပရသ ခွဲနင်း နှင်း သိပ်
အိမ် မြောင်ရင်ဘတ်ကွင်း ဆက်ပါး ကာ ငွေဇဝါက တောင်ဟင်း သပဒါး သုတ်အတွင်း
အနီသုတ်မြင်း ဤ သက္ကလဝိသင်ချောစီး နှီး သက္ကဒိန်သက္ကလဝိမ္မိန်း အောင်း တင်
ရန်း နောက်တက်နှင်စီး နင်း ရသည်။ မြင်း စီး ၍သွား လျှင် ရွှေလှလင်စည်
ယပ်နှင်ကျိုင်း ရိုး နွဲ့အရိုး အတန်အယပ်ဟင်း သပဒါး သုတ်ကို ဆောင်သည်။ သည်
နောက်စမြင်း သည် နောက်ကွမ်း ထုတ် ရေတ ကောင်း ခ မောက်တင်ဟင်း သပ
ဒါး သုတ်ခ မောက် နေ ရောင်အုပ် ဆေး တန်ဖျားရွှေ ချင်စွတ်ကို ဆောင်သည်။
ရွှေခြွေပါ ခြေနင်း ကိုစီး သည်။ ဝါဝင်ဝါကွတ်သဘင် တော်တက်ကိုယ်စီး စင်စီး အား
ရှိလျှင်ဟင်း သပဒါး သုတ်ကို ကော် စော့မှီခုံး တင်၍ကျိုင်း ဤ ရိုး နွဲ့အရိုး အတန်
အယပ်ကိုဟင်း သပဒါး သုတ် နောက်ကအုပ်စွတ်သည်။ ကွမ်း ခွက်ဂ ထောင်လက်အိုး

ရလျှင်ကွမ်း ခွက်လဘက်အိုး ကို နောက်က ဆောင်သည်။ လှေစီး လျှင် လှေ လောင်း ကို
 ဟင်း သပဒါး သုတ်၍ စ ဂြောအနီသုတ်အမွမ်း ချင်ပိတ်ဟင်း သပဒါး သုတ်ကိုတင်၍ စီး
 ရသည်။ လှော်ကား လှေမှတ်ရလျှင်လက်သင်သမ္ပာန်စီး အား ဂြိုရဘေးစီး သည်။ မီး
 သက္ကလဝိအိတ်သုတ်ရလျှင် မီး ကို ရွှေ ဆောင်သည်။ အိမ်လုံပူလည်နှင်မြင်း ဖြမ်း ရက်
 ကပ်ကပ်သည်။ မူး တော်မတ် တော်တို့အစဉ်သုံး ဆောင်ရိုး ကား အမည်ရလျှင် ခ
 မောက်ကပ်ကိုချိတ်နီတိုက်၍အစိမ်း အဝါတန့်သည်ကို ဆောင်သည်။ အိမ်ခြံကိုကပ်စိတ်
 ကပ်သည်။ ကွမ်း ထုပ် ရေတ ကောင်း ပဝါနီဖုံး ၍ နောက်က ဆောင်သည်။ ဆေး
 တန် ရွှေချား တကုပ်ခန့် ဆောင်သည်။ လှေစီး လျှင်သစ္စေး အနက်သုတ် လှေကိုစီး
 အား ဂြိုလျှင်စီး သည်။ မြင်း ကညောင်ရွက်၍ချပ်ကကိုင်း ကတောင်မွဲရက်ဘောက်
 သမ္ပရဘခွံနင်း နှင်း သိပ်အိမ် မြောင်ဆက်ပါး ကာရင်ပတ်ကွင်း ငွေဇဝါကတောင်
 ပြင်အနီသုတ်အတွင်း အနက်သုတ်မြင်း ဤ သက္ကလဝိအနား ချည်ဖြူပျောက်ထိုး အစိမ်း
 အဝါတန့်စီး နှီး ဘက်ဝန်း သက္ကလဝိမွမ်း အောင်းတင်ရန်း စီး နင်း သည်။ ကျိုင်း
 ဆောင်အား ဂြိုလျှင် ရွှေလှလင်၂စင်၊ သည် နောက်ကျိုင်း ရိုး နွဲ့အဖြူကို ဆောင်သည်။
 သည် နောက်ကွမ်း ထုပ် ရေတ ကောင်း ပဝါနီဖုံး သည်။ နောက်ခမောက်ဆောင်း
 ၍မြင်း စီး သည်။ သည် နောက်ခမောက်ကပ် ဆေး ဩဝ် ဆောင်သည်။ သဒ္ဓါစေတ
 နာစိတ်ဂြို၍ ကျောင်း ဆောက်လျှင်တဝယ်၂ထပ်ဖြစ်စေ၊ ဇေတဝန်၃ထပ်ဖြစ်စေ
 ဆင်ကပ်၃မျက်နှာ လှေခါး ၃ဆူနှင် ဆောက်လုပ်စေ၍ ကျောင်း ဦး ကရိုက်နေကို
 ရွှေ ပျောက် ပျောက်ထည်၍စိန်ဖူး ရွှေပိန်း ထည်ကိုတပ်၍ ကောင်း မှပြုသည်။ ပြင်
 ဘဝေါအတွင်း ဘဝေါစနည်း သည် နေရဘုရားသို့ ရောက်လျှင်မြင်း ဤ မြင်း က
 နည်း တူကွင်းစီး နှီး သက္ကဒိန်ဦး သက္ကလဝိမွမ်း မြင်း ဤ သက္ကလဝိမွမ်း အနား ချည်
 ပေါက် ပေါက်ထိုး အောင်းရက်ပျား နောက်ကပ်ထည်၍စီး သည်။ ဝါဝင်ဝါကွတ်သဘင်
 တော်ထက်ကွင်းထမ်း စင်စီး အား ဂြိုလျှင်ထမ်း စင်ကိုအနီသုတ်၍ကျိုင်း ရိုး နွဲ့အဖြူကို
 နောက်ကအုပ်၍စီး သည်။ ဝတ်လုံဇာပယင်း ဝတ်သည်။ သက္ကလဝိမွမ်း ခြေနင်း စီး
 သည်။ အိမ်ဆင်ဝင်တိုက်နှာ ရောင်ဗုဒ္ဓ၂ဘက်ကန့်အကာပျည် ထောင်ကမ္ပတ်ကြီး ကမ္ပတ်
 ငယ်သက်သည်။ အိမ်ခြံကိုဝါး စိပ်အဖျား ချန်ရက်ဘောက်ဂြို၍ကြက် ခြေကန့်၍ရက်သည်။
 ကပ်ကိုကပ်သည်။ ဆေး တန်ဖျား ရွှေချချင် စွပ်ကို ဆောင်သည်။ လှေစီး လျှင် လှေ

လှော်ကား အနက်သုတ် မေ့၁၀န်း အနီသုတ်စ ခြောက်အနက်၊ အမွမ်း ချင်ပိတ်အနီ
 သုတ်ကိုတင်၍ စီးသည်။ ရွှေဗြဟ္မာလဘက်အိုး ရလျှင်သွား ခွင့်ရှိ၍မြင်း နှင့်သွား လျှင်
 မြင်း ရွှေကလုလင်၂စည်စည်၍ကျိုင်း ရိုး နွဲ့ကိုဆောင်သည်။ သည် နောက်ရွှေကျွတ်
 လဘက်အိုး ရေတကောင်း ပဝါပုံး ၍သွားသည်။ သည် နောက်စမြင်း သည် နောက်
 ခမောက်ဆေး တန်အခြေအရံတို့သွားသည်။ ခြေလျင်သွား လျှင်ခမောက်ဆောင်း
 ၍သွားသည်။ သည် နောက်ကရွှေကျွတ်လဘက်အိုး ရေတကောင်း ခမောက်တင်အ
 ခြေအရံတို့လိုက်သည်။ ကျွတ်လဘက်အိုး ကျိုင်း မဆောင်မြင်း စီး၍သွား သည်ဖြစ်စေ
 ခြေကျင်သွား သည်ဖြစ်စေကွမ်း အုပ်လဘက်အိုး ကိုပဝါဖြူအခြေ၂ဘက်နှင့်ထုပ်၍ ရေ
 တကောင်း ပဝါနီအုပ် နောက်ကဆောင်သည်။ ခေါင်း ထုပ်ပေါင်း ၍သွား လျှင်ပု
 ဆိုး စက်အနား ပါကိုဝတ်သည်။ နေရ၁၃သွယ် နေတို့သဒ္ဓါစေတနာရှိ၍ ကျောင်း ဆော်
 လျှင် ကျောင်း ကိုဆင်ကပ်လှည့်၍ လှေခါး ၂ဆူထည်သည်။ စိန်ဖူး ကိုရွှေဘိန်း ထည်၍
 စိုက်သည်။ ကျောင်း ဦး အရိပ် နေကိုရွှေဝစုအနီဝစုထည်၍ ကောင်း မှပြုသည်။
 ဒူး နေရ၁သို့ ရောက်လျှင်မိုင်း လုံကိုဝတ်သည်။ အိမ်ရွှေနည်း တူတွင်နဘူး လည်
 ဆောက်၍ နေသည်။ ဆင်ကပ်လျှင်အိမ်ရွှေကဆင်ကုတ် ဆောက်သည်။ ကွမ်း ခွက်ရလျှင်
 ကွမ်း ခွက်ကိုပဝါနီပုံး ၍ ဆောင်သည်။ တကောင်း ပိတ်ရလျှင် ဆောင်သည်။ သွား
 ခွင့်ရှိ၍သွား လျှင်ကွမ်း ခွက်လဘက်အိုး တကောင်း ပုံး မဆောင်မယူရ။ မြင်း စီး
 သည်ဖြစ်စေ ခြေကျင်သွား သည်ဖြစ်စေကွမ်း လဘက်ကိုပဝါဖြူအခြေ၂ဘက်နှင့်ထုပ်၍
 ရေတကောင်း ကိုပဝါမပုံး ဖက်ကဘော့ကြီး အုပ်၍ ဆောင်သည်။ လှော်ကား လှေ
 မှတ်ရလျှင်လက်သင်ပန်စီး အား ရှိရ၁စီး သည်။ လှေလောင်း ကိုဟင်း သပဒါး
 သုတ်စ ခြောက်အနီသုတ်အမွမ်း ချင်ပိတ်ဟင်း သပဒါး သုတ်ကိုတင်၍ စီးသည်။ အာအမိ
 အမသား တို့အရ၁အထူး မရှိလွန်လျှင် ပျဉ်အဖုံး ကမ္ပတ်ရွှေထည်၍ ဝါး ခုံချင်ပုနှင့်
 သင်္ဂြိုဟ်သည်။ သဒ္ဓါစေတနာရှိ၍ ကျောင်း ဆောက်လျှင်ဆင်ကပ်ပတ်လည်ပြင် ခုံဘိနပ်
 ထည်သည်။ အုတ်လှေခါး ၂ဆူ ကျောင်း ဦး အရိပ် နေရွှေဝစုအနီဝစုတိုင် ရွှေဘိန်း
 ထည်သည်။ စိန်ဘူး ရွှေဘိန်း ထည်၍ ကောင်း မှပြုသည်။ ဘော် နေရ၁သို့ ရောက်
 လျှင်မြင်း ကြိုး မြင်း ကနည်း တူတွင် ညောင်ရွက်ရချပ်မြင်း ကြိုး သက္ကလပ်မွမ်း သင်
 ချောကိုစီးသည်။ ခမောက်တင်ဟင်း သပဒါး သုတ်ကိုဆောင်သည်။ ဆေး တန်ဖူး

ရွှေချွေချင်စွပ်ကို ဆောင်သည်။ ပယင်း မိုး ကြီး ကွပ် ရွှေပရိတ်ချည် ဆောင်သည်။
 ရွှေချီပါ ခြေနင်း ကိုစီး သည်။ ကျောင်း ဘုရား သွား လာလျှင် ပန်း နှစ်ပုဆိုး
 သူဂန်ပုဆိုး ၊ ဖဲစပ်ပုဆိုး ဝတ်ဆင်သည်။ ဝါဝင် ဝါကျွတ်သဘင် တော်တက် နေ့ကံ တော်
 လိုက်လွှတ် တော်ဂုံး တော်မှာ မူကား မဝတ်မဆင်ရ။ စက်အနား ပါပုဆိုး ကိုသာ
 ဝတ်သည်။ မည်သည့်ကိုသဘင် တော်တက် နေ့ကံ တော်လိုက်ကို မည်သည့်ပုဆိုး ကိုဝတ် စေ
 အမိန့် တော်ရှိမှ ဝတ်ရသည်။ စလွယ်ရလျှင် ဝတ်လုံကတိ ပါဝတ်ရသည်။ အဂ္ဂမဟာ သေ
 နာပတိဝန်ကြီး ခန့်လျှင် မှီအုံး ရွှေဖရုံသဏ္ဌလပ် မွမ်း ကို ဆောင်ရသည်။ အိမ်လံဘူ
 လည်း အမွမ်း တုရင်ပျား သင် ချောတတ်သည်။ အိမ်ခြံမြင်း ဖြမ်း ကပ်ကပ်သည်။
 ခြံတံခါး ဂွက်၂ဘက်ရက် ဘောက် ခုတ်လျှာသည်။ တော်နေရသ နေတို့ ကျောင်း ဆောက်
 လျှင် စမုတ်ထုတ်၍ အမွမ်း ချင်ပိတ်တုရင် ခေါင်သံကြက် မေောက် ရွှေ၂စုအနီစုစုသည်
 သည်။ စိန်ဖူး တတ်သည်။ အတွင်း အရိပ် နေစုံ ဘောက်ပန်း လှပြင်ဆင်ကပ်လည် ခုံ
 ပေါင်ပန်း လှထည်၍ အုတ် လှေခါး ခုဆူထည်သည်။ အတွင်း အရိပ် နေမာရဘင်ကို ရွှေ
 ၂စုအနီစုစုတိုင်ကိုတက် စဉ်၍ ရွှေဘိန်း ထည်သည်။ တော်နေရသတို့အဘအမိအစ်ကို
 ညီမယား တို့ သေလွန်လျှင် ပျဉ်အဖုံး ကမ္ပတ်ကို ရွှေထည်၍ ခုံချင်ပု နှင့်သင်္ဂြိုဟ်သည်။ တော်
 နေရသဒူး နေရသစနည်း နေရသအတွင်း ဘဝေါနေရသပြင်ဘဝေါနေရသ၅
 သွယ်တွင် နေရသ၂သွယ်ကိုမြင်း ဦး ရွှေပန်း ပန်စုမှစ၍ အစုစုသား တို့ကိုပြုစု တော်
 မူ၍ နေရသ၅သွယ်သို့ ရောက်သည့်အမတ်တို့မှာသားရှိလျှင်သား တို့သည်အစုရင်း တွင်
 မထမ်း ရ။ နေရသ နေမည်သူသားမည်သူစာရင်း မှတ်ပြီး လျှင်လူဖိုစုမှာခြား ၍
 ထမ်း ရသည်။ လူဖိုစုတို့သည် သွေး သောက်စုတို့နည်း အမျှကိုထမ်း ရသည်။ လူဖိုများ
 လျှင် သွေး သောက်စုတွဲ၍ အမျှကိုထမ်း ရသည်။ မူး တော်မတ် တော်မယား သည်အ
 နောက်အတွင်း တော်တွင် နေရသမတ်ရသေး သည့်တို့ ဆောင်ဂွက်စီး နင်း ရိုး
 ကား အမည်ရမယား တို့သွား လာလျှင်လက်ကိုင်ကျိုင်း ကြိုး ကို လူမိန်း မကော၍လိုက်
 ရသည်။ ကွမ်း လဘက်ပဝါနီထုပ် ရေတကောင်း ဖက်ကတော့အုပ် ဆေး တံရွှေဖျား
 နံငုံခုံ ဆောင်သည်။ သဏ္ဌလပ်စွပ် ခြေနင်း စီး သည်။ အတွင်း ဘဝေါပြင်ဘဝေါစ
 နည်း နေရသ၃သွယ် နေအမတ်တို့မယား မှာသွား လာလျှင်သံလျင်း တွင်၄မျက်နှာ
 တင်း တိမ်ကော၍သံလျင်း ဂွက်ကိုပုဆိုး စက်အနား ပါလွမ်း ၍ စီး သည်။ လက်ကိုင်ကျိုင်း

ဆောင်သည်။ ကွမ်း ကလပ်ကြီး ဇာတိုး နီပါး ထည်အိတ်သွတ်၍ ပဝါနီအုပ်သည်။ ရေ
 တကောင်း ပဝါနီအုပ်သည်။ ဆေး တံ ရွှေပျား အိတ်ချွဲချင်စွာ ဆောင်သည်။ သ
 က္ကလပ် ခြေ နင်း ဆောင်သည်။ သေလွန်လျင် ပျည်ကိုအဖြူမွမ်း၍ ဝါး ခုံချင်ပုနှင့်
 သင်္ဂြိုဟ်သည်။ ဒူး နေရတို့မယား ဖြစ်လျှင်သည်နည်း တူတွင် သေလွန်လျှင် ပျည်အ
 ဖြူမွမ်း၍ အဖုံး ကမ္ပတ်ကို ရွှေထည်၍ ဝါး ခုံပုနှင့်သင်္ဂြိုဟ်သည်။ ဘော် နေရတို့မ
 ယား ဖြစ်လျှင်သည်နည်း တူတွင် ဆောင်ရွက်သည်။ သွား လာလျှင်သံလျင်း စီး၍
 ရွှေလှလင် ၂ စည်စဉ်၍ သွား သည်။ နေရတို့သွယ်တွင် နေရတို့ ပေါင်း ၁၂၀ နေ
 သူတို့တွင်မြင်း စု၊ ရွှေပန်း ပန်စုမှစ၍ အစုစုသား တို့ကိုပြုစု ဘော် မူသည်။ နေ
 ရတို့သွယ်သို့ ရောက်လျှင်သား မြေး ဂြိုလျှင်သား တို့သည်အဘအစုရင်း မှာမထမ်း
 ရ။ နေရတို့ နေအမတ်မည်သူသား မည်သူဟူ၍ စာရင်း မှတ်သား ပြီး လျှင်လူဖျံ
 ရင်း ခြား၍ ထား သည်။ လူဖျံစုတို့သည် သွေး သောက်စုတို့နည်း အမှတော်ကိုထမ်း
 ရသည်။ နေရတို့ နေအမတ်တို့သား လူဖျံစုများ လျှင် သွေး သောက်စုတို့၍ အမှတော်
 ကိုထမ်း ရွက်ရသည်။ နေရတို့ နေအမတ်တို့သည်သဘင် ဘော်သည် မတို့ကိုလက်ဆုံစား
 မယား ဖြစ်စေ၊ အသိမ်း ဖြစ်စေ မွေး မြင်သည်သား ကိုမူကား လူဖျံစုမှာစာ
 ရင်း မသွင်း ရ။ သဘင် ဘော်သည်မသား အမိစုမှာထမ်း ရသည်။ ရတို့မုဏ္ဍိ
 လာဘူရား ဒါယကာမင်း တရား လက်ထက်သက္ကရာဇ် ၁၀၀၀ ပြည့်တွင် အမည်ရ ကျေး
 စား ရွာစား သား မြေး လူဖျံစုတို့ကို သွေး သောက်စု ၂ စုတို့၍ ၁ စုကို ဓမ္မသီရိကို
 သွေး သောက်ကြီး ခန့်သည်။ ၁ စုကို ဥဒိန် ဇေယျကို သွေး သောက်ကြီး ခန့်၍ ၁၆၄၈
 ဝါး ထပ် ဒါယကာမင်း တရား လက်ထက်သက္ကရာဇ် ၁၀၁၀ တွင် မူး သား မတ်သား
 လူဖျံစုတို့ကို သွေး သောက်စု ၂ စုတို့၍ ၁ စုကို ဇေယျဘယ ကျော်ကို သွေး သောက်ကြီး ၁
 စုကို စုကုဏ္ဍ ဘေး ကို သွေး သောက်ကြီး ခန့်၍ ဖွဲ့သည်။ ရမည်း သင်း မင်း တရား လက်
 ထက်သက္ကရာဇ် ၁၀၄၈ ခုတွင် နောက် ဘော်ပါအထိန်း အယုတ်သား မြေး အမည်ရ
 ကြေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့ကို သွေး သောက်စု ၂ စုတို့၍ ၁ စုကို ဇေယျ
 ကျော်ထင်ကို သွေး သောက်ကြီး ၁ စုကို ဥဒိန္ဒ ကျော်ထင်ကို သွေး သောက်ကြီး ခန့်
 ၁၆၄၉
 ၍ ဖွဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၅၃ ခုတွင် အမည်ရတို့သား မြေး တို့ကို သွေး သောက်စု ၁
 စုတို့၍ ဇေယျ ကျော်ထင်ကို သွေး သောက်ကြီး ခန့်၍ ဖွဲ့သည်။ လောကမာန် အောင်

(3 November 1755)

ဘုရား ဒါယကာမင်း တရား လက်ထက်အမည်ရ ခြေစား ရွာစား တို့ကို သွေး
 သောက်စု၂ စု၌၍ ဘုရား ဇာတိကို သွေး သောက်ကြီး ၊ ဘုရား ဇာတိကို သွေး
 သောက်ကြီး ၊ သက္ကရာဇ် ၁၀၉၁ ခုတွင် ခန့်၌သည်။ လောကသရဏဘုရား ဒါယကာ
 မင်း တရား လက်ထက်သက္ကရာဇ် ၁၀၉၆ ခုတွင် အမည်ရသား မြေး လူပျိုစုတို့ကို
 သွေး သောက်စု၂ စု၌၍ ဘုရား နှစ်မိတ်ကို သွေး သောက်ကြီး ဘုရား လက် ဝဲနံ့သို့ကို
 သွေး သောက်ကြီး ခန့်၍၌သည်။ သွေး သောက်စု၌ရသား သွေး သောက်စု၌သွေး
 တို့ကိုသစ္စာ တော် ပေး ပြီး မှလျှင် သွေး သောက်ကြီး ခန့်မည်သို့တို့ နှင့်လွှတ် တော်သို့
 ခေါ်၍ ဝန်ကြီး တို့ ရွှေတွင် စည်၍ နေ စေပြီး မှ ဝန်ကြီး တို့က မည်သူလူ ပေါင်း မည်
 မှကို သွေး သောက်စု ဘုရား တော် မူသည်။ မည်သူကို သွေး သောက်ကြီး ခန့် တော် မူ
 သည်။ ဝန်ကြီး တို့က ပြန်ဆိုသည်။ သွေး သောက်ကြီး ခန့်သွေးကိုသစ္စာ တော် မ ပေး အ
 မိန့် တော် စာ ချန် မအပ်။

(3 November 1755)

(သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခုသတင်း ကျော်လပြည့် ကျော် ၁၄ ရက် နေ့)

(မေမြို့ ဘုန်း ဩယ် ပေမူ)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နီကြီး မြတ်တော်မူလှသောသဘာဝသနာဒါယကာတော်လက်နက်စက္က
 သခင်ဆင်ဖြူဆင်နီများ ဂွင်အသွင်တဝဂွင်အလောင်း မင်းတရားကြီး ဘုရား
 န(န္ဒ)ဗာဟုကို ရွှေနန်း တော်အတွင်း စမုတ်တော်၊ ဒဝယ်ဆောင်တော်၊ လျောင်း
 တော်ဦး ဆောင်တော်၊ လေသာဆောင်တော်၊ ဗေတင်း တော်ဆောင်တော်၊
 ဗြဲကိုက်တော်၊ မြေနန်း တော်၊ ပြဿဒ်တော်၊ ရွှေလွှတ်တော်မှစ၍အစစ်အကြော
 ရာဇဝတ်နှင်္ဂစပ်ဆိုငယ်မျှအပေါင်း အထုတ်အဝတ်အစား အဆောင်အရွက်အစီး အ
 နင်း အနေအထိုင် ရွှေနန်း တော်မြို့တွင်း ထွင်လုပ်ဆောင်သည့်တို့မှာတံဆိပ်လက်
 ရာအလေး တောင်း တင်း မှစ၍စစ်ကြောရမည်အချက်အကြီး အကိုင်းကြီး ခန့်
 တော်မူသည်။ ခန့်တော်မူကြောင်း လည်း ကျေးဇူး သစ္စာတော်ကိုစောင့်သိရှိ
 သေစွာအမှုတော်ကိုရိုး ရိုး မတ်မတ်ထမ်း ရွက်စစ်ကြောစီရင်မည် ကျေးရင်း
 ကျွန်ရင်း ဖြစ်၍ခန့်တော်မူသည်။ တံဆိပ်လက်ယာအလေး တောင်း တင်း မှာ
 ရွှေနန်း တော်မြို့တွင်း ကထွက်လျှင်မြီဝန်ရုံး မှတင်၍ချင်းထွက်ချိန်လီပြီး မှ
 ရေောင်း ဝယ်စေ။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုနှစ်ဆောင်း မုန်းလဆန်း ၁ ရက်နေ့။

(လောင်း စု မှတ် ၆၊ စာ ၂၃၀)

ဘုရား၊ ကျွန်တော်သက်ရှည် နေခိုင်းရအောင် ဂြိုဟ်နန်း၊ ယံတော်ဦး တင်ပါသည်ဘုရား ၊
 ဘုရား၊ ဗျာဒိတ်တော်မြတ်ကိုဦး ထိပ်ရွက်ရသည့်အတိုင်း ဘယသေနမ္မာအမှုသည်တို့
 နှင့်ဘုရား၊ ကျွန်တော်စာရေး တို့ကိုစေ၍ စာကိုပေး မြဲပေး ပါသည်ကိုဘယသေန
 သည်ဘုရား၊ ကျွန်တော်စာရေး ကိုလည်း ပြင်း ပြစ်စွဲဆိုသည်။ ဘုရား၊ ကျွန်တော်ကို
 လည်း မှူး၊ ကြီး၊ မတ်ကြီး၊ မဟုတ်ဆိုသည့်ဘယသေနကဲ့သို့ဖြစ် ခဲ့လျှင်ဘုရား၊ ကျွန်တော်က
 စာရေး လုပ်စေပါဝံ့မည်မဟုတ်ပါပြီဘုရား၊ ဗျာဒိတ်တော်ဖြစ်၍ဘုရား၊ ကျွန်တော်
 အမှုသည်နှစ်ဦးစေပါရသည့်ဘုရား၊ အမိန့်တော်မြတ်ကိုဦး ထိပ်ရွက်ပါရမှ ယခု
 လည်း သင့် နေဝင်လည်း မြင့်၍ ဗျာဒိတ်တော်တည်ပါရမည့်အကြောင်း ကိုဂြိုဟ်နန်း၊ ယံ
 တော်ဦး တင်ပါသည်ဘုရား ။

ဘုရား၊ ကျွန်တော်ဘယသေနရွှေစက်တော်စုံကိုဦး ထိပ်ရွက်ဂြိုဟ်နန်း၊ ယံ
 တော်ဦး တင်ပါသည်ဘုရား ၊ သက်ရှည် နေခိုင်းရအောင် ချွန်တော်ထွင်အမိန့်တော်
 အရေး အသား အသတ်အလတ်အဖုအဆစ်ကိုအကြည့်အရှုခန့်တော် မူ၍ကြည့်ရှုလျှင်ဘုရား၊
 ကျွန်တော်ကိုယ်အမှုကဲ့သို့စာရေး ထွင်ရေး လိုက်သည့်စာအောင်တံဆိပ်ခတ်ရမည်တံဆိပ်
 ပါတံဆိပ်ပါဘိ၊ သက်ရှည် နေခိုင်းရအောင်ကတစ်ဆင့်တံဆိပ်ခတ်ရသကဲ့သို့ပိုင်ပိုင်စာပါ၍စာ
 ရေး ကိုလည်း လူမှိုက်လူငိုင်း ဘုရား၊ ကျွန်တော်ဆိုသည်။ သက်ရှည် နေခိုင်းရအောင်ကိုလည်း
 စာရေး ထွင်နှင့်မင်း ကိုပြောလေ၊ အရူး စာအပေါ့စာကိုရေး ၍တံဆိပ်ခတ်
 မခံဝှာနှင့်မင်း မတံဆိပ်မဟုတ်မှူး၊ ကြီး၊ မတ်ကြီး၊ မဟုတ်သကဲ့သို့စာကိုအတည်မရ
 ပေး ခဲ့သည်သာဆိုပါသည်။ သက်ရှည် နေခိုင်းရအောင်ကိုမှူး၊ ကြီး၊ မတ်ကြီး၊ မဟုတ်မဆိုပါ
 ဆိုသည့်အောင်သက်ရှည် နေခိုင်းရအောင်ထ၍ ရွှေတော်ထွင်လက်သီး ဥက္ကေဝင်း ကိုသက်သာ
 ထွင်ဗျာဒိတ်တော်နှင့်ထက်ရူး (နင့်ထက်) ဂိုင်း မိုက်စေတော့ သူမရှိ နင့်
 အပြစ်ကိုဘယသေနဆိုတော့ပေ။ ဘယသေနလည်း နန်း တော်ထက်ထင်ပင်သက်
 ရှည် နေခိုင်းရအောင်တော့ကိုခံရမည်အမိန့်တော်ရှိ၍လက်ယာဒူး ရှစ်နေရာနေ
 ဘယသေနကိုတော်နေရာနေ သက်ရှည် နေခိုင်းရအောင်တော့ရသည်။ ဘယသေန
 စိတ်ဖြေတော့ဗျာဒိတ်တော်ရှိ၍အတွင်း တော်ဆိုဝင်တော်မူသည်။

(သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုတန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၁ ရက်နေ့)

(လောင်း စု၊ မှတ်ရ၊ ၈၂၃၃)

အမိန့်တော်ရှိသည်ဗန်မော်စော်ဘွား မိုး မိတ်စော်ဘွားသား ခန့်လောင်
ခန်း လိုင်အမှူး အမတ်စာရေး စာချီစမာတို့နှင့်အမှုတော်ကိုစွန့်၍ထမ်း ရွက်
ပါမည်သနား တော်ခံပါလိရောက်ကြောင်း နှင့်သနား တော်မြတ်ကိုခံ၍ငါရွှေ
နား တော်ကြား တော်မူရသည်သနား တော်ကိုအတ္တဟိတပရဟိတ အရှင်အစီး
အပွား ကိုထောက်၍သနား တော်ခံသင့်သည်ပင်ဖြစ်သည်။ ငါနှလုံး တော်ထား သည်
မှာမူကား မိုး မိတ်စော်ဘွား ခံငြိမ်း ငဲသား ငကိုသောင်း ကျန်း သည်မဟုတ်အ
မှူး အမတ်နှင့်တကွပင်အရှင်မမှတ်ကျင့်သည်ဖြစ်၍မိုး မိတ်တမြို့ငါနိုင်ငံ တော်တွင်း
တွင်ပျက်လေသည်ဟူ၍ငါစီး ပွား တော်လျော့မည်မဟုတ်မှတ်တော်မူသည်။ ခန်း လောင်
ခန်း လိုင်ငဲတို့ဘေး ဘိုး ဘတို့ဒဌာ နဂုတိခရိုင်မြို့ပြကျေး ရွာကိုမပစ်မစွန့်နိုင်
ပြေး စလှာမြေလည်း ဇမ္ဗူဒိတ်ကျွန်း တွင်မရှိသည်ကိုသတိရ၍ ရွေး မူပစ်၍ နောက်
ကောင်း အောင်ကျင့်ပါမည်သနား တော်မြတ်ကိုခံပါမည် ရောက်သည်မှာမြို့ရွာခ
ရိုင်ကိုအား ကြီး ၍စည်း စိမ်မပျက်အသက်မသေ နေရသမနိဓ်အမှုတော်ကိုထမ်း ပါ
မည်ဆိုသည်အတိုင်း အမှူး အမတ်ထံမှ ပေါမိုင်း ရိုင်း ပျ ကြောံလန့်တိမ်း ယိမ်း ရှောင်
နေသမျှအသည်အလိတို့ကိုခေငါသိန်း ရုံးစု၍လက်နက်မျိုး ဂိဏ္ဌာအစုံနှင့်ငါရွှေစက်
တော်ချီတော်မူရသလိုက်လိစေသို့မှထမ်း ရည်ရွက်ရည်ကိုထောက်၍သူကောင်း ပြု
တော်မူရမည်ဖြစ်၍ ငါကိုယ်တော်သည်ဝရဇိန်တုန်း ကဲ့သို့ဖြစ် တော်မူသည်ကိုသတိပ
ဉာအမြင်မရှိအသိနည်း သသူတို့ကဖဲ့လျှင်ပဲ့တန်၏ထင်၍ပြုရောင်ကြသည်စို့နှင့်နှက်
လည်း စို့သကဲ့သို့မည်။ ကျောံနှင့်နှက်လည်း ကျောံသကဲ့သို့မည်ဝရဇိန်တုန်း မှာအဖွဲ့
အရောင်ပြောင်တေ့မည်သာမပဲ့ရသသည်ကိုမထောက်လှူမိုက်လှူရိုင်း ဆင်ကန်း
တောတိုး အကျိုး အပြစ်ကိုမသိ၍ပျက်စီး ခြင်း သို့ရောက်ကြောင်း ကိုအမိန့်တော်ရှိ
သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၄ ရက် နေ့ဗန်မော်စော်ဘွား

ကိုပြန်သည်

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်၅၊ စာ၁၉)

အမိန့်တော်ရှိသည့်မဟာသေနာပတိမင်းလှမင်းခေါင်၊မင်းကျော်စည်သူ၊
ဇေယနန္ဒ၊ဗလနန္ဒစည်သူ၊ဗလကောမဏိ၊မင်းကျော်တဆောင်တို့နှင့်ဗိုလ်မှူး
တပ်မှူးအမည်ရသွေးသောက်ကြီးအမိန့်တော်ရေးအကွပ်အကြပ်သူရဲသူခက်ကွန်
တော်မျိုးအပေါင်းတို့နှင့်ဗျူဒိတ်မြေတွင်ငါအသွင်ဘဝရှင်အလောင်းမင်းတ
ရားကြီးဘုရားသည့်ဘုရားသခင်ရွှေဗျာဒိတ်တော်အတိတ်အနာဂတ်တို့မြင်
သောရသေ့ပညာရှိတို့ဟောထားသည့်အတိုင်းဖြစ်တော်မူသည့်ငါ့ကိုယ်တော်မှာ
ကိုငါ၏ဘုန်းလက်ရုန်းအစွမ်းအရည်ပညာသဘာမဟုတ်သဖြင့်မင်းသဘာသေနာတော်
၅၀၀၀ကိုစောင့်မပါမည်ဘုရားရှင်ကိုဝံခံသည့်အတိုင်းသဖြင့်စသောလောကပါ
လဘုမ္မဂုဏ်အာဏာသစသောနတ်အပေါင်းတို့ကောင်းချီးညာ၍ထင်ရှားစွာသိသ
နာတော်ပြုမင်းကိုမသည့်အထင်အရှားဖြစ်သည်ကိုတိုက်စုအမှုထမ်းကွန်တော်မျိုး
အပေါင်းတို့လည်းအရှင်စေအပ်သောသူတို့သည်ပမာလုံးလုံးခြင်္သေ့ထုံးကိုအရံအ
စီးမှတ်သည့်နည်းဖြင့်၊ပမည်ယူယူ၊နိုင်ရှည်မူသော်၊ဤသူရဲဝံခံ၊အကြင်အကြင်၊
အဖြစ်ထင်၍၊မြင်းဆင်ကွဲနွား၊ကျေးငှက်အားလည်း၊အလားမတေ၊ကြိုက်စုံ
တော်လည်း၊မလျော်မလှံ၊ဝံကြီးခံ၍၊သည်းခံချီချီ၊လုလှူရှိသား၊သုသိသုထင်၊
ပွဲညာတင်၍၊ချစ်ခင်ရှိသေ၊မွေးပေသောကျီး၊အားကျီးအန်ရ၊သူမမျှအောင်
မှုထမ်းဆောင်သည်၊ကိုယ်ရှောင်လွတ်ဆေးမသုန်ဖြေးတည့်၊လိုရေးလည်ရေခံ၊
ပြီးထုတ်ချောက်လျှင်၊အောင်စောင့်သည်းတောင်၊မညောင်းမကုင်၊သစ်ပင်
အဖျား၊ငုတ်ဖွားသေ၊ပြုမိကနား၊ရှောင်ရှားမညာ၊လိုရသဖြစ်စေ၊အ
ရေအရိုး၊နတ်နတ်ကျီး၍၊ဦးချီးခြောက်ထပ်၊သွေးသားကပ်လည်၊ပျော်စပ်
ထိုင်ရသ၊သေကောသမြို့၊မကွန့်တိုလျှင်တု၍ရှေးပညာရှိသူဟောင်းတို့ဘုရားသခင်
အလောင်းတော်လူ၊ဆင်၊မြင်း၊ကွဲနွား၊ကျေးငှက်အဆက်ဆက်ကသူမွေးသော
ကျေးဇူးရှိလျှင်သူကျေးဇူးကိုစွန့်၍ဆပ်ဘူးကြောင်းထုံးဟောင်းကိုမှတ်ရမည်၊
ဟံသာဝတီအရေးမှာအစိမ်းမဟုတ်မီးအုံးအကျက်ဖြစ်သည်ကိုစားချင်းရူးမူး
လောဘတရားအားကြောင့်မေတ္တာတရားမြွေရှက်ဖုံးလွှမ်း၍မီးရက်ရသ
ထွင်လက်ကိုလောင်ပြန်လေသည်ဆိုသကဲ့သို့ရှိမည်ကိုလည်းအောက်မေ့တော်မူသည်၊သည်
တရေဖြင့်လုပ်ကြံစရာအရေးကြီးမရှိပြီ၊နှစ်လနေ့ရက်အခါအချိန်ကွင်းသည်မဟုတ်

နှစ်လည်း အများ လည်အများ ရှိသေသည် ငါ့ကိုယ်တော် ရောက်တော် မူမှ ငါ့အိတ်
တော်မြတ်ကိုဆင် ရွက်၍ လုပ်ကြံရမည်အကြောင်း ကိုအမိန့်တော် ရှိသည်။
သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုပြည့်သိုလ်လပြည့် ကျော် ၂ ရက် နေ့ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဗိုလ်မှူး
တို့ကိုပြန်သည်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၆၊ ၈၂၁ - ၂)

ဘုန်း တော်အလှူန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောတိုင်း ကြီး အပေါင်း တို့၌အပြည်ပြည်
 ထောင် သောထီး ဆောင်း မင်း စော်ဘွား မြို့စား အပေါင်း တို့ကိုအစိုး ရ
 တော် မူ သောအရိမန္တ မာလက်နက်စကြာဆင်ဖြူများ သခင်အလှူင်ဘဝှင်အလောင်း
 မင်း တရား ကြီး ဘုရား သား တော်မဟာဥပရာဇာ၊ မဟာသီရိသုဓမ္မရာဇာ၊
 သခင်သတိုး မင်း လှ ကျော်ညီ တော် နောင် တော် ဥပါး အမိန့်တော်ရှိသည် ရာမည
 သား ဒေါဗညား ဆင်း ရဲသား ကျွန်တော်မျိုး သတ္တဝါအပေါင်း တို့ပကိုး မင်း ကျေး
 ဇူး သစ္စာလည်း ကျွန်တော်မျိုး တို့တွင်ရှိသည်။ အဝမင်း ကျေး ဇူး သစ္စာလည်း ရှိသည်။
 အဝမင်း သစ္စာကိုမစောင့်ကျေး ဇူး မသိအား ရှိအား များ ပြုကျင့်လျှင်ပကိုး မင်း
 သစ္စာကိုခံကြရလေသည်ဖြစ်၍ ပကိုး မင်း အမှုကိုလည်း ဆင်း ရဲသား တို့ထမ်း ရွက်ကြရ
 သည်။ ပကိုး ကိုမင်း ပြုသူဘုန်း လက်ရုန်း အရည်နှင်းငါတို့အရှင်ဘုန်း လက်ရုန်း အရည်
 ကိုလည်း ရာမညသား ဒေါဗညား ကျွန်တော်မျိုး တို့သိမြင်ကောင်း ြီ။ အတ္တသမံ ပေ
 မံ နတ္ထိပါဠိ တော်နှင့်အညီကိုယ်ကိုသာ ချစ်အပ် ကြောင်း ကိုဟောတော်မူသည်။ ဒေါဗ
 ညား ဆင်း ရဲသား တို့ကိုသာ စေ၍အဘက်မဟုတ်ပြုသည်အရ ကိုကွပ်ညှပ် တော်မူလျှင်
 ဘုန်း တော်မြတ် ကြောင့်ပစ်ခတ်သမျှလက်နက်သည်ကျွန်တော်မျိုး သူရဲသူခက်တို့၌ ဘေး
 မရှိမထိမပါး ဆေးတဆိုး ကျွမ်း ခန့်နှင့်ပင်သံလျင်မြို့ကိုအလိုတော်ပြည့်မည်။ ဇမ္ဗူဒီပါ
 ကျွန်း ၌လူ၏အဖြစ်ကိုရခဲသည်အသည်စဉ်း စိန်ကိုထောက်တော်မူ၍တလိုင်း ကျွန်တော်
 မျိုး တို့ကိုသနား တော်မူ၍တနှစ်ကသည်တနှစ်ငဲ့လင့်တော်မူသည်ကိုပညာမရှိလျှင်စ
 ကား မတတ်။ မလိမ္မာလျှင်ခွင့်မသိဆင်ကန်း တောတိုး အကျိုး အပြစ်ကိုမမြှော်အမျက်
 တော်ဝင်လျှင်တလိုင်း တို့ရာမညတိုင်း အရပ်ကတကျွန်း တနိုင်ငံသမုဒ္ဒရာပင်လယ်ကို
 ကူး၍ ပြေး သွား နိုင်မည်မဟုတ်သည်ကိုသတိမရ။ အဝမြို့သက်မင်း ဆက်ကုန်ဆုံး၍သတ္တ
 ဝါတို့ကံနှင့်လျော်စွာပျက်စီး ရသည်ကိုအား ရသင့်တော့သည်။ ဘုန်း ကြမ္မာကောင်း
 သည်အကြောင်း ပြက်ပြက်ထင်လျက်ကိုမမှတ်ကောင်း ြီစစ်ပွဲသဘင်ဟူသမျှသည်လက်ရုံး
 ကောင်းကောင်း ပညာရှိကံနှင့်ဖြစ်သည်မဟုတ်သီလဒါနဘုန်း အမှီဖြစ်၍နတ်ရေသကြား
 ရေစောင်မရသော အောင်ခြင်း ရှုံးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖြစ်ခန့်နိုင်ခန့်မဖြစ်ခန့်
 မနိုင်ခန့်ကိုလည်း ဆယ်ကြိမ်ဆယ်ခါသာစစ်ပဲဆိုသည်မဟုတ်အကြိမ်များ စွာဆိုသမျှမ
 တည်မတန့်မရပ်မခံနိုင်ပျက်သည်ကိုလည်း အထင်အရှား ဖြစ်လျက်မီး တောက်ကိုရွှေ

တောင်ငူ တောင်ထင်မှတ်လျက်စမှယ်အံ့ဝင်သောပိုး ဖလံကဲ့သို့ရှိကြသည်ကိုသတိမရ
 ကိုင်း နိုင်ငံတော်တွင်ကွန်တော်မျိုး ချဉ်း ဖြစ်၍အရှည်ကိုထောက်၍ ငါတို့အမိန့်တော်
 ရှိသည်။ ထင်မှတ်ကောင်း ရာမရှိပြီ သည်ကိုပကိုး မင်း မာပေါက်တော်သား ချင်း
 လေး ငါး ဆယ်ခန့်သဘာဝဖြစ်သည်။ ဆင်း ရဲသား ကွန်တော်မျိုး များ ကိုး ကွယ်ရာမရှိ
 လျှင်ကိုး ကွယ်ရာရရအရှင်ရှိရသဘာဝစဉ်း စိမ်းမပျက်အသက်မသေနေရာမနိမ့်
 ဆင်း ရဲသား တို့သနား တော်ကိုခံမှသင့်မည်ဖြစ်၍ ငါတို့အမိန့်တော်ရှိသည်။

I8 January I756

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုပြာသိုလပြည့်ကျော် ၂ ရက် နေ့သား တော်ညီနေောင်

၃ ပါး ကရာမညသား တို့ကိုပေး သည်

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်ရ၊ ၁၂၅ - ၆)

မျက်နှာ မျက်စိတဖျားတဖျားသိသသဖြင့်သော အောင်မျက်တောင်ခတ်၍ မျက်လုံး ဂွဉ်စေ
 ချီစေသည်ကိုလည်း အထက်ကလက ငါပြောတော်မူသည်ကိုသာ မညှတ်တော်မူဘဲ ပညာရှိသော
 သူတို့ကတလိုင်း တို့ထီး နန်း မစိုက်မဆောက်ရမည်မည် ဝဋ်စွန်း ဖြစ်မည်ဖတ်သည်။
 တလိုင်း သေဘေး ရောက်လို၍ ရတနာပူရအဝမြို့လည်း သာသနာတော်ကုန်၍ မင်း
 ဆက်စေသည်မြို့သုံး မည်မင်း လောင်း ပေါက်မည်ပြည်ရွာအသစ်ဖြစ်မည်အကြောင်း
 ရှိ၍တဖန်ဖြစ်နှင့် ရသည်ကိုစဉ်း စိမ့်အမြဲတင်မှတ်ကြ လေလျှင်သက္ကဝါအပေါင်း နစ်မွန်း
 ၍သေကြလေတော့မည်အလောင်း အလှူခံသည်မည်မည်ကိုလည်း ရာမညသား တို့သိ
 ကောင်း လေပြီ သည်ဝကြိမ်ကြိမ်သော စစ်ဆိုင်သည်မဟုတ်အကြိမ်များ စွာစစ်
 ဆိုင်သမျှပင် နစ်မွန်း ဆုံးရှုံးခြင်း သို့ရောက်သည်ကိုသိလျက်သား တို့မထောက်မ
 ကြောက်သက္ကဝါအပေါင်း တို့ဆုံးရှုံး ဘိမည်ကိုသနား သောကြောင့် ငါဆိုသည်။ ငါဆို
 သည်စကား ကိုမယုံမည်သောသူအပေါင်း တို့သည်ကား ဓါး မိုး လှံမိုး ရွာ၍လင်
 ကိုမယား မတွေ့၊ မယား ကိုလင်မတွေ့ပျက်စီး ခြင်း သို့ရောက်မည်ပညာရှိတို့နှင့်
 ပေါင်း ၍အကြောင်း သင့်ရကသသာသနာဒါယကာတော်အလောင်း မင်းတရား
 ကိုမပျက်မဝင်မကျိုး မနွံလျှင်သင်တို့သာမညှတ်တော်မူဘဲ ခြံတောတောင်ကြီး ရာပြေး ပုန်း
 ရှောင်လွှဲနေနိုင်သူတို့သာ ရက်သွက်ကား တွင်ငါး တင်သကဲ့သို့ရှင်မည်ဥပါဒ်ကြီး စွာဖြစ်
 မည်ကိုမြင်၍ ငါရေးသား ၍ဖို့လောစေသော ငါ့အမိန့်တော်ကို ဖျောက်ဖျက်ထိခွယ်
 ၍ပြည်သူပြည်သား သက္ကဝါအပေါင်း တို့ကိုမရေး မကူး စေပြုကျင့်လျှင် လောကဉ္စလည်း
 ဘေးရှစ်ပါး ဒဏ်ဝပါး ရောက်လေစေလောသောအခါလည်း အဝီစိငရဲ၌ခံရ
 မည်မချွတ်၊ ငါ့အမိန့်တော်ကိုတဖန်တဖန် ယောက်ျားတို့ကသိတမြီတသိတမြီတသိတ
 ရွာပြန့်နှံ့ကြား မြင်အောင်ပြသောသူတို့သည်ကား ဘုန်းကြီး သက်ရှိစဉ်း စိမ့်တည်
 ၍သေသောအခါလည်း နတ်ရွာထုတ်ချောက်အမှန် ရောက်ပစေငါ့သောစကား ကို
 မယုံလျှင်တံခူး လကုန်ကဆုန်လဆန်း ကိုကြည့်နှင့်လေ။ ထိုဘေး ဘယမှလွတ်လိုသောသူတို့
 သည်ကား တောတောင်ချောက်ကမ်း ဝေးရာဝှာငှာရက်စရိတ်ရိက္ခာထုတ်နှင့်ပုန်း
 အောင်း ၍သရဏာဂုဏ်သုံး ပါး ပညာသိဦး အဋ္ဌသီဂါး ဤတရား ကိုမမှား အနေ
 အမြဲလှစေ၊ မှတ်လေတော့၊ ငါစကား ကိုမနာမယူလျှင်သင်တို့သာမညှတ်တော်မူဘဲ ခြံသက္ကန္တ
 ရကပ် ရောဂန္တရကပ် ဒုက္ခက္ခရကပ်ကပ်ပါး စုံရောက်၍ ပျက်စီး သေကြေလတ်။

ဝမ်း ကျရင် နာ သွေး သံအံ့၍ သေလတံ့။ ပကိုး ဟံသာဝတီ၌ အခိုက်အတံ့မျှ မင်း ဖြစ်
 သည်လည်း သာသနာ တော် ခွဲပုံထွင်အဝဇာဝကသည့်ဥဿာပဲကူး ဂဝမင်း ၅ဆက်
 ကိုဆိုသည်ကုန်ပြီ။ ၊ အိုလူများ အပေါင်း တို့မှတ်ကုန် လော့။ အညာကလော သောမင်း
 သည်ကား သာသနာ တော်ကိုပြုစု တော်မူ သောမင်း ဖြစ်၍ ငါ့ကိုလည်း ဘုရား သ
 ခင်ပရိနိဗ္ဗာန်ယူ တော်မူ ခါ၌ သာသနာ တော်မြတ်ကို စေတင် မရမည်အမိန့် တော်
 ရှိ၍ ကုန် ဘောဇဉ်ပြည်မင်း ကို ငါစေတင် မရသည်။ ဆင်ဖြူလည်း ငါး စီး ငါပေး ပြီး
 အင်္ဂုန္ဒမာရ်လည်း ငါအပ်ပြီ။ သင်တို့စစ်ထိုး ၍ ဖြစ် မည်မဟုတ်။ ယုတ်သောအကြံကို
 မကြံကုန်လင့် လော့။ ယုတ်သောအကြံကိုကြံလျှင် သင်တို့ဥ ရွှေဘင်း ၅ စိတ်စွဲလတံ့။ အရှင်
 နသီလကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာကိုအား ထုတ်ကြကုန် လော့။ အိုလူများ အပေါင်း တို့။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုနှစ် ခုနှစ်လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့သက္ကရာဇ် မင်း စာ
 ရောက်သည်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်ဂ၊ ၈၂၈ - ၃၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောတိုင်း ကြီး အပေါင်း တို့၌အပြည်ပြည်
 ထောင်သောမင်း ထီး ဆောင်း စော်ဘွား ဖြူစား အပေါင်း တို့ကိုအစိုး ရ
 တော်မူသောအရိန္ဒမာစကြာ ရွှေစုံပုံနှင်းတက္ကရတနာဆင်ဖြူများ သခင်အချွင်
 ဘဝရှင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား သား တော်မဟာဥပရာဇာမ
 ဟာသီရိသုဓမ္မရာဇာ၊ သခင်သတိုး မင်း လှကျော်ညီတော် နေောင်တော်သုံး ပါး
 အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရာမညအဝင်ဟံသာဝတီမင်း အမတ်ဒေါဗညား ကျွန်တော်
 မျိုး အပေါင်း တို့သကြား မင်း သာသနာတော်မြတ်ကိုပြုစုချီး မြှောက်စီမံမည်ကို
 ရည်၍အပ်တော်မူသည်။ အရိန္ဒမာစကြာ ရွှေစုံရကြောင်း ကိုမကြား လောဆင်
 နီ၂ဆင်ကျား ၃ရသည်ကိုမကြား လောဘုန်း ကြမ္မာရှင်ဖြစ်တော်မူ၍အပြည်ပြည်
 ထောင်သောထီး ဆောင်း စော်ဘွား ဖြူစား အပေါင်း တို့ပျော်ဝင်ကျီး နံ့ကွန်
 တော်ခံ၍စိတ်၏ ချမ်းသာခြင်းကိုယ်၏ချမ်းသာခြင်း ရကြသည်ကိုမကြား လေ
 ဟံသာဝတီမင်း ဘုန်း ကြမ္မာကောင်း လျှင်လည်း ပြည်သူပြည်သား တို့စိတ်၏ချမ်းသာ
 ခြင်း ကိုယ်၏ချမ်းသာခြင်း ၂း ကိုပြည်ထောင်ချင်း မင်း တပါး မနှောင့်မရှက်
 နိုင်ဖြစ်မည်ဘုန်း လက်ရုံး အရည်အသွား ကိုဒေါဗညား ဆင်းရဲသား ကျွန်တော်
 မျိုး အပေါင်း တို့အရေး ပြက်ပြက်သိသာလေပြီး သည်ဟံသာဝတီမင်း ဘုန်း ကြမ္မာ
 ကောင်း ၍သက္ကဝါအပေါင်း တို့ကိုအုပ်သိမ်း ပြုစုနိုင်လျှင်လည်း ဆင်းရဲသား တို့မှာ
 ဟံသာဝတီမင်း ကျွန်ဖြစ်ရသည်။ ငါတို့အရှင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား
 ဘုန်း ကြမ္မာရှင်ဖြစ်တော်မူ၍သိမ်း ပိုက်ပြုစုတော်မူလျှင်လည်း ငါတို့အရှင်အလောင်း
 မင်း တရား ကြီး ဘုရား ကျွန်တော် မျိုး ချည်း ပင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဘုရား ဆုကိုပန်
 တော်မူသည့်အရှင်ဖြစ်၍ ဒေါဗညား ဆင်းရဲသား ကျွန်တော် မျိုး အပေါင်း တို့အ
 ရေး အရာအမာအလျော့ကိုမျှော်တင်စောင့်ငဲ့နေတော်မူသည်။ တနှစ်ကျော်
 ပြီး အညံ့ခံလည်း ယူမည်ပင်အညံ့မခံအတင်ခံလည်း ယူမည်ပင်သက္ကဝါအပေါင်း တို့စည်း
 စိမ့်ကိုထောက်၍ဆိုင်း ငဲ့တော်မူသည်။ သံလွင်မြို့ကိုမဆိုလင့်ဦး ဇမ္ဗူဒီပါသောငါ့မြေ
 ပြင်ထွင်ပြည်ထောင်ငါ့ဇာတိမင်း အပေါင်း တို့ကိုပင်သတင်း မကြား မယူလိုမှံရွှေ
 လက်တော်ကလွတ်ရမည်သံလွင်မြို့ကိုအလံလုပ်ဆောင်၍ကျောက်ကြီး အောက်ငါးနီနေမည်
 ကြံကြသလော။ အထက်ကိုသံပြား သံမိုနှင်းအတောင်ဝဝဆင့်လေဦး နဂါး ဖြစ်၍မြေ

ကိုပင်၍ ဝင်သော်လည်း အဝန်း ယူဇနာ ၄၅၀ ရှိသော ဂန္ဓနီမင်း အား နှင့်
 တူသော အစွမ်း အရည်နှင်းဖြစ် တော်မူသည် ရအောင် ယူမည်။ ဂန္ဓနီကို ပျံ့လွှား နဂါး
 ကိုတီနိုင် ရှည်၍ အတက် မတက်သည် ကဲ့သို့ ရာမညသား ဒေါဗညား ကွန်တော် မျိုး အပေါင်း
 တို့ခံရပ် နိုင်မည် (မ) ဟုတ်။ ဇဗ္ဗဒီပါကွန်း ဌလူ၏ အဖြစ်ကို ရဲသည် သေဆုံး လေလျှင် အ
 ကျိုး မရောက်လူဖြစ် ကျိုး မရှိရှိ လေတော့မည်။ ဝတ္ထုကျမ်း ဂန်ရာဇဝင် ပုံပြင်အနာ
 ဂတဝင် စသော အစဉ်စကား တို့၌ စကြာသင်္ဃာန် ဖြစ်သော စကြာမင်း တို့ကိုပန်း တိန်
 ပန်း ဝဲတို့ထုခပ်၍ ဖြစ်သော မီး လှံသေနတ်လက် နက်တို့ကို စွဲ၍ စစ်ဖြိုလျှင် အောင်မြင်
 ဘူး သောထုံး စံရှိမှသာ ဥဿာဟအား ထုတ်ခြင်း ကိုပြုသင့်သည်။ စိတ်နှလုံး မချဘုန်း
 ဖြောင့်ကိုယိုး လိုသည် ဖြစ်လျှင် ဟံသာဝတီမင်း ထွက်လာစေ။ မင်း ကိုမင်း ချင်း သား
 ကိုသုံးချင်း ညီကိုညီချင်း အမတ်ကို အမတ်ချင်း သူရဲသူ ခက်ကို သူရဲသူခက် ချင်းတလိုင်း ကွန်တော်
 မျိုး တို့ကကြိုက်သည် အရေး ကို ငါတို့ကလိုက်မည်။ သံလျှင်ပတ်လည်လယ်ပြင်လည်း ကောင်း
 ၏ဘုန်ကြွမ္မာယိုး လိုလျင်လာစေဦး တော့။ လိမ်မာလျှင်စကား တတ်သည် ပညာရှိ
 လျှင် ခွင့်သိသည် ရှေး သူဟောင်း တို့ဆိုရိုး ရှိကြောင်း ကိုငါတို့အမိန့် တော်ရှိသည်။

9 April

I756

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုတန်ခူး လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့မလွန် နေရင်း တ
 လိုင်း ကဝင်သုဇာန် အောင်နှင်းကုလား ရွယ်ကိန်တို့ထွင်မြန်မာစာတစောင်
 တလိုင်း စာတစောင်ကုလား စာတစောင်စာသုံး စောင်နှင်းစေသည်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၉၊ ၈၃၂ - ၃)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောသူနာပရန္တတမ္ပဒီပ၊ ကမ္မောဘေ၊ စသောတိုင်း ကြီးပြည်ကြီးထီးဆောင်းမင်းတကာတို့ကိုအစိုးရတော်မူသောပတ္တမြားရွှေငွေကြေးသံပယင်းစသောရတနာတို့င်းမျှားသခင်ဆင်ဖြူဆင်နီဆင်ကျားအင်္ဂုန္တမာစက္ကရာရွှေလှံရနေမင်း၏အဆက်အနွယ်ဖြစ်တော်မူသောဆောင်ဆောင်သောရွှေနန်းပြဿဒိသခင်ရတနာပူရအင်းဝပြည်ကြီးနှင်တကွအယုတ္တပူရမည်သောရတနာသိင်္ဃီတန်းဘောင်ရွှေပြည်ကြီးကိုအစိုးရတော်မူသောဘဝရှင်အလောင်းမင်းတရားကြီးကြာအပ်သောအင်္ဂါတို့မြဲပဝံ့ပညီငါးဘေးလောင်းတော်ဘိုးလောင်းတော်တို့လက်ထက်ကပင်မြန်မာမင်းအင်္ဂါတို့မင်းအဆက်ဆက်ဘောက်ကားရောင်းဝယ်သွားလာရောက်ပေါက်ကြ၍မင်းသုံးမင်းဆောင်ထည်မျိုးအုပ်မျိုးဆန္ဒရှိရာဆောင်ယူကြရကုန်သည်။ သဌေးသူကြွယ်ကုန်သည်တကာတို့မှလည်းအသာအယာမြတ်စွန်ကြ၍စီးပွားချမ်းသာမျှားမြတ်ကြကုန်သည်တလတ်တကြားတွင်ကိန်းခန်းအလျောက်တလိုင်းတို့နှောင့်ရှက်၍မရောက်မပေါက်ကြသည်ကိုတောင့်တလျက်နေသည့်နှင်ငါနိုင်ငံတော်စွန်ဖြစ်သောမော်မင်တိုင်းကြီးသို့မည်းစလီပရုပ်တို့ကိုစေ၍နေထိုင်လာရကွပ်မှအင်္ဂါတို့မြဲမဘုရင်ကစေ၍နေထိုင်ရောက်လာကြောင်းနေရပ်နေရာအလိုရှိပါကြောင်းကိုရှိခိုးသံတော်ဦးတင်သောကြောင့်မြို့၏အင်္ဂါရပ်းတွင်ပြည်ထောင်ခြင်းမင်းဘုရားသောရဘေမဟာမိတ်အင်္ဂါတပါးသည်ဖြစ်ခဲ့သောအရာဖြစ်သည့်နှင်ရုပ်ပညီသခင်အကြည်တော်အင်္ဂါတို့မြဲမဘုရင်နှင်အရှည်ချစ်ကြည်စွာမဟာမိတ်ဖြစ်ကြရမည်ကိုတကြောင်းမြို့မရုပ်ပညီတို့ကိုအရှည်ချစ်ကြည်သနားတော်မူရမည်ကိုတကြောင်းထောက်၍ပုသိန်မြို့တွင်မြေတိုတိုင်းတမာသနားချပေးစေသည်။ အင်္ဂါတို့မြဲမဘုရင်နှင်စပ်ဆိုသည့်မင်းဘဏ္ဍာသဘောမှန်သမျှကိုလည်းအကျော်အစားလွတ်စေ၍ရှေးထုံးရှိလာလက်ဆောင်လက်နက်ကိုသဘောစေ၊ ကုန်သည်တကာတို့ကိုမူကားအရိုးအစည်ရှိသည့်အတိုင်းပုသိန်မြို့ဝန်စစ်ကဲနားခံစာရေးတို့ကကောက်၍ဆက်စေ၊ ပုသိန်မြို့ဝန်တို့နှင်မည်းစလီပရုပ်တို့မျက်နှာညီတံဆိပ်စာချွန်တော်ပေးအပ်တော်မူသည်။ မင်းဧကရာဇ်တို့ဝယ်ပြည်ထောင်ချင်းမင်းရဘေမဟာမိတ်ရှိမှဥဦးသားဆန္ဒရှိရာပြည်စုံကြသည်ဖြစ်သည်။ ငါသားတော်

အစဉ် မြေ: တော်အဆက်မြစ် တော်အညွန့်ရ မ် ပညီသခင်အင်္ဂါရိတ်မြို့မဘုရင်ကိုယ်သိ:

မြေ: မြစ်မြို့မဝံ ပညီတို့တိုင်အစည်ဂည်စွာချစ်ကြည်ပြုရမည်အကြောင်းကို

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုကဆုနိလဆန်း ၁၀ ရက်နေ့တွင် ရာဇသံစာ

နှင်းပြား အပ်သောအင်္ဂါရိတ်မြို့မဝံ ပညီ၊ အင်္ဂါရိတ်မြို့မဘုရင်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၁၁၊ ဖိနပ် - ၉)

ဘုန်း တော်အလှူနိဗ္ဗာန် မြတ်တော် မူလှ သော သုနာပရနိတမ္ပဒီပကမ္ပေတေ စ
သောတိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး အပေါင်း တို့၌ ထီး ဆောင်း မင်း တကာတို့ကိုအစိုးရ
တော်မူသောပတ္တမြား ရွှေငွေ ခြေး သံပယ်င်း ရတနာထွင်း များ သခင်ဆင်
ဖြူဆင်နီဆင်ကျား အရိန္ဒမာစကြာ ရွှေလှံရအဆောင်ဆောင် သော ရွှေနန်း ရွှေ
ပြဿဒိသခင်ဖြစ် တော်မူသော ရတနာပူရအင်း ဝပြည်ကြီး နှင့်တကွအယုတ္တပူရမည်
သော ရတနာသိင်္ဃီကုန်း ဘောင် ရွှေပြည်ကြီး ကိုအစိုးရ တော်မူသော ဘဝဂ္ဂင်အ
လောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသော ဇီနပ္ပတ္တိဆိပ်စား ဂရု
နာဒိဗါဘေး လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်လက်ထက်ကပင် မင်း အဆက်ဆက်
ဘောက်ကား ရောင်း ဝယ်ဂုဏ်တင် ရောက် ပေါက်ကြ၍ ပင်သဌေး သူကြွယ်ကုန်သည်
တို့အရောင်း အဝယ်သဘာဝဖြစ်စွန်း ဖြစ်ဆန္ဒရှိရာပြည်စုံကြကုန်သည်။ တလတ်တ
ကြား ထွက်ကုန်း ခန်း အလျောက်တလိုင်း သူပုန်တို့ နှောင့်ရှက်၍ မရောက်မပေါက်
ကြသည်ကို တောငဲ့တလျက် နေသည် နှင့်နီငုံတော်စွန်ဖြစ်သော မော်မင်တိုင်း ကြီး
သို့အကြည် တော်အင်္ဂါရိတ်မြို့မဘုရင်က စေ၍မင်း စင်္ဂပူရီကို ရောက် ပေါက် နေထိုင်
လှာ ဖြောင့် ပုသိန်မြို့တွင် နေရပ် နေရာအလိုရှိပါ ဖြောင့် ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်
သော ဖြောင့် ဖြူ၏အင်္ဂါရပါး ထွက်ပြည် ထောင်ချင်း မင်း ဟူသော အင်္ဂါတပါး သည်
ဖြစ်ခဲ့သော အရသဖြစ်သည် နှင့်အကြည် တော်အင်္ဂါရိတ်မြို့မဘုရင် နှင့်အရှည်ချစ်ကြည်
ရမည်ကိုတ ဖြောင့် ဇီနပ္ပတ္တိဆိပ်စား ဂရုဏာဒိတို့ကိုအရှည်သနား တော်မူရမည်
ကိုတ ဖြောင့် ထောက်၍ ပုသိန်မြို့ မြေကိုတိုင်း တာမှတ်သား ၍ချပေး စေသည်။ အ
ကြည် တော်အင်္ဂါရိတ်မြို့မဘုရင် နှင့်စပ်ဆိုသည့်ဘဏ္ဍာသင်္ဘော နှင့်သင်္ချာကိုအကောက်အစား
လွှတ်စေ၍ ရှေး အစည်ရှိသည့်အတိုင်း လက်ဆောင်လက်နက်ကိုသဘာဝစေ။ ကုန်သည်
တကာ တို့မှာမူကား အစည်ထုံး စံရှိသည့်အတိုင်း ပုသိန်မြို့ဝန်စစ်ကဲနား ခံစာ
ရေး တို့က ကောက်ဆက် စေမည်စလီပရပ်တို့ကိုတံဆိပ်စာချွန် တော်ပေး အပ်တော်
မူသည်။ မင်း ဧကရာဇ်တို့ဝယ်ပြည် ထောင်ချင်း ရာဇမဟာမိတ်ဖြစ်မှ နှစ်ဦး ဆ
န္ဒရှိရာပြည်စုံကြကုန်သည်။ ငသား တော်အစည်မြေး တော်အဆက်မြစ် တော်အညွန့်
အကြည် တော်အင်္ဂါရိတ်မြို့မဘုရင်ကိုယ်သား မြေး မြစ်ဇီနပ္ပတ္တိဆိပ်စား ဂရုဏာဒိ
တို့တိုင်အစည်ရှည်စွာ ချစ်ခင်ဆက်ဆံကြရမည်အ ဖြောင့် ကိုရာဇသံစာ နှင့်

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၈ ခုကဆုန်လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့ဇံ ဒါယပ် ဒေါက်တို့တွင် အမိန့်
 တော်ရှိ သောဇာနည် ပွတ်တံဆိပ်စား ၈၇၈၁ ခုတို့
 (လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၁၂၊ စီ ၄၀-၁)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောသူနာပရန်တမ္ပဒီပကမ္ဘေဓာစ သောတိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး အပေါင်း တို့၌ထီး ဆောင်း မင်း တကာတို့ကိုအစိုး ရ တော်မူသောပတ္တမြား ရွှေငွေကြေး သံပယင်း ရတနာတွင်း များ သခင်ဆင် ဖြူဆင်နီဆင်ကျား အရိန္ဒမာစက္ကရာရွှေဝံ့ရအဆောင်ဆောင်သောရွှေနန်း ပြ ယဒိသခင်ဖြစ်တော်မူသောရတနာပူရအဝပြည်ကြီး နှင့်တကွအယုဇ္ဈပူရမည်သော ရတနာသိင်္ဃီတို့နား ဘောင်ပြည်ကြီး ကိုအစိုး ရတော်မူသောအသျှင်ဘဝဂ္ဂင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ တိုင်း ကြီး ဆိပ်ကုန်သည်အကြီး ဂရုဏိ ဒိုဇ်တိုအစသကွယ်။ ငါဘေး လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်တို့လက်ထက်ကပင်မြန် မာမင်း အင်္ဂါရိတ်မင်း အဆက်ဆက်ဘောက်ကား ရောင်း ဝယ်ကုန်စယ်သဘာမြတ် စွန်း ဩဇာသန္တရှိရာပြည်စုံကြကုန်သည်။ တလတ်တကြား ထွင်တလိုင်း သူပုန်တို့နှောင့် ဂှက်၍မရောက်မပေါက်ကြသည်နှင့်ငါ့ကိုယ်တော်သား တော်ညီတော်ဗိုလ်မှူး တပ် မှူး ဆင်လုံး မြင်း ရင်း လှေတက်အများ နှင့်အကြိမ်ကြိမ်တိုက်လဲလှဲကြိုရှင်း လင်း သတ် ညစ်၍ဒုရန်မြို့ကိုရန်ကုန်မြို့သမိုက်တော်မူ၍ထီး နန်း စိုက်ဆောက်စံမြယ်တော်မူရာ ထွင်ငါ့နိုင်ငံတော်စွန်မောမင်တိုင်း ကြီး သို့အကြည်တော်အင်္ဂါရိတ်မင်း ကစေ၍မည်း စလီပုဂံတို့ရောက်ပေါက်နေထိုင်လာကြောင်း ပုသိန်မြို့တွင်နေရပ်နေရာအလိုရှိ ပါကြောင်း ကိုရှ်ခုံး သံတော်ဦး တင်သောကြောင့်မြို့၏အင်္ဂါရပါး ထွင်ပြည်ထောင် ချင်း မင်း ဟူသောရာဇမဟာမိတ်အင်္ဂါသည်ဖြစ်ခဲ့သည်ဖြစ်၍အကြည်တော်အင်္ဂါရိတ် မြို့မဘုရင်နှင့်အရှင်ချစ်ကြရမည်ကိုတကြောင်း ဂရုဏာဒိုဇ်တိုအစသကွယ်ကိုအရှင်သ နား တော်မူလိုသည်တကြောင်း ထောက်၍ပုသိန်မြို့တွင်မြေနေရပ်နေရာကိုမှတ် သား တိုင်း တာ၍ချပေး စေသည်။ အကြည်တော်အင်္ဂါရိတ်မြို့ဘုရင်နှင့်စပ်ဆိုင်သည့် သင်္ဘောဘဏ္ဍာမှန်သမျှကိုအကောက်အစား လွတ်စေ၍လက်ဆောင်လက်နက်ကိုသာဆက် စေ။ ကုန်သည်တို့မှသာသနာရိုး အစည်ရှိသည်အတိုင်း ပုသိန်မြို့ဝန်စစ်ကဲနား ခံစာ ရေး တို့ကကောက်၍ဆက်စေ။ မင်း ဧကရာဇ်တို့ဝယ်ပြည်ထောင်ချင်း မဟာမိတ် ရှိကြမှဥဦး ဆန္တရှိရာပြည်စုံကြမြဲဖြစ်သည်။ ငါ့နိုင်ငံတော်ထွင်လည်း လုပ်ရေကြံရေ များ မရှိပြီ။ ဟံသာဝတီတမြို့သာလုပ်ရေကြံရေစွဲစွဲဖြစ်၍အမြောက်သေနတ်ဆေး ကျည်စေ့အများ အလိုတော်ရှိတော်မူသည်။ ငါသား တော်အစည်မြေး တော်အဆက်

မြစ်တော်အညွန့်အက်ရိတ်မြို့မဘုရင်သား မြေး မြစ်မှစ၍ ဂရုနာဒီတံတိုက်အစသကွယ်
 ဟိုတိုင်အရှည်ချစ်ခင်ဆက်ဆံသနား တော်မူရမည်အကြောင်း ကိုရဘဇာသံစာနှင့်

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၈ ခုကဆုန်လဆန်း ၁၀ ရက် ၀ နေ့ဖိုဒါရပ် ဒေါဟိုတွင်
 အမိန့်တော်ရှိသည်ဟိုင်းကြီး ဆိပ်ကုန်သည်ကြီး ဂရုနာဒီတံတိုက်အစသကွယ်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၁၃၊ ၈၄၂ - ၃)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောသူနာပရန္တတိုင်း တမ္ပဒီပတိုင်း က
 မ္ဗောဇတိုင်း စသောတိုင်း ကြီး အပေါင်း တို့၌မြန်မာပြည်၌ ဖြစ်၍ ယွန်း
 ပြည်၊ ကသည်း ပြည်၊ ကလိုင်း ပြည်ရတနာ နီပြည်ကြီး ထီး ဆောင်း မင်း အ
 ပေါင်း တို့ကိုအစိုး ရတော်မူသောပဏ္ဍိတ မြား ရွှေငွေကြေး သံပယင်း ရတနာ
 တွင်း များ သခင်၊ ဆင်ဖြူဆင်နီဆင်ကျား အရိန္ဒမာစက္ကရာ ရွှေလှံရအာဒိစ္စဝံသ
 နေမင်း ဇာတိအာနန္ဒာဆောင်ဆောင်သော ရွှေနန်း ရွှေပြာဒိသခင်ဖြစ်
 တော်မူသောရတနာပူရအင်း ဝရွှေပြည်ကြီး နှင့်တကွအယုတ္တပူရမည်သောရတ
 နာသီဟီတုန်း ဘောင်ရွှေပြည်ကြီး ကိုအစိုး ရတော်မူသောလောင်း မင်း တ
 ရား ကြီး ဘုရား ချစ်ကြည်စွာကြား ရောက်အပ်သောဇနပုတ္တံ၊ ဘင်္ဂလား၊ ဝက်
 သဒေဝီ၊ ဒေဝီကတ်စသောမြို့အပေါင်း တို့သည်လည်းဝန်း ကိုနက္ခတ်တရားအပေါင်း
 ခြံရံသကဲ့သို့ရံလျက်အင်္ဂလိပ်မြို့မကိုအစိုး ရသောအကြည်တော်အင်္ဂလိပ်မြို့ဘုရင်ဘေး
 လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်တို့လက်ထက်မြန်မာမင်း အင်္ဂလိပ်မင်း အ
 ဆက်ဆက်ဖောက်ကား ရောင်း ဝယ်ရောက်ပေါက်ကြ၍အလိုရှိသမျှကိုဆောင်ယူပြုရ
 သည်၊ ကိန်း ခန်း အလျောက်တိုင်း တို့နှောင့်ရှက်ရတော့တလတ်တလျား မရောက်
 မပေါက်ရှိကြ၍ တောင့်တ၍ နေသည်နှင့်အတူတော်နိုင်ငံတော်စွန်း မော်တင်
 တိုင်း ကြီး သို့အကြည်တော်အင်္ဂလိပ်မြို့မဘုရင်ကမည်စလီပရူတ်တို့ကိုစေ၍ ရောက်ပေါက်
 လာရတော့မှမေး မြန်း ကြား သိရလျှင်အတိုင်း အထက်အလွန်မင်း ဧကရာဇ်တို့ဝယ်
 မြူအင်္ဂါခုနစ်ပါး တွင်သခါဟူသောပြည်ထောင်ချင်း အင်္ဂါတပါး သည်ဖြစ်ခဲ့သော
 အရာကိုတွေ့ရပေတော့မည်ဝမ်း မြောက်တော်မူသည်၊ အကြည်တော်အင်္ဂလိပ်မြို့မ
 ဘုရင်ကစေသမည်စလီပရူတ်တို့ကပုသိန်မြို့တွင်တိုက်ကြသောသွင်း ထား ရန်နေရာ
 နေရပ်လိုပါသည်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သောကြောင့်အကြည်တော်အင်္ဂလိပ်မြို့မဘုရင်
 ကစေ၍ လျှောက်ရသည်ဖြစ်သည်၊ အရှည်ချစ်ကြည်ရမည်ကိုထောက်၍ကြိုက်ရာနေထိုင်
 စေ၊ ပုသိန်မြို့တွင်တိုင်း တာမှတ်သား ၍ပုသိန်မြို့ဝန်တို့ကချေးစေသည်အကြည်တော်
 အင်္ဂလိပ်မြို့မဘုရင်အမျှ အမတ်ပုသိန်မြို့ဝန်တို့မျက်နှာစုံညီတံဆိပ်စာချွန်တော်ပေး
 အပ်တော်မူသည်၊ ပြည်ထောင်ချင်း မင်း တို့ဝယ်မြတ်သောအဆွေခင်ပွန်း ကောင်း
 ကိုကိုနှိုင်းရသည်ဖြစ်မှအလိုရှိရာနှစ်ဦး သား ပြည့်စုံပြုမည်ဖြစ်သည်၊ သား တော်အ

စဉ် မြေး တေၤအဆက်မြစ် တေၤအညွန့်အဟဉ် တေၤအင်္ဂလိပ်မြို့တုရင်ကိုသား မြေး
 မြစ်အစဉ်ဂှ်ဉ်ဟံၣ်စွာ ချစ်ဉ်ဟံၣ်မညိအ ဟောၣ်း ကိုသက္ကရာဇ်တေၤတုရင်တဆယ်
 ၈ May I756
 ဂှ် ခုကဆုန်လဆန်း ဆယ်ရက်စ နေ နေ့ရၢတေၤသံ ရွှေ ပေစၢ နှံ့ချစ်ဉ်ဟံၣ်စွာ ဟောၣ်း
 ရေၣ်ကအပ် သေၣ်အင်္ဂလိပ်မြို့ကိုအစိုး ရ သေၣ်အဟဉ် တေၤအင်္ဂလိပ်မြို့တုရင်ဟံၣ် သေၣ်
 ရၢတေၤသံစၢကို ရွှေ ပေ နာရကၢအချိန်ငါး ကျပ်အလှၢး သံတေၤတုရင်လေး သစ်အန်
 သံငါး သစ်စၢ ဟောၣ်း ရေၣ်တဆယ်ရင်း ဖျား ပတ္တမြား နှစ်ရစ်စီရသည့်၊ စၢကို
 လက်ဝဲသုန္ဒရ ရေး ရသည့်၊ ဇနပွတ္တိဆိကစၢး တို့ကိုလည်း စက္ကူထွင်မင်စၢ ရေး ချ်အ
 နား ပတ်လည်ခြား ပန်း သံနှစ်သစ်သွတ်ရသည့်၊ ရၢတေၤသံ ရွှေ ပေကိုဆင်စွယ်ဩတ်သွတ်
 ရသည့်၊ ဆင်စွယ်ဩတ်ကို ရွှေဖျင်အိတ်သွတ်သည့်၊ ရွှေဖျင်အိတ်ကိုသစ်ပွတ်ချီဝ် နီတိုက် ရွှေ
 ရေး ဩတ်သွတ်သည့်၊ ရွှေ ရေး ဩတ်ကိုဂုံဇရပ်အိတ်နီသွတ်၍ ဟံၣ်ရပ်တဆိပ် တေၤ
 ခတ်မှတ်သည့်၊ ရၢတေၤသံမြန်မာစၢကိုအင်္ဂလိပ်စၢသၢ စက္ကူထွင်မင်စၢ ရေး ခြီး
 ဂျင်မြန်မာစၢတေၤစေၣ်အင်္ဂလိပ်စၢတေၤစေၣ်ထွင်ချီင်တဆိပ်ခပ်၍မြန်မာစၢ
 နှံ့အတုသစ်ပွတ်ချီဝ် နီတိုက်ကျည်ပျံသွတ်ဗြီး မှဂုံဇရပ်အိတ်နီသွတ်၍ ချီတ်တဆိပ်ခပ်ပြန်
 သည့်၊ အင်္ဂလိပ်မင်း အင်္ဂလိပ်ဆိပ်စၢး တို့သို့လည်း မြင်း လေး စီး မိုင်း လုံး ရွှေ
 ဖျင်လိပ် ပေး တေၤမူသည့်၊ လၢလူဇီတၢရတ်နှံ့တဂူဏာဘုံ၊ အစကသစ်တို့ကိုလည်း
 မြင်း တစီး စီဆင်စွယ် ခြေၣ်ကစီး သနား တေၤမူသည့်။

(ကုန်း ဖထမ၊ ၁၉၆၈၊ ၈၊ ၁၆၈ - ၉)

လောကဓါတ်တွင် ဧကရာဇ်များ အရှင်သုံး ဆယ်တစ်ရာ နတ်များ မကိုဋ်သရဘု
 ဖြစ်တော်မူသော သဗ္ဗညုဘုရား သခင်ဗျာဒိတ်ထား သည်သဘာဝတော် ၂၂၉၀ I746
 လွန်၍သဘာဝအလယ်သို့ ရောက်လျှင်ဘုရား အလောင်း ဆင်ဖြူရှင်ဘုန်း ဤ၌
 ဟံသာဝတီရာဇဌာနီကိုအစိုး ရ၍ ငါးသဘာဝကိုချီး မြှောက်ရမည် ရောင်တော်
 ခြေခံပါး နှင်းပြည့်စုံတော်မူသောဘုရား ရှင်ဗျာဒိတ်ထား သည်နှင်းအညီရှေး အ
 တိတ်ကုသိုလ်ပါရမီရှိ၍ ဟံသာဝတီရာဇဌာနီ၌သဘာဝတော်ကိုပြုစုတည်ထောင်
 သည်သက္ကဝါအပေါင်း တို့ကိုစေတင်မပြုစု၍ ကောင်း မှုကုသိုလ်စေတီဓါတ်တော် နှင်းတက္က
 သဘာဝတော်ကိုပြုစုပါသည်။ ကုသိုလ်မြတ်အား ငါအဆွေတော်ဝမ်း မြှောက်ဝမ်း သိ
 သာဓုအနုမောဒနာခေါ်ပါ။ အဆွေတော်လည်း ရှေးဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၌
 တဝဆဆက်ဆက်တိုင်း မသိအောင်ကောင်း မှုကုသိုလ်ပြုစုဘူး သည်ဖြစ်သည်။ ငါတို့
 ၂ဦး သဘာဝတော်ကိုချီး မြှောက်၍သက္ကဝါအပေါင်း တို့ကိုကယ်မစလျက် နိဗ္ဗာန်
 သို့ရောက်အောင် ကျင့်ကြံရမည်။ ကောဏ္ဍသန်၊ ဂေါဏ္ဍာဂုံ၊ ကယပ၊ ဂေါတမ၊ အရီ
 မိတေယျဘုရား ငါး ဆူတို့လည်း ဇာတိတော်တခြား တခြား ဖြစ်လျက်သက္ကဝါတို့ပြု၍
 ကောင်း မှုကိုတချက်တည်း ပြုဘူး သောကြောင့်တတယူတည်း တွင်ဘုရား ငါး ဆူ
 အထင်အရှား ဖြစ်တော်မူသည်။ အဆွေတော်လည်း ရှေးဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့
 အား ဂျာဒိန်း စည်ဝေ ဧကယုသက္ကဝါအပေါင်း တို့ကိုကယ်ဆယ်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ပို့ဆောင်
 ရမည်အကြောင်း ကိုပါရမီဖြစ်သည် နှင်းအညီ ဝေဧကယုသက္ကဝါအပေါင်း တို့ကိုကယ်ဆယ်
 မစတော်မူရမည်။ ယခုသက္ကဝါအပေါင်း တို့သည် ဝေရီဖြစ်၍ အသက်ဆုံး ရှုံးခြင်း နှင်း
 ငရဲဝိပါက်အစဉ်ဆက်၍ ပါကြလေတော့မည်ဘုရား ဆုကိုတောင်း ၍ ပါရမီဖြစ်သည် နှင်း
 အညီဝိပါက်ကင်း လွတ်သည်အကြောင်း ကိုငါတို့မင်း ၂ဦး သည်အရီမိတေယျဘုရား ရှင်
 နှိလူနတ်ဗြဟ္မာတို့အချီး အမွမ်း ကိုခံရအောင် နှလုံး ထား ၍ သဟာယဖြစ်ကြမည့်အ
 ကြောင်း ကိုငါအဆွေတော်ဆရာတော်ရင်း ကိုလောပါစေသည်။ ရောက်လျှင်ဆရာ
 တော်ရင်း ကဲ့သို့ရွှေနှလုံး တော်ထား တော်မူပါ။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၀ ခုနယုန်လပြည့်ကျော် ၁ ရက် နေ့အဝတောင်ဘီလူး
 ဆရာတော် ရှင်ဂုဏမဇ္ဈိ၄၄၄ ကြက်သွံခင်ဆရာတော် ရှင်ပါသံသတို့တွင် ပါသည်။ စာ။ I756

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၁၅၊ ၁၅၆)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သော အရိန္ဒမာစက္ကသင်ဖြူရတနာ ရတနာ ပေါင်း များ သခင်အယုတ္တပူရမည် သော ရတနာသိင်္ဃကုန်း ဘောင် ရွှေပြည်ကြီး ကို အစိုး ရတော် မူ သော အကြည် တော်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား ဖြား အပ် သော ဟံသာဝတီမြို့ကိုအစိုး ရသော အကြည် တော် ၊ သိကြား မင်း တည် သော ဆင်ပျံ ရှင်မြို့ဒဂုံသညာကိုရန်ကုန်မြို့သမိုက်တော် မူ၍ ရွှေထီး ရွှေနန်း စိုက်ဆောက်စမ္ပယ် တော် မူသည် ၊ နှစ်ကျော် ၂ နှစ်ကာလရှည်လျား ၍ မျှအကြည် တော်စကား တခွန်း တပါဒမကြား ရ ၊ အိပ် ပျော် သော သူသည် မှင်ကျက်၍ နိုး လသော်အိပ်မုံမပြေ ယောင် ယမ်း စမ်း သပ်သည် နှင့်အတူ ခုမှကြား ရသည်ကို ထောက်ရှင် နား ငြီး ပါး ငြီး လူ ကြီး လူအိုမတုတ်သကဲ့သို့ မာန်မာနခက်ကပ်သည် ပင်ထင်မှတ်တော် မူသည် ၊ အကြည်တော် ပကိုး မင်း နှင့် ငါ့သည်ဘုန်း ဖြေမ္မာရှင်ချင်း ဖြစ်ကြတော့သည် ၊ အကြည်တော်က ရောက်သည့် စာတွင်သင့်တင့်သည် ပင် ၊ ပြည်၏အင်္ဂါရပါး တွင်သော မျှမစွေသခါကော သော ဒုတ္တရဇ္ဇဇီဝိတံဖလံရဇ္ဇဂါနိဋီကာပါဠိရှိသည် ရပါး အင်္ဂါတွင်သခါဟူသော ပြည် ထောင်ချင်း ရာဇမဟာမိတ်သဟာယသည်ပြည့်စုံသည့်ကိုသုခဒုက္ခချစ်ကြည်ပြော ဆိုကြရမည်အရသာသတ်တောကြော သော်လည်း ဥဒါန်း မော်ကွန်း မကြေပြည်သူသတ္တ ဝါအပေါင်း တို့လည်း ၂ ပြည်ပြည် ရွှေ ၂ ပြား ကိုတပြား တည်း ရေဝယ်သား သော် အခြား မထင်သကဲ့သို့ မေတ္တာဂရုဏာသဟာယဖြစ်ကြလျှင်ဆိုအွယ်မရှိပြီသတ္တဝါအပေါင်း တို့၏အစီး အပွား စကား ကိုဆိုခြင်း သည်သူတော်ကောင်း တို့၏သဘောလက္ခဏာကိုသိ ရတော့သည် ၊ သေစီမိ၍စည်ရန်သည်လည်း ချစ်ကြည်ခင်ပွန်း ဖြစ်လောကဟိတ တွင်ပညာရှိတို့ဆိုသည် ၊ ချစ်ကြည်သောစကား နှင့်အညီရတနာသုံး ပါး တွင်တပါး အဝင်ဖြစ်သော တောင်ဘီလူး ဆရာတော်ကိုမေတ္တာနှင့်စေရောက်၍တိုး ကွယ် ရသည်လည်း ရတနာတပါး ကိုမျှတပေး ဝေသည်ဖြစ်ပေတော့သည် ၊ ထီး နန်း က နက်စိုက်ဆောက်စိုး အုပ်သောမင်း တို့မည်သည်လည်း မင်း တို့၏တံဆိပ်ပါး သော ဥပါယ်မာယာမှစ၍ ရာဇမဟာမိတ်သဟာယ၏မြန်မည်အကြောင်း ကိုအကြွင်း မရှိအကွမ်း ဝင်သည် နှင့်အညီရှိကြလျှင်သင့်သည်အရဖြစ်၍ ဝမ်း မြောက်တော်မူ ကြောင်း ကိုကြား အပ်သည်။

16 June 1756

16 June 1756

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၈ ခုနယုန်လပြည့်ကျော် ၄ ရက် နေ့လ၁ ရက် တလိုင် ဘုန်း
ဦး ဥယျာမ ဧက ၅ လူ ၁၀ တို့ကိုပြန် စေသည်
(လောင်း ဗန်း၊ မှတ် ၁၆၊ စာ ၅၈ - ၉)

အစီ နွေယဘုံလူအထွတ်သဗ္ဗညုဘုရား ဂွင်ဗျာဒိတ်တော်ကိုခံ၍ဟံသာဝတီရာဇဌာနီရသမညဒေသကိုအစိုးရသောပါရမီဂွင်မင်းတရားကြီး ချစ်ကြည်စွာအကြောင်းကိုကြား ပါသည်။ ရတနာသိင်္ဃီကုန်း ဘေဝင်ရွှေပြည်ကြီးကိုအစိုးရတော်မူသောညီတော်အလောင်းမင်းတရားကြီး ငါဆရာတော်၂ပါး ပြန်ရောက်၍ညီတော်ကရဇာဓိပတိအကြောင်း အရာကိုကြား ရှင်အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရှိပါသည်။ ငါ့ညီတော်စာတွင်ပါသည့်သမုဗ္ဗမစွေသခါကောသောဒုက္ခရဇ္ဇဇီဝိတဖလံရဇ္ဈင်္ဂါနီဆိုသည်ကား ဟောတော်မူသောဓမ္မဒေသနာတရား တော်ဖြစ်သည်။ ညီတော်ကကြား ရောက်သည့်စာကိုထောက်နာသော်မဟာမိတ်ဝမ်းတွင်တပါးသောမိတ်ဖြစ်ကြပြီ။ မိတ်တပါး ဖြစ်၍ ငါနှင့်ငါ့ညီတော်အချစ်စုံပြန်ခဲ့လျှင်တို့၂ဦးကြောင့်အမတ်စစ်သူကြီး ရဲမက်ဗိုလ်ပါထိပါး ဖြစ်၍ဥပဇ္ဈဒကကံနှင့်သေကြေပျက်စီးခြင်း သို့ရောက်မည်ကိုလည်း ပစ္စုပ္ပန်နေဝင်အနာဂတ်ငဲ့ဝဲဝါက်တို့၂ဦး ဆက်ကြတော့မည်။ ငဲ့ဝဲဝါက်လွတ်မည်အကြောင်း ကိုငါနှင့်ငါ့ညီတော်ဖြေတင်ဖျောက်ဖျက်၍ ရှေ့သို့တကြိမ်ကသည်၂ကြိမ်၂ကြိမ်ကသည်သုံးကြိမ်ရဇာဓိပတိဖြစ်ရလျှင်ယခုပစ္စုပ္ပန်တွင် ရွှေထီး ရွှေနန်း ကိုအစိုးရ၍ဇမ္ဗူဒိတ်တကျွန်းလုံး ကြား ရလျှင်ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ခြင်း ရှိကြမည်။ သို့ဖြစ်ပါလျှင်ဟံသာဝတီနှင့်ရတနာသိင်္ဃီရွှေမြို့တော်၂မြို့သည်သုဒဿနအယုတ္တပူရနတ်ပြည်ကဲ့သို့ပွင့်လင်း စည်ပင်ခြင်း နှင့်သောသနာတော်ကိုဆန်သောလက်သို့ငါနှင့်ငါ့ညီတော်ပြုစုချီးမြှောက်ကြပါရမည်။ အနာဂတ်တွင်လည်း လောကတ္တစရိယံညာတတ္တစရိယံဗုဒ္ဓတ္တစရိယံဘဝသုံးပါး ပြည့်၍ ငါနှင့်ငါ့ညီတော်ဘုရား သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုပြည့်အောင်ယခုပစ္စုပ္ပန်တွင် ပေါက်ဘော်ရင်းကဲ့သို့ရတနာသုံးပါး တို့ကိုကိုးကွယ်၍ကြည်ညိုစွာဆရာဘုန်းကြီး တို့ကိုကြွလာပါစေသည်အကြောင်း ကိုချစ်ကြည်စွာကြား ပါသည်။

28 June

I756

သက္ကရာဇ်၁၁၁၁ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၂ ရက် နေ့ဟံသာဝတီကဘုန်းကြီးသီလပညာဝိမလာစာရတို့တွင် ပါသည်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်ငရ၊ စာ ၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောသူနာပရန်တမ္ပဒီပက မြေခံစတိုင်း
 ကြီး အပေါင်း တို့၌ထီး ဆောင်း မင်း တကာတို့ကိုအစိုး ရတော်မူသောအကြည်
 တော်ပြည်၏အင်္ဂါရပ်၊ တွင်သခါဟူသောပြည်ထောင်ခြင်း အင်္ဂါသည်ဖြစ်ခဲ့သော
 အရပ်ဖြစ်၍အကြည်တော်ကစေသည့်အရပ်တို့တွင်အမိန့်တော်ပြန်လိုက်သည်။ စစ်
 မက်ပြုကြသည့်အရပ်မှာလည်း လူသား လူရည်ကိုစား သောက်လို၍ပြုကြသည်မဟုတ်၊
 ရန်ပြုလှာ၍သေပြုသည်။ ဘဝအဆက်ဆက်ပင်ရန်ဆိုသည်ကိုအလိုတော်မရှိ၊ မင်း မတ်
 ကိုကျမြဲပြုလျှား မြောင်း ပစ္စင်ရင်တား တိုင်ကား ဗိုလ်ပါသည်အရပ်များ သည်ပြည်
 စုံမြဲပင်ဖြစ်တော့သည်။ သခါဟူသောအင်္ဂါသည်မင်း တို့ဝယ်ပြည်စုံခဲ့သည်ဖြစ်၍ဘုရား
 စသောပညာရှိသူတော်ကောင်း တို့ချီး မွမ်း ဖြကုန်သည်။ သည်အင်္ဂါကိုအကြည်တော်
 ကသဟာယဖြစ်ချင်ပေါင်း ဖက်လိုသည်မှန်မျှင်ပေါင်း ဖက်ပြုရမည့်စကား ကိုအစို့
 စို့အရပ်ရပ်များ ပင်ဆိုသော်လည်း များ တိုင်း အကျိုး ရောက်သည့်အရပ်မရောက်
 သည့်အရပ်ရှိသည်။ ဒုက္ခိယဘာသာသဟိပဋ္ဌာန်စသောအရပ်များ တွင်အကျယ်အဝန်း
 စွမ်း ဆောင်နိုင်သသူတို့ကိုစွမ်း ဆောင်လေ့ကျက်စေဟောတော်မူသည်။ အနိစ္စ
 သုတ္တဝါဒ၊ ဒုက္ခနိယဝိသုဒ္ဓိ၊ အနတ္တဘာဝ၊ ဓမ္မက္ခယသဗ္ဗဗုဒ္ဓေါဟိဘာဝိတဘူ၍လည်း အ
 ကျည်း ချုပ်ကိုင်၍ဟောတော်မူသည်။ လောကတွင်လည်း ပြည်ထောင်ချင်း မင်း
 တို့၏သဟာယဖြစ်ချင်း ကိုဘုရင်ခါတ်ဇာတ်ကိုနှလုံး သွင်း သဖြင့်သဟာယ၏မြဲမြံမည်
 အကြောင်း ကိုချစ်ကြည်စွာကြား အပ်သည်။

28 June

I756

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၈ ခုဝါဆိုလဆန်း ၂ ရက် နေ့လခင်း ဘုန်း ကြီး တို့ကို
 ပင်စာနှင်ပြန်စေသည်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၁၈၊ ၁၆၂)

(26 July 1756)

ဘုရား ဣန်တော်နန္ဒဗဟုရွှေစက်တော်စုံကိုဦးထိပ်ရွက်၍ရှိခိုးသံတော်ဦး
တင်ပါသည်ဘုရား ၊ အရပ်ရပ်ပေးသမျှစာချွန်တော်ကိုမှတ်သား၍လစဉ်ရှိခိုး
သံတော်ဦးတင်ရမည် ဘုရား ဗျာဒိတ်တော်မြတ်ကိုဦးထိပ်ရွက်ရသည့်အတိုင်း
သက္ကရာဇ်၁၁၁၈ခုဝါဆိုလဆန်းတရက်နေ့ကသည်ကိုတိုင်စာရေး ^{27 June}တော်လက်ဝဲ I756
သုန္ဒရက၁၅၀၊ ရွှေတောင်စည်သုက၁၅၀၊ ဝေလှသာစာက၁၅၀၊ ဗလစည်
သုက၆၀၊ လက်ယာဝေလှက၁၅၀၊ အစုစုစါချွန်တော်ပေါင်း၃၀၃၀အနက်အမိန့်တော်
တကြောင်းရေးစာချွန်တော်၁၅အစီရင်မြဲသုကြီးကင်းစောင့်ကင်းနေအ
ခန့်အထားစာချွန်၁၀၀၊ ၂စုစာချွန်တော်၁၁၅စာချွန်တော်လွှင့်တံဆိပ်
တော်ခတ်၊ ရွှေတပဲကိုထွက်လွှင့်ငြိရပါသည်အကြောင်းရှိရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ပါ
သည်ဘုရား ။

(26 July 1756)

(သက္ကရာဇ်၁၁၁၈ခုဝါဆိုလပြည့်ကျော်၁၅ရက်နေ့)

(လောင်းစု၊ မှတ်၉၊ စံ၂၃၈)

ဘုန်း တော်အလှူနံကြီး မြတ်တော်မူလှသောဂူမ်း ပြည်ယွန်း ပြည်မြန်မာပြည်သာမည
 တိုင်း မှစ၍သရေခေတ္တသာပေါက်သာမကတုမတီတောင်ငူမကွသာမြင်စိုင်း ပင်း
 ယပင်လယ်စစ်တိုင်း အဝမှစ၍ထီး နန်း စိုက်သာသာဇေဌာနီပြည်ကြီး တိုင်း ကြီး ထီး
 ဆောင်း စော်ဘွား မြို့စား အပေါင်း တို့နှင့်တကွအယုတ္တပူရမည်သောရတနာ
 သိင်္ဃီတုန်း ဘောင်ရွှေပြည်ကြီး ကိုအစိုး ရတော်မူသောအရိန္ဒမာစင်္ကြာရွှေပုံရ
 တနာဆင်ဖြူများ သခင်အကြည်တော်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ကြား အပ်
 သောဟံသာဝတီမြို့ကိုအစိုး ရသောအကြည်တော်၊ ဘုရား ဂွင်ဟောတော်မူသော
 ပိဋကတ်တော်တွင်စိန္တိတပိဝိနဿတိအစိန္တိတပိဘဝိယတိဟူသောဂါထာကိုလောကဓိဖြစ်
 ခြင်း ပျက်ခြင်း လောကဓံတရား ဂပါး ကိုနှလုံး သွင်း ၍ ငါလုပ်ရည်ကြံရည်ပညာသံ
 လယဗ္ဗာဓိစသောမင်း ကျင့်တရား အပေါင်း နှင့်အကြည်တော်ဘုန်း လက်ရုံး အ
 ရည်ပညာအင်အား မြို့၏အစာငှပါး များ နှင့်ကိုယ်နှုတ်နှလုံး အတိုင်း အရှင်ကို
 ထောက်ထား ၍ပညာနှင့်လုပ်ရေး ကြံရေး ကိုလုပ်ကြံမှသတ္တဝါအပေါင်း တို့၏အ
 သက်စည်း စိမ်ကိုယ်သား သမီး တို့၏အသက်စီး စိမ်ဆိုရမည်။ အတ္တနောမတိအယုကို
 ယူ၍ငါမင်း ကိုကား မာနကိုမသတ်လျှင်ဥပါဒ်ကြီး ခွာဖြစ်မည်။ အကြည်တော်ကဆ
 ရာဘုန်း ကြီး တို့ကိုစေရသာထင်သာသံပြန်လိုက်သည်။ စကား ရပ်များ ကိုနှလုံး မ
 သွင်း သတိမရ၍ဆိုသာဆိုသည့်ကိုမဆိုမပြန် နေသည်ဖြစ်မည်။ စကား မဆက်မ
 ရောက်မပေါက်သည်ကိုထောက်သော်ငါလည်ငါဟူ၍မာန်စိတ်နှင့်နေသည်သာဖြစ်
 မည်ဟူ၍ယူရသည်။ ငါဘုန်း တော်ကိုခန့်ညား ကြောက်ရွံ့၍စေပါသော်လည်း မူး
 မတ်ကျေး ကျွန်တို့မပေါက်မရောက်နိုင်သည်ဖြစ်မည်ကိုမသိသာ၍လည်း ဆိပ်တိုက်ပွဲ
 တွင်ဘမ်း မိသည့်အောင်လဲကိုသာသံသာနှင့်စေလွှတ်လိုက်သည်။ လှေလည်း ၅၀
 ကျော်၆၀ခန့်အစုအစမ်း လွှတ်လိုက်သည်။ မယုံလျှင်အကြည်တော်ပကိုး မင်း တွင်ရှိ
 သမျှလှေ၁၀၀၀၊ ၁၀၀၀၀ပင်ရှိသော်လည်း ငါကအစူး အစမ်း လွှတ်သည့်လှေ၆၀
 သား တို့ကိုတိုက်လံစေတော့။ ငါလှေ၆၀ကိုပကိုး မင်း ကတိုက်လံ၍ရလျှင်လည်း ပကိုး
 မင်း နေသာနှင့်ပကိုး မင်း နေတော့။ ငါလည်း ငါနေနှင့်နေတော်မူမည်။
 တိုက်လံ၍မရလျှင်လည်း ပညာရှိ၏ရှုံးခြင်း ကိုနှလုံး ထား ၍တိုက်လျှောက်သည်အသာ
 နှင့်သာရောက်လျှင်စည်း စိမ်မပျက်အသက်မသေနေသာမနိဓ်ချမ်း သာရမည့်အ

ကြောင်း ကိုချစ်ကြည်စွာ မေတ္တာနှင်းကြား ရောက်သည်။ ရွှေနန်း သခင်ထွင်
သေချာ မေတ္တာနှင်းငါ့ခြယ်လှယ်သွယ် ရောက်ညီထွေထိကိုထိမှတ်ပိုက် ပေလိုက်၏ထိုက်
နန်စည်ယဲဂြိုဟ်သည်စိတ်သည် ပျောင်း အိပ်ပါသိ။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၈ ခုသတင်း ထွက်လဆန်း ၅ ရက် နေ့ ၁ အောင်ထွင် 28 September I756
ရုပ်ထီး ၁ နှင့် ပေး လိုက်သည်

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၁၉၊ ၈၆၇ - ၈)

အကော မေနဇာ နာ ကော ဓာသော ဓိယာ ဓုနာ ဇာ နေဇာ နေကဒ ဂိယံဒါ နေနဇာ နေ၊
သစ္စေန လိကဝါဒိ နိဟူ၍ ဟော တေဝ မူ သောတရား တေဝကို ငှင်း၊ သံဝရမင်း မြတ်
ဖြစ် တေဝ မူ သော အခါရန်ကို အောင်မြင် သောထုံး ကို ငှင်း၊ မဟာသီလဝဓမ္မရတ
မင်း မြတ်ဖြစ် တေဝ မူ သော အခါသီလနိဗ္ဗာန် ဖြင့် ရန်ကို အောင်မြင် သောထုံး ဇံကို
ငှင်း၊ ဒီဃာဝုမင်း မြတ်ဖြစ် တေဝ မူ သော ကာလန္တိ ချစ် မေတ္တာကို ဂုဏ် စေ၍ ရန်
စကိုစို စေသဖြင့် ရန်ကို အောင်မြင် သောထုံး ဇံကို ငှင်း၊ ဟိသဝဏ်ပြည်ကြီး ကိုအစိုး
ရ သောဘုရင် ရတောဓရတသညာဓမ္မသမ္ဘုရားကို ပန် တေဝ မူသည့် နှင့်အညီ
လောဘ နှင့် ငါး ခါး နှင့် ငါး မောဟ နှင့် ငါး သူမလိုက် မူ၍ အကုသလသမ္ဘာ မိတ်သဟာအဖြစ်ဖြင့်
စုန်သွား ဘူး လေသညာထုံး ဇံကို ငှင်း၊ ရွှေနှလုံး တေဝ မြတ်ဆင်ခြင် တေဝ မူ၍ အကုသ
လသမ္ဘာ ရတမဟာ မိတ်သဟာသမ္ဘာ ဖြင့် မင်း မြတ် ၂ ပါး ဖြစ်ကြမှ ဝေ နေယျသတ္တဝါ
အပေါင်း တို့သညာက ဝေသုခစက္ကသုခ ၂ ပါး သော ချမ်း သာကို ရကြပါမည်၊ သာသနာ
တေဝထွင်း ဦးပစ္စုပ္ပန်သံသရာအကျိုး စီး ပွား ၂ ပါး ကိုသိမြင် သောဘုရား တပည့်
သား သင်္ဃာ တေဝ စုတုဇာတိဝါဒ မေတ္တာကို ခံကြပါ၍ နှင့်အစကို ကဲ့သို့ ဂုဏ် ပါလျှင်
နေဝင်လောကသောဘုရား တို့ ဦးကြိုက် သော ကာလ၌ သူမြတ် ၂ ယောက်တို့သညာ
တေဝ ကောင်း တို့၏ စကား ကို နာ ခံ၍ ရန်စကို ဖြတ်၍ ချစ် စကို ဂုဏ် စေ သောမင်း နှစ်
ယောက် ပေ၊ ငါကဲ့သို့ ပင်ဘုရား ဖြစ်လေကဲ့သို့ နှစ် နှစ်တည်းက သောမဇ္ဈိကပန်းကို နှစ်
နှစ်ပါး ဘုရား ဆုကို တောင်း တေဝ မူသည့် နှင့်အညီ ပန်ဆင်ပါ စေခြင် သော ဧကရာဇ်
မူနိသရာ တေဝ မြန်မာသရာ တေဝယွန်း ဆရာ တေဝသင်္ဃာ တေဝအပေါင်း တို့၏
မေတ္တာ စောဖြင့် သာသနာ့အယကောင်း မြတ် ၂ ပါး ကို မေတ္တာ ရပ် ခံပါသည်။

I9 October I756

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၈ ခုသတင်း ကွတ်လပြည့် ကျော် ၁၁ ရက် နေ့ဟိသဝဏ်
ကပန်း ဈေး တပ်သို့ ဘုန်း ကြီး ပညာဒီပမြန်မာဘုန်း ကြီး သီရိသဒ္ဓမ္မငှင်း ဝိမ
လာစာရငှင်း စန္ဒာသီရိငှင်း ဝရပညာသမာဓိဇာတိတို့ တွင်ပါသည်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၂၀၊ ဝါရ ၁ - ၂၊ ကုန်း၊ ပထမ ၁၉၆၈၊ ၁၂၀၂ - ၄)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောသူနာပရန်တမ္ပဒီပကမ္ဘောစရာ
မညစသောဇမ္ဗူဒိတ်မြေပြင်၌ထီးဆောင်းစေဘွားတို့ကိုအစိုးပိုင်တော်မူ
သောအရိန္ဒမာစက္ကရာရွှေဝံရတနာဆင်ဖြူများသခင်အာဒိစ္စဝံသနေမင်း၏
အဆက်အနွယ်ဖြစ်တော်မူသောအယုတ္တပူရမည်သောရတနာသိင်္ဃီတို့ကို ဘောင်ရွှေ
ပြည်ကြီးကိုအစိုးရတော်မူသောသဿနဒါယကာတော်အလောင်းမင်းတရား
ကြီးဘုရား၅၂၀ပါးသောမေတ္တာနှင်းဩဇာအရိပ်အောက်၌ ယွန်းမြန်မာတ
လိုင်းဒဝယ်စသောဆရာတော်များတို့ပါးတို့၏ရနံ့ကျေးဇူးသည်လေကြော
ရပ်၌သောမွှေးပျံ့သည့်လောက၌မင်းတို့ဝယ်စီးနင်းသုံးဆောင်ခြင်းယဉ်သံ
လျင်မင်းခမ်းမင်းနားမင်းမြောက်တံဆာစသည်တို့ကိုမြင်သောလူတို့မျက်စေ့
၌သောကျေးဇူးသတင်းဖြစ်သည်။ အရပ်၄မျက်နှာ၌မျက်နှာဘဝမျက်နှာသို့ကျေး
ဇူးသတင်းမကျော်မစောဘုရားသဗ္ဗညုဟောတော်မူသောဝိဇ္ဇကတ်ကျမ်းဂန်
ဓမ္မခန္ဓာစသည်တို့၌ပညတ်ဟောတော်မူသည့်အတိုင်းဘုရားအလောင်းသူတော်
ကောင်းတို့ကျင့်ကြောင်းကျင့်ရသဖြစ်သောကျင့်ဝတ်တရားတို့၌ကျင့်ဆောင်သော
ကိုယ်နှုတ်နှလုံးမင်းကျင့်တရားဆယ်ပါးရပါးစသည်တို့ကိုသောအရပ်၌မျက်နှာပျံ့
လွင့်ကျော်စောချင်းကိုဘုရားစသောသူတော်ကောင်းတို့၌လျောက်ပတ်၍လူ
နတ်ဗြဟ္မာသတ္တဝါအပေါင်းတို့ကျော်စောထင်ရှားခြင်းဖြစ်သည်ဘုရားအလောင်း
သူတော်ကောင်းတို့လည်းဒေါသကိုရွှေမေတ္တာကိုနောက်မေတ္တာကိုရွှေဒေါသကို
နောက်ကတလဒေသအရပ်အခါအချိန်အလားအလာအမှူအကြောင်းမှသာအရင်း
ပဌာနဖြစ်သည်။ ဆရာတော်တို့လောကစိတ်ဖြစ်၍တုန်လှုပ်သင့်တော့သည်။ မည်
သည့်ကိုမျှကြောငဲ့ကြစိုးရိမ်ခြင်းမရှိကုန်နှင့်ဆင်းရဲသားကွန်တော်မျိုးတို့မှ
ငါသဿနာတော်ပြုဘုန်းကြွေ၌၌မင်းဖြစ်တော်မူသည်။ ထုံးတောင်းစံ
တောင်းသိဒ္ဓိသူတို့ကိုမေးမြန်း၍မြန်မာဦးစွန်းထွန်းရာကေတုမဒီတောင်
ငူရာမညဟံသာဝတီသရေခေတ္တရာပြည်အရိမဒ္ဒနာပုဂံရတနာပူရအဝမှစ၍
ပြည်အဆက်အသွယ်မင်းအဆက်ဆက်တွင်ထုံးတောင်းအများရှိတော့သည်။ အရိမဒ္ဒနာ
ပေါက္ကရာဇာမ၌လည်းကျောင့်ဖြူမင်းအရိန္ဒမာစက္ကရာစသည်တို့ကိုသက္ကရာဇ်
ပေါက္ကရာဇာမပြည်ကိုသိမ်းသည့်ကတလပြည်သူပြည်သားသတ္တဝါအပေါင်းတို့ဝယ်မင်း

မဖြစ်မီရနှစ်ကမင်း လောင်း ပေါက် ရောက် တော့မည်အညီအညွတ်ရဟန်း ဂွင်
 လူဆိုကြကုန်သည်ကလ နေ့ရက် ရောက်၍ မင်း လောင်း လာ စည်ပြည်သူတို့မင်း နှင့်
 ထိုက် လျောက် သောခရီး ကိုသုတ်သင်၍ ရေအိုး စင်ပန်း ပေါက် ပေါက်လက်စွဲကတမင်း
 လောင်း ကိုပူဇော်မည်ငဲ့လျက် နေကုန်သည်ကလပြည်သူပြည်သား တို့ဥပါဒ်မရှိကတ
 ယသူခစိတ္တသုခ၂ပါး ကိုရကြဘူး သည်ထုံး လည်း အထင်အရှား ဖြစ်သည်များ နှင့်တံ
 သာဝတီမင်း နှင့်အကြိမ်ကြိမ်စစ်ဆိုင်သည်ကိုသာတံသာဝတီသံတို့သာ သိသည်။ ဂွမ်း
 ပြည်ယွန်း ပြည်နှင့်စစ်ဆိုင်သည်ကိုလည်း ဂွမ်း ပြည်ယွန်း ပြည်၌သာသိသည်။ ပြည်
 ထောင်ရတင်း မင်း အပေါင်း တို့ပင်ပျော်ဝင်ကျီး နွံ၍ဂွမ်း ပြည်ယွန်း ပြည်
 ကသည်း ကချင်ကုလား ချင်း စသောလူမျိုး အပေါင်း တို့ပင်အထိုက်အလိုက်ဘုန်း ကြ
 မ္မာကိုသိမြင်ကြလျှင်ကျီး နွံကြ၍ကတယသူခစိတ္တသုခကိုရကြကုန်သည်လည်း အများ ပင်
 မျက်မှောက်ထုံး စံငဲ့ဝယ်ရှိသည်မကျီး မနွံသည်ဟူ၍ နေရမည်မဟုတ်ကြောင်း ကိုလည်း
 ပကိုး မင်း ပြုသသူမှစ၍အများ အသိပင်ဖြစ်သည်ကိုလည်း အထူး အမိန့်တော်မရှိ
 သင့်ကြောင်း ကိုမေတ္တာနှင့်ကြား ရောက်သည်။

I9 October I756

သက္ကရာဇ်၁၁၁၈ ခုသတင်း ဣတ်လပြည့် ကျော်၁၁ ရက် နေ့ပကိုး က ရေခဲ
 သည်ဘုန်း ကြီး ပညာဒီပနှင့်မြန်မာရဟန်း ၅သမဏေ၃၂၂ ဘုန်း ကြီး ၂
 ဂွမ်း သာမဏေ၂တို့ထွင်ပေး လိုက်သည်
 (လောင်း မိန့်၊ မှတ်၂၁၊ ၈၂၀၄-၅၊ ကုန်း ၊ ပထမ၊ ၁၉၆၈၊ ၈၂၀၄-၅)

ခြေဘက်ပါး သော ဂေရာဝင်ခြည် တော်တို့ဖြင့်ထွန်း လင်း သော ဂေရာဝင်သော သောလူတို့၏ အရှင်ဖြစ် တော်မူ သော သဗ္ဗညုဘုရား သခင်သည် ဇာတိသံသရာ ဝယ်သော သဗ္ဗညုဘုရား ဖြစ်ကြောင်း ပါရမီတို့ကိုဖြည့်တော်မူခြင်း နှလုံး သည်း ပွတ်မျက်လုံး အသက်အင်္ဂါမြတ် သော အနတ္တ ရတနာပစ္စည်း လေး ပါး တို့ကိုစွန့်ရှား၍ဘုရား ရှင်ရတနာ မြတ်တို့သပိတ် တော်တို့ကို လောလင်း ရဘူး သော ရှေး ဘဝကမြတ် သော စိတ်နှလုံး ရှိသဖြင့် သူ၏ စည်း စိတ်တို့၌ တပ် မက် မော သော သဘောအလိုမရှိသဖြင့် ဖြစ်၍ သဗ္ဗညုတညဘဏ်ကိုရ တော်မူ၍ သတ္တဝါအပေါင်း တို့အား ကယ်ဆယ် တော်မူ၍ နိဗ္ဗာန် ရွှေ့ပြည်ကြီး သို့ရောက် တော်မူသည်လည်း အရှေ့ကောင်း မှာဘုရား ရှင်သပိတ် တော်ကို လောလင်း ဤသော စေတနာအား ဖြည့်ဘုရား ဗျာဒိတ် တော်ကို ကျန်ုပ်တို့ညီ နောင် ခံကြရ၍ တသယနာတည်း ခွဲတရား သဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို စေတင် မည်ဗျာဒိတ် တော် အတိုင်း သိရိဟံသာဝတီ ရာဇဌာနီသဏ္ဌာန်း မင်း သမုတ် သော အင်္ဂါ ၄ ပါး နှင့်ပြည့်စုံ သော ရွှေ့ပြည်ကြီး ခွဲထီး နန်း ကနက်စိုက်လျက်အကြည် တော် ရာဇာဘိ သေကကို ခသည်။ မင်း ကျင့်တရား ဝဝပါး ခွဲတည်၍ကြီး သူသမ္မာတို့၌ သီလသတင်း စေတင်လျက် ကောင်း မှာကုသိုလ်တရား တို့သည် အခါခပ်သိမ်း မ မေ့မလျော့ ရန်သူတို့၌ ဒေါသကြီး ခြင်း မရှိ သဗ္ဗညုတညဘဏ်ကို ပြည့်စုံ အောင်ဖြည့်သည်။ အကြည် တော် ကျန်ုပ်တို့မှလည်း ဘုရား ရှင်သပိတ် တော်ကို လောလင်း ၍ ဗျာဒိတ် တော်ကို ခံရလျက်ဘုန်း တံခိုး ကြီး ၍ ရတနာ သိင်္ဃကုန်း ဘောဝင်ပြည်ကြီး ခွဲထီး နန်း ကနက်စိုက်၍ သတ္တဝါအပေါင်း တို့ကို စေတင် မလျက် သာသနာ တော်ကို စေတင် ဆောင်သည်။ သဗ္ဗညုတညဘုရား ကောင်း သည် ကောင်း သော အယူကိုယူသည် ရန်သူ၌ ဒေါသကြီး ခြင်း မရှိ ရန်တုန့်မမူ ကြောင်း များ ကိုညီ တော်ကစာပေး လိုက်၍ ကြား ရလျှင် အောက် မေ့ဆွတ်လွတ်ခြင်းရှိသည့် ရှေး ကံကုသိုလ် မဂေရာဝင် သေး ၍ အပြုအမူ ခဲခက်ရ လေသည် များ ကိုမ အောက် မေ့ပါနှင့် ရှေ့အနာဂတ်အကျိုး စီး ပျိုးများ ၍ သဗ္ဗညုတညဘုရား ဆုကိုပြည့်မည်အကြောင်း ကျန်ုပ်တို့အကြည် တော် နှလုံး သွင်း ၍ မင်္ဂလာစကား ကိုကြား ရသည်။ နှုတ်ဂုဏ်ဆိုသည်အတိုင်း မဘောက် မပြန်ခြေမြဲ စွာ ယုတ္တိရှိပါသည်ဖြစ်၍ ရှင်ကျန်ုပ်တို့နှင့် ကျန်ုပ်တို့အကြည် တော်ဂုဏ်သစ္စာမြဲ စေလျက်ကပ္ပိ လဝတ်ပြည် ကောလိယပြည်ကဲ့သို့ မိတ်ဖြစ်၍ ကျန်ုပ်တို့အကြည် တော် နှလုံး ရှိသည့် အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။ သိရိဟံသာဝတီပြည်ကြီး နှင့် ရတနာသိင်္ဃကုန်း ဘောဝင် ရွှေ့ပြည်

ကြီး သည် ရွှေလမ်း ဖြစ်၍ တဝက်သီ နတ်ပြည်ကဲ့သို့ စည်ပင်သာယာမည့်အကြောင်း သည်အနာဂတ်၌ ဆိုဘွယ် မရှိပြီ။ အကြည် တော်သည်လည်း အရှည်ကို မြင်သမျှ ဖြစ်၍ ကျန် ဘက်ကြီး ရွယ်ရင်ကို အဘက်ပြု၍ ဆေးနီအား ဖြင့်ချီလှာ ချောမွှာ သူရဲသူခက်ရဲမက်စစ် သည်ဗိုလ်ပါသတ္တဝါအပေါင်း တုန်လှုပ်ခြင်း ရှိကြ၍ စိတ်၏ချမ်းသာ ကိုမရကြဖြစ်သည့် အရသာညစ်ညမ်းသော ဆက်ကြတော့မည်သည့်အကြောင်း ကိုပယ်ဖျောက်၍ ဘုရား ရှင်ဆံတော်မြတ် ရှင်ဆုထွန်း ပသောအရပ်၌ ဗိမ္ဗိယတယ ဖြစ်ရလျှင် ဆိုဖွယ် ရာမရှိပြီ။ အကြည်တော်မှ လည်း အမှူးအမတ်ပညာရှိ အရှည်ကို မြင်မြှော်သမျှတ ယောက်ျားမ လာစေ။ လူဖြစ်ဆန်း သူနိပနိရသမျှ တွေ့သောစာပေး လိုက်ခဲ့သည်။ ယခုမည်သို့ အကြည်တော်နှလုံး ကအလိုရှိကြောင်း ကိုဧကဝုတ်ယုတ္တိသော အောင်ပညာ ရာဇာစတုဒေဝနီ၊ ဒေါဂုန့်ဒေဝအိမ်တို့ကို စေလိုက်သည်အကြည်တော်သို့ ရောက်လျှင် စကားမျိုး အလုံး စုံကို အရှည်သိမြင်သည့် ဘဝပညာရှိတို့ကို လာစေလျှင် အခင်း ကိစ္စမျိုး သည် ပြီး ပြေ၍ ကျန် နှင့် ကျန် ဝါအကြည်တော် မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်အကျိုး ကိုခံစား ရတော့မည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၀ ခုတန်ဆောင် မုန်းလဆန်း ၃ ရက် နေ့အဝက ရွှေပို့စေသည့် ငဦး ဗညား ရာဇာ၊ စတုဒေဝီနန်း ခံသူ၊ တလိုင် ဒေါဂုန့်ဒေဝအိန်ရဟန်း ပညာဒီပဝိမ္ဗိယတောရတို့ နှင့် ပန်းဈေး တပ်တော်သို့ ရောက်သည့် စာစက္ကထင်မင်ရေး ကံပတ်ရွှေ ငွေကြွတ်ရွှေဖြင့် အိပ်သွက်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၂၂၊ ၈၀၃-၄)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောသဘာဝနာဒါယကတော်လက်နက်စက်ရတနာဆင်ဖြူများ သခင်အကြည်တော်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ချစ်ကြည်စွာ မေတ္တာနှင်းကြား အပ်သောပုဂ္ဂိုလ် မင်း ယခုချီတော်မူလှသည့်မှာရန်ပြုမည်မလိ သဘာဝတော်မြတ်အစီး အပွား ပြည်သူလူထုတော်အစီး အပွား တရား မတည်သော သူတို့အား တရား သဖြင့်ဖြစ်ခြင်း သံသရာအစီး အပွား ကိုထောက်၍တိုင်း ခရိုင်နိဗ္ဗာန်လည်တော်မူသည်။ ပုဂ္ဂိုလ် မင်း ပြည်သူတို့ရောက်မှတရား ဆုကိုပန်သောသူ တို့၏စိတ်နှလုံး သည်ခက်ကန်သောသဘောနှင်းရန်ပြုနှင်း၍ ကျွန်ုပ်တို့ရသည့်ဖြစ်တော် သည်အတိုင်း တိုင်း အပြည်ပြည်တီး ဆောင်း နန်း နေစေတော့အား မြို့စား အပေါင်း တို့အရွှေ့အပြောင်းပတ်မင်း ဧကရာဇ်နှင်းတိုက်ကန်သောစကား ကိုဆို၍ကျီး နွဲ့လှင်အထူး မဂ္ဂိတရား ခွဲတည်အောင်ဆုံး မပဲ့ပြင်၍ကံယဉ်သုခစံက္ကသုခ၂ပါး ကိုဖြစ်စေသည်စ ကား သစ္စာသဘာဝလောကဓမ္မကိုဆောင်ရွက်ခြင်း သက်သေအများ တရား စ သောသူတော်ကောင်း တို့ဟောတော်မူသည်တိုင်း ဟောင်းပုံဖြင့်ရတနာဝင်စသော အစဉ်အကား တို့ကိုလည်း မင်း တို့ဝယ်လေ့လာကျွမ်း ကျင့်မြဲဖြစ်သည်။ တိုင်း ကြီး ပြည် ကြီး တို့ကိုစိုး အုပ်သောသူတို့မည်သည့်သက္ကရာဇ်တို့အသက်စဉ်း စီမံကိသ်ချစ်ရမည်ကိုအသက် စဉ်း စီမံကိစိုး ဝိမရမည်မဟုတ်ကြောင်း ကိုချစ်ကြည်စွာ မေတ္တာနှင်းကြား ရောက် သည်။

25 October I756

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၈ ခုတန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၃ ရက် ၂ နေ့

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၂၃၊ စာ ၅)

ဟံသဝတီမြို့အနောက်ကျွန်းကိုး ဘုရား မှာဌာပနာ၍ဘုရား ရှင်ဆံတော်ရှိ
 ခြေတင် ကိုတလိုင်း တို့မှာ ပြောဆိုကြသည့်စကား အတိုင်း မှန်ရသည်။ ဆံတော်
 ကိုတူး ၍ ရွှေမြို့တော်သို့ဆောင်ယူပြီး လှိုင်သင်္ဃာတိ ဆောင်ရသော်လည်းမည်သို့
 သည့်အကြောင်း ကိုဇေယျကျော်စွာဆရာတော်မှာ ရွှေဘက်ထား ရမည်။
 သက္ကရာဇ် ၁၁၁၈ ခုနှစ်တော်လပြည့်ကျော် ၃ ရက် နေ့ရန်ကုန်နန်း တော်
 ထွင်အမိန့်တော်ရှိသည်။
 (လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၂၇၊ ၈၂၉၉)

ရၢမညတိုင်း ဟံသာဝတီပြည်ကိုး ကိုစိုး အုတ်တော်မူသောမင်း တရား ကြီး ချစ်
 ကြည်စွာကြား ရောက်အပ်သောတိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး အပေါင်း နှင့်ရတနာသိင်္ဃီ
 ကုန်း ဘောဇာပြည်ကြီး ကိုစိုးအုတ်တော်မူသောအကြည်တော်မင်း တရား ကြီး ရွှေ
 စက်တော်ချီတော်မူလာကြောင်း ကိုကြား ရသည့်မှစ၍ယခုတိုင် ရောက်တော်မူ
 လျှင်ဆီး ကြို၍တိုက်မည်အကြံရှိပြီဖြစ်၍ မြေဝင်း မှစ၍ပြည်ကြီး ဇာတိအလုံး စုံကုသည့်
 နေ့ရံ၍ နေပါသည်။ ပုပ္ဖကမ္မအကြောင်း တော်အား ဖြင့်ဘုန်း တော်တန်ခိုး
 တော်အကြံအစည် တော်တို့သည်တ နေ့တပါး တိုး ပွား ၍ကြီး မြတ်တော်မူလှသောကြောင့်
 အကြည်တော်ကိုအကြံအစည်တိုး စား ပါသမျှမမြစ်နိုင်၍ခွဲရသည့်သဗ္ဗညုဆုကိုတောင်း
 တော်မူသည့်နှင်အညီသည်း ခံတော်မူခြင်း ပါရမီကိုဖြည့်စေခြင်းပါသည်။ အထက်က
 ရာဇသံစာတွင်ပါသည့်အတိုင်း ဘုရားဒဏ်ဇာတိတော်မှ ရာဇမဟာ မိတ်ဖြစ်သကဲ့
 သို့ရာဇမဟာ မိတ်ဖြစ်၍ ရာမညတိုင်း တွင်မျှအခင်း ရှိလျှင်လည်း ဘုန်း တော်ကို
 မှီ၍သဘာဝတော်အစီး အပွား ကိုဆောင်ရွက်ရပါမည်အကြောင်း နှင့်ပြည်သူလူ
 တကာသတ္တဝါတို့ချမ်း သာပါမည်အကြောင်း ကိုရှစ်ထောင်ဘုန်း တော်ကြီး နှင့်မင်း
 ရာဇာတို့ကိုလှပါစေသည်အကြောင်း ကိုအတိုင်း ထက်အလွန်ချစ်ကြည်စွာကြား ရေခံ
 ပါသည်။

I3 December I756

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုနှစ် တော်လပြည့် ကျော် ရက်နေ့ပုဂံ ကရွတ်
 ထောင်ကျောင်း ဘုန်း ကြီး နှင့်ရတနာ ဖိပါး မင်း ရာဇာဟောင်း နှင့်လူ
 ၂၄၊ မင်္ဂလာတပ် တော် အောင်မြေစံ တော်မူရာ ရောက်သည်ပရိဝိုက်စာအိတ်
 ရွှေဖြင့်၎င်း အိတ်ကိုအိတ်ဖြူလွှတ်၍ ဟံသာဝတီဆီ၌ နှင့်ပါသည်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၂၄၊ စာ ၈၈၊ ကုန်း၊ ပထမ၊ ၁၉၆၈၊ စာ ၂၂၁ - ၂၅၄
 သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုနှစ် တော်လပြည့် ကျော် ၁၄ ရက်ဟုပါသည်)

ဘုန်း တေဝံအလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သေသသသနာဒါယကော တော်ဖြစ် တော် မူ
သောအင်္ဂုန္တမာစက္ကဝရတနာဆင်ဖြူများ သခင်ပြည်အဆောင်ဆောင် သော ရွှေ
နန်း ပြဿဒိသခင်တိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး ထီး ဆောင်း မင်း အပေါင်း စေတံ့ဘူး မြို့
စား များ သခင်အာဒိစ္စဝံသ နေမင်း ဇာတိအာနန္ဒဗြဟ္မာ တော် မူ သောအလောင်း
မင်း တရား ကြီး ချစ်ကြည်စွာကြား ရောက်အပ် သောပုဂ္ဂိုလ် မင်း ၊ နိဗ္ဗာန်ကူး
ဆံ့ဗြဟ္မာ သောဇဗ္ဗဒီပံကျွန်း နိဗ္ဗာနဗြဟ္မာတို့ရဲ့ ခြေတံ့ ကို မြေကအပ်တစင်း စိုက်၍
အထက်ဘဝကကတစင်း ချသော်အပ်သွား ခြင်း ဆိုင် မိရသနိဗ္ဗာနအဖြစ်ကိုအလွန်
ခံသည့်သုံး လူအထွတ်ဘုရား သခင် ဟော တော် မူသည့်တရား တော်ကို ထောက်၍ပြည်
မြို့ကပင်တပ်များ ထွင်အကြံစင်ကြံစီစဉ်သွား ပြသည်။ သတ္တဝါအပေါင်း အလက်စည်း
စီမံကို ထောက်၍ယခုလည်း တနေ့မပြတ်ပင် အောက် မေ့တော် မူသည်။ ပုဂ္ဂိုလ် မင်း
လည်း သည်စည်း စီမံနှင်ကမ္ဘာပတ်လုံး တည်မည်မဟုတ်။ ငါလည်း ငှင်း နည်း ပင်
ဖြစ်တတ်ပျက်တတ် သေသသဘောတရား သည်အသက်စည်း စီမံ၍ သေသသတ္တဝါတို့မဆုံ
နှင်ဦး မြင် မှီရံစက္ကဝဇ္ဇာမှ သော်လည်း အပိုင်း အခြား ကာလ ရောက်လျှင် ပျက်
စီး ရသည်ပုဂ္ဂိုလ် မင်း လည်း သတ္တဝါအပေါင်း တို့မှီခိုသတ္တဝါအပေါင်း တို့၏စီး ပွား
ကို ဆောင်သည့်ပင်ပြသည်။ ငါလည်း ပြည်သူသတ္တဝါသသနာ တော်အစီး အပွား ကို ဆောင်
ရွက် တော် မူသည်။ ငါတို့စီး ပွား ဖြစ် စေတု၍အစွဲအယူမရှိ နိဗ္ဗာန်သဘာဝလျှင်အမြဲတည်
သည့်ကို ထောက်၍ အောက် မေ့လျက်ပင် နေ တော် မူသည်။ တယောက်ဖြည်း ညှင်း သ
ယာလို သော်လည်း တယောက်ခက်ထဲကတခြား အမှုအခင်း ကဲ့သို့မဟုတ်သသနာ တော်
စီး ပွား မှုဖြစ်သည်။ ဘုရားဒါယကတို့နှလုံး သွင်း သင့်သည်ရတနာစာထွင်ပါသည်အ
တိုင်း သဘောမှန်လျှင်သင့်တော်သည်။ မှန်မြဲမဟုတ်ကလည်း ယုံရဲခဲမြဲဖြစ်သည်။ တ
ရား စောင့်သောမင်း တို့၏အလုပ်အသံသည်ကား ဝရဇ်နိမိုး ကြီး စက်ကဲ့သို့တ
ချက်ပြင် ။ ချက်ထပ်၍ဆိုမြဲမဟုတ် ကြောင်း ကိုချစ်ကြည်စွာ မေတ္တာနှင်ကြား ရောက်
သည်။ ။

သတ္တဝါတို့ဘဝ ခုနစ် တော်လပြည့် ကျော်၁၃ရက် နေ့ပုဂ္ဂိုလ် သို့မင်း ၊
ရတနာရွှေစာစောင့် ကျောင်း ဘုန်းကြီး တို့ထွင်ပြန် ပေး သည်ရတနာအမိန့်တော်
စာပရိတ် ရေး စာရွှေရစ်ကိုအိတ်နိဗ္ဗာန်စာအိတ်မခပ် ပေး သည်။ သတင်ပန်း ကိုလည်း

ပေ: တော် မူ၍ လာသူသံတို့ကို သွား စေသည်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၂၅၊ စာ ၉၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အပြည်ပြည် မမြို့မြို့အတိုင်း တိုင်း သခင်
ဖြစ်တော်မူသော သာသနာ့ဒါယကာ တော် ရေ မြေသခင်ဘဝရှင်အလောင်း မင်း
တရား ကြီး ဘုရား ဆရာ တော်အမိန့် တော်ရှိသည် စော်ဘွား မြို့စား အစီရင်ခံ
ချုပ်ပြန်ရက်တို့၊ အရှေ့တလျှပ် တောင်စည်မျက်မည်အရှေ့တလျှား ထွား ထွား ညက်မည်
မနေအပ်ကုန်မြန်မာပြည်သို့ရှည် လေကုန်ဟူ၍ ပညာရှိတို့ဆိုဘူး သည်သိုက်နမိတ်အလိုကို
သတိရှိသည့်အတိုင်း အကြောင်း ကို မြှော် ထောက်၍ ကိုယ်နှင်တကလူတကာတို့စီး ပွား ချမ်း
သာဖြစ်စီမံမည်ကိုရည်၍ ရွှေပြည် ရွှေမြို့တော်အဂ္ဂမဟာ သေနာပတိထံသို့ ခိုး သံ
တော်ဦး တင်စာနှင့် စေခန့်အသနား တော်ခံ ရွှေဘက်လှာ စေသည်မှာသင့်လှ
သည်ပင်။ တယောက်လိမ္မာလွင်တရွာချမ်း သာဓိတယောက်ကောင်း လွင်တသောင်း
ကြွယ်၏ ရှေး သူဟောင်း တို့ဆိုဘူး သောထုံး စံနှင့်အညီဖြစ်တော့သည်။ ကျေး ဇူး သစ္စာ
တော်ကိုခံ၍ကြမ္မာတို့နှင့်မကင်း မကွာသောသနာပြုဘက် ယော၊ဆော၊လောင်ရှည်၊
ထီး လင်း၊ကနီ၊ မင်ကင်း ၊ ကလေး ၊ အော်ပလက်၊ သောင်သွပ်၊
ဝန်းသို၊ မိုး ညှင်း ၊ မိုး ကောင်း ၊ မိုး မိတ်၊ သိန်း နီ၊ သီပေါ၊ လဲချား၊ ယောက်
စောက်၊ ညောင်ရွှေ၊ တောင်ထွင်း ၊ ပင်း ၊ နက်မောက်၊ စကု၊ စလင်း ၊
ဖေါင်လင်း ၊ လယ်တိုင်း ၊ ပြည်၊ သာယာဝတီ၊ ဒဂုံ၊ ဒလ၊ ပုသိန်၊ မြောင်းမြ၊
မုတ္တမဒု၂မြို့မှစ၍အရပ်ရပ်တိုင်း ကြီး ခရိုင်တို့လည်း ကျေး ဇူး သစ္စာ တော်ကိုခံ၍
လက်နက်တော် နိုင်ငံ တော်ချင်း ဖြစ်ကြလေပြီ သည်။ အဆက်ဆက်သောမင်း တို့လက်
ထက်ပင် ကျေး ဇူး သစ္စာ တော်ကိုမခံတောင်ပုန်း မြှောက်တိမ်း နေသည်ကချင်၊
ကရင်၊ လဝ၊ ခတီ၊ အင်ကြယ်စသောလူမျိုး အပေါင်း ဟိုသည်လည်း ကျေး ဇူး သစ္စာ
တော်ကိုခံ၍ရှိကြလေပြီ သည်။ မဂ္ဂိုက်ခင်ကလိုလင့်သည်။ မရောက်ခင်ကကြိုလင့်သည်
ဆိုသောအရသာလည်း မင်း ခစား ခြင်း ခွဲလိမ္မာကုန်သောကွန်တော်မျိုး တို့ဓမ္မတိ
ထုံး ပင်ဖြစ်တော့သည်။ ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး မှာပြည်ထောင်ပြုမင်း သာ
မဏ္ဍတ်ပြည်ထောင်ပြုသောသနာပြုမင်း ဧကရာဇ်ဖြစ်တော်မူ၍ ခိုင်မာသောသူ
တို့ကိုတွေ့တော်မူလျှင်ဘီလူး၊ နူး ညှို့သောသူတို့ကိုတွေ့လျှင်သင်္ကြာ ၊ ပြည်ထဲရေး မှာ
သံချောင်း ၊ ဓမ္မကံရေး မှာဘယောင်း ဆိုသကဲ့သို့အမှုမျှကိုနုနုရင့်ရင့်မဆိုခန့်
ရန်တော်မူလေ့ရှိချေသည်။ အရာကောင်း သော်တချက်၊ အနေကောင်း သော်

တသက်ဆိုရိုး ရှိသည့်အတိုင်း မြို့ဝန်အကြံအစည်မှာ သူခဝံသိမ်း ကိုစိတ်မပူကိုယ်မပန်း
 ငြိမ်းချမ်းမည်အကြောင်း ဖြစ်တော့သည်။ သို့အရသာတွင် မူကား သူ့ကိုမခိုင်းစိုက်
 တန်တိုင်း၍ ဆိုသကဲ့သို့သည် လောကသတိရှိသည်ကိုယ်ဖြစ်လေပြီး သည်။ ရွှေပြည်ရွှေမြို့
 တော်သို့စုံရသစေခန့်၍မင်း ဇေယျာဇာတိကိုယ် တော်တလိုင်းပြည်မှာသိမ်း ယူတော်
 မူရသကိုယ်တိုင်ကိုယ် ရောက်ပြသင်းမည်ထင်သည်။ ဆရာတော်မှာမူကား ရဟန်း
 တရား နှင့်ဖြစ်၍လူ့ဘာသာ လောကစိတ်ဖြစ်လျှင်တားလည်း မတား သဘာဝား
 လည်း မတား သင့်ဆိုသည့်စကား အတိုင်း သူတော်သဘောသက်ကြသည်မှန်လျှင်မူကား
 ဟုတ်ပါလျက်လွဲရလေသည်ပြုလျက်မရလေသည်ဟုအမှားကို နေောင်တရှိန်ရမည်။ မစိုး
 ရိမ်နှင့်ဆရာတော်ရှိလေပြီး သည်။

(19 December 1756)

(သက္ကရာဇ် ၁၁၁၈ ခုနှစ် တော်လပြည့်ကျော် ၁၃ ရက်နေ့)

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၂၆၊ စာ ၅ - ၆)

- 180 -

တီပုထိုး တို့၌ မေ့တော်ကိုလိုက်၍ ဂွာထုံး ဖြစ်ပါစေသွားသည်။ ပုဂံပြည်တွင် နေရာရထား
မင်း စောလက်ထက်သားသနာတော် ရောက်၍ ဆရာ ဂွာအရဟံ နှင့် ပြုစုရသော
မင်း ဦး နိုင်ငံတွင် ပရိယတ္တိသားသနာ ပိဋကတ်စာ ပေမရှိချေသေး။ ၊ ဂွာဗုဒ္ဓ
ဃောသံတို့သီတိ၌ ကျွန်း ကိုကူး ယူသည့် ပိဋကတ်တစ်သံတို့ပြည်မှာ ရှိလေသည်။ သံတို့မနု
ဟာမင်း မှထုတ်ပါစေ ဂွာအရဟံဆို၍ နေရာရထားမင်း သည်ဘုရား ဂွာအမိန့်တော်
သားသနာတော် ရေး ဖြစ်သည်ကို ရည်၍ သင်တင် လျှောက်ပတ် အောင်သံတို့ကို စေ၍ သံတို့
ပြည်မှာ ပိဋကတ်တော်ကို ထုတ် စေ၍ သံတို့မနုဟာမင်း လည်း နိုင်နိုး ၍ ပြုသည်အစရှိ
လျှင် အစဉ်ဖြစ် မည်ပုထိုး နှစ်လုံး ဖြစ်၍ ယူမိလေသော ဧကရာဇ်ကို မထုတ်စေ ဗြူဒီ
ပါကျွန်း တွင် မြတ်သော ရတနာကို မည်သည့်အား စာပေထုတ်ရဦး မည်နည်း ဆို၍
စာထုတ်သည့်သံတို့ပြန်လွှာ၏ နေရာရထားမင်း စောလည်း သားသနာ ရေး ဓမ္မကံဖြစ်
၍ စာထုတ်ပါငါ့အကြည်အသားဆို၍ မှ မထုတ်လိုက် သော် ပိဋကတ်ကို မဆိုလင့်သင့် မြို့သင့်ကိုယ်
နှင့် တကွ ပိဋကတ်တော်ကို ရအောင် ယူမည် စစ်အင်္ဂါ ၄ ပါး ခန့်ထား ၍ သံတို့မြို့ကို တိုက်ရ
လျှင် မြို့နှင့် တကွ မနုဟာကို ရ၍ ပိဋကတ်တော် စေတီပုထိုး များ စွာရှိသည် ဓါတ်တော်
မေ့တော် ဂုဏ်ထုတော်သင်း ကျပ်တော် များ ကို ဆောင်ခဲ့၍ ပုဂံပြည်မှာ ကိုး ကွယ်ရ
သည်ဖြစ်ပါစေသွားသည်။ သည်အရာမှာလည်း ဂွား ဘုန်း တန်း ဦး သည်မင်း တို့ဓါတ်
တော် ပိဋကတ်တော်တို့ကို အကျိုး ရှိရာ စစ်အင်္ဂါ ၇ ပါး နှင့် ပင် ဆောင်ယူဘူး သည်
ထုံး ဖြစ်ပါစေသွားသည်။ သီတိဓမ္မ စေတီမင်း လက်ထက်ဘုန်း အာဏာ ညံ့၍ သီတိတွင် ကျေး
ကျွန်တို့ကို မနိုင်အသီး အသီး ထောင်ထား ၍ မင်း မူဟု သော ဧကရာဇ်သမီး နှင့် စွယ်
တော်ပွား ကို ဟံသံဝတီဆင်ဖြူရှင်ကို ဆက်၍ စစ်တူတောင်း လွှာ သော ဧကရာဇ်
သံဝတီသို့ စွယ်တော် ရောက်၍ ကိုး ကွယ်ရသည်ဖြစ်ပါစေသွားသည်။ သည်အရာမှာလည်း
မတိုက်မတောင်း ဘဲနှင့် ဘုန်း ဦး ရာသို့ မှီခိုလို၍ ပုံလွှာ သော ဧကရာဇ်ကို ကွယ်ရ
သည်ဖြစ်ပါစေသွားသည်။ ပုဂံနရပတိဘုန်း ဦး ရာတွင် တလုတ်ဦး တည်ဘူး ပြည်သို့ ချီ
၍ ရောက်လျှင် တလုတ်ဦး တည်ဘူး နရပတိဘုန်း ကို ဘက်ပြိုင်၍ စစ်မပြုဝံ့ သော
ဧကရာဇ် နှစ်တော် ပွား ကို ဆက်ပေး ၍ ပုဂံ မှာ ကိုး ကွယ်ရလေသည်။
သည့် အရာမှာလည်း ဘုန်း အား မတူလူနှင့် စစ်မပြုဝံ့ ဝံ့သော
ဧကရာဇ် စွယ်တော် ပွား ကို ဆက်ပေး ၍ ကိုး ကွယ်ရသည်ထုံး ဖြစ်ပါ

တော့သည်။ တရား မင်း မြတ်မှာတိုင်း နိုင်ငံ တော်ဖြစကပင်ပြည်သူလူဝှန်း
တို့လောကဝတ်ဓမ္မဝတ်အကျင့်အသုံး ထုံး စည်အမှုအရာဘောက်ပြန်သိမ် ဖျင်း သည်
ကျသဖြင့်ဝတ် အောင်ဆုံး မနှိမ်နင်း ချ် ရှေး မင်း တို့ကဲ့သို့ပြည်ထောင်ပြုမည်သာ
ပြီတော်မူသည်မဟုတ်ချေ။ ကိုယ်အသက်စည်း စိန်ကိုစွန့်စား ချ်ပြည်ထောင်ရေး
နှင်တကသဘာဝဘာ တော်ကိုရိုး ကျအောင်ပြုစုစီရင်တော်မူမည်သာသာနာစောင့်
နက်တို့တိုင်တည်၍ မိဋ္ဌာန်နှင်တကရဝဇပလ္လင်ဥဂင်ဘွင်တော်မူရင်း ဖြစ်ချေသည်။
ရှေး မင်း တို့ပြု၏ဆိုသော်လည်း မင်း စည်း စိန်လက်သို့ရောက်၍ငြိမ်မှသာအင်
တန်ပြုစုပြုချေသည်။ ရဝဇဒါဏ်နှင်နိုင်အောင်မပြုရှေး မင်း ထုံး ကဲ့သို့ပြည်ထဲငြိမ်
မှသာသာနာရေး ပြုသင့်ပါသည်အရိပ်အမြှက် လျှောက်ကြမျှင်လည်း ကိုယ်အသက်စည်း
စိန်ကိုမည်သူအစိုး ရသည်မဟုတ်ကံပေး သမျှသာအချိန်ရောက်လျှင်သင်္ခါရမျိုး ဖြစ်၍
ဘုရား မှမလွတ်နိုင်ဘောက်ပြန်ရသည်ပြည်ရွာငြိမ်စည်း ရုံး မိမှသာသာနာရေး
ကိုပြုစုသင့်သည်ဆိုသည့်စကား ကိုငါကြိုက်တော်မူပြည်ထဲရေး ကိုနေလိုနေရမည်သာ
သာနာတော်ကိုပြုလိုသောကြောင့်ပင်ငါမင်း မူသည်ကိုကား သဘာသာရေး ပြည်ထဲ
ရေး တချက်တည်း ပြုတော်မူမည်အမိန့်တော်ရှိ၍မြို့တော်ပတ်လည်အထဝတ်ဝတ်သူရန်
သူဝန်း နေစည်ငှခုနှစ်ကစ၍ပင်သာသာနာတော်အရေး ကိုပြုစုတော်မူရသည်^{I752}
ဖြစ်ပါတော့သည်။ ဆရာတော်လည်း တကဝရကဆရာရဲရချေ၏နှလုံး ရှိ၏ဘုန်း
တော်ဟောင်း ကိုအမှီပြု၍ရဲရသည်ဖြစ်ပါတော့သည်။ ဇဗ္ဗဒီပါထွင်တောင့်ကိုခိုး
သည့်အမျိုး ကသည်မြစ်ကိုခိုး သည့်အမျိုး တလိုင်း သည်၂ရပ်ကိုအလိုတော်ပြည့်လျှင်မြစ်မ
ကုန်ပြီမြစ်သေသာကုန်သည်ဖြစ်ပါတော့သည်ဟံသာဝတီမှာပြုဖျက်သည့်စေတီထွင်မွေ
တော်ဆံတော်ဓါတ်တော်အများ ရှိသည်ကိုယူ၍ကိုး ကွယ်ရလျှင်သင့်မသင့်အမေး တော်
ရှိသည်မှာဓမ္မာသောကထုံး ကိုထောက်လျှင်လည်း ဘုန်း တော်အား ကိုသူမတန်လျှင်
လူချင်း ဘက်၍စစ်မပြုဝံ့ချေသောကြောင့်ဆက်ရသည်ပင်ယူတော်မူရမည်။ ရှေး
ရှေး ကာလမင်း စိုး ရဝဇာအသီး အသီး ဖြစ်ကြသမျှထုံး စည်တော်မှတချက်ခုတ်
လျှင်တရားပြတ်သည်ဆိုသကဲ့သို့တချက်တည်း ဝင်ပါသောကြောင့်ဓါတ်တော်မွေတော်ကို
ဆောင်ခြင်း သည်လောကကြောင်း နှင့်လည်း အမှန်၊ ဓမ္မကံကြောင်း နှင့်လည်း မ
လွတ်ရဝဇာဝတ်ထုံး ဟောင်း နှင့်လည်း အညီဖြစ်ပါကြောင်း ကိုဆရာတော် မေတ္တာဝါ

I9 December (I756)

ဆက်သည်။

(သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခု) နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၁၃ ရက်နေ့ဆက်သည်။ I9 December (I756)

မေတ္တာစာ။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၂၈၊ စာ ၁၀၁-၃)

1732

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၄ ခုသား တော်တရပ်မင်း ကိုဝေပလၢ ရွှေချက် ၂ စင်း နှင့်နန္ဒ
စည်သူ သွေး သောက်လုလင်စုတစု သေနတ်စုတစု ကောငါဟန်စုတစု နှင့်လူအကြီး နှစ်
ယောက်နှင့်ခန့်၍ ပေး တော်မူသည်။ သား တော်သရက်မင်း ကိုလည်း ခေါ်ပလၢ
ကိုင်း ရွှေချက် ၂ စင်း ဇေယျ ယော်တလုလင်စုတစု သေနတ်စုတစု ကောငါဟန်စုတစု
နှင့်လူအကြီး နှစ်ယောက်နှင့်ခန့်၍ ပေး တော်မူသည်။ တရပ်မင်း သရက်မင်း ကိုကို
ဝင်း တော်ပြင်တွင်အိမ်ဆောက်၍ နေရသည်။ လွတ်တော်တွင်သင်ဖြူး ခင်း ၍တရပ်
မင်း ကိုလက်တွင်း ကသရက်မင်း ကိုလက်ပြင်ကချ၍ ဝါဝင်ဝါကွတ်ကို နေရသည့်တက်၍ကံ
တော့ရသည်။ အိမ်ရွှေမင်း ကိုလည်း ဝါဝင်ဝါကွတ်ကံ တော့ရသည်။ ကိုယ်လုပ် တော်ကုလား
ကတော်တွင်သား တော် ရွှေပြည်ရွာကို အောက်မြို့သစ်ကို ပေး ၍ဇင်း မယ်ချီတွင်ထမ်း
ရသည်ပြန် ရောက်လျှင်မင်း ရဲနန္ဒသူအမည်ကိုမှည့်တော်မူသည်။ ကိုယ်လုပ် တော်လုလင်
သီကတော်တွင်မြင်သည့်သား တော်ကိုအရွှေဘက်တိုက်မတ္တရာကို ပေး သည်။ ကိုယ်လုပ်
တော်ချောင်း နက်ကတော်တွင်မြင်သည့်သား တော်ကိုပုတက်မြို့ကို ပေး တော်မူသည်။
ကိုယ်လုပ် တော်ဆီသည်ရွာကတော်တွင်မြင်သည့်သား တော်ကိုမုတ္တမမြို့အဝင်လှိုင်း ပွဲမြို့
ကို ပေး တော်မူသည်။ ကိုယ်လုပ် တော်လှိုင်း တက်ကတော်တွင်မြင်သည့်သား တော်ကိုမုတ္တမ
မြို့အဝင်တရပ်မြို့ကို ပေး တော်မူသည်။ ၎င်း သား တော်ကိုမုတ္တမမြို့အဝင် ပေါင်မြို့
ကို ပေး တော်မူသည်။ တနင်္ဂနွေမင်း လောကမာရ် အောင်ဘူရား ဒါယကဘမင်း တ
ရား သည်သက္ကရာဇ် ၁၀၉၅ ခုနတ်တော် (လဆန်း ၉ ရက်နေ့) ခန့်ၢ ပြောင်း ၍အိမ်
ရွှေမင်း ရွှေနန်း တက်၍ ဥကင်သဖွင့်သည့်တွင်သီရိပဝရသုဓမ္မရာဇာဓိပတိနာမံတံ
ဆိပ်ကိုခံ တော်မူသည်။ ခမည်း တော်ဘူရား တည်တော်မူသည့် စေတီ တော်ကိုလည်း အပြီး
တိုင်ဆက်လုပ်၍ ရွှေထီး တင်လှူတော်မူသည်။ လောကသရဘူနာမံကမ္ဘည်း ထား တော်မူသည်။
လောကသရဘူရား ဒါယကဘသီရိပဝရသုဓမ္မရာဇာဓိပတိအမည် တော်ရှိ သောဟံသာ
ဝတီ ရောက်မင်း တရား လက်ထက်သက္ကရာဇ် ၁၀၉၅ ခု (နတ်တော်လဆန်း ၉ ရက်နေ့)
ရွှေနန်း တော်တက်ဥကင်သဖွင့်တွင်တော်ရင်း တရပ်မင်း ကိုမင်း ရဲကျော်စွာအ
မည်မိဏ္ဍေး တော်စန္ဒာဒေဝီတွင်မြင်သည့်တော်သရက်မင်း ကိုမင်း ရဲသီဟရာဇာအ
မည်ကိုမှည့်တော်မူသည်။ အထိန်း တော်စံသင်ဆရာရာဇာနန္ဒ ရွှေဖြိုး ကိုနန္ဒမိတ်ကျော်
ထင်အမည်နှင့်ပင်း မြို့ကို ပေး ၍အထိန်း တော်ရနေဘင်မြို့သစ်ကတော်သီရိပမလၢနှင့်

စုံဘက် တော် မူသည်။ များ ဟီး မတ်ဟီး ကိုအ ဆောင်အရွက်ကိုလည်း ပေး ချီ နန္ဒ မိတ် ကျော်
 ထင်ကို နန္ဒ သီရိ သွေး သောက်ကိုဖြည့်သွင်း တော် မူသည်။ ညောင်ရမ်း မြို့ကိုလည်း ပေး
 တော် မူသည်။ နန္ဒ မိတ် ကျော်ထင်သား အဟီး ကိုလှိုင်း တက်မြို့ သား အငယ်ကိုမြို့ ¹⁷³⁸တောင်
 မြို့ကို ပေး ချီ မင်း သား ဟီး ကို နေရသောထင်သွင်း ချီ စေား ရသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၀၀
 ပြည့်တွင်ညီ တော် မင်း ရဲ ကျော် စွာကို ဝေါအမိုး ရွှေ ရေး ခို နန်း အလယ်စက်တွင်း ရွှေ
 ၂ စုအနီတစုအမူမ်း ချင်ပိတ် ထောင်သန်း ဤက မောက်ပန်း ရွှေပိန်း ဝေါခွက် ရွှေ
 ပိန်း တိုင် ရွှေဥဆစ်ကိုင် ရွှေချက် ၂ စင်း တွင်း ခွက်ပုံ နန်း အနား ပတ္တမြား စံဤတ်
 ခွက်အထွတ်ပတ္တမြား စီလက်ဘက်အိုး တကောင်း ပိတ်အထွတ်ပတ္တမြား စီ ရွှေ ထွေး အင်
 စည်နီ ဇလုံး စည်ပုတ် ၁ ပုံသော ၁ လင်း တွင်း ၁ ငွေခွဲ ၄ ငွေတံရှည် ၃ ပေး တော်
 မူသည်။ ပြင်ဝန် ၂ အတွင်း ဝန် ၁ အနောက်ဝန် ၁ ဝင်း များ ၁ စာ ရေး ဟီး ၃
 နား ခံ ၂ သံဆင် ၂ သံခံ ၄ ဆင်သည် ၂ မီး လိုက် ၂ ခန့်ချီ ပေး တော် မူသည်။ နန္ဒ
 မိတ် ကျော်ထင်ကိုလည်း မင်း ရဲ ကျော် စွာ ဝေါအ ဆောင်နည်း တူ ပေး တော် မူချီအိမ်
 ရွှေအိမ်တွင် နေရသည်။ လက်ဝဲ နန္ဒ မိတ်၊ ဥဒန်ဗလသုရ ယော်တတို့ကို ဝန်၊ သီရိ နန္ဒသူ
 ကိုအတွင်း ဝန်၊ ဂဇနန္ဒကို ဝင်း များ ၂ ရာဇ ခေတ္တတုရင် ဓမ္မတို့ကို အနောက် ဝန်၊ တွန်း
 မြူ၊ ငမြူ၊ သာဇံတို့ကို စာ ရေး ဟီး ၂ ငေါင်း ၂ ငမြူတို့ကို နား ခံ၊ သံခံ ၄ သံဆင် ၂
 မီး လိုက် ၂ ဝေါမျိုး ၂ ရွှေ တော် ပြေး များ ၁ ခန့်ချီ ပေး တော် မူသည်။ မင်း ရဲ
 ကျော် စွာကိုလက်ဝဲက၊ နန္ဒ မိတ် ကျော်ထင်ကိုလက်ဝဲက နေရသဖြင့် ချီ နန်း တော်ထွင် ¹⁷³⁸နေ
 ရသ သွင်း သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၀၀ ပြည့်ဥကင်သဖွင့်တွင် ဝေါစီး ချီ နေရသည့်တက်ရ
 သည်။ မင်း ရဲ ကျော် စွာကိုသတိုး ဓမ္မရာဇာအမည်။ နန္ဒ မိတ် ကျော်ထင်ကိုဘုရင် နောင်
 အမည်ကိုမှည့်တော် မူသည်။ ညီ တော်သရက်မင်း မင်း ရဲသီဟရာဇ်ကိုလည်း သတိုး ဓမ္မရာ
 ဇာအမည်ကိုမှည့်သည်။ ဖိုး တော်မာရ် အောင်ရတနာဘုရား ဒါယကာသား တော်
 မင်း ရဲ အောင်နီင်ကိုမင်း ရဲမင်း လှ ရွှေ တောင်အမည်ကို ပေး သည်။ နောက်ဘုန်း
 တော်ဟီး အမည်နှင့်စည်ပုတ္တရာမြို့ကို ပေး သည်။ မင်း ရဲ ကျော် စွာ ဝေါဆင်နှင့်အဆောင်
 အရွက်ကိုလည်း ပေး တော် မူချီ မင်း ပြိုင်ဟူ သောအမည်ကိုမှည့်တော် မူသည်။ မင်း ပြိုင်
 ညီဥကင်ကိုလည်း ခဲမြို့နှင့်မင်း ရဲ ကျော် ခေါင်အမည်ကိုမှည့်၍ကသည်း (သို့) ချီ (၇၇၄၀) တွင်
 ဗိုလ် များ ခန့်ချီထမ်း ရွက်ရသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၀၂ ခုတွင်ဟံသာဝတီမြို့ဝန်ကတပယ်င်း တွဲ

မြင်း များ လပို့စား သာ အောင်မြင် နား ရာတွင်မင်း ရဲ ကျော် ခေါင်ကိုဗိုလ်မှူး
ခန့်၍ထမ်း ရွက်ရသည်။ နောက်မင်း ရဲ ကျော် ခေါင်ကို ကေတုမတီမည် သော တောင်
ငူမြို့ကို ပေး ၍ တောင်ငူဘုရင်မှည့်တော်မူသည်။ ရွှေး တောင်ငူမင်း ဝေါဆင်အ
ဆောင်အရွက်ကို ပေး တော်မူ၍ နှစ်မတော်အရွှေနန်း မိဘုရား နှင့်စုံဘက် တော်မူ
သည်။ ဆင်၁၀စီး ၊ မြင်း ၁၀စီး ၊ အမြောက်သေနတ်၊ ဆေး ကျည်စေ့၊ ရွှေငွေ၊
အုပ်မျိုး ထည်မျိုး များ ကိုလက်ဖွဲ့တော်မူသည်။ လမိုင်း ငယ်တို့ကို လှေသင်း စု၂ စုခွဲ၍တ
စုကိုသူရဲပလ္လား ပဌာနစုမှည့်တော်မူသည်။ လှော်ကား ရွှေရေး တစင်း၊ လှော် ကီး
နီတစင်း ပေး တော်မူသည်။ မင်း ရဲမြင်း က ရွှေဖြိုး ကိုလည်း စာသင်ဆရာ ပေး
တော်မူသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၀၈ ခုတွင်ဘုရင် နောင်ကိုစစ်ကိုင်း မြို့ကို ပေး တော်မူ၍
ရွှေနန်း အဆောင်ဆောင် ဆောက်လုပ်ပြီး လျှင် ရွှေး မင်း ကေရဘဇ်တို့မင်း ခမ်း
မင်း နား အဆောင်အရွက်နှင့်တကွ ပေး တော်မူ၍ စစ်ကိုင်း မြို့ကို ပြောင်း ၍မင်း
ပြုရသည်။ စစ်ကိုင်း ဘုရင်ခံသည်။ နန်း မဆောင်မီဘုရား သား တော်ကိုစလင်း မြို့
တောင်နန်း မိဘုရား သား တော်ကိုစကုမြို့၊ တောင်ဆောင်မိဘုရား သား တော်
ကိုရွှေတောင်မြို့၊ မြောက်ဆောင်မိဘုရား သား တော်ကိုတန်တောင်ရွာကို ပေး
တော်မူသည်။ ကိုယ်လုပ် တော်တွင်မြင်သည့်သား တော်ကိုမဏ္ဍရားရွာ ၊ ၎င်း ညီကို ရေနံ
သာရွာကို ပေး တော်မူသည်။ ရွှေတောင်မင်း ၊ ကန်တောင်မင်း တို့ကို ဗေါင်း ထုပ်
နား တွင်း မင်္ဂလာ ဆောင်ရာတွင် ရွှေတောင်မင်း ကိုဝေါပလာကျိုင်း ရွှေချက်၂
စင်း နှင့် နော်ရထာမင်း စောအမည်ကိုမှည့်တော်မူသည်။ ကန်တောင်မင်း ကိုဝေါ
ပလာကျိုင်း ရွှေချက်၂စင်း နှင့်သတိုး မင်း စောအမည်ကိုမှည့်တော်မူသည်။ ခမည်း
တော်ဘုရား ကိုယ်လုပ် တော်သား မဏ္ဍရားစား ကိုမင်း ရဲဒေဝ ကျော်အမည်၊ ဗေါင်
မြို့စား ကိုမင်း ရဲရဘဇ် ကျော်အမည်၊ တရပင်မြို့စား ကိုမင်း ရဲနန္ဒ ကျော်အမည်၊ လှိုင်း
ပွဲစား ကိုမင်း ရဲမင်း လှအမည်၊ ကသာမြို့စား ကိုမင်း ရဲမင်း လှ ကျော်အမည်ကိုမှည့်
တော်မူသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခုတန်ခူး လ (ဆန်း ၈ ရက်နေ့) တွင်ဟံသာဝတီတိုင်း
တို့အင်း ဝမြို့ကိုရ၍ လောကသရဘုရား ဒါယကာမင်း တရား နှင့်မိဘုရား သား တော်
သမီး တော်တစု ဆွေတော် မျိုး တော်တို့နှင့်ညီ တော်သတိုး ဓမ္မရဘဇာသား သမီး တစု
သား တော်စလင်း မင်း သား ၊ စကုမင်း သား ၊ စစ်ကိုင်း မင်း သား သမီး တစု

နှစ်မှူး ကြီး မတ်ကြီး တို့ကိုတလိုင်း တို့သိမ်း ယူ၍ဟံသာဝတီသို့ ဆောင်ယူ လေသည်။ စစ်ကိုင်း
 ဘုရင်ဟံသာဝတီထွင်လွန်သည်။ လောကသရဏဘုရား ဒါယကာမင်း တရား နှင့်ညီသတိုး
 ဓမ္မရာဇာသား တော်စလင်း မင်း မင်း ပြိုင်တို့ကိုဟံသာဝတီတလိုင်း မင်း တ (သက္က
 ရာဇာဘိဝံသ ၁၆ ခုသတင်း ကျော်လပြည့် ကျော် ၁၄ ရက် နေ့) ^(3 November 1755) ရေမှာ ဖျောက် လေသည်။ ဝန်ကြီး
 သတိုး မင်း ကြီး ကို လောကသရဏဘုရား ဒါယကာဟံသာဝတီ ရောက်မင်း တရား လက်
 ထက်အ ရွှေဘက်တိုက် မြောင်း ခေါင်း ဂွာကို ပေး ၍ နန္ဒ ဇေယအမည်ကို မှည့်သည်။ အစု
 ရင်း ကနှုတ်၍ ရာဇာဓိပတိ သွေး သောက်စာရင်း ထွင်သွင်း သည်။ ရွှေကျပ်လက်ဘက်အိုး
 ပေး သည်။ သီရိ ကျော်ထင်အမည်ကို မှည့်သည်။ သတိုး မင်း ကြီး အမည်ကို မှည့်သည်။ ဝန်
 ကြီး ခန့်သည်။ ဓါး အိမ်မည်း သရီမွမ်း ပေး သည်။ ထွင်း သင်း မင်း ကြီး အဆောင်
 နည်း ဆောင် စေအမိန့် တော်ရှိ၍ ထွင်း သင်း မင်း ကြီး ဇေယ နော်ရထာအဆောင်
 ကဲ့သို့ ဆောင်ရသည်။ ဝန်ကြီး သတိုး မင်း ငယ်ကို လောကသရဏဘုရား ဒါယကာဟံသာ
 ဝတီ ရောက်မင်း လက်ထက်အိမ် ရွှေစား တော်ကဲ ဟောင်း အိမ် ရွှေစံစဉ်ဆပ်သွား
 ဂွာကို ပေး သည်။ ဆင် ခြေတိုက်သ ပေါက်ဂွာကို ပေး သည်။ တူရင်ဗလအမည် နောက်တု
 ရင် ကျော်ထင်အမည်ကို မှည့်သည်။ အနောက်ဘက်တိုက်ဂွာကို ပေး သည်။ ဝန် ထောက်
 ခန့်၍ ရွှေကျပ်လက်ဘက်အိုး ကျိုင်း ငုံခံ ပေး သည်။ ကွမ်း ခွက်လက်ဘက်အိုး ဝန်း ပေး
 သည်။ မင်း လှ ရွှေ တောင်အမည်ကို မှည့်သည်။ တကောင်း ပိတ် ပေး သည်။ သတိုး မင်း
 ငယ်အမည်ကို မှည့်သည်။ ဝန်ကြီး ခန့်သည်။ ထွင်း သင်း မင်း ကြီး နေ မျိုး ဇေယ နော်
 ရထာ ဆောင် ဂွာသည့်နည်း ဆောင် ဂွာ စေအမိန့် တော်ရှိ၍ ဆောင် ဂွာရသည်။ ဝန်
 ကြီး သီရိ ဇေယ ကျော်စွာကို လောကသရဏဘုရား ဒါယကာမင်း လက်ထက်အိမ် ရွှေပါအ
 ဆောင်မြဲတပယင်း ကျေး ရေဖြူဂွာကိုအိမ် ရွှေစံစဉ် ပေး သည်။ နန္ဒသူရအမည်ကို ပေး
 သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၉၆ ထွင်အစုရင်း ကနှုတ်၍ ရာဇဗလ သွေး သောက်မှာဖြည့်သွင်း
 တော်မူသည်။ ရွှေကျပ်လက်ဘက်အိုး ပေး သည်။ မင်း တင်မင်း လှအမည်ကို မှည့်သည်။ ဆိ
 လင်း ဂွာကို ပေး သည်။ ကွမ်း ခွက်လက်ဘက်အိုး အဝန်း ပေး သည်။ ဝန်ကြီး ခန့်သည်။
 ဓါး အိမ်မည်း သရီမွမ်း သံပတ်ရတနံပတ္တမြား စီ ပေး သည်။ မြောက်ဘက်တိုက်ငရဲနီမြို့
 ကို ပေး သည်။ မင်း ရဲမင်း လှ ပေ၍ထင်အမည် မှည့်သည်။ နတ်ရှင်ကြီး အမည်ဓမ္မ သေနာ
 ပတိအမည်ကို မှည့်သည်။ သီရိ ဇေယ ကျော်စွာအမည်ကို မှည့်သည်။ ကနီမြို့ကို ပေး သည်။ ထွင်း

သင်း မင်း ကြီး နေ မြို့ ဇေယ နော်ရထာ ဆောင်ရွက်သည့်နည်း ဆောင်ရွက်ရမည်¹⁷⁵²
 အမိန့်တော်ရှိ၍ ဆောင်ရွက်ရသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခုတွင်ဟံသာဝတီတလိုင်း တို့^{(19) January 1757}
 အင်း ဝမြို့ကိုဝန်း ရံရံတွင်ဟံသာဝတီသို့ပါလေသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၈ ခုပြာသိုလ
 (ပြည့်ကျော် ၁၅ ရက် နေ့) တွင် ရွှေဘဝါး တော် အောက် ရောက်သည်။ ဝန်ကြီး ပိဒေ
 ဟရဇာတကိုမာရ် အောင်ဘုရား ဒါယကာမင်း တရား လက်ထက်စား တော်ကွမ်း
 ရေကိုခန့်၍ တောင်တွင်း ကျေး ပွင့်လှရွာကို ပေး သည်။ ရွှေဓါး ဆောင်ပြည့်အိမ်
 အပြောက်ထု ပေး သည်။ လောကမာရ် အောင်ဘုရား ဒါယကာမင်း တရား လက်ထက်
 စစ်လျှင် ထောင်ကိုအမှူး ခန့်၍ ရာဇ ကျော်အမည်ကိုမှည့်သည်။ ရွှေကျပ်လက်ဘက်အိုး ကျိုင်း
 ငုံခံ ပေး သည်။ နန္ဒ ဇေယ ကျော်ထင်အမည်ကိုမှည့်၍ ရွှေတိုက် ဝန်ခန့်သည်။ နန္ဒ ကျော်သူ
 အမည်ကိုမှည့်၍အတွင်း ဝန်ခန့်သည်။ ကွမ်း ခွက်လက်ဘက်အိုး အဝန်း တကောင်း ပိတ်
 ထွေး အင်ထမ်း စင်လက်ခတ်ထီး နီ ညောင်ရွက် ၂ ဆင့်တပ်ဓါး (အိမ်) မည်း သင်္ချီမွမ်း
 ပေး သည်။ တရုတ် မြှော်မြို့ကို ပေး သည်။ မြို့လပ် ဝန်ခန့်သည်။ လောကသရဘုရား ဒါ
 ယကာဟံသာဝတီ ရောက်မင်း လက်ထက်စည်သူ ကျော်ထင်အမည်ကိုမှည့်သည်။ တွင်း သင်း
 မှူး ခန့်သည်။ ဝန်ကြီး ခန့်သည်။ တွင်းသင်း မင်းကြီးနေ မြို့ဇေယ နော်ရထာ ဆောင်သည့်
 နည်း အဆောင်ကို ဆောင်ရွက် စေအမိန့်တော်ရှိ၍ ဆောင်ရွက်ရသည်။ မင်း ရဲမင်း
 လှ ကျော်ထင်အမည်မင်း ကြီး မင်း လှအမည်ကိုမှည့်သည်။ ပဒေသရာဇ်အမည်ကိုမှည့်သည်။
 ပဒေသရာဇာအမည်ကိုမှည့်သည်။ ဝေါပလာကျိုင်း ရွှေချက် ၂ စင်း ပေး ၍¹⁷⁵² ဝါဝင် ဝါ
 ကွတ်ကို ဝေါပလာစီး ၍ တော့တက်ရသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခုဟံသာဝတီတလိုင်း မင်း
 တို့အင်း ဝမြို့ကိုရ၍ဟံသာဝတီကို ဆောင်ရလမ်း ခရီး အကြား တွင်ဆုံး လေသည်။ ဝန်ကြီး
 နေ မြို့ ရွှေ တောင်ကို လောကမာရ် အောင်ဘုရား ဒါယကာမင်း တရား လက်ထက်
 သွေး သောက်ကြီး ခန့်သည်။ လောကသရဘုရား ဒါယကာမင်း လက်ထက်မြင်း ခေါင်း
 ခန့်၍ ပခန်း ကြီး ကျေး ညောင်တွင်း ရွာကို ပေး သည်။ နန္ဒ မိတ်အမည်ကိုမှည့်သည်။ ရွှေ
 ဓါး ဆောင်ပြည့်အိမ်ပြည့်သင်း ချော ပေး သည်။ ရွှေကျပ်လက်ဘက်အိုး ပေး သည်။ ကျော်
 ထင် နန္ဒ မိတ်အမည်ကိုမှည့်၍အတွင်း ဝန်ခန့်သည်။ ကွမ်း ခွက်လက်ဘက်အိုး အဝန်း ပေး
 သည်။ ဝန်ကြီး ခန့်သည်။ တကောင်း ပိတ် ငွေ ထွေး အင်ထမ်း စင်လက်ခတ်ဓါး မည်း သ
 င္ချီမွမ်း ပေး သည်။ ကွန် တော် မြို့ ကို ပေး သည်။ နေ မြို့ ရွှေ တောင်အမည်ကိုမှည့်သည်။

(19 January 1757)

နေဘက်မင်း၊ ရဲမင်း၊ ရွှေတောင်အမည်ကိုမှည့်သည်။ နေမျိုး ဇေယ နော်ရထာအဆောင်နည်း တူဆောင် စေအမိန့်တော်ရှိ၍ ဆောင်ရွက်ရသည်။ ဝန်ကြီး သီရိဥဇနာကိုမာရ် အောင်ရတနာဘုရား၊ ဒါယကာမင်း တရား လက်ထက်အစုရေး ခန့်၍အာစာရေး ကြီး ထွင်ဆောက်မရေး သား ရသည်။ ဇာတမာရ် အောင်ဘုရား၊ ဒါယကာမင်း တရား လက်ထက်မြို့လပ်အခွန် စာရေး ခန့်သည်။ ဖွတ်တော်စာရေး ကြီး ခန့်သည်။ တောင်ထွင်း ကြီး ကျေး အင်ရုံရွာကို ပေး သည်။ ဇာတသရဘုရား၊ ဒါယကာမင်းဝတီ ရောက်မင်း တရား လက်ထက်ဘုရင်ရတနာအမည်ကိုမှည့်သည်။ ရွှေကျပ်လက်ဘက်အိုး ပေး သည်။ အိမ် ရွှေပါးစာဝန် ခန့်သည်။ ဝန်ဆောင်ခန့်သည်။ ဖွတ်စေလုလင် လေး သွေး သောက်ကို ဝန်ခန့်သည်။ ပြော့စ မြောင် နေရသျှမ်း တော်ဝန်ခန့်သည်။ လက်ဝန် နန္ဒသူအမည်ကိုမှည့်သည်။ ကွမ်း ခွက်လက်ဘက်အိုး အဝန်း ပေးသည်။ ကျိုင်း ငုံခံ ပေး သည်။ သီရိ ဇေယသင်္ဃာအမည်ကိုမှည့်သည်။ ဝန်ဆောင်ခန့်သည်။ တတောင်း ပိတ် ထွေး အင်မြင်း က ရွှေဇဝါက တောင် ရွှေရေး ပေး သည်။ ဓါး အိမ် (မည်း) သင်္ချီမွမ်း သံပတ်ရတနဲ့ပတ္တမြား စီ ပေး သည်။ ကွမ်း လိပ်သုံး မြွှာ ပေးသည်။ သက္ကလပ်တင်ရန်း ထမ်း စင်လက်ခတ် ပေး သည်။ ဝန်ကြီး ခန့်သည်။ ထီး နီညောင်ရွက်တဆင့်စလွယ်၅သွယ် ပေး သည်။ ကျိုင်း ငုံခံ ပေး သည်။ ထီး နီညောင်ရွက်၂ဆင့် ပေးသည်။ ကွမ်း လိပ်သုံး မြွှာ ပေး သည်။ မဟာ နေ မျိုး သီဟသူရအမည်ကိုမှည့်သည်။ သွေး သောက် စုမြင်း စုအချွတ်တန်း ဝန်ခန့်သည်။ ရွှေပေခမောက် ပေး သည်။ မင်း ရဲသီဟသူအမည် မင်း ရဲမင်း လှ ကျော်ထင်အမည်ကိုမှည့်၍တိုင်တား မြို့ကို ပေး သည်။ ကွမ်း ခွက်ရှစ် ထောင့် လက်ဘက်အိုး ပယ်င်း တပ် ပေး သည်။ ဓါး အိမ်အရင်း အဖျား သက္ကဒိန်မုဒယက်သီးပတ္တမြား စီ ပေး ၍ ဆောင်ရသည်။ ကွမ်း ခွက်ပယ်င်း တပ် ပေး သည်။ သံလွင်တလဲဇွန် ထီး နီညောင်ရွက်၃ဆင့်မြင်း ကြိုး ရွှေကြယ်တပ် ပေး သည်။ ရှင်ပင် နေဘက်အမည် လေါကထွတ် ခေါင်အမည် ရတနာထွတ်ဖျား အမည် ဓမ္မာ သောကရတနာအမည်ကိုမှည့်သည်။ အဂ္ဂတုလရတနာအမည်သီရိအဂ္ဂ သေနာပတိအမည် နေမျိုး ရတနာအမည်ကိုမှည့်သည်။ သီရိဥဇနာအမည်ကိုမှည့်သည်။

(19 January 1757)

(သက္ကရာဇ် ၁၁၁၈ ခုပြာသိုလပြည့် ကျော် ၁၄ ရက် နေ့)

(သုဂိယ၊ ဂုဏ်န ဝါရီ ၁၉၂၉၊ စာ ၅၃-၅၊ ဖေဖဝါရီ ၁၉၂၉၊ စာ ၆၀-၂)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နှစ်ကြီး (မြတ်တော် မူလ သောသယ နာဒါယက ဘေလက် နက်စကြာ သခင်အသွင်ဘဝ ဂွင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား ဗျာဒိတ်တော်ရှိသည်။ ကာလဝိပ္ပတ္တိတိုင်း ခရိုင်ပြည်ရွာပျက်စီး ရွှေလျှော့ချသား ကိုအမိမိစွေ အမိကို သား မစွေလှူပုန်သူကန်တိုက်ခန်း ဆီး ဆောင်ယူရသဖြင့်တိုင်း တို့ကအဘိုး ခြေး ငွေနှင်အဆင်သင့်ရောင်း စား သည်ကုန်လည်း ရှိသည်အထက်ပြည်ရွာငြိမ်ဝပ်စည် နှစ်တို့လတို့အစေခံနေရသည်။ ကျန်မိလဘလဘကျန်ရိုး ကျန်ပေါင်အရပ်ရပ်ကျန် တို့မှသာငါရွှေစက်တော် အောက်သခင်သူပုန်တို့လက်ကကျန်ငါရွှေစက်တော် အောက် အလွင်ဝင် ရောက်၍အမှုတော်ကိုထမ်း ခင်လွင်တော်စွန့်စေ၊ တလိုင်း တို့ရောင်း ချ၍ဝယ်သည်ကုန်မှသာမိဘမြေဘက်ပြီး နှင်ဆင်ကုန်ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ရန်သူတို့ခန်း ယူရောင်း စား သမျှကုန်တို့ကိုစေလိုပါး လိုကုန်ပြုလိုသည်စိတ်နှင်ဝယ်သူတို့မှသာရှေး နောင်အတုအညီ ရောက်သည်မဆိုသာတော်လှန်စေ၊ တလိုင်း တို့ပြည်တို့ရောက်မှ ပြည်ရွာဖို့ ယင်း လွင် လျော်ပြစ် လျော်ဒဏ်ခံဆိပ်စက်ခြင်း ငွေနှင်ဝယ်သည်ကုန်ဖြစ် လွင်ကုန်နှင်အရှင်အတုရောက်လွင်အဘိုး ခြေး ငွေကိုပေး မှတော်လှန်စေ၊ သ ခင်အလွင်ကုန်ငါရွှေစက်တော် အောက်ရောက်လွင်ငှင်း နည်း လွတ်စေရမည်။

2 April

I757

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၀ ခုတန်ခူး လဆန်း ၁၄ ရက်နေ့ ဇေတုဝတီနန်း တော်
ထွင်ပေး အပ်တော်မူသည်

(လေ့ငင်း စု၊ မှတ် ၁၁-၈၂၁၉-၂၀)

အမိန့်တော်ရှိသည် ဘယသေနာရပ်ရပ်သို့စာပေးသည့်မှစာကိုမချွန်နှင်း၊
 အရှည်ထွင်တံဆိပ်ခပ်၍အချုပ်ကြီးအကိုင်ကြီးကင်းဝန်တံဆိပ်တော်ဝန်ပြု၍ဖွဲ့ကို
 ရေး၍လိပ်တပ်ရမည်။ ဖွဲ့မှတံဆိပ်တလုံးထား၍ညည်းမှခတ်မှတ်၍ပေးသည့်
 တံဆိပ်ကိုဘယသေနာဆိမ်းရမည်။ ငါအရှင်ဘဝရှင်အလောင်းမင်းတရားကြီး
 ဘုရားအကျိုးစီးပွားတော်နှင့်စပ်သမျှကိုကျေးဇူးသစ္စာတော်နှင့်အညီအရိုးစုံ
 စံရှိသည့်အတိုင်းစစ်ကြောစီရင်။

14 April

1757

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုတန်ခူးလပြည့်ကျော် ၁၁ ရက်နေ့

(လောင်းစု၊ မှတ် ၁၉၊ ၁၂၆၅)

5 September I757

မဟာဒါနိဇေယျသိဒ္ဓိ၊ ဇေယျရန်အောင်၊ ဒီပဂုဏကျော်သူ၊ ကေတုမာလာ၊
စာရေး ငဖြိုး ထွေး တို့ကို စေ၍ ရဟန်း သင်္ဃာတို့မှ အသုံး အဆောင်ကို တောင်း
ယူသူလုလင်တို့ကို ယသေနကစစ်၊ အရပ်ရပ်မြို့ရွာတွင် နေသည့် ရဟန်း သင်္ဃာတို့မှ
အမှုအခင်း ဂြိုဟ် မဟာအာဇာနည် ဓမ္မရာဇဂုဏ်ရတနာတို့ကို စာနာသင်္ဃာ
သာမဏေသတင်း သုံး တို့ခေါ် ချမှတ်လို၍ ဆောင်ရွက်စေ၊ မဟာဒါနိလုလင်တို့
တွင် ဆရာတော်ကံဆီဝံသာပါသော်လည်း မခေါ်မချ စေ နှင့်စသော အောင်
အရပ်ရပ်မြို့ရွာပြည်စိုး ခေါင်း တို့သို့ ပေး ရမည်။

5 September I757

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခု ဖော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ် ၂၁၊ ၈၂၆၉)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဒင်္ဂါးတွင်အိမ်ထိမ်းမြား ပေး စား သည်မှာ ငွေတော်
 မျိုး တော်ဆို၍ ကျောက်အုတ်ဖြစ်သည်ကိုဆို၍ ဒင်္ဂါးရသ နေ ဆွေသား မျိုး သား တို့လိုက်
 လံာ်း ဆီး ရှိစွန်း ထိုး ပယ်ရှား သည်အရသာမှာစွန်း ထိုး ပိုင်စေ။ ဆွေသား မျိုး
 သား မှန်လျှင်အုတ် ကျောက်ဖြစ် မဟုတ် နေ ခင် ဆွေသား မျိုး သား ဖြစ်သည်တူ၍သတိုး
 သိင်္ဂီသုသား သမီး မှစ၍အရပ်ရပ်အဆွေအမျိုး လူစော်ကား တို့သည်မင်း ညီမင်း
 သား ကဲ့သို့မင်း ရှိန်ကိုခံ၍ဆင်း ရဲသား ပြည်သူပြည်သား တို့ကိုအလွန်အကျွံ ညှဉ်း
 ပန်း နှိပ်စက်မင်း ကျင့်စိုး ကျင့်ပြု ဖြောင့် ကိုငါရွှေနား တော်ကြား ရလျှင်
 နေမျိုး သီရိဇော နေ ခင်ရထာ။ မြို့ဝန်ဇောရနုသူ။ မြို့ဝန်လက်စည်သူ။ ထောင်
 များ အဝန်း သွေး သောက်ကြီး ငယ်သား တို့၂ ခွန်း ချေရမည်မမှတ်နှင်တကယ်ညီ
 သား ပင်ဖြစ် သော်လည်း မင်း သား ဖြစ်သည်မင်း မြေး ဖြစ်သည်ဆိုလျှင် နှုတ်သီး
 ကိုအတွင်း က အောက်ဖိုး ချုပ်စွဲ။ င ကျေး ဇူး သစ္စာ တော်နှစ်ပါး ရှိသည့်အတိုင်း
 ငါမှန်း လျှင်မှန်း ချင်း ငါချစ်လျှင် ချစ်ချင်း ၊ င ကျေး ဇူး ကြက်သ ရေ တော်ကို
 ထောက်၍ဆုံး မတွပ်ညှပ်စီရင်။

I9 October

I757

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုတန်ဆောင် မုန်း လဆန်း ရှစ်ရက် ၄ တွဲ နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ် ၂၂၊ ၈၂၇၁)

ကုတို့ဆီဝ် ခေါင်း လွဲထွင်သီ ဂိုဏေရဝ် ကျော်လယ်ကိုင်းအစွတ်အချောကံကို ကုဏ္ဍရဲ၊ စက္က ကျော်
ထင်တို့ကိုသနား တော်မူသည့်လုပ်စား ချီအမှု တော်ကိုထမ်း ဂွက်စေ။
သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုတန်ဆောင် မုန်း လပြည့် ကျော် ၃ ရက် နေ့စဉ် ရေး
တော် ဝေလုရဇာကတံဆိပ် တော် ခပ်သည့်
(လောင်း စု၊ မှတ် ၄၊ စံ ၂၂ ရ)

(29 October 1757)

သတ္တိသံ ကေလ ဘေ ပုတ္တဝါနိစ္စေ စတုသတ္တိပန္နနံ သတ္တသတ္တိမေဝစ ဂိဝဂနသဒံ
ဘဝေ အာယုမနေဘ ဝိသတိဒိဿဉ္စ ဣက္ကဏ္ဍိယေဘ ဒဿသေနာဝိဇ္ဇာ အဒဿနာ
ဂိုဏဉ္စေဝဗျက္ခဟိ (တန်ဆိပ်တော်ဝန်စာ)

(လောင်း စု၊ မှတ်၅၊ စါ၂၂၉)

အရပ်ရပ်ကရှိခိုး သံတော်ဦး တင်၍ ပုရပိုက်လွှာ တွင် ပါသည့်အမိန့်တော်အတိုင်း
 ရေးသည့်စာခွန်ကို နေမျိုး သီရိဇေယျ နော်ရထာမှ ဘပြစေ၊ နေမျိုး သီရိဇေ
 ယျ နော်ရထာကပြကြောင်း ကိုမှတ်စာပါမှဘယ သေနကတံဆိပ်ခတ်ရမည်။
 သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုတန်ဆောင်မုန်း လပြည့်ကျော် ၃ ရက်နေ့၊
 (လောင်း စု၊ မှတ် ၂၀၊ စံ ၂၆၇)

29 October

I757

အမိန့်တော်ရှိသည်။ စမ္ပယ်နဂိုတမေဝအစဉ်ကင်း တိုင်တို့ကရှိခိုး သံတော်ဦး ၁၆-၁၇၅၇
 တင်ချက်ထွင်သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁(၇)ခုကစ၍ ၁၁၁၉ ခုတိုင်ကင်း ခုန့်တော် ၆၄၄၄၃၀
 ဝန်စား အခြား ၆၄၅၅၅ ဒုတမေဝကင်း စမ္ပယ်နဂိုကင်း ၂ကင်း အခွန်တော်
 ၄၉၀ ဒုဘုရား ဣန်တော်တို့ကမင်း လှကျော်ထင်ကို ပေး အပ်ပါသည်။ ဆက်သွင်း ရာ
 ဘုရား ဣန်တော်တို့ကိုယ်မပါ၍ ဆက်သွင်း သည်မဆက်သွင်း သည်ကိုအတတ်မသိနိုင်ပါ
 ဘုရား ဣန်တော်တို့ကကင်း ခုန့်တော်ဆို၍ မင်း လှကျော်ထင်မှပေး အပ်ပါသည်။
 ဆက်သွင်းစာဆက်သော ခြံမြင်သူချီန့်သူစာရင်း မှတ်သွက်သည် ၆၄၅၅၅ ထိမ်း သိမ်း သူ
 တို့နှင်မင်း လှကျော်ထင်စာရေး ကင်း ဝန်ဘယသေ နက်စစ်ချက်ထွက်ညီ၏ မည်သည်
 ကိုစစ်ချက်ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရမည်။

20 November I757

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုနက်တော်လဆန်း ဆယ်ရက်နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ် ၂၃၊ စံ ၂၇၃)

ဘယ သေနဟုတ်မှန် တော်တည်ငြား ဤား သိသမျှကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်မည်ရည်၍
 တံဆိပ်ကိုအပ် တော် မူသည့်အချိန်အထိ ခန့်တော် မူသည့်မည်သည့်သက္ကရာဇ် မဆိုတလ
 ဖျင်လဆန်း နှစ်ရက် နေ့ကိုပုရပိုက်လွှာသွင်း ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရသည့်လွှာမှ
 စ၍ ရွှေနေဘက်ရုံး ဝင်း ရုံး နန်း တော်ပတ်လည်အမည်ရမျှ မတ်တို့အိမ်ဝန်အိမ်
 မင်း ညီမင်း သား တို့အိမ်ထိုင်ခံသူမတ်တား ၍စီရင်သမျှပြီး ပြတ်သောတရား မှ
 စကား မှုကိုလည်း ခုံစာရေး ရွှေနေအမှုသည်တို့ကိုခေတ်၍စစ်ကြောရမည်ခုံပန်း
 ရွှေနေစာရေး ပန်း ရောက်လက်ဆောင်ခုံတို့ကိုပေး သည့်လက်ဆောင် ရွှေနေ
 ခြေကြွပေး ရသည့်ငွေလက်ဆောင်တင်ရသည့်ပဏ္ဏာရေး စား မှတ်စား ကြေး
 ငွေပဏ္ဏာများ သည်လဆန်း တရက် နေ့ကသည်လကုန်တိုင်ဆင်း ရဲသား တို့ထွင်ကုံ
 ကြောင်း ကိုသိသရအောင်ရေး သား ၍ရွှေနား တော်ဤား ရှိခိုး သံတော်
 ဦး တင်ရမည်ကွမ်း ဘိုး စီရင်စား များ မှာလည်း ပေး ရသည့်များ ကိုမှတ်ချက်
 နှင့်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရမည်အမိန့်တော်ရှိသည်။

29 November I757

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုနှစ် တော်လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ်တရ၊ ၁၂၆၀)

လွတ်ကစာချွန်တော်များ ကိုစာရေး ခန့်သယုတို့မရေး
 အဝဝစာချွန်တော်များ ကိုရေး ပေး ကြောင်း ကိုရွှေနား တော်ကြား တော်
 မှသည်၊ ခန့်တော်မှသည် စာရေး လက်ဝဲ နော်ရထာ၊ လက်ယာ နော်ရထာ၊ ရွှေ
 တောင် နော်ရထာ၊ လက်ဝဲ ရွှေတောင်၊ လက်ယာ ရွှေတောင်တို့ကိုသာ ရေး စေ၊
 သည်ပြင်အဝဝ ရေး လွှင်လက်ကိုဖြတ်၊ စာချွန်တော်ကိုလည်း အိမ်ရာမှာမရေး မ
 ပေး စေနှင့်၊ ရွှေနန်း တော်လွတ်ထင်သာ ရေး ပေး စေ၊ ဘယ်သေနကိုပြန်ရမည်။
 ၂၈ December 1757
 သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုပြာသိုလပြည့် ကျော် ၄ ရက် နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ် ၂၆၊ ၁၂၀၀)

ရွှေနန်း တော်လှန်ထွင်စာချွန်တော်ကို ဒေဝ နော်ရထာ၊
ဇေယ နော်ရထာ၊ ကျော်ထင် နော်ရထာတို့ကိုစာ ပေး ပေး ပေး များ ကိုစာ
ချွန်တော် ရေး ပေး စေ၊ စာချွန်တော် ရေး ခန့်တော်မူသည့်ဘယ် ယေနကိုပြန်
ရမည်။

29 December I757

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုပြာသိုလပြည့် ကျော် ၅ ရက် နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ်၂ရ၊ ၈၂၀၂)

29 December

1757

မှူး မတ်တို့မှ ဘဝတ်လုံအင်း ရှိရှိ ရွှေငွေဖဲရုံအနား ကွပ်၍
မဝတ်မဆင် စေ့နှင်းအထူး သနား တော်မူမှ ဘဝတ်ဆင်စေ။ ဘယသေနတ်မြှင့်တင်တို့
ကိုဆိုရမည်။

29 December

I757

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုပြာသိုလပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ် ၂၅၊ စံပြရဂ)

တမေဝကင်း တော်စွယ်နဂိုကင်း တော်မှစ၍မြန်မာ
 ဂုဏ်းတရိုင်း လှေသွား ကုန်သည်တို့မှအဆယ်ခိုင်တိုင် ကောက်ခံသည့်အရသည်ဆင်း
 ရဲသားကုန်သည်တို့ကုန်သွား နိုင်မည်မဟုတ်ထုံး စံပင်ဖြစ်သော်လည်း ဆယ်ခိုင်
 တိုင်မကောက်စေနှင့်။ လှေတွင်ကုန်တရားပါလျှင် ကောက်ခံရမည်မှာကုန်သည်
 တို့အင်အား ကိုထောက်ချင့်ဆင်ခြင်၍သုံး စုစု၍တစု လျော့ညံ့၍ လှေသွား ကုန်ဝယ်
 တို့မှာလေး စုတွင်တစု လျော့ညံ့၍ ကောက်ခံစေ။ တရုတ်ကုန်သည်တို့မှာကင်း စောင့်
 ကင်း နေတို့ကစာချွန်ပေး မြဲပေး စေ။ ငွေခံဆန်တပြည်ဖျင်ပနာမတင်စေ
 နှင့်။ ရွှေဘဝါး တော်အောက်ရောက်လျှင် ရောက်ကြောင်း ကိုကင်း ဝန်မှာအ
 စီရင်ခံစေ။ ကင်း ဝန်ရွှေကင်း ဝါးရင်းတို့အတော်တော်မျှားကို ကော်စေ။ ကော်၍
 ရသည့်အတိုင်း တော်မျှားကို ဝါးရင်းကျယ်ဝါးရင်းချုပ်နှံကင်း ဝန်ကော်လျှော့သွင်းမြဲသွင်း စေ။
 သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုပြာသိုလပြည့် ကျော် ၁၁ ရက်နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ် ၂၄၊ ဝါ ၂၇၅)

ရတနာသီရိကုန်း၊ ဘောင်နန်း၊ တော်ထွင်း၊ တကြောင်း၊ ရေး၊ စာချွန်အမိန့်တော်
ပြန်တတ်၍အပ်သည်။ ကုန်း၊ ရွာကင်း၊ စောင့်ငဲ့ငံတို့မှာ၁၅အိမ်ထောင်သား၊ ကိုကင်း၊
ထွင်းစီး၊ ပျိုး၊ တော်တဖန်၊ တော်မျှား၊ ကိုအကြည်အရှုနေစေ၊ ပြည်မြို့ကမင်း၊ မှုမင်း၊
ခင်း၊ မြို့မှရွာဝန်မခန့်မထား၊ စေ့ငဲ့ကင်း၊ ထွင်းနေ၍ငံတို့နှင်းစီး၊ ပျိုး၊ တော်
ကိုကြည့်ရှုနေစေ။

I3 January I758

သက္ကရာဇ်၁၁၁၉ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၅ ရက်နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ်၁၂၊ ၈၂၄၅)

မုတ်ဆိုး ခြံအတွက်တွင် ဒေဝဗလ ကျော် ဆော် နက်အိမ် ခြေဝါဇ္ဇေ ဂြိုဟ် မှီလှည်း ငပုံ
 ကိုအရပ်အကွက်တွင်အကြီး လူ ဆော် စေအိမ်ဆော် ခန့်တော် မူသည်။ ကြီး စိုး ဆော်
 ဘန်မြို့အုပ် ဆော် နက်အရပ်တွင် မည်သည့်အစုအမှုထမ်း မဆိုတစည်း တရုံး တည်း ဂြို
 အောင်ကြပ်ကြပ်တည်း တည်း နှိုး ဆော်၍ မင်း မှုမင်း ခင်း အုတ်သယ်သစ်ကိုက်
 ကျောက်ကိုက်အမှုအသေး အဖွဲ့ဘုရား တည် ကျောင်း ဆောက်မယာ မှုယာ မှုအလုံး စုံ
 မျိုး ကိုညီညွတ်စွာ ခန့်ထား ဆော်ဘန်ထမ်း ရွက်ရမည် ရွှေ ငွေ သေ နတ်မှ စ၍အမှု
 တော်ထမ်း အမည်ရလူမျိုးတော် များ မှာမင်း မှု မင်း ခင်း ဂြိုသည့်မအား မ
 လပ် ကြောင်း ခေါင်း လူကြီး ကိုကို ပြောပြလွှတ်လွတ် စေ။ မြို့ရွာတွင်ကိုယ်မှုမရှိအမှု
 တော် ကောင်း ရာထမ်း ရွက်ဂြိုသည့်အခိုက်ကိုအိမ်တွင်သား မြေး ကျေး ဣန်ဂြို
 လွှင် သေခင်း ဂှင်ခင်း အုတ်သယ် မြေသယ်ကိုကိုလိုက်လံထမ်း စေ။ ကြေး ငွေမှာ
 ခေါင်း ကိုကအမှုထမ်း ရည်အင်အား ကိုထောက်၍လွတ်သင့်လွှတ်စေ။ ကျေး ဣန်
 သီးမြေးမရှိလျှင်အမှုအသေး အဖွဲ့ကိုလွတ် စေ။ အရပ်တွင်ခိုး သေး မီး ပျိုး မှာလည်း
 မပေ၍မထရ အောင်ညည်း နေ့နှိုး ဆော်၍တအိမ်ကိုချွန် သောဝါး ၁၀တန်သည်၅
 စင်း တန်သည်စိုက် ထောင်ဂြို နေ။ အိမ်မိုး မှာလည်း အိုး ချေပြည့်ထား ဂြို စေ။
 ထမင်း ချက်ပြုတ်သည်မှာလည်း ကျင်း ခုံပြည့်တူး ၍ ချက်ချိန်ကိုသာ ချက် စေ။ နံနက်
 လေး ချက်တီး ကျော်၃ မေောင်း ချက်ပြုတ်၍ မီး သေငြိမ်း စေ။ ည၃ ချက်တီး ကျော်
 ၂ မေောင်း ထင်မြီဝန်ကို မေောင်း ခပ်လွှင်ထမင်း ချက် စေ။ ၄င်း ၃ ချက်တီး ကျော်
 ၇ မေောင်း ကိုမီး သေငြိမ်း စေ။ ချက်ပြုတ်ချိန် မေောင်း ခပ်သည့်အချိန်ထင်တလွတ်
 သည့်အချိန်ထင်တအိမ်မျှမီး ပျိုး မီး ပေါက်မပူငဲ့မရှိ စေနှင့်မီး ကျင်း ထင်မီး ဆော်
 ကိုအမှိုက်ကြက် မွေး နှင့်ထိုး စမ်း သတ် စေ။ သေငြိမ်း သည်ကာလဖြစ်လျက်မသေမ
 ငြိမ်း စမ်း သပ်သည့်အမှိုက်ကြက် မွေး ကိုစွဲကပ် လောင်လွှင်မီး ဂြိုသည့်အိမ်ရှင်ကို ခေ၍
 ၍မြီဝန်ရုံး မှာပို့အပ်ရမည်။ လမ်း ခရီး ကိုလည်း ဆေး အိုး ဆေး တန် သောက်၍
 မသွား မလော စေနှင့်။ သွား လာလွှင် ဆေး အိုး ဆေး တန်ကိုလုယူသိမ်း ထား ရမည်။
 မီး ဆော်ကိုတနေ့ဝါး ကြိမ်လှည့်ပတ်စစ် ကြော စေ။ ညည့်မျှညည်းခင်း မှာလည်း အမှု
 အခင်း မရှိသည့်ကိုညည်းတချက်တီး ကျော်လွှင်မသွား မလော စေနှင့်။ မြစ်တား ရမည်။
 အမှုအခင်း ဂြို၍သွား လွှင်မီး အိမ်နှင့်သွား လာကြ စေ။ လူ ဆော်ကိုမပြတ်လှည့်ပတ်

စစ်ကြောစေ၊ သူခိုး တို့အိမ်ယာကိုကျဘောက်ယူတက်ခိုး သည်ကိုသိ၍ဟစ်ကြော်လျှင်
 ကြားသမျှဝန်းရံတမ်းဆီးစေ၊ ကြားထောက်သိထောက်သိသင့်လျက်မလာမရောက်
 မညီမညာနေလျှင်နေသသူကို၅ချက်အရိုက်ခံစေ၊ အရိုက်မခံဝံ့လျှင်ကြေး၅၀ယူတ်
 စေ၊ အရပ်မင်း၊ မှုမင်း၊ ခင်း၊ အာသယ်၊ မြေသယ်အုတ်တိုက်ကျောက်တိုက်အမှုအသေး
 အဖွဲ့ဘုရားတည်ကျောင်းဆောက်မသာ၊ မှုသာ၊ မှုရှိလျှင်ရှိသူတို့ကခေါင်းအကြီးတို့
 မှာတိုင်၍နှီးဆော်သည်ကိုမလာမရောက်မညီမညွတ်ပြုကျင့်လျှင်မလာမရောက်
 သူကို၅ချက်အရိုက်ခံစေ၊ မခံဝံ့လျှင်ကြေး၅သက္ကစေ၊ ကိုယ်မအားမလပ်၍တိုင်
 ဆိုလျှင်ကျေးဇူးနိရိုက်စေ၊ ကျေးဇူးနိမရှိလျှင်လွတ်စေ၊ အရပ်ထွင်လူကြီးလူဆော်
 တို့မင်း၊ မှုမင်း၊ ခင်း၊ မသာ၊ မှုသာ၊ မှုရှိ၍နှီးဆော်သည်ကိုမတိုင်မဆိုမလာမရောက်
 မည်သည့်အစုအမှုထမ်းဖြစ်သည်အတင်းအမာဆိုလျှင်ခေါင်းလူဆော်သွေးသောက်
 ကြီးငယ်သားတစုညညီညွတ်ညွတ်ဝန်းရံညီညာဆုံးမရမည်၊ အရပ်အကွက်ထွင်နေ
 လျက်သေဘော်ရှင်ဘက်မရသူငယ်ချင်းအစုသို့မဝင်နေသူကိုပေါက်ဘော်သားချင်း
 ဖြစ်သော်လည်းသူငယ်ချင်းစုကထွက်၍သာမှုမသာမှုကိုမလိုက်မကုစေနှင့်အမိန့်
 တော်မှတ်စာပေးအပ်သည့်အတိုင်းအရပ်ထွင်းထွင်ခေါင်းလူဆော်မီးဆော်
 သွေးသောက်ငယ်သားတစုကမ်းလဘက်နှင့်ပြန်ဘက်ချုပ်ဆိုရမည်အမိန့်တော်။

(သက္ကရာဇ်၁၁၁၉ခုတပို့တွဲလဆန်း၅ရက်နေ့)

(လေခင်းစု၊ မှတ်၁၃၊ စံ၂၄၇-၈)

24 January

I758

တောင်ဘက်လယ်ကွင်း အဝင်ရသံသေ ခြွေး ပိုင်သည်။

24 January

I758

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုတပို့တွဲလပြည့် ကျော် ၁ ရက် နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ် ၂၀၊ စံ ၂၀၄)

4 February I758

I9 January I758

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၁၁ ရက်၌ ရေနံကောင်း မှုတော်စေတီ တည်
 မည်ရွှေဆိုင်း အများ ခတ်စေရမည်သိဒ္ဓိဗဟုကို ခေ၍ တော်မူ၍ ရွှေဘိုကိုအဆိုင်း
 မည်မျှရမည်အမေး တော်ရှိလျှင် ဖဲဆိုင်း ရပါသည်လျှောက်သည်။ ဖဲဆိုင်း ပြင်မရ
 နိုင်ပြီ လောထဝရ်၍အမေး တော်ရှိသည်ကိုမရနိုင်ပါလျှောက်သည်။ မိကျွန်း ကိုခေ၍
 တော်မူ၍ မေး လျှင် ရွှေဘိုကိုအဆိုင်း ရပါသည်လျှောက်၍သိဒ္ဓိဗဟုက ရွှေခတ်လှ။ မိ
 ကျွန်း က ရွှေခတ်လှကို ရွှေဘိုစီအပ် တော်မူ၍ နန်း တော်ထွင်၁၄ ရက် ရေနံကစ၍
 ခတ်စေသည်။ လပြည့်ကျော် ၂ ရက် ရေနံအဆိုင်း စီရပါသည်။ ရွှေစလည်း နေကျန်သည်။
 သိဒ္ဓိဗဟုကိုများ စွာအပြစ် တော်တင်သည်။ ဘဏ္ဍာ တော်ကို လျော့အောင်ပြုသည်။
 ကျွန်း ဆိုး ဖြစ်သည်။ ဘဏ္ဍာ တော် ရွှေတဆိုင်း ကို၁၀ ပေး လျော်နိုင်မည်မဟုတ်။ မ
 ပေး လျော် စေ၍ နေ၍၊ မိကျွန်း ကိုသိဒ္ဓိဗဟုမထွင် စေ၊ သိဒ္ဓိဗဟုမက ရွှေ
 ရဆိုင်း နှင့်အပြား ၅၀ ဆက်လက်သွင်း ။

22 January I758

25 January I758

4 February I758

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုတပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၁၂ ရက် ရေနံ

(လောင်း စု၊ မှတ် ၁၁၊ ၈၂၄၂)

ဘယ သေနတ်ကို ငါကအရပ်ရပ်ကိုအစစ်အကြောင်းအချက်အကိုင်ခန့်တော်မူ၍ စစ်ကြော
ရသည်။ မင်း ခေါင် နော်ရထာသည်သစ်ဘောင်စီး သို့အမျှအကြောင်း နင်ဘဲဆဲ
ဆိုသည်မှာ မဆိုနှင့်။ များ ကြီး ချင်း ပင်ဖြစ်သည်။ ဆိုင်ရဘီရင်စုမှာ ငါခန့်တော်
မူသည့်အတိုင်း ဆိုင်ရဘီရင်ကြံရသည်ဖြစ်သည်။ ကျီး ကိုဘုတ်ရိုသေ၊ ဘုတ်ကိုကျီး ရိုသေ
မှလည်း ငါအရှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား ကျေးဇူး ကြက်သရေတော်ရှိ
မည်။ ငါ့အမိန့်တော်အတိုင်း လည်း တည်မည်။ ဘယ သေနတ်မှာ စစ်ကြောရသည်သာ။
ဘယ သေနတ်ကိုယ်မျှကိုယ်စီး ပွား မဟုတ်။ စီး ပွား တော်ဖြစ်သည်။ မနာသာ သောစ
ကား ကိုမဆိုကြံနှင့်။ ငါ့အရှင်ဘယ သေနတ်သို့နှစ်ယောက်သုံး ယောက်ငါ့ထွင်ရှိလျှင် ငါ့
စီး ပွား တော်များ ဖြစ်ရဘွဲ့ရသည်။ ဘယ သေနတ်အထူး သယုတို့ကငါ့စီး ပွား တော်
ကို လျော့နည်း အောင်ပြုပါငွေ ၁၀၀ ပေး သော်လည်း လျော့နည်း အောင်ပြုမည်
အရှင်မဟုတ်။ ငါ့ရဘီဝတ်တော်ကို ကြောက်ရွံ့ခန့်ညား လှသမျှဖြစ်သည်။ ငါ့အရှင်တော်
ဘယ သေနတ်ငါသာ စေပါး ခန့်ထား နိုင်သည်။ မဟုတ်မမှန် သောအမျှကို လျှောက်
ထား ဆောင်ရွက်စီရင်မည်မဟုတ်။ ငါ့အမျှတော်ကိုသာ ရိုရိုသေ သေဆောင်ရွက်
သည်။ ရိုး ရိုး မတ်မတ် ဖြောင့်သား မှန်ကန် သောသဘောလက္ခဏာရှိ သောအရှင်
ဖြစ်၍ ငါယုံကြည်တော်မူရမည်ဖြစ်၍ကင်း အရပ်ကိုအပ်တော်မူရသည်။ ဘောင်စီး
ဘောင်နင်းတို့ကိုအစဉ်အစဉ် ရှိသည့်အတိုင်း ကိုသာဆိုစေရမည်အရသာဖြစ်သည်။ အ
မျှတမ်း ကြီး လျှင်ကြီး လျှောက်ငယ်လျှင်ငယ် လျှောက် ထောက်၍ဘယ သေနတ်လွှတ်လျှင်
လွှတ်ရမည်။

7 February I758

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုတပေါင်း လဆန်း ၁ ရက်နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ် ၁၄၊ စာ ၂၅၂)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောသဘာဝနာဒါယကော တော်လက်နက်စင်္ကြာ
 သခင်ဆင်ဖြူဆင်နီများ ဂွင်အညှင်ဘဝဂွင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား
 အုပ်ဂွပ်ကျေး တောင်လိမ်လှထွင် မဟာအတုလယသဓမ္မရာဇာဂုရုဆရာတော်
 ကဆောင်သည့်ကျောင်း ကိုမုတ်လေး မျက်နှာ ရှေးကား ဥဆူမှန်ကင်း ၂ဆူတံခါး
 ရွက်ဂွင်လွတ်ကျောင်း ထွင်တည်ထား ရိုး ဥဂင်နှင် ရွှေတော်နိုင်သမျှထည့်လုပ်စေ။
 သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုတပေါင်း လဆန်း ၅ ရက်နေ့

II February I758

(လောင်း စု၊ မှတ် ၂၊ စာ ၂၂၃)

ဘယ သေနကရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရခမ္ဘာမြို့နေပြည်သား တိုင်း ခရိုင်နိုငံ
 နေသတ္တဝါတို့သည်ဆင်း ရဲလေသည်ကိုကြား သိသည်အတိုင်း လျှောက်သည်ပင်ဖြစ်သည်။
 ဆင်း ရဲသား ကျွန်တော်မျိုး တို့ကိုစိတ်ချနှလုံး ကြသဘောဖြူစင်ကြ၍အရှင်ကိုစိတ်စေ
 တနာနှင့်မေတ္တာ ရောက်ကြမှလည်း သာသနာရေး ပြည်ထဲရေး သက်သာမည်။ တ
 ရား မှစကား မှကြေး မှငွေမှအငြင်း အခုံအထုတ်အတောင်း အလျှောက်အသား
 ရောက်၍စစ်ကြောစီရင်ရလျှင်ဂတိလေး ပါး နှင့်အညီအမျိုး အမတ်ခံသူမတ်တို့မ
 တိမ်း မညွတ်တော်တည့်ဖြောင့်မတ်စွာစီရင်ရမည်။ ဆင်း ရဲသား ကျွန်တော်မျိုး
 နှင့်အမျိုး အမတ်သူ ဌေး သူကြွယ်တို့ကြေး ငွေချေး ရာစပ်ရှက်သည်ဟူ၍ ရာဇဝင်
 မစပ်မဆိုသည်အမျှများ ကိုအနှောင့်အယှက်ရှိကြီး ခြေချင်း မချည်မခတ်စေနှင့်။
 မနှောင့်မယှက်စေနှင့်။ ငါ့ရွှေမြို့တော်အတွင်း ပြင်စ၍အရပ်ရပ်စော်ဘွား မြို့စား
 အရပ်ရပ်သူကြီး အမှုဆောင်စီရင်ရသူတို့ကို စေ့နဲ့ အောင်အမိန့်တော်အမှတ်တော်
 စာရှည်ထွင်တံဆိပ်ခတ်၍တံဆိပ်မင်း ဝန်စာလိပ်တတ်၍ ဟောရမည်။

20 March

I758

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ ခုတန်ခူး လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ်၁၅၊ ၈၂၅၅)

ပြည်မြို့မင်း တုံး မြို့၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တောင်ငူမြို့၊ မိုး မိတ်မြို့၊ ရေကင်း မြို့၊ စက္ကမြို့၊
 သီနှိမြို့၊ မိုး နဲမြို့၊ သာယာဝတီမြို့မှ စ၍ အရပ်ရပ်မြို့ဝန် စစ်ကဲနား ခံခန့်တော်မူ
 သမျှမြို့ရွာများ ထွင်နား ခံတို့သည် ရာဇဝတ် တော်ကို ကျွမ်းကျင်သိမြင်သူလည်း ရှိ
 သည်၊ မကျွမ်းကျင်သိမမြင်သူလည်း ရှိလေသည်၊ ရာဇဝတ် တော်ကို ကျွမ်းကျင်သ
 သူလည်း ပွား၍ တတ်မှတ်အောင်၊ မကျွမ်းမကျင်သိမမြင်သူကိုလည်း ကျွမ်းကျင်သိ
 မြင်အောင်နား ခံတို့မှတ်သား ရန်ကို ငရွှေနား ခံတော်ကြီး ဓမ္မမင်း ရဲက
 ရေး မှတ်စီရင်၍ စာပေးအပ်စေ၊ ဓမ္မမင်း ရဲကို အရပ်ရပ်နား ခံတို့ကို အချုပ်
 အစီရင်ခန့်တော်မူသည်။

I6 May

I758

(သက္ကရာဇ်) ၁၁၂၀ ပြည့်နယုန်လဆန်း ၁၀ ရက်နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ်ဂ၊ ၈၂၃၆)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သော သာသနာ ဒါယကာ တော်လက်နက်စကြာ
 သခင်ဆင်ဖြူဆင်နီများ ဂူင်အညှင်ဘဝ ဂူင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား ၊ ဘယ သေန
 ကိုယ်တား ဆင်အိမ်ဆင်စွယ် ဆောက်ခွေး မခွေး ငယ် နောက်ပိတ် ရွှေတဘက်ရတန့်
 ဆင်စွယ်ရပ်အပိုး ဆင်စွယ်အရွယ်ထု ပြောကံဇာ ဘောက်အနား ရွှေကွပ်သနား
 တော် မူသည့်လုပ်၍ ဆောင်။

I6 May

I758

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၀ ပြည့်နယုန်လဆန်း ၁၀ ရက် ၃ နေ့

(လောင်း စု၊ မှတ် ၃၊ ၈၂၂၅)

ရတနာ ရွှေဘောင် တော်ခတ်က နှစ်ဝေရ ကျော်ငယ်သား ငထွန်း ဝ၊ ငရှမ်း ဖြူ
 တို့ကတည်းက ရတနာ ရွှေဘောင် တော်ခတ်လူ၅ ရတို့ကိုဆိပ်တည်ပွဲကင်း
 ကူး တို့အပေ ၇၀ န်အလုံး စုံကိုလွတ်ငြိမ်း စေ။ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခု တော်သလင်း လ
 ၉ ရက်နေ့၊ 9 September I758
 ပြည်ကျော် ၁၂ ရက်တည်းက ဗျာဒိတ်တော်မြတ်ကိုဦး ထိပ်ရွက်ရပါသည့်အတိုင်း ချွန်း
 တောင်ရပ်တွင် ကျွန်း သစ်ခုဆုတ် ၄ ဆုတ် ၅ ဆုတ် ၆ ဆုတ်သစ် ပေါင်း ၃၀၅၀ နှစ်ချီ
 သည်ကိုကင်း တော်ဝန်ကသစ်အလုံး ၁၀၀ ဘောင် ကြေး ၁၀၀ ကင်း စေတံ့စား ငွေ
 ၃၂၀ ကောင်း သည်ချ ခေတ်၅၀ နှစ် ၂၀ ပေး ရ၍ အပူအပြင်း တောင်း ချီရီရခဲ
 သည်တည်းက ဗျာဒိတ်တော်မြတ်ကိုဦး ထိပ်ရွက်ရပါသည့်အကြောင်း ကိုအသနား တော်
 ခံရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ပါသည်တည်းက ၊ ကျွန်တော် ဝေရ ကျော်ငယ်သား ငထွန်း ဝက
 ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရသော အစဉ် ကောက်စား ရိုး ရှိသည့်အတိုင်း ကင်း ၁၀ န်မှ
 ဆို၍ ဆက်သွင်း စေ။

I6 May

I758

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၀ ပြည့်နယုန်လဆန်း ၁၀ ရက်အင်္ဂါနေ့

(လောင်း စု၊ မှတ် ၁၀၊ ၈၂၆၂)

ရေဝက် စေဘက်ကျည်မိုင်း နှင့်လှချစ်တို့ကွန်စကား ကိုလွတ်ကွင်းအမတ်တို့နှစ်ဘက်အ
 ဆိုနှင့်စီရင်ချက်ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်၍နှစ်ဘက်စကား ကိုဓမ္မသတ်စာဟောင်း
 နှင့်ထောက်သော်တယောက်ကမိလဘာလအစဉ်ဆင်း သက်သည့်ကွန်ဆိုသည်။ တ
 ယောက်ကနှစ်သက္ကရာဇ်အရှည်အလုပ်ဘဏ္ဍာမပေး မအပ်ကွန်မဆိုစေရဆိုသည်ကို
 ထောက်လျှင်အစဉ်ကွန်မှန်၍ကွန်မဟုတ်သော မျက်နှာလွှဲကလေးနှင့်ကွန်အရကလွတ်
 ကောင်း သည်ဆိုသည်မှန်မည်မမှန်မည်ကိုစစ်။ လွတ်ကွင်းမင်း မတ်တို့ကောက်ယူစီ
 ရင်သည့်အရသည့်ဓမ္မသတ်ကျမ်း ဂန်ထုံး စံစာဟောင်း ကိုမပြုတ်အဖွဲ့နေမတီ
 အယူနှင့်သဘင်ဈေး ပွဲဖြတ်သကဲ့သို့လက်လီလက်ဆာတိုင်း အရှည်မသိဆုံး ဖြတ်သည့်အရ
 သည်မသင့်။ တရား အဆုံး အဖြတ်သည်မတော်မတည့်မဟုတ်မမှန်ဂတိလေး ပါး သို့
 ညွတ်၍စီရင်ခြင်း သည်စီရင်သူကိုယ်နှိုက်သောအပြစ်မဟုတ်။ ထိုပြည်ထိုတိုင်း နိုင်ငံထို
 မြို့ထိုပြည်ထိုခရိုင် ကျေး ရွာတိုင်း နိုင်ငံရေး ခြား ရသည့်အစဉ်ကမ္ဘာစကား
 ဆိုသည်။ နေဝင်၍ကဲ့သို့မကွင်းနှင့်။ ဓမ္မသတ်အစောင်စောင်ဖြတ်ထုံး ပုံစံသက်
 သေသဘာဝလက္ခဏာညီညွတ်၍ဟုတ်မှန်အောင်တလတန်သည်တလခွဲတန်သည်ခုနစ်
 ရက်တန်သည်ဆင်ခြင်ဆွေး နွေး ၍စီရင်ရမည်။

I9 August

I758

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၂ ဝပြည့်ဝါခေါင်လဆန်း ၁၅ ရက်နေ့၊

(လောင်းစု၊ မှတ် ၁၆၊ စာ ၂၅၇)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောသဘာဝနာဒါယကော တော်ဖြစ် တော်မူ
သောအရိန္ဒမာစကြာ ရွှေလှံဆင်ဖြူဆင်နီဆင်ကျား များ သခင် ရွှေနန်း ရွှေပြ
ဃဒိသခင်ဇေယျဒိတ်ကျွန်း မြေပြင်၌ထီး ဆောင်း စော်ဘွားမျှသာခင်အညွှတ်တဝှင်
အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မဏိပူရမြို့တိုင်း ခရိုင်
ကိုအစဉ်ဆင်း သက်၍စိုး လုပ်သူကသည်း စော်ဘွား ကွန်တော်မျိုး တို့သက္ကရာဇ်
၁၁၂၀ခုပြာသိုလဆန်း ၁၄ရက်နေ့မဏိပူရပြည်တိုင်း မြို့နန်း မြေရေသိမ်း တော်
မူ၍ ငါ့ရွှေလက် တော်သို့ ရောက်ကြောင်း နန်း စည်မော်ကွန်း ကျောက်စာ ရေး^{I2 January I759}
သား ရှိသား တော်မူခဲ့သည့် နောက်အဆက်ဆက်စိုး အုပ်ကြီး ပွား လိုသသူတို့နှစ်
လှိုင်သမီး နှစ်မ၊ တနှစ်လှိုင် ရွှေချိန်၁၀၊ မြင်း ၁၀၀လင်း လေ၅၀၀ဆိပ်လူး
စည်း သွား တပ်သောမျှား ၅၀၀၀၊ သစ်စေး ချိန်၁၀၀၀ဆက်၊ တိုင်း ရေး ပြည်
ရေး ပြည်မှုထက်လှိုင် စော်ဘွား တို့မှ မတ်နှင်းမြင်း စီး ၁၀၀၀၊ လင်လေး တိုင်
လူ၁၀၀၀၊ ၂စုလူ၂၀၀၀နှင်းငါရွှေစက် တော်ချီ တော်မူရသော နောက်တော်လိုက်ရ
မည်၊ ကျေး ဇူး သစ္စာ တော်ကို စောင့်၍အမှု တော်ကိုထမ်း ကုန်နိုင်လှိုင် စော်ဘွား
ကြီး ရမည်၊ ကျေး ဇူး သစ္စာ တော်ကိုမစောင့်အမှု တော်ကိုထမ်း မဆောင်ဝံ့၊
စည်လည်းစည်း စား သွေဖီ၍ကျင့်လေ သော်သဘာဝနာဒါယကောကို စောင့်သော
နတ်သဏ္ဌာန် မင်း၊ စတုလောကပါလနတ်သား ၄ပါး၊ ဘုမ္မစိုး၊ အာကာသစိုး၊ တော
စောင့်နတ်၊ ဖြူစောင့်နတ်၊ နန်း စောင့်နတ်၊ ငါ၏ကိုယ် တော်မြတ်ကို စောင့်သော
နတ်၊ ငါ၏ဥကင်သရတနာထီး ချက်တော်ကို စောင့်သော နတ်၊ ဓမ္မရဋ္ဌာဝီရုဋ္ဌကဝီရု
ပက္ခကုဝေဂ၊ ဝိဿနိုး၊ စန္ဒီပရမီသွာ၊ မဟာဝိနဲ့ခပဲ များ စွာနတ်တကာလည်း သက်
၍မနေသေလေ စေကြည့်၌သွား လည်သစ်ကျား ချသော်လည်း အဘက်တစ်တစ် သွေး
သား စား လေစေ၊
ရေ၌သွား လည်း မိကျောင်း
လှိုင်မကန်းလိပ်ငါး စား၊ ရှိမနေသေလေစေ၊ လောင်မီး လက်နက်ဗြဟ္မာစက်၊
ဝရစိန်လက်နက်သဏ္ဌာန် စက်၊ မိုး ကြိုး လက်နက်နတ်တို့စက်လည်း ဆက်ဆက်မလွှဲထက်
ချမ်း ကွဲအောင်ပစ်လေစေ၊ သလိပ်သည်း ချေသွေး လေဆိုး စွာအနာအဖျား
၉၆ပါး ရောဂါများ လည်း စွဲလေစေ၊ နှုတ်နှုတ်နီနီသဖန်းအစရှိသောမကောင်း
သောအနာတို့သည်ကိုယ်၌ စွဲ၍လူချင်း မတူလူတော်မဝင်ဖြစ်လေစေ၊ လုပ်သိး

ဆောင်ပွား စည်း စိမ်များ လည်း ဆုတ်သောကုသော ရေခဲသို့တ နေ့တပါး ရေ
နည်း ငါး ကဲ့သို့ရှား ပါး ငတ်မွတ်ဒုက္ခိက္ခန္ဓာရကပ်၊ ရေခဲဂန္ဓာရကပ်၊ သတ္တန္တရကပ်၊
ဝိလုပ္ပန္တရကပ်၎င်း ပါး သောကဝိညီသိတဖြိုင်နက်တည်း ရေခဲကိစ္စ ရေခဲ မှောက်သော
ဆား လှေကဲ့သို့ ပျက်စီး ချင်း သို့ရေခဲကိစ္စ လေစေ၊ ဘေး ရှစ်ပါး ဒါဏ်ဆယ်ပါး တို့သည်
လည်း သွား လေရသောရိပ်ပါသကဲ့သို့ ရေခဲကိစ္စ ဖက်သတ်ဖက်သချာ၊ ကုန်ခရုပိတ်
အနာတို့၌ မကွာတနာ ငိုရှူချမ်း သာချင်း မရှိ၊ ရှိလေစေ၊ ငါးကျေး ဇူး သစ္စာတော်
ကိုစောင့်သိရုံ သေစွာ ငါ၏အမှုတော်အဘိုး တော်အခွန်တော် ငါ၏တမ္ပည်း စာအ
စဉ်ရှိသည့်အတိုင်း မှန်ကန်စွာထမ်း ရွက်ပေလျှင်လည်း အနာအမျိုး ၉၆ ပါး သော
ဆိုခဲ့ပြီး သောအဖြစ်အပေါင်း တို့သည်နှင်း မြူမီး ခိုး တိမ်တိုက်အန္တရာယ်မှကင်း
လွတ်လျက်သန့်ရှင်း စင်ကျယ်စွာ ရေခဲခြည်တော်တထောင် ဆောင်သော နေမင်း
ဆန်း သစ်သောလတက်သစ် သော ရေခဲသို့တ နေ့တပါး တိုး တက်ပွား များ သည်ကိုစိတ်
၂ ပါး ချမ်း သာခြင်း ကိုရရှိ၍ ကိုယ်၏အခြား ခဲဘဝ ပြောင်း သောအခါလူမင်း နတ်
မင်း စည်း စိမ် ချမ်း သာကိုရ၍ နိဗ္ဗာန် ရွှေ့ပြည်သို့ ရေခဲကိစ္စ လေစေ။

I9 January

I759

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၀ ပြာသိုလပြည့် ဧရာဝတီရက် နေ့ကျောက်စာ ရေး၍

ကသည်း မြို့နန်း ဦး ထင်စိုက်ခဲသည်၊ စိုက်သူသက်ရှည် နေရီရကော။

(လောင်း စု၊ မှတ် ၂၉၊ စာ ၁၀၆ - ရ)

မဟိအတုလယသမဗ္ဗရဝဇဂုရု (ဆုံထား သာသနာပြု) ဆရာတော်အမိန့်ရှိသည့်အတွင်း
 ချဲ့တောမရွာနေရှင်တေဇောဒီပ၊ ရှင်ဥပဏဂန္တိမရှိလျှင်အခြား ဂိုဏ်း အုပ်ရှာ
 တော့မည်မဟုတ်ပြီ။ ရှင်ဥပဏဂန္တိအုပ်ချုပ်ရင်း ကျေးရွာနေသံဃာတို့ကိုကြပ်ကြပ်
 တည်း တည်း ဆုံး မစီရင်အုပ်ချုပ်ဂိုဏ်း အုပ်ဆရာပြု၍ဆုံး မရမည်။

ကိလဝိပတ္တိအနိက္ခိယကျေးဇူး ကိုမှီ၍အသက်မွေး ရသည့်တကြောင်း ၊ သာ
 သနာတော်စီး ပွား ဖြစ်မည်တကြောင်း ၊ ဤအကြောင်း များ ကိုထိက်ရှု၍အတွင်း
 ချဲ့သုကြီး နှင့် ကျေးရွာနေသံဃာတို့ကို နိုင်နင်း ကြပ်တည်း စွာဆုံး မ၍သာသနာတော်
 စီး ပွား ဖြစ်အောင်ပြုရမည်။ တရုတ်ကျေးတောင်သွား မြောက်သွား မပြုနှင့်၊
 စာပေမပြတ်မလပ်နိုး ဆော်သင်ကြား စေ။

12 April

1759

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုနှစ်နှောင်း တကူး လပြည့်၅ ရက်အပ်သည်

(ယော၊ ၈၆၅)

10 September 1759

ဘုန်း တော်အဖွဲ့ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အရိန္ဒမာလာနက်စင်္ကြာရတနာဆင်
ဖြူများ သခင်တိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး ထီး ဆောင်း မင်း တကာတို့၏သခင်ဖြစ်တော်
မူသော အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ စန္ဒာဒေဝီ
ကမန်း စက်တော်ရသော မှတည်ထား ဆောက်လုပ်သည့် စရပ်ကိုမှန်ကင်း ငှာဆုစိုက်
ရှာစေ။

10 September 1759

(သက္ကရာဇ်) ၁၁၂၁ ခု တော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့
(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၃၀၊ ၈၊ ၁၁၀)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ သိရိသုဓမ္မဘရဟ္မစာသား တော်ဖြစ်၍တိုင်း ငြီး ဖြည်ငြီး ကို
 ငါ့နေပြည်တော်တွင် ငါ့မှတ်တော် မူသည့်အတိုင်း အမှုကုန်မည်ကိုရည်၍ ခန့်ထား
 တော်မူသည်။ မင်း ထွင်မှူး မတ်ပြု၍ စေသုံးသသူတို့သည် ဘရဟ္မဝတ်လော
 ကဝတ်ကိုသိမြင် နိုင်သူလိမ်မာသူ မရှိလှဆိုး လူသွမ်း များ သည်တိုင်း ကား ခရိုင်
 အစွန်အနား မြို့ပြ ကျေး ချွာခရိုင်အရပ်ရပ်သို့အသွယ်သွယ်အဝဝစာ ရပေး မှာ၍
 မသွား မခေTမချ စေနှင်းကျေး ဇူး သစ္စာ တော်ကို စေခင်းသိသသူအမျှော်အမြင်
 ပညာသုတကိစ္စနှင့်လူကိုတဦး တဝတည်း သာမင်နှုတ်ထွက်၍ ခံမှတ်ရေး သား ၍တဝ
 တည်း ခေTခင်း ရှိလျှင် ခေTသိမ်း စေရမည်။ ဥဒိန်စည်သူကိုအပ်။

(21 September 1759)

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ခု တော်သလင်း လပြည့် ကျော် ၁၅ရက်နေ့)

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၃၂၊ စာ ၁၅)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သော သာသနာ့ဒါယကာ တော်ဖြစ် တော် မူ
သောလက် နက်စင်္ကြာ ဂုဏ်နာဆင်ဖြူများ သခင်အညွှတ်တဝှမ်းအလောင်း မင်း
တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ သီရိသုဓမ္မရာဇာ ဂုဏ်နာသုံး ပါး ဂုဏ်
တော်မိဘသောသမား တို့ကျေးဇူး ခပ်သိမ်း သောဂုဏ်နာ ရှင်လှပြည်သူတို့ဆုတောင်း
ပဌနာပို့ဆက်သော မေတ္တာ ဧကန်တိုင်ငါ့ကိုယ်တော်မှစ၍ ရှင်မိဘုရား သား တော်
သမီး တော်များ တော်မတ်တော်သူရဲသူခက်လက်နက်ဆင်မြင်း ပကတိချမ်းသာ၍
၁၁၂၁ ခုတန်ဆောင်မုန်း လပြည့်ကျော် ၁၄ ရက် နေ့မင်း လှရာဇာကိုဗိုလ်များ
ခန့်၍မြင်း ၁၀၀ သေနတ် ၁၀၀၀ နှင့် ၁၀၀၀ ဖြည့်ချီစေသည်။ ၎င်း သင်္ကြန်နတ်
တော်လဆန်း ၉ ရက် နေ့ပူဇန်း ကြီး စား စည်သူ နော်ရထာ ယော စော်ဘွား ကို
သိုဟန်ဘွား အမည်နှင့်သူကောင်း ပြုတော်မူ၍မြင်း ၁၁၀ သေနတ် ၄၀၀ ကျော်ပုံ
ကိုပေါင်း ၁၁၀၀ ကျော်နှင့်ချီစေသည်။ ၎င်း လပြည့်ကျော် ၄ ရက် နေ့သင်္ဘောတော်
ကြီး နှင့်သင်္ဘောငယ်တို့ကို လှေ ၁၀၀ တပ်တိုင် ဥချန်း ၂၀ နှစ် ရပက္ကတုဇာလက်နက်
ကိုပေါင်း ၁၄၀၀ ရေကြောင်း ချီစေသည်။ ငါ့ကိုယ်တော်လည်း နတ်တော်လပြည့်
ကျော် ၃ ရက်ကိုအများ အမတ်အလုံး အရင်း ဆင်မြင်း သူရဲသူခက်အပေါင်း ခြံရံလက်
လမင်း ခံတင်တယ်ခြင်း နှင့်အတူရန်ကုန်မြို့ကသင်္ဘောတော် နှင့် ၁၀၀၀ တနင်္ဂနွေ
ယိုးဒယား ခွဲရာဝတီမြို့လပုံစင်း (မယ်) ကိုသိမ်း ရုံး၍တရား သဖြင့်ဆုံး မနှိမ်
နင်း တော်မူ၍ နေပြည်တော်သို့အရှေ့ရှမ်း ပြည်တပ်တော်သက်စံ တော်မူမည်။ ငါ့
နေပြည်တော်တွင် ငါ့ကိုယ်တော်တိုင်း နိုင်ငံလွတ်လည်စံသွား နှိမ်နင်း သည့်အခိုက်
ငါ့တွင်သား ဩရသဌအငိုင်း အရာကို နောက်ငါ့သို့စိုး အုပ်ပြဌာန်း ရမည်သား
ဖြစ်၍ယုံတော်မူသည့်အတိုင်း ငါ့အမှုတော်ကိုဆောင်ရွက်မစီရင်ရမည်အစောင့်
အနေတိုင်း ရေး ပြည်ရေး အမှုကိုပွန်း တီး ကျင်လည်အောင်ခန့်ထား တော်မူ
သည့်အတိုင်း မေတ္တာ နှင့်သဘာဝ ချေငံဖြောင့်မတ်စွာလုပ် ရေး ကြံခင်း ရှိသမျှ
ကိုစီရင်ရမည်။ ယခုကလေးမိုး လေစဲပွင့်၍ နေ့လဆန်း တော့မည်ဖြစ်သည်။ မီး ဖွား
ခိုး သေး တို့ကိုလုံလံစွာကြပ်ကြပ်တည်း တည်း နှိုး ဆော်စီရင်ရမည်။ ကန်တော်
မြောင်း တော်လုပ်ချိန်ကလလွန်လေပြီ။ သည်ကျုံး တံခါး ပြုစု များ ကိုသာကျုံး
စား အား ထုတ်စီရင်ကျုံး မှာတုတ်သစ် ပျဉ်ဆင်း ရဲသား တို့အပြီ ကုစေ။ ကျုံး မြေ

18 November I759

28 November I759

8 December I759

7 December I759

မှာတုတ်တကိတဖြည်း ဖြည်း စီရင်ရမည်။ တံခါး ပြအိုး မော်ယူန်း များ မှာ
 စည်ကား ငယ်တထွန်း အောင်သည့်ငါရွှေစက်တော် အောက်အရည်အသွေး မရှိသူ
 ကောင်း ဖြစ်လို၍မြဲစေစား သည်နှင်ငါသနား တော်မူ၍လက်ယာရွှေတောင်
 ခွဲနှင်ကျုံး ထွင်း ကျုံး စား ရေး သူကြီး ကလံအဆော်အကြွတ်တို့အပြုအကျင့်အလှူအ
 ဘောက်အခွဲအထွင်အခွဲအခန်းကိုသိရစေအဆော်အခွဲအခန်း အကြွတ်အမထား ခဲ့သည်လူ
 မျှမဟုတ်သွား တို့မျက်နှာအိုတယောခွက်စကား ကိုနာယူ၍ဌာဝရကိုအလိုရှိသော
 ကြောင့်အုတ်ထက်ကျောက်ဌာဝရဖြစ်မည်ရည်၍စီရင်တော်မူသည်ကိုသစ်ပျဉ်ကို
 အောက်ကအပြည့်ခင်း ၍ ကျောက်ကိုအပေ၂ကစီခင်း သည်အရသည် ကျောက်ထက်
 နှစ်သစ်ပျဉ်အသက်ရှည်မည်ကဲ့သို့မခြင်လုပ်ဆောင်သည်ကိုကြား တော်မူသည်။ လွန်
 မိသည်ကိုသလွန်စေ၊ နေသည့်ကဲ့သို့မလုပ်မဆောင်စေနှင့်။ ငါ့နေပြည်တော်
 ပတ်လည်မြေလည်း ကျောက်နှင်အတုမြေကိုရ်ကောင်း ဖြစ်သည်။ ကျောက်ခင်း
 မည်သောခါမြေကိုညီညွတ်အောင်ထုပြီး လျှင်ကြည်ထင်သိပ်ထိုး ၍ခင်း စေ။ အသုံး
 တော်အလိုတော်ရှိသည့်ယန်း လည်း ၁၅၀၀၀ခန့်သာအရပ်ရပ်ငါ့ရွှေဘုန်း တော်
 ကြောင့်ရသည့်ယန်း နှင့်နေပြည်တော်ကပါသည့်ယမ်း အစုစုပါသည့်အမြောက်သေနတ်
 လက်နက်အင်ကိုထောက်၍ယမ်း နည်း သည်ယန်း ၇၀၀၀၊ ၈၀၀၀ခန့် ရှေ့ကောင်း
 တက်ကောင်း နှင့်လူကောင်း လုံခြုံအောင်ခန့်ထား ၍ရန်ကုန်မြို့တော်သို့ပို့လွှာ
 စေ။ ရန်ကုန်မြို့တော်တွင်ရှိလျှင်အထောက်အလှမ်း ပင်လယ်ကြောင့်သင့်၍လိုလျှင်
 အနီး အစပ်ပတ်လည်မြင်း ကောင်း မြင်း မာမည်သူမြင်း မဆိုသိမ်း ကောက်၍
 အမှူထမ်း ကိုလည်း စစ်သေစစ်သား စပ်သသူကျေး ဇူး သစ္စာ၂ပါး ကိုစေနှင့်
 ရှောက်မြဲမြန်သသူကိုရွေး ကောက်၍၃၀၀၀တန်သည်၅၀၀၀တန်သည်ရသမျှမြစ်
 တပ်ငါရွှေစက်တော်မြတ်အောက်နေဘက်ပါထောင်၍တောင်ငူကြောင်း လာစေ။
 မြို့မှာသေနတ်လုလင်မခန့်မမာ၍ထား ခဲ့သည်လူ၄၀၀ကိုလည်း ခန့်လျှင်မြင်း တပ်
 နှင့်တချက်တည်း စီရင်၍ခန့်ရန်လိုက်လွှာစေရမည်။ ဥဒိန္နအိန္ဒြိယကိုအပ်။

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ခုသတင်း ကွတ်လဆန်း ၁ရက်နေ့)

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်၃၃၊ ၈၁၁၇-၁၈)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အရိန္ဒမာလာနိကာယဝိသုဒ္ဓိ
 ဖြူဖူးသခင်တိုင်း ကြီးပြည်ကြီးထီးဆောင်းမင်းတကာတို့၏သခင်ဖြစ်တော်
 မူသောအလောင်းမင်းတရားကြီးဘုရားအမိန့်တော်ရှိသည်။ သေနတ်ပစ်
 မည်သောခါပြောင်းကိုထိုးတံ့နှင်၃ချက်၄ချက်ကျပ်ပြီးမှပြောင်းကိုမှောက်၍
 ခါပြီးလျှင်ကျည်စေ့နှင်ယမ်းကိုခြင်း၍ပြောင်းမှသွတ်ပြီးလျှင်သေနတ်နှောင့်
 ကိုမြေထွင်ညီညီကအောင်တောကတောက ၂ချက်၃ချက်ဆောင်ပြီးမှပုဆိုးကြမ်း
 နှင့်ပြောင်းဝတွင်တော ၂လွှာကျပ်၍ထိုးတံ့ဖူးနှင်ယမ်းကိုထိအောင်ချစ်ထိုး
 တံ့ခေါင်းနှင်ပြန်၍ယမ်းပေ၇တွင်သိပ်သိပ်ချပ်ချပ်နေအောင် ၂ချက်၃ချက်တော
 ပြီးမှကျည်မသွတ်၍ပုဆိုးကြမ်းမနည်းမမျှားကျည်သို့ထိအောင်သိပ်ချပြီးမှသံခွက်
 ကိုဖွင့်၍နားထွင်ဆုံစုပြီးလျှင်သေနတ်တံဆာပြီးတော့သည်။ ပစ်မည့်အမာအရ
 ကိုတောင်တိမ်းမြောက်တိမ်းစောင်းကာဝဲကတည်းရှိပြီးမှနှလုံးတပ်မှတ်မိ
 လျှင်သေနတ်ကိုတင်းတင်းကြပ်ကြပ်ကိုင်း၍သင့်သည့်နေရာကမှန်ထောက်တန်မှ
 ပစ်လွှတ်ရမည်။ မှန်ထောက်မတန်သည်ကိုခဲယမ်းအကုန်ခံ၍မပြစ်မလွှတ်စေနှင့်။
 သေနတ်ကိုင်းတို့ကိုသေချာအောင်ပြန်ဆိုရမည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုနှစ် တော်လပြည့်ကျော် ၂ ရက်နေ့
 (လောင်းမိန့်၊ မှတ် ၃၁၊ ၈၁၁၂)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဗညား ဒလကထာ သည်ဆိပ်အစောင့်အနေတို့မှတစ်ဆင့် ရွှေစက်တော်ဖြန့်ချိတော်မူလျှင်မျိုးထောက်ရိက္ခာဖြစ်အောင်စပါးတော်ကိုမှတစ်ဆင့် ရောက်အစဉ်အချောတို့ကိုယ်ပိုင်စုပုံစေသည်။ ရောက်လျှင်စပါးတော်ကိုကျလုံချ်အောင်မှတစ်ဆင့်မြဲတော်အနေအခင်းတော်သင့်ရအောက်လုပ်၍စပါးတော်များကိုရအောင်အစောင့်အနေနှင့်သွင်းထားရမည်။ တဲနန်းတော်လည်း လျှောက်ပတ်တင်တယ်အောင်အောက်လုပ်နှင့်ရမည်။ တလပန်တို့လုပ်သည့်စပါးမှာလည်း ရဲမက်လက်နက်တိုင်တို့ကိုစားတန်ဖိုးသတ်သိမ်းယူ၍စားစေ။ မျိုးရိက္ခာတော်ဖြစ်သင့်လျှင်လည်း မရှိမယွင်းရအောင်သိမ်းယူစုပုံရမည်။ ချောင်းပေါက်ရှိသမျှ လှေတက်ကိုသိမ်း၍ ရွှေစက်တော်ဖြန့်ချိတော်မူလျှင်အကူးအသန်းအများရအောင်ထားပါပြင်လုပ်၍အသင့်ရှိစေ။

9 December I759

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုနှစ်တော်လပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့ဗညား ဒလကထာ သည်ဆိပ်အစောင့်အနေတို့ကိုပြန်သည်။
(လောင်းမိန့်၊ မှတ် ၃၄၊ စာ ၂၃)

တကတ တေဝ် လျှော့ကိသညိဆရတ တေဝ်အရည်အသွား ဘုန်း လက်ရုံး အာဏာစက်ကို
 မြေတပြင်တည်း နေသည့် ပြည်ထောင်ထီး ဆောင်း ကိုမဆီနှင်းဦး သမုဒ္ဒရတ
 ပင်လယ်အပြင်ကုင်ကွန်း ငယ်အသီး သီး ဂြိုဟ်အရပ်၌ နေသောသင်္ဘောကုလား
 မင်း တို့မှ ငါတို့ပြည်ရွာလာ ချီရိမည်ထိတ်ထက်လက်ကတဗျာပါသောကနှင်းဂြိုဟ်ရသည်။
 ယခုတကတ တေဝ် ခြေရင်း တေဝ်ထွင်မြဲစွဲထမ်း ရွက်သောကွန်တေဝ်မျိုး တို့သည့်လည်း
 တကတ တေဝ် ကျေးဇူး ဘုန်း ဂိုဏ်းမှီ၍ မိဘသား မယား စား သောက်ဝတ်ဆင်
 ကျေး မွေး ဩသည်ကိုမထောက်ကျေးဇူး မဲ့ပြုသမျှတို့အား နောင်ကုင်လက်သော
 သူတို့ကိုလည်း မဝံ့မကွင်းစေရ။ ကုင်သောသူတို့ကိုလည်း အပြစ်အလျောက်အိုး ရွဲကိုစ
 လောင်း ရွဲနှင်းတေဝ်သင်္ဘောပိတ်သကဲ့သို့မင်း ကေရတီတို့ထွက်သောအာဏာအ
 ဟုန်ကိုကိုယ်၌ပင် မဆီနိုင်သည့်တကြောင်း အထိန်း ခက်သည့်တကြောင်း တောင်း
 ပန်သည့်ကိုလည်း အလိုမရှိမတုတ်အလိုရှိလျက်အာမှာလွတ်သောတံတေး ကိုကောက်၍
 မျှီသကဲ့သို့ဖြစ်၍ မကောက်မသိမ်း နေကြောင်း ကိုလျှော့ကိသညိဆရတ တေဝ်။
 (သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုနှစ်တေဝ်လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်နေ့ဆရတ တေဝ်ကမေတ္တာ
 စသွင်း သည်ထွင် လျှော့ကိသညိစာ။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၃၅၊ စာ ၂၅)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောလက် နက်စကြာ ရတနာဆင်ဖြူများ
 သခင်အသျှင်ဘဝှင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။
 နင်တို့ကိုစိတ်လက်မညှိုး မနှမ်း မစိုး မရိပ်ငှား နှစ်ကိုမှီ၍ချမ်း သာစွာအ
 သက်မေး ရသည့်အလှူပေး ရသည့်ကိုမှ ရွှေထီး ရွှေနန်း ထင်မိန်း မဝီရိမနေ။
 ငါ့သဘာဝတော်အစီး အပွား ပြည်သူလူရဟန်း တို့အစီး အပွား ပြည်မိပြည်ဘုရင်
 ပြည်ရေး တိုင်း ရေး လုပ်ရကြရာ နင်တို့တစုစိတ်နှလုံး နှောင့်ရှက်အောင်
 ငြိုး တန်ကုန်တန်သည်အမျှယခုတိုင်မငြိုး မကုန်ကလေးရှည်ကြာရသည့်နေ့ငါသည်ကဲ့
 သို့ယောကျ်ား မတန်မိန်း မလွန်ငါရွှေစက်တော်ဖြန့်ချိတော်မူရာ ငါမခေတ်သည်
 ကိုလျှောက်ထား ရှင်ရတနာဝတ်အပြစ်အလျှောက်အာကိုဟက်မည်။

I6 December I759

(သက္ကရာဇ်) ၁၁၂၁ ခုနှစ် တော်လပြည့်ကျော် ၁၂ ရက် နေ့တော်

တော်ဆိုက်၍ ပြန်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၃၆၊ စာ ၂၃)

ဘုန်း တော်အလှူနှိမ့် မြတ်တော် မူလှ သောအရိန္ဒ မာရ်စကြာ ဂုဏ်နာဆင်ဖြူများ
သခင်တိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး ထီး ဆောင်း မင်း တကာတို့၏သခင်ဖြစ် တော်မူသော
အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ပွတ်ကြီး ဆည်ကိုး မြို့စား၊
တကွန်း တနိုင်ငံသ ဘော်ပြည်ပုံပဏ္ဍိတများ နှင့်ငါတို့နိုင်ငံ တော်ရန်ကုန်သံလွင်သ ဘော်
ဆိပ်သို့မပြတ်သွား လာရောင်း ဝယ်ဝှက်တင် စေ၍ စီး ပျား ပြုဘက်ဖြစ်ကြသည်။ တ
လပ်တကြား ထင်တလိုင်း ကျန်ဆိုး တို့သည် ကျေး ဇူး သစ္စာ ၂ ပါး ကိုမစောင့်ဘောက်
ပြန်သောင်း ကျန်း သီး ခြား ထောင်ထား သည်နှင့်မြန်မာမင်း များ ကိုဖျက်
ဆီး ၍အခိုက်အတန့်မင်း ပြုသည်။ တလိုင်း တို့ကိုဘုရား သကြား နတ်တို့မရှိလုပ်ကြံလွှင့်
ဟံသာဝတီမှစ၍အပြည်ပြည် ထောင်သောမင်း တို့ကိုအစိုးပိုင် တော်မူ၍တရား သ
ဖြင့်ကျင့်တော်မူသည်ကိုး မြို့စား မုသုဘရ နေသည့်ရာဇဝတ် လောကဝတ်အရှင်
စီး ပျား ဘုန်း ကြမ္မာရှင်ဖြစ်သည်ကိုမထောက်တလိုင်း တို့တန်ဆိုး ပနာကိုခံစား၍
မတော်မသင့်အကျင့်မဟုတ်သောအရသာကိုယူ၍ ငါတို့ကိုလံသော ကြောင့်သင့်အပြစ်
နှင့်လျော်စွာဆုံး ရှုံး ပျက်စီး လေသည်။မုသုဘရ နေကိုပုတ်ကြီး ဆည်ကိုး မြို့စား
တို့ကခန့်ထား ၍တလိုင်း တို့ဘက်ကဝန်း ဂုံတိုက်လံရမည်မစေမခန့်ထား သည်ကိုလည်း
ငါရွှေနှလုံး တော်အသိပင်ဖြစ်သည်။မုသုဘရ နေကိုယ်စိတ်အထူး နှင့်ပြုကျင့်သည်အမှု
အလျောက်ဆုံး ရှုံး လေပြီ။ သည်ငါရွှေနှလုံး တော်လည်း ပွတ်ကြီး ဆည်ကိုး မြို့စား တို့
ကိုရှိတော်မမူ၊ ငါရွှေစက်တော် အောက်အရောင်း အဝယ်နှင့်လိုသည်အရသာအထူး
ကိုအသနား တော်ခံသည်ဖြစ်လည်း အကျိုး စီး ပျား ကိုထောက်၍အထိုက်အလျောက်အ
သနား တော်ခံစေရမည်ဖြစ်သည်။ မုသုဘရ နေအကျင့်မဟုတ်သည်ကိုပြုကျင့်သည့်
အမှုကြောင့်ငါစီး ပျား တော်လည်း မလစ်မမင်း အပ်ပွတ်ကြီး ဆည်ကိုး မြို့စား တို့
စီး ပျား လည်း မလစ်မမင်း သွား လာရောင်း ဝယ်စေရမည်။

20 December 1759

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလဆန်း ၂ ရက်နေ့ပွတ်ကြီး ဆည်ကိုး မြို့စား

တို့ကိုပေး သည့်မင်စာအနံ့ ရွှေရေး စာကြောင်း ၂၉

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၃၇၊ စာ ၂၉)

အမိန့်တော်ရှိသည်မင်း၊ ရဲအောင်နိုင်စစ်ကဲနား၊ ခံစာရေးကြီးတို့၊ ရှမ်း၊
ပြည်ယုန်း၊ ပြည်မြို့နေရွာသား၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့သည်ကျန်းခန်းကလေးအလှောက်နိုင်
ငံမငြိမ်မဝင်ရသကတည်းကလည်း အခြေမဲ့တောအုံတောင်ကမ်းတိမ်းယိမ်း
ရှောင်နေရုံတယောက်တည်းကတော့မနိုင်နိုင်ရသည့်ပမ်း၊ နှိပ်စက်လှယ်
ဖျက်ဆီးကြသောကြောင့်မငြိမ်မဝင်ရှိသည်ကိုသိမ်းသွင်းပြုစုတော်မူ၍စံ
အစဉ်ရှိသည့်အတိုင်းထမ်းရှက်စေ၊ သိမ်းအုပ်စီရင်ရမည်မှတ်တော်မူ၍ခန့်
ထားတော်မူသည့်အတိုင်းဂတိငှါးကိုမလိုက်ကြေးငွေပနာကယကိုမငဲ့ဖြောင့်
မတ်စုာစီရင်ခင်းစီရင်ဘွယ်ရှိသမျှကိုကျေးဇူးသစ္စာတော်မြတ်ရှိသည့်အတိုင်း
မစသိမ်းအုပ်စီရင်ခန့်ထားရမည်စစ်ရေးစစ်မှုမှလည်းလွတ်လပ်သည်တူ၍
မစီမံရင့်ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့နေသာမည်မဟုတ်အမျှရှိမှစီရင်သော်လည်းပြီး
ပြေနိုင်မည်အကြောင်းမရှိတိုင်းရေးပြည်ရေးဆိုသည့်အရာသည်သိခဲသိခက်သည်
အကြောင်းဖြစ်သည်အလိုရှိလျှင်အရင်ရအောင်ဆင်မြင်းလက်နက်အမြောက်သေ
နတ်ဆေးခဲယမ်းမျှားကိုစီရင်ခန့်ထား၍ရှိစေ၊ အမျှရှိလျှင်ရစေ၊ စီရင်သည့်
အမျှကိုလည်းအဆောတလျှင်စီရင်ရမည်၊ သည်ကဲ့သို့ဆင်းရဲသားကျွန်တော်မျိုးတို့
မပင်မပန်းစေနှင့်၊ မျိုးရိက္ခာမှလည်းလုံလောက်အောင်ကျိန်နှင်စုပုံထား
ရမည်။

23 December I759

(သက္ကရာဇ်) ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလဆန်း ၅ ရက်နေ့မင်းရဲအောင်နိုင်

စစ်ကဲနားခံတို့ကိုပြန်

(လောင်းမိန့်၊ မှတ်၃၀၊ စာ၁၃၃)

I January I760

I January I760

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၄ ရက် နေ့လောင်ဂြိုဏ်ဆရာ တော်ဇီနဘိ
ရာမကိုဇဗ္ဗဒီပသဒ္ဓမ္မမဟာရာဇဂူဂူတံဆိပ်ကိုရှာတော်မူသည်။

I January I760

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၄ ရက်)နေ့ဒဂုံ ရွှေမံတော်
မုတ်၄ မျက်နှာထင်ဝတ်လဲ တော်ကိုထုလုပ်သည် ဘုရား ရုပ်ထု၄ဆူကိုသွတ်သွင်း၍
အရှေ့မျက်နှာ ရေနံသဘာ တောင်မျက်နှာသွတ်နံသဘာအနောက်မျက်နှာဇေယျာသား
မြေဘက်မျက်နှာ ပေါင်နံသဘာမည်း တပ်ရှာ၍သွတ်သွင်း ကိုး ကွယ် တော်မူသည်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်၃၉၊ စာ၁၃၅)

ဘုန်း တော်အလှူခံကြီး မြတ်တော် မူလှ သော အရိန္ဒမာလာ နက်စကြာ ရတနာဆင်
 ဖြူများ သခင်တိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး ထီး ဆောင်း မင်း တကာတိုင်းအသွင်သခင်ဖြစ်
 တော် မူ သော ဘဝရှင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။
 သီရိသုဓမ္မရတဇာ၊ မိုး ကောင်း မိုး ညှင်း ဝန်း သို့စ၍အရပ်ရပ် နောက်တော်
 ပါအမှုထမ်း ကျွန်တော် မျိုး တို့အတူ နေအတူစား မိဘဘိုး ဘွား သား မယား တို့ကို
 ကြေး ငွေစပါး ချေး ယူ ရှက်တင်သည်အမှုကိုဥစ္စာရှင်တို့က ဝဝဝပင်ဖြစ်သော်
 လည်း မတောင်း စေနှင့်၊ မောင်း ကြေး နင်း ခပ်ရမည်။ တရား စကား အ
 ရှက်အတင်ရှိသည်ဖြစ်လည်း ငါရွှေစက်တော်လည်း တော်မူ၍ ရွှေထီး ရွှေနန်း သို့ရောက်
 တော်မူမှဆိုခင်း ရှိသည်အမှုအရာတို့ကိုဆိုစေ။ မြို့ပြ ကျေး ရွာခရိုင်ဆင်း ရဲသား
 ကျွန်တော် မျိုး ပြည်တိုင်ကား တို့ထင်မကုံမလုံမလောက်၍ အချေးယူ ကြေး မှငွေ
 မှများ လည်း ဝလတခုလက်ကျက်၍ ဝလကလွန်မှတောင်း စေ။ ဥလငလငလ
 ဖလရလဂလငလရက်လချီး မှတ်၍ မတောင်း စေနှင့်၊ အရပ်ရပ် တောထွင် ရွာလက်
 မြို့ပြ ကျေး ရွာခရိုင်များ မှာလည်း ထန်ရည်ဂဇော် ဂျော်ဇာအရက်နက်စုန်း
 ရွယ်များ ကိုသူကြီး ကလံမြီတကျုံး တာထွင်ရှိသည်ခေတ်၍ ဖြတ်ကြပ်တည်း တည်း အ
 နာအကြင်ခြင်း ခြင်း မောင်း မောင်း ဆိုမြည်၍ဘုန်း တော်ကြီး လှသောဘုရား
 အမိန့်တော်ကိုဆန်လှန်၍ ကျေး နေရွာသား တို့ထင်ထန်ရည်အရက်ယစ် မျိုး နက်က
 စုန်း ရွယ်ပြုကျင့်သည်ကျင့်သည်ကြား ရလှိုင်သည်မီး နှင့်လည်ကို တောက် တောက်ကို
 အောင်ဖြတ်မည်စိတ်မာန်နှင့်တကွ မီး ကိုပြု၍အာဏာသား ရမည်။

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၄ ရက်နေ့)

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၄၀၊ စာ ၁၃၃)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ သီရိသုဓမ္မရာဇာက ဆောက်လုပ်သည့် ကျောင်းကို လှေကား
၅ စင်း ဆင်ကပ်ပတ်လည်မှတ်လေး မျက်နှာမှန်ကင်း တပ် ဆောက်လုပ်ဖူးစေ။

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၄ ရက်နေ့)

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၄၁၊ စာ ၁၃၉)

ဘုန်း တော်အလှူနံကြီး မြတ်တော်မူလှသောသဘာဝသနာဒါယကာတော်အရိန္ဒမာလာက
နက်စကြာရတနာသင်္ဃာတိများ သခင်တိုင်း ကြီးပြည်ကြီးထီးဆောင်းမင်းတကာ
တို့၏အသွင်ဖြစ်တော်မူသော ရေမြေသခင်ဘဝရှင်အလောင်းမင်းတရားကြီးဘုရားအ
မိန့်တော်ရှိသည် ရှင်မိဘုရား၊ ရတနာသုံးပါးဂုဏ်တော်မိခင်ဘခင်ဆရာသ
မား ကျေးဇူးရှင်မိဘုရားမှစ၍သားတော်သမီးတော်မူ တော်မတ်တော်
ပြည်သူလူရဟန်းတို့ပြုသောဆုတောင်းပဌနာကြောင့်ငါ့ကိုယ်တော်မှစ၍သား
တော်မူ တော်မတ်တော်ဆင်တော်သည်မြင်းတော်သည်ခြေတော်သည်အမှတ်
သုရဲသူခက်မှစ၍ပကတိချမ်းသာကြသည်မည်သည်ကိုမျှစိုးရိမ်ကြောင့်ကြံမရှိစွာ
ဘုရားသခင်အမိန့်တော်ကိုလည်းသိကြားလည်းသဘာဝတော်ကိုအစောင့်အ
ထိန်းသဘာဝဗုဒ္ဓမည်မဟုတ်စွာမျှဒီပါကုန်း၌မင်းကျင့်တရားဝံပါးနှင်အကွ
ကိုယ်နှုတ်နှလုံးကိုစောင့်ထိန်း၍သဘာဝတော်မြတ်အမြစ်အပင်အတိုင်းအခက်
အပွင့်အသီးကဲ့သို့စီးပွားဖြစ်ကြောင်းကိုစိုက်ပျိုးသောမင်းကေရုဇာတ်အား
စောင့်မည်ကိုသိကြားသဘာဝတော်အစောင့်ဟူ၍ပညာရှိအပေါင်းတို့ဆို
သည်တရားရှင်လည်းသိကြားလာ၍အမိန့်တော်ရှိသည်မှန်သည်။ ဗုဒ္ဓဝစနံသစ္စံ
ပါဠိတော်နှင်အညီငါတို့သခင်သည်ကိုယ်နှုတ်နှလုံးနှင်အကွမင်းကျင့်တရားအပေါင်း
နှင်အညီသဘာဝတော်စီးပွားပြည်သူလူရဟန်းတို့စီးပွားကိုဆောင်သောမင်း
ကေရုဇာတ်အရှင်ဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင်အမိန့်တော်ရှိရသိုက်ဝင်ဖြစ်သည်။ မင်းတ
ပါးနှင်မတူမှတ်ရမည်။ တိမ်တောင်လွှတ်စစ်မိုးလည်ဆင်ကန်နှင်ခြံမ်းမောင်း
လျက်ရွာသောမိုးထွင်းဟူ၍တူးသောထွင်း၌နေသောကြွက်၊ ဝင်းဝါ၍မှည့်သော
သရက်သီး၊ ပိတ်ဆိုလျက်အနှစ်ပြည့်သောအိုး၊ အရံသစ်ပင်ငယ်နှင်အကွအနှစ်ပြည့်
သောသစ်ပင်၊ မှောင်ကြွတ်လျက်နက်သောရေနှင်အကွအမှတ်သိမ်းပညာသတ္တိအ
ဆင်းအင်္ဂါလက္ခဏာငါတို့အရှင်၌မကုံမရှိအရေးအရာနှင်စပ်သမျှကိုလည်းနှလုံးချ
ရမည်။ ဓမ္မကံကြောင်း၌လည်းပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာညီညွတ်၍သဘောမိတ်လင်
တော်သင်သမျှလည်းကေနိမ့်ချဘုရားတော်သည်မှန်သည်။ ဆရာတော်အဆက်ဆက်
တို့မိန့်တော်မူတော်ရှိသည်။ လောကကြောင်း၌လည်းသိုက်ခတ်စနည်းတဘောင်ညီ
လျှင်စွာမျှဒီပါကုန်းဦး၌စွဲမြဲသပြေရောက်သည်အတိုင်းနိဗ္ဗိတဖြင့်မှတ်အပ်သော

ဇမ္ဗူဒီပါဏ္ဍနံး တွင်သည့်နှင်းအညီသိုက်ဓါတ်နိမိတ်စနည်း တဘေ၌ အစောင့်စောင့်
 ခြံလည်း အညီအညွတ်မင်း သား ကိုသကြား အမည်ပေး လိမ့်မည်။ အသက်၈၀၊ ၁၀၀
 နေ၍သဘာဝနာ တော်အစီး အပွား တိုင်း နိုင်ငံအမျှပြုစုခြင်း ခြံမင်း အဆက်ဆက်
 တို့ထက်ပြုစု မည်ကမ္ပည်း သိုက်ဓါတ်ထွက်သည်အတိုင်း လည်း ပြည်သူတို့အား ရင်ထက်သား
 ကဲ့သို့၎င်း ပါး သောဂတိမငြိမစေောင်း ဓမ္မသတ်စာ ဟောင်း ရာဇသတ်စာ ဟောင်း
 ရာဇသတ်ပုံပြင် နှင့်မကင်းမလွတ်လုပ်ကြံခန့်ရန်စီရင် တော်မူသည်။ တောင်နှင်း
 ပင်ချီ၍သူတပါး ချစွမ်း နိုင်၏ဆိုသော်လည်း သဘာဝနာ တော်စီး ပွား ပြည်သူတို့အ
 စီး အပွား ကိုပြုစု သော ငါတို့အရှင်မင်း ဇေယျာဇိတဖြစ် တော်မူသည်မှတ်ရမည်။ မင်း
 မိမိဖြစ်၍ကြင်နာ သော စေတနာစိတ်နှင်းမကင်း သော ကြောင့်သိသာအောင်အ
 မိန့်တော်ရှိလိုက်သည်။ မြေလက်ခပ် သော်လည်း ချွတ်လွဲမည်မဟုတ်ငါတို့အရှင်အမိန့်
 တော်သည်မချွတ်မလွဲမှန်၏မှတ်ရမည်။ သီရိသုဓမ္မရာဇာကိုခေ၍ဆင်း ရဲသား
 ကျွန်တော်မျိုး ကိုမနွမ်း မနယ်ဆန့်ာ ခေါ်သဘာဝ မေတ္တာလေး ပါး သောဂတိကို
 မငဲ့မြဲမြန်တည်ကြည်စွာ မတိမ်း မလွတ်သက်သာ အောင်ခန့်ရန်စီရင်ရမည်။ ကျေး ဆိုး
 ကျွန်ဆိုး တို့တဘက်နား ရွှေဘက်သား သော်လည်း မျက်နှာအပြင်မညီသမျှကိုမယူနှင့်။
 မပြတ်မလပ်သတိပေး ရမည်။ လူပျိုလူလွင်ဖြစ်သည်ဆို သေး မီး ပွား များ ကိုလည်း
 လုံလပြုရမည်။ မပြတ်မလပ်နှိုး ဆော်ကျုံး မှာဆင်း ရဲသား တို့ကိုလုပ်အား ဆောင်
 အား ကြီး ကျယ်သည်။ တခုမပြီး သည်ကိုတခုမလုပ်မကိုင် စေနှင့်တစတရိုး တည်း မြေ
 ကိုသဘာဝလိုပြည့်အောင်တုလုပ်စေ။ သစ်ပျဉ်တုတ်တခု များ မှာတုသည်ကျမ်း အလိုပြည့်
 မှာမှတုတုနိသည်တုတုနိသည် ကျေး အင်ဂ္ဂါအင်ကို ထောက်၍လုပ်ရန် ဆောင်
 ရန်ကိုလူအသေအချာခွဲခန့်သည်တုလူနှင်းသစ်ပျဉ်တုတ်တကိုတစသတ်လုပ်စေ။ ကန်
 တော်မှာလည်း လုပ်ချိန်ကာလ ရောက်လျှင်တမ္ပန်း တည်တနေဝင်မျှသာဖြစ်သည်။
 မူး ကိုဆိုပိတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ လုပ်ချိန်ကာလ ရောက်မှမူး ကိုဆိုပိတ်စေ။ ကျုံး ကိုသာ
 တစတည်အလို တော်ပြည့်အောင်စီရင်ရမည်။ သား ကိုခေ၍ကြပ်ကြပ်တည်း တည်း
 ဆိုရမည်

(1 January 1760)

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၄ ရက်နေ့)
 (လောင်း မိန့်၊ မှတ်၄၂၊ ၁၁၄၁-၂)

၁၁၂၁ ခုပြာသိုလပြည့်ကျော် ၂ ရက် နေ့ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော
 ရွှေစုံစင်္ကြာရတနာဆင်ဖြူများ ဂွင်ဖြစ်တော်မူသောအချင်းတဝှမ်း ဂွင်အလောင်း
 မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရွှေတိုက်ဝန်မင်း လှလှတတပခန်း
 ကြီး စား စည်သူ နော်ရထာ ယော စော်ဘွား တိမ်ကြား မင်း ကြီး အမည်ရမြင်း
 တော်သည်အမှတ်မင်း သွေး သေ့ဘက်ကြီး အပြင်ငယ် သေနတ်လှလင် တော်ကွန် တော်
 မျိုး အပေါင်း တို့တဝယ်စား ငယ်သည်င ကျေး ဇူး သစ္စာ တော်ဝမ်း ထွင်ဝရဇီနီ
 ကဲ့သို့ရှိသည်ကိုလူ မိုက်လူရိုင်း ဖြစ်၍အမှန်အရ မသိသေးဘဲ ကျန်း ပုန်း စား ၍
 မင်း တို့ကို ကျေး တော်ရင်း ကွန် တော်ရင်း ဖြစ်သည်ပါအယူ တော်နှင်အညီစီရင်
 ခန့်ရန်လုပ်ကြံရမည်ခန့်ထား တော်မူသည်အတိုင်း အရေး တော်ပြီး ကုန်ကြောင်း
 ကိုသိခံစက်သိတပျံ့တင်သောနတ်လှလင် တော်တို့ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်၍ကြား တော်
 မူရလျှင်ဝမ်း မြောက်တော်မူသည်။ မကြောက်သေး သောသူတို့လည်း ကြောက်ညှင်
 အောင်လုပ်ကြံကွပ်နှိမ်ရမည်။ ကြောက်ပြီး သောသူတို့တို့လည်း တိုင်း ရေး ပြည်ရေး
 စီး ပွား တော်ရေး ကိုထောက်၍သဘာဝ ချွေငံစွာသိမ်း သွင်း ပြုစုရမည်။ တနင်္လာ
 ရီမှာ ငါသင်္ဘော တော်သုံးပင်တိုင် ရန်ကုန်တိမ်း ယိမ်း ရာထွင်ကုလား တို့ဆောင်
 သွား ၍ ရောက်သည်သင်္ဘော တော်ကိုအထက်မင်း ကြီး နော်ရထာလူနှင်ဒဝယ်က
 စေတောင်း သည်ကိုယိုး ဒယား မင်း မှာ လျှောက်ထား ရဦး မည်မပေး သာ
 တနင်္လာရီစား ထိမ်ထား ၍ရှိသည်သင်္ဘော တော်ကိုဒဝယ်ထွင်ဖမ်း ဆီး ၍ရသည်။
 ခြေ ခြေငံငံဆိုနိုင် မိန့်နိုင်သူကို စေ၍ လှေလျင်နှင်တနင်္လာရီကို စေရမည်မှာ။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၄၃၊ ၁၁၄၆)

(သစ္စာစကား)

ဘုရား ကျွန်တော်တို့သည် နေ့မှစ၍ အရှင်စီး ပွား မဲ့ကို မကျင့်ပါ။ အသက်စည်း စီမံ
ကို အပ်၍ ကျွန်တော် ခံသည်မှန်သည်ဆို သော သစ္စာစကား ကို ဘောက်ပြန်၍ အရှင်အ
ကျိုး စည်း ပွား မဲ့ကို ကျင့်ပ ချေ သော် အင်္ဂုန္တမာ စင်္ကြာ ရွှေလုံ တော် ဘေး ရောက်၍
လူနှင့် မတူလူ ဘော် မဝင်ဆုံး ဂွံး ပျက်စီး ခြင်း သို့ ရောက် စေ သော် ။ ကျွန်
တော်တို့ဆို သော သစ္စာသတ်မြား တော်ကဲ့သို့ ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်သည် မမှန်ပါလျှင်
လုပ်စား ဆောင်စား စီး ပွား ချမ်းသာ ရောဂါအနာမျိုး ဇုဇပါး ဘေး ဂပါး
ဒဏ်ဝပါး ကင်း ငြိမ်း ၍ ကာယသုခ စိတ္တသုခ နှစ်ပါး ကို ရသည်ဖြစ် စေ သော် ။
(ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သော သာသနာ့ ဒါယကာ အင်္ဂုန္တမာ စင်္ကြာ
ရွှေလုံ ရတနာဆင်ဖြူများ သခင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်
တော်ရှိသည်) ။ ငါ၏ ကျွန်တော် မျိုး တို့ကို သစ္စာပြုသည့်အတိုင်း ငါအပ် တော် မူသည့်
မြား တော်ကဲ့သို့ ဖြောင့်လျှင်စီး ပွား ချမ်းသာ ရောက်၍ အန္တရာယ် မရှိပစ္စုန်
သံသရာ နှစ်ပါး ချမ်းသာသည်ဖြစ် စေ ။

5 January I760

(သတ္တရာဇာတိ ဘုရားသို့ လှူသော ကျော်ဇုရက် နေ့တစ်နေ့ ဘုမ္မဂီရိစား ကို ကျွန်
မျိုး ဖြစ်မြား အပ်တော် မူ သော အခါ အင်္ဂုန္တမာ ရွှေလုံ ရွှေတွင်း) ပြန် ။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၄၅၊ စာ ၅၄)

အမိန့်တော်ရှိသည်မင်း ဤ နော်ရထာတပ်ကိုကန်နန်း တော်ဆောက်ခန့်တော်
မူသည်။ ခရီး အထောက်အလှမ်း တော်သင့်ရတပ်အချအရပ်အနေမြက်ရေခီး
စပ်ရတပ်အရပ်ကို ထောက်၍သစ်ဝါး သက်ကဲရှား ဖျင်ရှား လိုက်ပေါ်ဖျင် ပေါ်လိုက်
လျောက်ပတ်အောင် ဆောက်လုပ်ရမည်ကန်နန်း တော်အနီး အပါး ထွင်မသန့်မစင်
မရှိစေနှင့်ကန်နန်း တော်အဆောက်အလုပ်အမှုနှင့်စပ်သမျှကိုမင်း ဤ နော်ရ
ထာတပ်စစ်ကန်နစ်စည်သူလူစုနှင့်တကွမဟာဗိုလ်ကိုတလုံး တဝတည်း စီရင်ရမည်။

7 January I760

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလပြည့်ကျော်၅ ရက်နေ့)

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်၄၆၊ စာ၁၅၆)

အမိန့်တော်ရှိသည်ဥဒိန်နန္ဒသူ၊ ဗလရဲထွတ်ဒေဝသူရတို့တစ်ကိုမဲ့တ္တမမြို့ကသည်ဒဝယ်
 ရေဘက်လမ်း ပြင်ခန့်တော်မူသည်။ ခရီးလမ်းတလျှောက်တောအုံခြံသစ်ပင်မ
 ရှင်းမလင်းရှိသည်ကိုဆင်တပ်မြင်းတပ်သွားသောအောင်ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း
 စေ။ ရွံ့ရေချောင်းမြောင်းရှိသည်ကိုလည်းသစ်သားကိုဘတ်ဘတ်ခုတ်ချ၍ချောင်း
 လိုက်အစင်းအပြည့်ခင်းရမည်။ သစ်သားပြည့်မှအပေ၍ကိုနင်းကြမ်းကပ်ခင်း
 တန်လျှင်ခင်း၍မြေညှို့စေ။ လုပ်သည်ဆိုရုံသာလုပ်၍ဆင်တော်မြင်တော်အလျှော်
 အသွားမခံယိုယွင်းလျှင်ရတနာတော်ကိုခံရမည်။ လုပ်ဆောင်ရန်ရှိသမျှကိုဥဒိန်
 နန္ဒသူကတလုံးတဝတည်းစီရင်ရမည်။

7 January I760

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့

(လောင်းမိန့်၊ မှတ် ၄၇၊ စာ ၅၀)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရွှေတိုက်ဝန်မင်း ဂွရုဇာတ။ ပုခန်းကြီး စား စည်သူ နော်
 ရထာ။ ယောစော်ဘွား နန္ဒယောတဘဏ္ဍာဓိပတိများ တို့ဒဝယ်မြို့သည်ကြည်း ဧကင်း
 ရေဧကင်း အရောက်စုံညီကြလျှင် ရေဧကင်း ကြည်း ဧကင်း ဗိုလ်များ တပ်များ
 တို့လည်း တပ်သီး တပ်ချား ဖြစ်သည်မဆိုသဘာဝမင်း ဂွရုဇာတကိုယုံမှတ်တော်မူ၍ ခန့်
 တော်မူရင်း အတိုင်း တလုံး တဝတည်း ကြည်း ဧကင်း ရေဧကင်း ရှိသမျှကို
 မင်း ဂွရုဇာတအုပ်ချုပ်စီရင်ခန့်ထား စေ။ ရေဧကင်း ကြည်း ဧကင်း
 ဗိုလ်များ တပ်များ တို့လည်း မင်း ဂွရုဇာတခန့်ထား သည်ကိုသတဝတည်း နာခံ၍
 အမှုတော်ကိုထမ်း ရွက်ရမည်။ ဗြိတိနင်သင်္ဂရီမှလည်း တတိုင်း တနိုင်ငံဖြစ်သည်။
 ရွှေစက်တော်ဖြန့်ချိတော်မူမှတလုံး တဝတည်း ဘိဘိရွပ်ရွပ် ကျေပျက်အောင်တမ်း
 ဆီး သတ်ညစ်ရမည်။ မချီမသွား မခန့်မထား နှင့်ဦး၊ ချီး ဂိုဏ္ဍာကိုသတုတ်၍လုံ
 လပြုရမည်။ သိမ်စက်တို့စီး သွား သည်တလိုင်းဆို့လှေမှစား ရန်စပါး လှေနိုင်သ
 မျှကိုတင်လိုက်ရမည်။

(7 January I760)

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလပြည့် ကျော် ၅ ရက်နေ့)

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၄၈၊ စာ ၆၀)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း ဂျာဂဇာ။ စည်သူ နော်ရထာသို့ဟန်စွာ၊ နန္ဒ ယော
ထာအာကဏ္ဍဇိုလ်မှူး တို့၊ ရွှေစက်တော်ဖြန့်ချိတော်မူရသော ရွှေစက်တော် အောက်ပါ
လက်နက်တို့ကို ဂျာဂဇာ၊ သည်ဒဝယ်ရောက်လမ်း ခရီးတွင် မျိုးရိက္ခာအထောက်
အပွန်း ကိုမမြင်နိုင်သဘောတော်ပါသော ၁၀၀၀ နှင့် ဂျောလူလုံလောက်အောင် ခန့်
ထား၍ အလျင်နေ့ညမဆိုဆီး ကြိုပို့ဆက်စွာ စေခပ်လူမှ ၁၃ဝယ်လက်ရလှတဝက်လက်
နက်တို့ကို လှတဝက်ခန့်ထား၍ ရေးဝါဂရုရောက်ဆီး ကြိုဆက်ပို့စွာ ရမည်။

(7 January I760)

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလပြည့် ကျော်၅ ရက်နေ့)

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်၄၉၊ စာ ၁၆၂)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှသော သဘာဝ အယကော တော်ဖြစ် တော်မူ
သော ရွှေစင်္ကြာ ရတနာဆင်ဖြူများ သခင်အသွင်တဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘု
ရား ရွှေစက်တော်စုံမြတ်ကိုအမြဲဦး ထိပ်ထက် ရွက်၍ ပုဏ္ဏနတ်ယောကျ်ား ကဲ့သို့ဆင်
တော်သည်မြင် တော်သည်မတရား သောသူတို့အား ဦး လည်ဖြတ်တောက်၍အ
သွေး အသား စား လေ့ရှိသောဘီလူး ရက်္ခက်နှင်တူသော ရွှေဒိုင်း ရွှေဖွား
ရွှေကော ရွှေမီး ပေါက်ငွေမီး ပေါက်ရွှေလေး ရွှေစုံ ရွှေခါး စွဲပြောသောဣန္ဒြေတော်
မျိုး အပေါင်း ကိုချုပ်အုပ်၍ စစ်အင်္ဂါငါးပါး စစ်ဆင်ခြေသတ်အပေါင်း နှင်ပြည့်စုံ
သောအရာ မဟာသေနာပတိဖြစ်သော ဗိုလ်မင်း များ ကြား ရေငြက်သည့်တနင်
သာရီမြို့အစီရင်တို့၁၁၂၀ပြာသိုလဘုန်း 12 November 1758-7 February 1759
တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှသော
သဘာဝ အယကောဖြစ် တော်မူသောအင်္ဂါနန္ဒမာ ရွှေစင်္ကြာ ရတနာဆင်ဖြူများ
သခင်ဖြစ် တော်မူသောအသွင်တဝှင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား သည်
မဏိပူရမည်သောကမ္ဘာတိုင်းခရိုင် နိုင်ငံသို့ ရွှေစက်တော်ဖြန့်၍ ချီသွား စံဝယ်
လှည့်လည် တော်မူသည့်အခိုက်ရန်ကုန်မြို့ဆိပ် တော်ထွင်အစောင့်အနေခန့်ထား တော်
မူသည့်အစီရင်ခံစာများ ခံစာရေး တို့ ကျေးဇူး သစ္စာတော်၂ပါး ကိုမထောက်မ
ချင့်ဆင်း ရဲသား ဣန္ဒြေတော်မျိုး တို့ကိုညှင်း ပမ်း နှိပ်စက်၍တလိုင်း ဣန္ဒြေတော်မျိုး
တို့ရတနာတော်လောကတော်တို့ကိုမသိမမြင်သောင်း ကျန်း ပြုကျင့်သည်ကလေးသော
တော်ကိုကုလား တို့ဆောင်ယူသွား ၍ဘုရားတော်အများ နှင်ငြိတ်တနင်သာရီသို့
ရောက်ကြောင်း ကိုကြား လျှင်ရန်ကုန်အစီရင်တို့ကစေ၍ ဒုတိယသား တို့နှင်တနင်
သာရီငြိတ်အစီရင်တို့မှအလောင်း မင်း တရား ကြီး သင်္ဘောတော်ဖြစ်သည့်
ပေး အပ်ရမည်တောင်း သည်ကိုယိုးဒယား မင်း သင်္ဘောကဲ့သို့ယိုးဒယား မင်း
မှလျှောက်ထား ရဦး မည်မပေး မအပ်သောဆို၍သင်္ဘောတော် ရွှေစက်တော်
မြတ်အောက်ယခုတိုင်မရောက်ယိုးဒယား မင်း လည်း တိုင်း ခရိုင်ရှင်ထီး ဆောင်း
နန်း နေဖြစ်သည်မတရား သောအကျင့်ကိုမကျင့်ရပေ မည်ဖြစ်လည်း လူနှင်
သင်္ဘောကိုဒုတိယမြို့ရောက်နေ့ညအလွင်လုံလောက်အောင်ခန့်ထား ၍ပို့အပ်လှာရ
မည်ဒုတိယစား လည်း ဝမ်း ထွင်ဝရဇီနီခံနှင်အထူးရှိသောသစ္စာတော်ကိုမထောက်
ပုန်း စား သောင်း ကျန်း ရိုင်း ပြု၍သူပုန်အပြစ်နှင်အညီထွက်ညွှတ်တော်မူသည်။

ဒဝယ်မြို့ရှိ ကျေး ဂွာခရိုင် နေသမျှ ဒဝယ်ကွန်တော် မျိုးမြန်မာ ကွန်တော် မျိုးတိုင်း
ကွန်တော် မျိုးတို့ ရေဝံသ မှုကိုလည်း အင်းစာရင်း နှင့် အစောဆုံး ချာတပြည် နှင့် တပြည်တ
တိုင်း နှင့် တိုင်းတီး ဆောင်း နန်း ဖြစ်ဖြစ် ဖြစ်သည့် ကွန်မကောင်း ချီတဦး မှာ ကွပ်
နှိမ် နင်း ရသည့် ဖြစ်သည်။ ရေဝံသ ပေါက်သ မျှ ကျေး ကွန်တိုကိုတဦး လက်မခံ ပေး အပ်
ပို့ ရေဝံသ ဖြစ်သည်။ ပေး အပ် ရမည်။ မ ပေး မအပ် ဖြစ်လျှင် ငါတို့ မြို့ဆီသို့ ရေဝံသ
လေပြီး သည် မ ပေး မအပ် ဖြစ်လျှင်လည်း သိသာ အောင် မှာလိုက် ရမည်။ အကြောင်း
ကိုကြား ရေဝံသ လိုက်သည်။ သေချာ ကောင်း မွန် အောင် ရေး သား ချီ နေ့ခန့်
ရက်ခန့် စေရမည်။ အကြောင်း ကိုအမိန့် တော် ရှိသည်။ သိမ်စက်သီဟပတေ့တို့ကို စေ။
(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုပြာသိုလပြည့် ကျော် ၁၃ ရက် နေ့)
(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၄၄၊ စာ ၁၄၉ - ၅၀)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့ကြီး မြတ်တော် မူလှ သော သူ နာပရံတမ္ပဒီပရာမညတိုင်း ကြီး
ပြည်ကြီး ထီး ဆောင်း မင်း တကာတို့၏အထွတ်အထိတ်အရှင်ဖြစ် တော် မူ သော အရိ
န္ဒမာ ရွှေစုံစင်္ကြာဝရတ နာဆင် နီဆင်ကျား များ သခင် ရွှေထွင်း ငွေပယင်း
ကြေး ထွင်း ပတ္တမြား ဝရတနာ ခုနစ်ပါး သခင်သဘာဝနာဒါယကာ တော်အရှင်
ဘဝရှင်အလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား ရွှေစက် တော်မြတ်အစုံကိုအမြဲဦး
ထိတ်ထက်ဆင် ဂွက်လက်ရှစ် မျက်နှာမှလာ သော ဝန်တကာတို့ကို ကေသရာဇာ ချသော်
မင်း ကဲ့သို့ရဲရင့်ကြပ်တင်း သော အစွမ်း သူရသတ္တိနှင့်ချင်း နင်း တိုက်ဘောက်၍
အသွေး အသား ကိုစား တတ်သော နတ်စစ်သည် နှင့်တူ သော သူရဲသူခက်တို့၏ဥ ခေါင်း
တထောင် သော ဗိုလ် ခြေတို့အား ကိုဆောင် နိုင် သော အဂ္ဂမဟာ သေနာပတိစစ်
သူကြီး ဗိုလ်မင်း များ မှာလိုက်သည်။ တနင်္သာရီမြို့အစီရင်ခံစာစား သည် ကျေး
ဇူး သစ္စာ တော်ကိုမ စောင့် ကေသရာဇာ ချသော်မင်း ရွှေယုန်သူငယ်မြူး သကဲ့သို့
ပြုကျင့်သော ကြောင့် ခံဝယ်စား ငယ်ကိုကွပ်ညွှတ်ရမည်ခန့်ထား တော်မူ၍ ခံဝယ်
မြို့တွင် ရွှေသဘာဝရသည်။ ခံဝယ်စား အမှူး အမတ် ကျေး စား ရွာစား မြို့သူကြီး
မြို့သား ဆင်း ရဲသား ကျွန်တော် မျိုး အပေါင်း တို့သည် ရွှေဘုန်း တော်ရိပ်ကိုမခံ
မရပ်နိုင် ကြောက်ရွံ့ခြင်း နှင့် မြေခြား ရေခြား သွား သည်ကြား ၍ လိုက်လံသိမ်း
သည်ကိုတနင်း သာရီ ကျေး ဆင်ထိုး ရွာ နေရွာသား တို့မစူး မစမ်း မမေး မြန်း
လက်နက်ကိရိယာ နှင့်ဆီး ခံ၍တိုက်လံရာတွင်ဆင်ထိုး ရွာ နေငယ် ပြောင်ငပြန်ရက်
တို့နှင့် မိမိတို့ဘမ်း ဆီး မိ၍မှာစာ နှင့်လွှတ်လိုက်သည်။ ခံဝယ်စား သား နှင့်ဆင်း
ရဲသား ကျွန်တော် မျိုး တို့ကိုတယောက်မကျန် ပို့အပ်ရာမှ ရွှေပြား တပြား တည်း
မဟာ မိတ်ဖြစ်ကြ၍ ချမ်း သာရာဝရမည်အကြောင်း ကိုမှာလိုက်သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတပို့လဆန်း ၂ ရက် နေ့ဗိုလ်မှူး နန္ဒသေဝထာ
ကိုက်တတော ချောင်းတောင် ချောင်းတွင် မိသည့်ဗြိတိမြူက လှေသီး တို့တွင် ပေးလိုက်သည်။
I9 January I760

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်၅၀၊ စာ ၆၄)

ဗျာဒိတ်လောင်အခါနဲ့တော်ရှိသည်မင်း ဟူ၍၁၇၁၁ မဏိစက်သမန္တသူရသူငယ်တော်
သွေးသောက်ကြီး အကြွပ်သေနတ်လုလင်တော်ထွန်တော်မျိုး အမှူထမ်းတို့၊ ငါပြုစု
ချီးမြှောက်မစည်သူကောင်း ပြုတော်မူသည်ကျေးဇူး သစ္စာ၂ပါး ဝမ်းထွင်
ဝရဇီနီအခဲနှင့်အတူငါအမိနဲ့တော်ရှိသည်ကိုထိတ်ထက်သံမှီနှက်သကဲ့သို့ငါခန့်ထားသည်
ယုံတော်မူသည်အတိုင်း ဗြိတိသင်္ဘောဆိပ်ကိုအလိုတော်ပြု၍ကြောင်း နှင့်သိခံစက်ကို
စေသည်ရှိခိုး သံတော်ဦးတင်ရောက်လျှင်ငါသစ္စာတော်မြတ်ကိုစေတင်သိရှိသေ
စွာငါစေခိုင်း တော်မူသည်အတိုင်း ပြီးကုန်ကြောင်း နှင့်ရှိခိုး သံတော်ဦးတင်
၍ငါရွှေစိတ်ရွှေနှလုံး တော်ရွှမ်း တော်မူရသည်၊ မှတ်ကြကုန်ချီး မှမ်း တော်မူ
သည်၊ ဗြိတိထွန်း ထွင်ရှိသည့်ကျေးရွာများ ကိုဆန်စပါး မျိုး ဂိက္ခာသင်တို့စားစ
ရကုန် မျှော်တင်ဆင်ခြင်၍ မြောက်ဘက်တောင်ဘက်ရှိသည့်မျိုး ဂိက္ခာကျေးရွာတ
ပြင်မီးပွားမီးတောက်မထိမစည်စေရကုန်တော်မျိုး အများဖြစ်၍ ဂိက္ခာတော်
အများအလိုတော်ရှိကြောင်း ကိုရွှေတိုက်ဝန်သိလေပြီးသည်၊ ကျေးရင်းထွန်ရင်း
ဖြစ်၍ငါရွှေနှလုံး တော်မပင်မပန်း ရမည်ကိုရည်၍လည်း တကြောင်း၊ ငါ့ဘုန်း
တော်ကိုမှီ၍အရည်အသွား ဂုဏ်ကျေးဇူး ကိုသူခပ်သိမ်း သိမြင်စေလို၍လည်း တ
ကြောင်း ခန့်ထား တော်မူသည်လည်း တို့အရေးအရာသင်း တို့အသဘာဝကို
အကြောင်း အလမ်းအလုံး စုံကိုစွေးခေ၍ မျှော်တင်၍စီးပွား တော်ဘဏ္ဍာတော်
သင်္ဘောတော် ဂွေတက်မှစ၍ မလစ်မတင်း စေရအောင်ခန့်ထားစီရင်ရမည်။

(7 February 1760)

(သက္ကရာဇ်၁၁၂၁ခုတပို့တွဲလပြည့်ကျော်၆ရက်နေ့)

(လောင်းမိန့်၊ မှတ်၅၂၊ ဖိတ်၆၀)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ နန္ဒ ယေဘာထာစစ်ကဲမင်း ထင်ပုံချီသီဟရဇာတေ ကျော်တော်များ
 အမည်ရနာမံး ခံတဝ်စါရေး သွေး သေဘက်ကြီး အကွပ်အကြပ် လှေစီး ပဲ့နင်း အမှု
 တော်ထမ်း ကျွန်တော်မျိုး အပေါင်း တို့ရွှေဘုန်း တော်ကိုမှီ၍ ကျေးဇူး သစ္စာ တော်
 ၂ပါး ဝမ်း ထွင်ရှိသည့်အတိုင်း ထမ်း ရွက်ကြသည်ဖြစ်သည်။ လူတို့သဘော ကျေးဇူး ပ
 ညာဆိုသည့်အရသာသည့်အမှုခပ်သိမ်း ကိုပစ္စုပ္ပန်ကာလအရှည်အတိုင်း ဥပါဒိဘေး ဒါန
 ရန်ပယောဂအမှုကိုထွန်း သိမျှော်မြင်လိမ့်မခဲ သောအရသာဖြစ်သည်။ ကျေးဇူး သ
 စ္စာ တော် ၂ပါး နှင့်မတိမ်း မစေဘဲ အမှုတော်ကိုထမ်း ဆောင်သည်ပင်ဆို
 သော်လည်း အစွေး အတောအဆင်အကြင်ကိုသတိ လျော့ချ၍ အရေး တော်ရဇာတေ
 ကြောင့်မတည်မမတ်မ တော်ဖြစ်တတ်သည်ငါ့အရေး တော်(ကို) ငါအထွက်အမြတ်
 ရောက်တော်မူသည်မှစ၍ မလစ်မဟင်း တိုင်း ရေး ပြည်ဝန်ကိုအပင်အပန်း ခံ
 ၍ရှိ ဆောင်တော်မူသည်အမှုအရပ်ရပ်ကို ထောက်၍ မလစ်မဟင်း စေရ။ နန္ဒ
 ယေဘာတော်လူကြီး ဖြစ်၍ ရဇာတေ တော်ခွဲထွန်း ကံမည်နှလုံး ရည်ရှိသည်ဖြစ်၍
 အချုပ်အအုပ်အခန့်ထား တော်မူသည်။ အသီး အသီး နောက်လိုက် နောက်ပါငယ်
 သား တို့ကိုငါတို့လူနိုင်ဖြစ်သည် ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့ခန့်ထား ၍ဟင်း ခူး ထင်း
 ခွေမှစ၍ မထွက်မသွား စေနှင့်အကြောင်း အရသာထင်မြင်၍ ခန့်ထား လိုသော်
 နန္ဒ ယေဘာတော်အစီရင်ခံ၍ဘိဘိစီးအနီး ပင်ဖြစ် သော်လည်း ကြံရေး အား ထုတ်
 ခြင်း ဝိရိယကိုမ လျော့မလွတ်အသက်ကိုအသက် မမှတ်စွန့်၍ နိုင်နိုင်နင်း နင်း အမှု
 ခပ်သိမ်း ကိုအခိုင်အဖြီး ရအောင်ငါ့ကျေးဇူး သစ္စာ တော် ၂ပါး ရှိသည့်အတိုင်း
 ရဇာတေ တော် ရေး ကိုမျှော် ထောက်၍လုပ်ကြံစီရင်ခန့်ရန်၍အရေး အမှုမလစ်
 မဟင်း ရအောင်အမှုတော်ကိုညီညွတ် အောင်ထမ်း ရွက်ရမည်။ 20 February I760

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတပေါင်လဆန်း ၅ ရက် နေ့နန္ဒ ယေဘာတော် ပေး ။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၅၃၊ စာ ၁၀၀)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ ခွဲရသတိမင်း၊ သာမဏေတော်သခင်ကောသလဒုက္ခဇာတိဝိတံ
 ဖလံတူသောပြည်၏အင်္ဂါရပါး ထွင်ပြည်ထောင်ချင်း မင်း တို့၌ပြည့်စုံအပ်သော
 အကြောင်း ကိုအစီအစဉ်ယူဆုံး လူအထွတ်ဘုရား သခင်ဟောတော်မူသောပါဠိတော်
 ရှိသည်။ ယခုချီတော်မူ၍ ခွဲရသတိတိုင်း စွန့်ကျေး စွန့်သို့ရောက်တော်မူသည်လည်း
 စစ်မက်အင်ပြုလို၍ မရောက်မလာသိရှိကြကုန်၊ မြတ်ဉ်တည်ထား ပြုစုသောဌာ
 ဝရကောင်း မှုတော်ကိုအနုမေတ္တာနာပြုတော်မူမည် မင်း မိဘုရား သား
 တော်ညီတော်မှူး တော်မတ်တော်တို့နှင့်စုန့်တော်မူလျှင်ဘဏ္ဍာတော်သင်္ဘော
 ဂြေဟက်များ ကိုဆိပ်ကောက်နား ခံတို့ကိုအမေး တော်ရှိတော်မူလျှင် ၁၁၂၁ ခု
 မဏိပူရကသည်း တိုင်း သို့ရွှေစက်တော်ဖြန့်တော်မူသည်ကလေးတိုင်း ကျွန်တော်
 မျိုး တို့ကျေးဇူး သစ္စာတော်မြတ်၂ပါး ကိုမထောက်သူခိုး ထား ပြုပြု၍ညည်းအခါ
 ရန်ကုန်မြို့တော်သို့မီး သင့်သည်အတွင်း ထင်ဘဏ္ဍာတော်ဝါဂွမ်း အမြောက်အများ
 နှင့်ကုလား တို့ဆောင်ယူ၍ထွက်သွား ကြောင်း ကုလား တို့နှင့်သင်္ဘောတော်လည်း
 တနင်္လာရံဆိပ်ဖြတ်ထွင်ရှိသောအကြောင်း ကိုလျှောက်ထား ချီကြား လျှင်ဆိပ်
 ကောက်စစ်ကဲနား ခံတို့ကစေ၍တောင်း စေအမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်း စေ၍
 ဖြတ်ဆိပ်ကောက်အကြီး အကဲတို့ကိုပေး အပ်ရမည်သင်္ဘောတော်ဖြစ်သည်တောင်း
 သည်ကိုယိုး ဒယား မင်း မှာလျှောက်ထား ရဦး မည်မပေး သာဆိုလိုက်၍မရ
 ပြန်ရောက်သည်နှင့်နိုင်ငံတော်ဒဝယ်မြို့တွင်အထက်ကလိန်အောင်စား ငွေမင်း
 ငယ်သည်ကျေးဇူး သစ္စာတော်ကိုမစောင့်ဘောက်ပြန်ပုန်စား သောကြောင့်
 ဒဝယ်မြို့သို့ချီတော်မူ၍ ရာဇဝတ်တော်အပြစ်အလျောက်ကွပ်ညှပ်ဆုံး မတော်မူသည်။
 ဒဝယ်မြို့ကအမိန့်တော်နှင့်စေ၍ဖြတ်မှာရှိသည်သင်္ဘောတော်ကိုပေး အပ်မည်ဖြစ်
 လည်း သိသောအောင်လျှောက်ရမည်ငွေမင်း ငယ်နှင့်အပေါင်း အဘက်ပြုသူဒဝယ်
 ကျွန်တော်မျိုး တို့ငါ့ဘုန်း တော်ကိုမခံနိုင်၍ကြည်း ကြောင်း ရေကြောင်း ဒဝယ်
 မြို့မြတ်တနင်္သာရီတပြင်တခွင်ဝင်နေရောက်ပေါက်သည်ကျွန်တော်မျိုး တို့ကိုလည်း
 တတိုင်းနှင့်တတိုင်းထီး ဆောင်း နန်း ဖြိုင်ဖြစ်ကြသည်လက်ခံသိမ်း ထား ရိုး မရှိ။
 ပေး အပ်မည်ဖြစ်လည်း အပ်ရမည်။ မပေး မအပ်ဖြစ်လည်း သိသောအောင်ရှိခိုး
 သံတော်ဦး တင်စာစေသူထွင်ဆက်လိုက်ရမည် မိန့်တော်မူသည်လူကိုလည်း မဆက်

I759

မအဝီသ ဘော်ဘိုလည်း မပေး မအဝီ၊ ငါတို့မြို့ဆိပ်သို့ဝင် ရောက်လေပြီ။ သည်စေသု
 ထွင်စာပြန် ရောက်၍တရား သဖြင့်သ ဘော်ဘိုသိမ်း ယူမည်သာ ချီတော်မူ၍ ရောက်
 သည်ဖြစ်သည်။ ယခုမြို့ဆိပ်ထွင်လည်း ဘဏ္ဍာ တော် နှင့်သ ဘော်ဘိုမိမိ ထွေမရ
 လက်ခံသိမ်း ထား သူတို့လည်း ကျေးဇူး သစ္စာ တော်ကိုမ စောင့်ခွဲရဘဲဝတီမင်း
 နှင့်ငါတို့နှစ်ပြည် ထောင့်ကိုမညီမညွတ်စိတ်နှလုံး ဂုဏ်လေ အောင် ဝေပုတ်ပြန်ပြယ်
 ရှောင် နေသည်။ ခွဲရဘဲဝတီမင်း တို့ငါတို့သည်ပြည်သူသတ္တဝါတို့၏အစီး အပွား ပစ္စည်း
 သံသရာအကြောင်း အကျိုး နှင့်တကွပြည်ကြီး ဝန်ကိုဂုဏ် ဆောင်ကြသည်ဖြစ်သည်။ အတိုင်း
 ထက်အလွန်မီး မသေ ရေမကြည် ၂ပြည်၁ပြည် ရွှေ ၂ပြား ၁ပြား ရေထွင်သား သော
 အခြား မထင်သကဲ့သို့သံသရာဘဝအဆက်တရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့အား ဒါနအဖွဲ့ကို ပေး
 ၍ဖူး မြင် ထွေကြရ၍ပြည်တစ်ပြည်ရသည်။ ဆုတောင်း ဆုယူပါရမီပုညသမ္ဘာရအ
 ဆောက်အုတ်တူရှည်ကြသည်ဖြစ်၍သတင်း ကျေးဇူး တော်ကိုခွဲရဘဲဝတီမင်း ကြား
 သောကဘလသတ္တရဘန်တို့၌ ရစ်သောသီတဘ ရေကဲ့သို့ချမ်း ကြည်ချမ်း နှင့်အကွခွဲ
 ရဘဲဝတီမင်း ကြို၍ခရီး လမ်း ထွင်ခွဲရဘဲဝတီသို့မ ရောက်ခင်ဘုန်း ကြမ္မာတူရှည်
 ကြသည်မှန်လျှင် ထွေကြစေ သောတု၅၂၀ပါး သော မေတ္တာ နှင့်ချမ်း ကြည်စွာဆု
 ဆောင်ဆုယူပြု ကြောင်း ကိုအမိန့် တော်ရှိသည်။

20 February I760

သတ္တရဘန်ဘ၁၂၁ ခုတပေါင်း လဆန်း ၅ ရက် နေ့ဖိုး ဒေသား သို့
 ပေး မည်စီ တော်မူသည်။
 (လောင်း မိန့်၊ မှတ်၅၄၊ စာရ၂ - ၃)

ဒါရဝတီ၊ ကုသရဝရဝတ၊ အမေဓန၊ ရဝတဝံသဉ္စ၊ အမစ္စဝဒယောစ၊ ဝ
 စိတ္တဝရန္တံ၊ ကရိတ္တဝ၊ ဇမ္ဗူဒီပတလေ၊ အတုလောသတရဝတ၊ မိပတိ၊ မဟာသက္ကော၊
 အဟိမေဓရဝတ၊ ဒမေတံအာဂစ္ဆာမိ၊ တံမေပါဒမူလေ၊ ဒမနံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓိက္ခိတံအာဂစ္ဆာ
 ဟိ၊ အဂမေ (အနာဂစ္ဆန္တေ) တံ၊ မဟာဝိနာသံ၊ ဂမိယတိ၊ ဒါရဝတီ၊ ကုသ
 ရဝ၊ သော၊ ရဝတ၊ သညိ၊ အမေဓန၊ မင်း ကျင့်တရား နှင့်မညီသဖြင့်၊ ရဝ
 တဝံသဉ္စ၊ မင်း ဆွေမင်း မျိုး တို့ကို၎င်း ၊ အမစ္စဝဒယောစ၊ အမတ်တို့ကို၎င်း ၊
 ဝဒိတ္တဝ၊ သတ်၍၊ ရန္တံ၊ ကို၊ ကာရိတ္တဝ၊ ဤသင့်၊ ဇမ္ဗူဒီပတလေ၊ ဤ၊ အတုလ၊ သော၊
 သတရဝတ၊ မိပတိ၊ မတရား သောမင်း တို့၏အရှင်ဖြစ် တော်မူသော၊ မဟာသက္ကော၊
 သညိ၊ အဟိမေဓရဝတ၊ သညိ၊ ဓမ္မေတံ၊ ငှာ၊ အာဂစ္ဆာမိ၊ ဤ၊ တံ၊ သညိ၊ မေ၊ ငါ၏၊
 ပါဒမူလေ၊ သို့၊ ဓမ္မံ၊ ကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိက္ခိတံ၊ ဝန်ခံခြင်း ငှာ၊ အာဂစ္ဆာဟိ၊ လာလော၊ အာ
 ဂမေ (အနာဂစ္ဆန္တေ) န၊ မရောက်မလာသည့်ရှ် သော်၊ တံ၊ သင်သည်၊ မဟာဝနာ
 သံ၊ သို့၊ ဂမိယတိ၊ တံ။

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတပေါင်း လဆန်း ၅ ရက် နေ့) နန္ဒီရန္တ ကျော်သူကို စေ။
 (လောင်း မိန့်၊ မှတ်၅၅၊ ၈၁၇၆)

အမိန့်တော်ရှိသည်မင်း ခေါင် နော်ရထိနေမျိုး နော်ရထိတို့နှင့် ရွှေချီဗိုလ်မှူးတပ်မှူး
 တို့ချီတော်မူမည်လမ်းမှာ တောင်ကမ်းခြံသစ်ဖြစ်၍ ငါ့ကိုယ်တော်အမြော်လက်နက်တော်
 များ နှင့် ရေကြောင်း ရွှေချီဗိုလ်မှူး တပ်မှူး တို့မှာ ခြေကြောင်း ချီတော်မူ
 ရမည်ကဲ့သို့လမ်း ခရီး ကိုသုတ်သင်လုပ်ဆောင်လျှင် ရှည်ကြာမည်။ ဆင်တော်မြင်း
 တော်သွား သာ ဂုံသံသုတ်သင်လုပ် ဆောင်၍ လွင်အရပ်သို့ ပေါက်ရောက်အောင်
 ချီနှင်းစေ။ မျိုး ရိက္ခာမှာလည်း ရသာသမျှသိမ်း ဂုံး ရမည်။ ရဲမက်လက်နက်ကို
 ကိုကိုလည်း ကစဉ့်ကလေး မချီမသွား စေနှင့်အကြီး အကြပ်နှင့်တစည်း တရုံး တည်း
 အုပ်ချုပ်ချီသွား စေဘုရား ဗျာဒိတ်တော်မြတ်ရှိသည့်အတိုင်း ချီသွား ရမည်။

3 March

I760

(သက္ကရာဇ်) ၁၁၂၁ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၂ ရက် နေ့တုရင်္ဂမ္ဘာ ကျော်

ကိုပေး။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်၅၆၊ စာ၁၇၇)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ ပုခန်း စား စည်သူ နော်ရထာမင်း ငြီး နော်ရထာတို့၊
ရွှေတောင်လက်ယာပေ၇ ရွှေတောင်ကျော်စွာထင်ရှင်မြင်း ၁၀၀၀ ကျော်
သေနတ် ၁၀၀ ကျော်လိုက်စေသည်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သည့်အရေး ကိုထောက်
၍ ရေကြောင်း ကနဦးပို့ချီရှင် သေနတ် ၅၀၀ နရခပို့ချီရှင် သေနတ်(၅)၀၀၊ သေနတ်
ပေါင်း ၁၀၀၀၊ လူပျိုတော် ရွှေတောင်လက်ယာပေ၇ တို့မြင်း တပ်ကိုအမှီအကြံ
ရောက်အောင်အပြင်တပ်ချီလိုက်စေ၊ မင်း ငြီး နော်ရထာပုခန်း စား တို့
ကိုယ်ရှင်ကျန်သည်လက်နက်ကိုတို့မှသတင်း နာခံ၍လမ်း ကိုသုတ်သင်ချီသွား ရ
မည်၊ အမြင့်တပ်ကသူရပို့ချီထင်ရှင်မြင်း ၂၁၂၅ လူကောင်း ကိုရွေး၍ ဣန္ဒပို့ချီ
တို့ရှင်လိုက်စေရမည်၊ သင်း တို့ကလူသူတမ်း ဆီး၍ မိလ္လာလည်း အကြောင်း အရံ
ကိုစစ်ကြောချက်ရှင်ညွှန်နေသံတော်ဦး တင်စေရမည်။ တုတ္တပစ္စည်း ထင်ပေး ။
(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၂ ရက်နေ့)

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်၅၇၊ စာ ၁၇၉)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရွှေတောင်လက်ယာပေ၇၊ ရွှေတောင်ကျော်ထင်၊ ရွှေတောင်
 လက်ဝဲပေ၇၊ ထိုမင်းတို့ကိုကျေးရင်းကျွန်ရင်းရုံးမှတ်တော်မူသည့်ဖြစ်၍တပ်ဦးချီ
 စေသည်။ မင်းတို့နှင့်ပါသည့်မြင်းတို့ကိုကြပ်ကြပ်တည်းတည်း ညီညွတ်အောင်စီရင်
 ကွပ်ညွတ်၍မြို့ပြတပ်ကုံးမြောင်းအဆီးအခံမရှိလျှင်မြင်းလူခြေနေသည်တပ်သား
 ဖြစ်လျှင်ခွဲခွဲရက်ရက်နေဘက်ခန့်တော်မူသည့်အနွယ်ချီနရသပျံချီနှင့်သေနတ်ပေါင်း
 ၃၀၀၀ရှိပြီအသက်ကိုအသက်မမှတ်အရေးတော်ကိုကျေးဇူးသစ္စာတော်၂ပါးဝမ်း
 ကွပ်ရှိသည့်အတိုင်းတယောက်မကျန်ဖမ်းဆီးသတ်ညစ်ရမည်အလင်းကွပ်မြို့ပြကုံး
 မြောင်းပြလက်ရမ်းအခိုင်အလုံရပ်ခံသည့်ဖြစ်လျှင်ငါရွှေစက်တော်မြတ်အောက်
 လာ၍ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်လှာရမည်။ အမြင့်တပ်ကသူရပျံချီထင်နှင့်မြင်းပါ၂၅
 လည်းကွန်ပျံချီတို့နှင့်ချီလှာစေသည်။ သင်တို့လူသူဖမ်း၍ရလျှင်အကြောင်းအရာကို
 စစ်ကြောချက်နှင့်နေ့ညအလျှင်သံတော်ဦးတင်စေရမည်။ ထုတ္တပစ္စည်းထွင်ပေး။ ။
 (သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ခုနှစ်ပေါင်းလပြည့်ကျော်၂ရက်နေ့)
 (လောင်းမိန့်၊ မှတ်၅၀၊ ၈၁၀၁)

(3 March

I760)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဂွင်မိဘုရား သိရိသုဓမ္မရာဇာရတနာသုံးပါး ဂုဏ်တော်
 မိခင်ဘခင်ဆရာသမား ကျေးဇူး ဂွင်မိဘုရား တို့ပြုသောဆုတောင်း ပဌနာ
 မေတ္တာသက်သေအတိုင်း ငကိုယ်တော်မှစ၍သား တော်မှူး တော်မတ်တော်သူရဲ
 သူခက်ဆင်မြင်းလက်နက်ကိုင် ဝိုက်ပါပကတိချမ်းသာတော်မူသည်။ နေပြည်တော်တွင်
 ခိုး သေး မီး ပိုး ကိုကြပ်ကြပ်တည်း တည်း စီရင်နှိုး ဆော်စေ။ မြို့တုံး ပြတ်ခါး လုပ်
 ရန်ဆောင်ရန်ကိုလည်း ဆင်း ရဲသား အမှုထမ်း ကျန်တော်မျိုး တို့ကိုညီညီညွတ်ညွတ်
 စီရင်ခန့်ရန်ရမည်။ သိရိသုဓမ္မရာဇာကိုသူကြီး ကလံအဆော် အတွတ်အကြီး အကဲ
 တို့ကိုမပြတ်မလပ်စူး စမ်း ဖြည့်ဂွင်စီရင်ခန့်ထား ရမည်။ တိုင်း ရေး ပြည်ရေး
 ကျွမ်း ကုံတို့အစောင့်အနေခန့်ထား တော်မူသည်။ မထိုင်း မပျင်း မရိသိသိ
 မြင်မြင်မလစ်မတင်း မပင်မပန်း ရအောင်အား ထုတ်၍စီရင်ရမည်။ နေပြည်
 တော်တွင်ဂွင်မိဘုရား မှစ၍သား ငယ်သမီး ငယ်တိုင်း သူပြည်သား တို့ချမ်းသာ
 ငြိမ်ဝပ်သည်ကိုသဘောတော် မူလိုသည်ငါ့ကိုယ်တော်ကိုမည်သည်ကိုမျှမကြောင့်မကျ
 မစိုး မရိပ်နှင်သဘောတော်မြတ်အစီး အပွား ပြည်သူတို့အစီး အပွား ကိုသိုက်ဓါတ်
 နှင့်အညီဆောင်တော်မူရသည်ဖြစ်သည်။ ရတနာသုံး ပါး ဂုဏ်တော်ကိုမှီ၍၁၁၂၁
 ၁၂ ခုတပေါင်း လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့တနင်း လာရီမြို့ကယိုး ဒယား မြို့သို့ချီတော်မူသည်။
 ရတနာသုံး ပါး ဂုဏ်တော်ကိုမှီ၍ဇမ္ဗူဒီပါကွန်း တွင်ရန်သူအပေါင်း မြင်သမျှကိုသုတ်
 သင်ဂွင်း လင်း နှိမ်နင်း ဆုံး မ၍တရား သဖြင့်သတ္တဝါအပေါင်း တို့ကိုပစ္စုပ္ပန်သံ
 သရဿအကျိုး စီး ပွား ကိုထောက်တော်မူသည်။ မည်သည်ကိုမျှမအောင်မေ့နှင့်၊
 ယောကျ်ား တံခွန်လူရည်မှန်ကတောင်း ကင်အထွတ်ကြယ်ကိုဆွတ်လည်း မလွတ်နိုင်
 ရာဘုန်း ကြမ္မာဂွင်ဖြစ်တော်မူသည်ကိုသဘွဲ့မှတ်ရမည်။ လုပ်ချိန်ဆောင်ချိန်
 ဆင်း ရဲသား တို့ရောက်လျှင်ဝက်တိုး ဆည်တော်ကိုဆီး ဆို၍နယုန်လတွင်း ကမလုပ်
 မဆောင်မိရေမှီး သွင်း ကျုံး အလိုတော်ပြည့်လျှင်လည်း အရပ်ရပ်အမြီး မြို့ကျန်
 တော်မျိုး တို့ကိုစုစုစု၁စုသဘောနေပြည်တော်တွင်ပြတ်ခါး မြို့လုပ်စေ။ သုံး စုလူကို
 မြို့ရွာသို့ပြန်၍လယ်ယာကိုင်း ကျွန်း လုပ်စေ။ ငါမွေး တော်နေ့တိုင်တိုင်လည်း
 ရွှေနန်း တော်လျောင်းတော်ဦး တွင်ငါ့သက်တော်စေ့ဆွမ်း လုပ်ကျွေး စေ။ ရွှေ
 နန်း တော်စောင့်မြို့တော်ထီး ချက်တော်စောင့်နတ်မှစ၍မြို့တွင်း မြို့ပေါ်ဦးနတ်

စာပေ: ပြီး ဖြစ် ငါ့ကိုယ် တော်ကုန်း ခန့်သဘာမလက်ပြည် ရေး တိုင်း မှုကုန်၍
 ဆင်မြင်း ဗိုလ်ပါမပင် မပန်း အောင်မြင်ပြီး စီး စေကြောင်း ကိုလည်း သင်
 ပုတ် ရေချမ်း ဆွမ်း နှင့် မပြတ် မလပ် ဂွင် မိဘုရား ကိုယ်မှစ၍ ရွှေနန်း တော်
 တွင် မင်း မိဘုရား ငယ်မင်း ကိုယ်လုပ် တော်တစုလည်း ငါ့ကိုယ်စား တော်လ
 လေး သတင်း ဥပုသ်သတင်း ဆောက်တည်၍ ငါ့ဆို့ မေတ္တာ ပို့ဆက် ရမည်အကြောင်း ကို
 အမိန့် တော်ရှိသည်။

6 March

I760

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတ ပေါင်း လပြည့် ကျော် ၅ ရက် နေ့ ၁၃၀ ရန်သူတွင် ပေး ။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၅၉၊ စာ ၁၃ - ၄)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ သီရိသုဓမ္မရာဇာရန်ကုန်မြို့တွင် ငါ့ရွှေဘုန်း တော်ကြောင့်
ရသည့်လက်နက်တော်အများ ရှိသည်ကိုရန်ကုန်တွင်သီရိဖက်လွန်နှင်ရန်ကုန်မှာလူ
အစုအရုံး နည်း သည် နေပြည်တော်သို့ ရောက်အောင်ကြံဆောင်နိုင်မည်မဟုတ်၊
နေပြည်တော်ကခန့်ထား၍ ဂွေတက်အိုင်အလုံနှင်တင်ယူစေရမည်။ ခန့်ထား
သည့်လူတို့ကိုလည်း မြစ်စဉ်တရွှေဘက်မြို့ရွာဆင်း ရဲသား တို့ကိုရိပ္ပာပင်ပန်း အောင်
ချောပို့ဝန်ထမ်း ပဏာကတယမထောက်မထား မယူစေရမည်။ အကြောင်း နှင့်
ဤဤတည်း တည်း အာဏာထား၍ စေယူရမည့်အကြောင်း ကိုအမိန့်တော်ရှိသည်။
(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့ ဒေဝရန်သူ) တွင် ပေး ။
(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၆၀၊ ၈၁၀၆)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း ဂွ နေ နိရယာ။ ရွှေတောင်လက်ယာ ပေ T။ ရွှေတောင်
 ကျော်စွာထင်။ ရွှေတောင်လက်ဝဲ ကျော်။ တိမ်ကြား မင်း ငြိမ်း တို့နှင့်လူပျိုတော်
 သွေး သောက်ကြီး အမည်ရအမှုထမ်း ကျွန်တော်မျိုး တို့၊ ရှမ်း ယိုး ဒယား ရန်
 သူတော် ကွေ့ရှင်တညီတညွတ်တည်း ဦး လည်မသုန်ရတနာသုံး ပါး ဂုဏ်တော်ငဘုန်း
 တော်ကိုမှီ၍ အသက်ကိုအသက် မမှတ်စိတ်နှလုံး ချ၍တိုက်လံဖမ်း ဆီး သတ်ညစ်ရမည်။ မ
 ညီမညွတ်မဆင်မခြင်အမှုခပ်သိမ်း ကိုပင် မပြုအပ်ညီညွတ်ညွတ်သာ ဆောင်ရွက်လုပ်
 ကြရမည်အရေး ကိုမြင်သမျှကိုလည်း နေ့ညမဆိုမပြတ်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ဂွာရ
 မည်။

8 March

I760

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ရက်နေ့ ဒီပွဲယော

ထာတွင် ပေး ။

(လောဝင်း မိန့်၊ မှတ် ၆၁၁-၁၁၀၀)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရွှေတောင်လက်ယာပေါ်၊ ရွှေတောင်ကျော်စွာထင်လူဖို့
 တော်သွေးသောက်ကြီးအမည်ရအမှုထမ်းတို့၊ သင်းတို့မခံဝံ့ပြော၍မျိုးရက္ခာ
 စိုးစည်အဖြည့်အစွက်ရရန်ရှိလျှင်မျိုးရက္ခာသိမ်းရမည်။ မပျက်မီရောက်သည့်
 မြင်းနှင်အင်တံရုံစေ၍အရပ်အခံရှိသည်မရှိသည်ကိုကြည့်စေ။ ဖျတ်စီထွင်မြို့ပြကျွန်း
 မြေ၁င်းအခံအရပ်ရှိကြော၁င်းကိုသိရလျှင်မတိုက်မလံနှင်ဦး၊ ဖျတ်စီရွာထွင်ငါကိုယ်
 တော်ကိုင်ရဦးမည်။ သို့မှသင်းတို့ကိုမလွတ်မလပ်ရတဝတည်းစီရင်လုပ်ကြံသက်ညှစ်
 ရမည်။ အမြောက်ရထားတော်များလည်းမရောက်သေး၊ စစ်၏အင်္ဂါစစ်ခြေ
 စစ်လက်ရုံးစည်းမိမှတိုက်လံရမည်။ အမိန့်တော်ကိုကျွန်းလွန်၍မပြုမကျင့်နှင်၊ ငါခန့်
 ထားတော်မူသည်တွင်ရွှေသင်္ဘောကိုလံလုပ်ကြံရမည်။ အရေးအရာကိုမျှော်တင်းရ
 ဦးမည်။ ပြင်ရေးအတွင်းရေးကုန်အောင်စီရင်ရမည်ဖြစ်၍မှာထားတော်
 မူသည်။ မင်းခေါင်နော်ရထာ၊ နေမျိုးနော်ရထာ၊ ရွှေတောင်ကျော်စွာထင်
 တို့လည်းတပ်ပေါင်းရှက်မိလျှင်တဝတည်းအမိန့်တော်ကိုခံရဦးမည်။

(8 March

I760)

(သက္ကရာဇ်၁၁၂၁ခုတပေါင်းလပြည့်ကျော်ရက်) ရွှေတောင်ပျံ

ထင်နန္ဒသူရိယကိုပေး။

(လောင်းမိန့်၊ မှတ်၆၂၊ စာ၁၉၀)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်းကြီး နော်ရထာ။ ရွှေတောင်လက်ယာပေါ်မင်း ဂွ
 နော်ရထာ။ ရွှေတောင်ကျော်စွာထင်အရပ်ရပ်အမှုတော်ထမ်း ကိုမိမိအရေး
 ခပ်သိမ်း အလုံး စုံတွင်စစ်မှုစစ်ရေး သည်အသက်စီး စိမိအရေး ဖြစ်၍အလွန်ခက်
 ခဲသောအရေး ဖြစ်သည်။ ငါ့ကိုယ်တော်လည်း ဝေး သည်မဟုတ်ထပ်ပြန်ချီတော်မူ
 ဖြောင့် ကိုအသိဖြစ်လျက်ဆလင်းကအကုန်အကျွတ်ချီရမည်ငါအမိန့်တော်ရှိမှချီရမည်။
 မင်း ခေါင် နော်ရထာ၊ နေမျိုး နော်ရထာ၊ ရွှေတောင်ကျော်စွာထင်တို့နှင့်
 ဒေါ်ထွေး၊ ရွှေတောင်ငယ်ဥဒိန်ဇေယျတို့ကစ၍ပင် ခြေယောင်လက်ယောင်လိုက်
 သည်အရသာသည်သင့်သည် မဟုတ်ယခုအမိန့်တော်နှင့်လိုက်စေသည်၊ မှီရသွင်စု၍အမိန့်
 တော်ကိုခံရမည်။ မင်း ခေါင် နော်ရထာလည်း ဗိုလ်၊ နေမျိုး နော်ရထာလည်း
 ဗိုလ်၊ ရွှေတောင်ကျော်စွာထင်လည်း ဗိုလ်၊ မင်းကြီး နော်ရထာလည်း ဗိုလ်၊
 ဒေါ်ထွေးလည်း ဗိုလ်၊ ရွှေတောင်ငယ်လည်း ဗိုလ်၊ ဥဒိန်ဇေယျလည်း ဗိုလ်၊ အ
 ရေး အရသာကိုမထောက်အရှင်ရှိပေသေး သည်၊ မချွေ့ဘက်မထား၊ စိတ်စိုး ကိုယ်
 ဝိုင်ကိုယ်စိုး ရ ငါ့ရွှေလက်တော်နှင့်ရေးသား သည်အရေး အသား ကို ကိုတို့
 ခြေနှင့်ဖျက်သကဲ့သို့ကျင့်သည် လော။

8 March

I760

(သက္ကရာဇ်) ၁၁၂၁ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော်ရက်နေ့ ရေပုပ်သုကြီး

ထင်ပေး။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၆၃၊ စာ ၉၂)

အမိန့်တော်ရှိသည်တို့မင်း များ တို့၊ အမှုခပ်သိမ်း တို့သဘောသည်ကြက်ဥထဲတွင်
 ကြက်သူငယ်သည်အဖြူဖြူ မည်အမည်၊ ဖြစ်မည်အနီဖြူ မည်မည်သဘောသို့မငြိမ်း သေး
 သော အမှုတို့သဘောတည်ရှိသည်၊ ငြိမ်း သော အမှုတို့သဘောတည်ကား ပေါက်ငြိမ်း သော
 ကြက်သူငယ်ကဲ့သို့အဖြူအမည်း ကိုသိရသည် နှင့်အတူဖြစ်သည်ကိုယခုမှလည်း အချက်အကိုင်
 အသီး သီး နှင့်တယောက်သွား လျှင်တယောက်သွား မည်၊ တယောက် နေလျှင်တယောက်
 နေမည်၊ ငါ့ထက်သူမလွန်ရ၊ ငါ့ကိုသူမသာရအသီး အသီး ထင်ယူကြ၍ ဆောင်ရွက်ကြ
 သည်အရေး သဘောတည်လူတယောက်ကို သေစေချင်အား ကြီး သည်ပုံ ၂၀ နှင့်လွှမ်း
 ၍တပူး တည်း ထိုး လိုက်သော် ဖြောင့်မတ်အောင်မသွား ထိုသူကိုလည်း မထိလွှတ်လေ
 သကဲ့သို့ဖြစ်ကြမည်အရေး ဖြစ်ကြသည်၊ အကျိုး လို၍အပြစ် ရောက်သည်လည်း ရှိကြသည်၊
 မင်း ခေါင် နော်ရထာ၊ နေမိုး နော်ရထာ၊ မင်း ကြီး နော်ရထာ၊ ရွှေတောင်
 ကျော်စွာထင်တို့လူကြီး တစုတဝှမ်း တော်တွင်ရှိသည်သူရဲသူခက် ခြေသည်မြင်း သည်သေ
 နတ်မီး လက်နက်စွဲ သောသူရဲသူတို့ကို စေ့စပ် သေချာ ခိုင်လုံအောင် နေစေ၍ ရွှေ
 တောင်လက်ယာ ပေ ၇ နှင့်မြင်း ပါရ၅၊ ရွှေတောင်လက်ဝဲ ကျော် ၃ နှင့်မြင်း ပါလူ
 ပါရ၅ ရွှေတောင်လက်ယာ ကျော် ၃ နှင့် ရွှေတောင် ကျော်စွာထင်သီတနန္ဒကြွယ် မ
 ဆော်ကဲ၍အသက်ကိုအသက် မမှတ်စိတ်တူကိုယ်တူလူစု နှင့်အရေး တော်မြင်ရတိုက်
 လံဖမ်း ဆီး သတ်ညစ်ရမည်၊ ရွှေတောင်လက်ဝဲ ကျော်မှ ၁၂ ဒီနီပုည ၁၂ ဒီနီရနန္ဒ မိတ်
 တို့နှင့်ကွပ်ကဲစီရင်၍မြင်း ၂၅၀ မှာလူမျိုးတော်သူငယ် တော်မင်း ကြိုက်ရသဖြင့် ကို
 ရွှေ တောက်၍ ငါကျေးဇူး သစ္စာ တော် ၂ ပါး ရှိသည်အတိုင်း ညီညွတ်၍တိုက်လံဖမ်း
 ဆီး သတ်ညစ်ရမည်၊ မင်း ဣ နော်ရထာ နှင့် သေ နတ် ၃၀၀ ကြိုက်ရသ ရွှေ တောက်
 ၍လူမျိုးတော် ရွှေတောင်လက်ယာ ပေ ၇ တို့မြင်း စုနှင့်အထောက်အပံ့မီး သင့်အောင်
 အသက်ကိုအသက် မမှတ်ကြပ်ကြပ်တည်း တည်း စီရင်ခန့်ရန်၍တို့တွင်တပ်ရှိလည်း တိုက်ရ
 မည်တပ် မရှိသည်ဖြစ်လည်း ကိုသို့ ရောက်မှ ငါ့အမိန့်တော်ကိုတစုတဝှမ်း ခံရမည်၊
 တိမ်ကြား မင်း ကြီးမှ ၁ မင်း ဣ နော်ရထာတွင် သေ နတ် ၃၀၀ ရွှေ တောက်သည်
 ပြင်ကုန်သည်လက်နက် တော်စွဲ သေ နတ်လူလင် တော် ၂၀၀၀ ကျော်ခန့် တွင်ကြိုက်ရသေ
 နတ်ကို ၃၀၀ ရွှေ တောက်၍လက်ဝဲ ကြောင်း မြင်း စုနှင့်အထောက်အပံ့မီး ရအောင်
 လွှမ်း မှီကမ်း မှီငါကျေးဇူး သစ္စာ တော် ၂ ပါး ရှိသည်အတိုင်း အရေး တော်မြင်သ

မျှကိုတိုက်လံ ဖမ်း ဆီး သတ်ညစ် ရမည်။ အမည်အရည်တပ် မှတ်၍ ခန့်တော် မူသည်။
 အရေး တော်မသဘာ နှောင့်နှောင့်ရှက်ရှက်နိမိတ်မင်္ဂလာ မရှိစကား ကိုကြား
 တော်မူရလျှင် ၂ ခုနီး ချေရမည်မမှတ်နှင့်။ ကိစ္စသို့ရောက်မှ ငါ့ရွှေစက်တော်
 စုံကိုဆီး ဤ၍တစုတဝတည်း ဦး ခိုက်ရမည်အကြောင်း ကိုအမိန့်တော်ရှိသည်။

8 March

I760

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ရက်နေ့ပန်ကပေး

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၆၄၊ စာ ၉၄ - ၅)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်းကြီး နော်ရထာ၊ မင်းခေါင် နော်ရထာ၊ နေမျိုး နော်ရထာ၊ ရွှေတောင်ကျော်စွာထင်၊ ဗိုလ်မှူး၊ တပ်မှူး အမည်ရမြင်း တော်သည် သွေးသောက်ကြီး လူပျိုတော်သူငယ် တော်အမှူထမ်း ကျွန်တော်မျိုး အပေါင်း၊ မင်း ဂွာရဘဇာနည်၊ ရွှေလုံရဲ သေနတ်လုလင် တော်ဘုန်း၊ တော်ဖြစ်ကျွန်တော်မျိုး တို့ကိုအလုံး အကြီး ခန့်ထား တော်မူသည်မြင်း မှာ ရှေးဦး ရွှေတောင်လက်ဘ ပေ ၇ နှင့် ၇၅ မြင်း သေနတ်ခန့်ထား တော်မူ၍ ဂြိုဟ်တိုတပ်တွင် ပါသည် ခြေသည်သူရဲသူစွမ်း ထမ်းအား ရွက်အား အလိုတူရှိလျှင် မင်း ဂွာရဘဇာထင်အင်း စာရင်း ချ၍အပ်၊ အရပ်ရပ်မြင်းသည်တို့မှာ စွမ်း သန်မောက်မာသမျှကို ရွေး ကောက်စစ်ကြော၍ တိုတိုကိုယ် နှင့် မင်း ဂွာရဘဇာတပ် နောက်လက်ဝဲလက်ယာဝမ်း ဖြိုင်သင်း တို့ကမြင် လောက်ပုံ မြင်း ဦးစီး ၍ အမြောက် သေနတ်မပွမ်း မီရဘဲ နေရမည်၊ တပ်တွင်လည်း စိန်ပြောင်း သေနတ်လက်နက်စုံနှင့် စစ်ကဲနား ခံတပ်စာရေး တို့နှင့် ခင်း ခင်း ကျင်း ကျင်း စီမံ၍ထား၊ တပ်တွင်ထား သည်လူစုတို့ကိုလည်း အရေး တော်ရသည်ဟု ၍ ရောပြုစမ်း ၍ မလိုက်စေနှင့်၊ သင်း တို့တပ် ပျက်လျှင် တိုတိုကိုယ် နှင့် တကွအသီး သီး ကွပ်ကွပ်၍ အကုန်အစင် နောက်ရေး နောင်မျှ မပြုမထွက်ဝံ့ အောင်စီရင်ထွက်နှိမ် ရမည်၊ အမိန့်တော်အတိုင်း တည်အောင်စီရင်၊ ငါ့အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရ၊ အရှင်ရေး မဟုတ်သကဲ့သို့သွား လူသွား လိုပြုကျင့်ကြ၍ အရေး အရဘေးနှင့် နှောင့်နှောင့် ရှက်ရှက်ရှိကြောင်း ကိုကြား တော်မူလျှင် ၂ ခုနီး ချေရမည်မမှတ်နှင့်။

II March I760

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်နေ့မင်း ဂွာရ

ဇာတွင် ပေး ။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၆၅၊ ၈၀၉၈)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရွှေတိုက်ဝန်မင်း ဝှာရဘဇာ ရွှေတော်စွဲရဲစု သေနတ်သွေး
သောက်ကြီး အကြပ်ဘုန်း တော်ဖြစ်အမည်ရလူမျိုးတော်မြင်း တော်သည်ဆင်တော်
သည်အမြောက်မျိုး၊ သေနတ်လူလင်တော်အင်း စာရင်း ကျနင့်ခန့်ထား တော်မူ
သည်။ ကျွန်တော်မျိုး အပေါင်း တို့သည်အစွမ်း အရည်မရှိကိုယ်ရေး ကိုယ်ထက်မကငါဘုန်း
တော်ကြောင့်ကျေးဇူး သစ္စာတော်၂ပါး ဝမ်း ထွင်ရှိသည်အတိုင်း သင်း တို့ကိုဦး
လည်မတူနှိမ်နင်း ဖြတ်တောက်သတ်ညှစ်တမ်း ဆီး တိုက်လုံလုပ်ကြိတ်မင်း ရွက်ပါမည်အ
သီး သီး အသနား တော်ခံကြသည်ဖြစ်၍မြင်း သေနတ်အများ ထပ်၍ခန့်ထား တော်
မူသည်ကို ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့အများ အမှုထမ်း အများ အမတ်ကျွန်တော်မျိုး အပေါင်း
တို့လည်း ပါသည်ဖြစ်သည်။ မစွဲမမှတ်သဘဥပဒေပေး ၍ခန့်ထား တော်မူသည်အတိုင်း
ရဘဇာတော်သည်ငါတို့ထင်သဘဖြစ်ချေသည်မှတ်၍ကြပ်ကြပ်စိစိဘိရမ်း ရမ်း မျက်
စိတ်မှိတ်ကွမ်း တညက်ကိုအသက်ကိုစွန့်၍ရန်သူတော်မြင်လျှင်မဆုတ်မဆိုင်း လျှပ်တပြက်
မီး တထွက်မှုတင်း ရပ်ကြည့်ရှုပြီး လျှင်စစ်ဦး ကသသသည်လက်ဝဲကသသသည်ကြည့်ရှု၍
ခွံခွံရက်ရက်ဖျက်ဆီး နှိမ်နင်း ရမည်။ ဗိုလ်များ တပ်များ မြင်း သေနတ်ဘတ်ခင်း
ကျင်း သည်မှာရန်သူဟိုး ဒဿား တို့ကိုမကြွင်း မကျန်အပ်တချောင်း ကိုဦး ဂဲထမ်း
သကဲ့သို့ငါတို့ဖွဲ့ချည်နိုင်မည်လည်း မှတ်ရမည်။ မင်း တို့ကဲ့သို့ပင်လည်း ငါ့ကျေးဇူး တော်
ကိုခံသည်အများ အမတ်ကျွန်တော်မျိုး လည်း အမှုတော်ကိုသူမဝင်စိတ်ရှိ၍ရှိသော်
လည်း မင်း တို့တစုကိုသာအင်း စာရင်း နှင့်ရှေး ဦး စွာချီရမည်ခန့်ထား တော်
မူသည်။ နောက်ထပ်ဘိသည်မှာဆန်စေ့စပါး စေ့အများ ဘိတ်ကျသည်ကိုစာဝတီး
အများ ကောက်၍စား စေမကျန်ကုန်သကဲ့သို့လည်း မှတ်၍ခန့်ထား တော်မူသည်။
ပေါ့လျော့၍ငါအရေး တော်လစ်တင်း ရလျှင်ခန့်ထား တော်မူသည်အမှုထမ်း တစု
ကိုရဘဇာတော်အပြစ်အလျောက်စီရင်ရမည်။

(II March I760)
(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်နေ့) ရွှေတောင်
ကျော်ထင်ထွင်ပေး။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၆၆၊ ၈၂၀၁)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်းကြီး နော်ရထာ၊ မင်းခေါင် နော်ရထာ၊ နေမျိုး နော်ရထာ၊ ရွှေတောင်ကျော်ထင်လှိုင်တော်၊ ရွှေလုံစွဲတန်း တော်ဖြစ်၊ သွေးသောက်ကြီး အမည်ရမင်း တော်သည်၊ ဆန်လှိုင်တော်သူရဲလှိုင်ခက်ကန်တော်မျိုး အပေါင်း တို့အရေး တော်ရသည်တို့အသွား အလာအအိပ်အနေ ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့အကွဲအပြား ပြား မသွား မလာ စေ၍လက်နက်တော်တရား တော်များ ကိုလည်း မကျန်မကြွင်း စေရ၊ စေ့ငုံစင်ကြယ်အောင်သိမ်း၊ တဲနန်း တော်မှာ မြေမှို သန့်ရှင်း ရာ ရေမြက်အနီး အစပ်ထွင်လွင်ပြင်ကျယ်ရာခင်း ကင်း သာအောင် ဆောက်လုပ်ရမည်။ အကွဲအပြား ပြား ၁၀၊ ၂၀၊ ၃၀၊ တောင်တောင်မြေဘက် မြေဘက်မရှိ စေ၍မသွား မလာ စေ၍စည်း ဝေး ဝေး သတိဂတိနှင့် နေရမည်။ ခန့်စေ တော်မူရာခရီး ကလည်း မလွန် စေ၍၊ အမိန့်တော်ကိုတစုတဝတည်း ခံစေပြီး မှသင့်ရာခန့်ထား တော်မူမည်။ ရာဇဝတ်ရေး ပေါက်ပင်ကျေး သို့၊ တိမ်မှေး ပင်ကု၊ ကြက်ဥတူရှင်တို့ကွဲကွဲစကား ဆိုရိုး ရှိသည်ကို ခြံသမ္ပတ္တိနှင့်တည်တည်ကြား ကြား ယာရသာ သောဆင်ကဲ့သို့ညီညွတ်ညွတ်တင်တင်တယ်တယ် စမျှယ်လျက်သာ နေရမည်အကြောင်း ကိုအမိန့်တော်ရှိသည်။

II March (I760)

(သတ္တရာဇာတ် ၂၁ ခု) တပေါင်း လပြည့် ကျော် ၁၀ ရက် နေ့ဗညား

ဒလအာကဘထင်တို့စွပ်စား ။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်ရ၊ စာ ၂၀၄)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း ဂျာဇာ၊ ရွှေတောင်လက်ယာ ပေ၇၆ ရွှေတောင်ကျော်
 စွယ်ဝင်း၊ ရွှေတောင်လက်ဝဲ ကျော်တို့နှင့် နောက်ခန့်တော်မူသည့် နေမျိုး နော်ရ
 ထံ၊ ဟိမ်ကြား မင်း ဖြိုး၊ သွေး သောက်ကြီး၊ အတွက်အကြွယ်၊ မှတော်တမ်း တို့၊ မျိုး
 ရိက္ခာ ထောက်နှင့် ရေမြက်အဆစ်အပိုင်း ခရီး ကိုမပြတ်မလပ် နေ့ဆက်သံ တော်ဦး
 တင်လာ စေရမည်အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း မရောက်သင်အံ့အကြောင်း အရံ
 ကိုလည်း မသိမကြား ဂျာဇာ ဖိစွပ် ဖိစွပ် ရှိသည်၊ ရှိသည်ကိုလည်း အလျင် စေ၍ မရှိလျင်လည်း
 မီး ပွား မီး သေး မထိ စေရတတ် တောင်တံကို မြို့ရွာ နှင့် ဥပစာ လွတ်လာအခင်း
 အကျင်း တော်သင်သည် ဆီကချရပ် နေထိုင် စေ။ သည်မြို့က ရိက္ခာကို ပင် ရိက္ခာ စာလက်
 နက်ပြုရမည်လမ်း တလျှောက်လုံး ပင် ကျေး ရွာတပြင် မီး ထင်း အသင့်အထိ များ သည်
 မြို့ရွာကိုသိမ်း ပြီး ဖြူရဲမက်တို့ကိုသွား လိုဝင်လိုသမျှ မဝင်မထွက် စေနှင့်။ ရေဓိုး
 လွတ်လာစပါး ကိုမည်သူတပ် မည်မျှ မည်သူတွင် မည်မျှအင်း စာရင်း နှင့် သေသေ
 ချာချာမှတ်သား ၍ တလုံး တဝတည်း စုပုံ စေ။ တဲတိုင်း တပ်တိုင်း ဝင်စု ခုစု အစု
 စုမထား စေနှင့်။ စား ဂုံရိက္ခာ ဆောင်အံ့သဘာဝင်း ထုရမည်။ အကွဲကွဲ
 ပြား ပြား အစုစုထား ဖြူမရိုမသေ ပျောက်ပျက်လွင့်ပါး ရာသည်။ ဝေး ရာ
 ခရီး လမ်း များ မှာကဲ့သို့ မဟုတ်သဖြင့် မှာစစ် ရေး ဆဲဆဲဖြစ်သည်၊ ရိက္ခာကိုသာအား
 ထုတ်ရမည်အကြောင်း ကိုအမိန့်တော်ရှိသည်။

(သက္ကရာဇ်) ၁၁၂၁ ခုတပေါင်း လပြည့် ကျော် ၁၂ ရက် ^{I3 March} နေ့ ^{I760} ရွှေတောင်

သီရိ ကျော်ထင်ထွင် ပေး ။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၆၈၊ ၈၂၀၇)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း ဂျာဇာဇာ၊ သေနတ် ၃၀၀ မြင်း ၁၅၀ နှင့် အမြန်အပြင်း
သင်းတို့ စစ်သည် ကျောတွဲကာ မိအောင်လိုက်ရမည်ခန့်ထား တော်မူသည်ကို စံကြား
မင်း ကြီး တို့မှ နောက်ခြား နား ရှိခန့်ထား တော်မူသည့်အတိုင်း ထောက်သ
ဖြစ်သည်။ ၏စံကြား မင်း ကြီး ဆိုသူမှာ ပညာ မိုက်အစွေး မိုက်အထင်ကြီး သူကန်း
သဘင် ဂျာချင်သက္ကေအစွေး အတောအယူဝါဒကိုလိုက်နာ၍ ဆင်ဘမ်း တောင်ရွာငယ်
ကတိုင်ဆင်အန်ထွင်တစခန်း ၊ ဆင်အန်ကသည်ဖြတ်ဘီအဟူး ကိုလည်း ၅ ညဉ့် ၆ ညဉ့်
အိပ်၍ သွား ဟန်ရှိသည်။ ကြောင့်ကြ၍ အိပ်လျှင် ကြောင့်ကြ မက်သည်ဆိုရိုး ရှိသည်။
စွေး စွေး ဆဆပြုတန်သည်အမှုအသက်ကို စွန့်သည်ပီပီအရေး ကို ထောက်၍သင်း တို့
ပျက်ပြေး လေပြီး သည်ကိုဘဝါး ခြေထပ်မရပ်မတည်ပုံ အောင်လိုက်ရမည်အရေး ကို
ဆင်လုံး မြင်း လုံး သောင်း တပ်သိမ်း တပ်ကဲ့သို့တနေ့သွား ရန်ကို ၃ တိုင် ၄ တိုင်ကင်း
ထောက်၍ကင်း ရေဘက် ပေါက်ရတန်း ချင်း ထောက်၍ ဒီသွား သည်အရေး ကို
ထောက်၍ ဝါကြောင့်ကြ တော်မူသည်၊ ရပ်တင်း ဤလေဦး ၊ ဝါရွှေစက် တော်ချ တော်
မူမှ သွန်သင်ပြသ၍ ချီစေရမည်။ လကျာမင်း ငယ် ကျော်စွာကိုလည်း ဖြတ်ဖီး ထွင်
လူရှိသည် မရှိသည်ကို ခုတိုင်အတတ်မသိရ၍ စေတော်မူသေး သည်။ ရွှေတောင်သီ
ရိ ကျော်ထင် နှင့်ပါသည်။ မြင်း တစုနှင့် လူပျို တော်တစုကိုလည်း လက်ယာမင်း ငယ်
ကျော်စွာ နှင့်လက်ဝဲလကျာသွား ရမည်။ ရွှေတောင် ကျော်စွာထင်၊ ရွှေတောင်
လကျာ ပေဂါ၊ ရွှေတောင်လက်ဝဲ ကျော်တို့နှင့် မင်း ဂျာဇာဇာတို့မူကား ဝါရွှေစက်
တော် နှင့်တို့ဦးတိုက်ရဦး မည်။

21 March 1967

21 March

I760

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခု) တံခူး လဆန်း ၅ ရက် နေ့လက်ယာ မင်း ငယ်
ကျော်စွာတွင် ပေး ။
(လောင်း မိန့်၊ မှတ် ၆၉၊ စာ ၂၀၉)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့ကြီး မြတ်တော်မူပွဲ သောသရီန္ဒမာလာနက်စင်္ကြာရတနာဆင်
 ဖြူသင်သာသနာ့ဒါယကာတော်ဖြတ်တော်မူသောတိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး ထီး ဆောင်း
 မင်း အပေါင်း တို့ကိုအစိုး ရတော်မူသောဇမ္ဗူဒီပါဏ္ဍန်း ခွံ့မကျီး မနွံသောပြည်
 ထောင်ထီး ဆောင်း မင်း အပေါင်း တို့ကိုဘုန်း အာနဘော်တော်ဖြင့်ညည်း ပင်း
 နှိပ်စက်တုန်ဖျက်ချော့ချော့စေလျက်အာဒိစ္စဝံသနေမင်း ၏အဆက်အနွယ်ဖြစ်
 တော်မူသောခင်သိမ်း သောမြစ်အပေါင်း တို့သည်မဟာသမုဒ္ဒရာကိုခယမ်း ခြင်း
 ခင်သိမ်း သောတောင်အပေါင်း တို့သည်မဟာမေရုမြင်ဖိုရ်တောင်မင်း ရှိရာ
 ခဏ္ဍိတ်သည်နှင်အကုသုနာပရန်တမ္ဗဒီပကမ္ပရာစရာမညမဏိပူရသရေခေတ္တရာ
 စသောတိုင်း ကြီး အပေါင်း တို့ဖြင့်ခြံရံအပ်သောမဟာနဂရ၊ ရတနာသိင်္ဃတုန်း
 ဘောင်ရွှေပြည်ကြီး ကိုအစိုး ရတော်မူသောလောင်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား
 အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဒွါရာဝတီမင်း မှစ၍မင်း ညီမင်း သား အမျိုး အမတ်သဌေး
 သူကြွယ်ဆင်း ရဲသား သတ္တဝါဏ္ဍန်တော်မျိုး အပေါင်း တို့၊ ဘဝအဆက်ဆက်ကဖြည့်အပ်
 နှေးသောသက္ကရာဇ်အဆောက်အဦး နှင့်ဘုရား ဆုကိုပန်ယူတော်မူသောလောင်း
 မင်း တရား ကြီး ဖြစ်မည်သိုက်တိန်နိမိတ်ဗျာဒိတ်တော်စကား ဟောင်း ရှိသည်
 နှင့်အညီမကျီး မနွံသောပြည်ထောင်ရာစင်း ထီး ဆောင်း မင်း တို့ကိုနှိပ်နင်း
 ၍သာသနာတော်အစီး အပွား ပြည်သူလူရဟန်း တို့အစီး အပွား ကို၅၂၀ပါး သော
 မေတ္တာနှင့်သိမ်း ယူကယ်မပြုစုတော်မူသည်ဘုန်း ဩမ္ဗာလက္ခဏာ၅၀၀ နှင့်ကြောင်း
 ကိုလည်း သာဓိကသက်သေအခြား ပြုဆောင်ရမည်မဟုတ်ပြီစစ်မက်ပြိုင်သမျှမင်း
 ဇိုလ်ပါအပေါင်း တို့၏ဥကင်ထိတ်ထက်၌ရပ်လျက်ဥက္ကောင်း သွေး သား ကိုစား အံ့
 သကဲ့သို့ပြည်ထောင်ရာစင်း မင်း ပြုသူတို့၏အရှင်ကောင်း ကင်ပြင်ဝယ်မဖုံး မ
 ကွယ်နိုင်သောနေလနက္ခတ်တာရာကဲ့သို့ထင်ရှား ရှိပြီ။ ဇမ္ဗူဒီပါဏ္ဍန်း ခွံ့ထီး နန်း
 စိုး ပိုင်အုပ်ချုပ်နှင်ကြရသည်မှာခမ္ဘာတစ်ခုစည်အတိုင်း ဖြစ်ကြရသည်ဘုန်း ရှိရော
 ယှင်ဘုန်း မဲ့ပျောက်သည်ကမ္ဘာစကား နှိုင်း ရှိသည်ဘုန်း လက်ရုံး အာနဘော်နှင့်
 အလောင်း အရသဖြစ်ကြသည်ကလည်း ယခုငါကဲ့သို့ပင်သိမ်း ရုံး ယှင်တရားစင်း
 သောသီး ဆောင်း မင်း တို့သည်ကျီး နွံ၍စည်း စိမ်မပျက်အသက်မသေနေရာမ
 နိဋ္ဌကဝယစိတ္တသုခ၂ပါး ကိုရကြကုန်သည်ငါတင်း ကျေး ဇူး တော်ကိုကြား သိသည်

အတိုင်း ပညာဖြင့်နှလုံး သွင်း မိမိကျိုး နှံ့လှောင်လည်း ချမ်း သာရသရမည်ကုန်း ဤ
 မွာပျက်ပျက်အဖက်မဟုတ်သည်ကိုဂန္ဓန်ပျံ့လွှား နဂါး ကိုတိ နေကိုပိုး စုန်း ဓမ္မရ
 ဌဟင်္သာမင်း ကိုနွား ချေးတို့ခိုင်း နိုင်သည်နှင့်အတူရဲရဲညီ သောသံ တွေခဲကိုသား
 တစ်ထင်၍ကပ် ယောင် သေ ငြုတ်ခြင်ယင်ရဲကဲ့သို့ ငါးမ ရေခံ ခင်အခိုက်အတန့်မျှ နေ
 နှင့်ရသည်ကိုနွား ချေး ပေ၍ ခွဲတက် သော ဖါး ကဲ့သို့ကျင့်လှောင်အထက်မဲ့ပျက်စီး ဆုံး
 ရှုံး ခြင်း သို့ရောက်မည်။ အသေဝန် ဘဝဗာလနံပဏီတ နဉ္စ သေဝန်ဘု သော
 မင်္ဂလာဂါထာ တော်ကိုနှလုံး သွင်း ၍ ပညာမဲ့ကိုဖဲကြည့်လျက် ပညာရှိတို့နှင့်တိုင်ပင်
 မည်ပြည်သူသတ္တဝါအ ပေါင်း တို့နှင့်တကွကံသယုခစိတ္တသုခနှင့်ချစ်သော ရောက်မည်။
 အကြောင်း ကို၅၂၀ပါး သော မေတ္တာနှင့်အမိန့် တော်ရှိသည်။

25 March

I760

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတန်ခူး လဆန်း ကိုး ရက် နေ့ဖြတ်ဖိပဉ္စင်း ငမ္မန်
 နှင့်သမဏေငစံသု ငဆူရည်ငတောင်ငစုကြီး ငစုံ ထောင်တို့လူရဟန်း ပေါင်း
 ၈၈၀၀ ပေး သည်။ ရာဇသံအမိန့် တော်စက်တူမင် ရေး ဂွမ်း စာသမ္ဗန်မာစာဝ
 ကိုအိတ်ဖြူနှစ်ထပ် နှင့်သွတ်ကြွတ်ကိုရုံး စရတ်အိတ်နိဿိတ်။

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်ရဝ၊ ၈၂၁၂ - ၁၃)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ အရပ်ရပ်ဂှ်း တလိုင်း ကွေယိုး ဒယား ကွန်တော်မျိုး တို့
ဖြတ်ဖီး မြို့တွင်ကို တော် နှင့် ဂွေဝင်ထား သည်စပါး တော်ကိုယိုး ဒယား မြို့ကိုအလို
တော်ပြည်မှဂှ်း တလိုင်း ကွေယိုး ဒယား ကွန်တော်မျိုး တို့ကိုဖျင်း မှု၍စား
သောက်ရမည်စား တော်မူသည်ငါရိက္ခာ တော်ကိုငါ၏စီး ပွါး တော်ကိုမသောက်
စား ယူ၍ ပျောက်ပျက်ရသည်။ ငါ၏အမိန့်တော်ကိုမတည်၊ ငါ၏ ရွှေနား တော် နေောင်
ကြား တော် မူရလျှင်ဖြတ်ဖီးမြို့မှစ၍အနီး အစပ် ကျေး ဂွာပတ်လည် သောက်ကျား မိန်း
မကြီး ငယ်ဖျက်စီး ခြင်း သို့ရောက်မည်။ ယိုး ဒယား ဒွါရဝတီမြို့ကိုအလို တော်ပြည်
မှသုံး ဆောင်စား သောက်ရမည်ငါအမိန့်တော်အတိုင်း နောက်စွန်း ဂှား လျှင်
အရပ်ခေါင်း အကြီး တို့ညီညွတ်၍ ဂှ်းခိုး သံ တော်ဦး တင်ပြီး မှ ငါအမိန့်တော်ကိုခံပြီး
၍သုံး ဆောင်စား သောက်ရမည်။

(25 March I760)

(သက္ကရာဇ် ၁၁၂၁ ခုတန်ခူး လဆန်း ၉ ရက်နေ့)

(လောင်း မိန့်၊ မှတ်ရသ၊ စာ ၂၁၅)

သုနာပရန္တံ တမ္ပဒီပတိုင်း၊ ဣန္ဒြိယတိုင်း၊ တို့၏အချက်မင်း၊ ငံတောင်ဦး၊ ခွဲမြစ်ကြီး၊
 ငါးစင်း၊ ဂူကန်လျက်တောင်ညိုငါးလုံး၊ တို့ဖြင့်ပိုက်ဖုံးခြံရံအပ်သောဝရတနာပူရ
 အင်းဝရွှေပြည်တော်ကြီး၊ ကိုအစိုးရတော်မူသောဘုန်း၊ တော်အလွန်ကြီး၊ မြတ်တော်
 မူလသောဘုရင်မင်း၊ ခေါင်ကြီး၊ အမိန့်ရှိတော်မူလိုက်သည်မုဆိုး၊ ဖိုဗိုလ်မှူး၊ တပ်မှူး၊ တို့၊
 အဆက်ဆက်သောဘဝတို့၌ပြုဘူး၊ သောဘုရင်လက်တော်သည်ပံ့ပွား၊ ဟောတက်ထွန်းသည်
 ဖြစ်၍နတ်စည်း၊ စိန်နှင်းဟူသောမင်း၊ အဖြစ်သို့ရောက်တော်မူသည်ကိုဘုရား၊ ပွင့်
 ကော်မူသည်ကလမာရ်နတ်အန္တရယ်ပြုသကဲ့သို့ဗဟုသုတအကြား၊ အမြင်မရှိသုတပညာ
 အရတို့၌မျက်စိမဲ့သောသူကဲ့သို့ဖြစ်လတ္တံ့သောအန္တရယ်တို့ကိုမမြှောင်မထောက်ငါ့မြို့ရင်း
 ထွင်တပ်ဝန်း၊ ဝက်ချံစိုက်ထား၊ တည်လုပ်၍မင်း၊ တို့တစုနေသည်အရသည့်အကျိုး၊ အပြစ်
 နှစ်ပါး၊ ကိုသိမြင်၍နေသည်မဟုတ်၊ ရောက်လတ္တံ့သောအန္တရယ်ကိုမမြှောင်မထောက်
 မသိမမြင်နေသည်လည်း၊ တကြောင်း၊ ခပ်သိမ်း၊ သောလူအပေါင်း၊ တို့ဥပါဒ်အန္တရယ်
 ရောက်မည်ကလအကျိုး၊ အပြစ်နှစ်ပါး၊ ကိုပြုသပြေခဆို၍ချမ်းသာစေခြင်း၊ ငှါလည်း
 ယောကျ်ား၊ ကောင်း၊ တို့၏တံထွာဓမ္မတဖန်ဖြစ်၍မင်း၊ တို့၏အန္တရယ်ကြီး၊ စွာဖြစ်လိမ့်
 အကြောင်း၊ ကိုသိမြင်တော်မူသည်နှင့်အညီမင်း၊ တို့တစုသတိရစေလို၍အမိန့်ရှိလိုက်သည်၊
 အမိန့်တော်ကိုမနာမယူအမြင်နည်း၊ စွာပညာမထွန်း၊ လူတိုက်ကွန်ကိုနိဗ္ဗာန်တရား
 ဟောပါလျက်လည်း၊ နာမနာ၏၊ ဘုတ်နှင်းတို့၊ ငအိမ်ထက်ကိုမင်း၊ တို့တစုယခုဝန်း၊ ရံ
 စောင့်နေသည်သာမကသံတိုင်သံပျား၊ ပင်ချီကပ်၍ဖုံး၊ အုပ်သော်လည်း၊ အ(ဘ)ယ
 ပူရဘေး၊ မဲ့ရအရပ်ဖြစ်၍များ၊ စွာသောအရပ်စစ်သည်နှင့်တကွအသူရဇာနတ်တို့
 ကြီးစား၊ အား၊ ထုတ်လုပ်ကြသော်လည်း၊ ပျက်စီး၊ ချင်း၊ သို့မရောက်လေသကဲ့သို့ရှိအပ်
 သောအကြောင်း၊ ထူး၊ ကိုပညာမျက်စိသိမြင်နိုင်သောရသေ့သူမြတ်တို့ထား၊ သည်သိုက်
 ဟောင်း၊ ကျမ်း၊ ဂန်ကိုမင်း၊ တို့တစုမသိမမြင်သည်ဖြစ်၍သေအံ့သောအသက်အန္တရယ်
 ကိုမထောက်မကြောက်ဝန်း၊ ရံစောင့်နေသည်သာဖြစ်သည်၊ ရသေ့သူတော်မြတ်တို့
 ထား၊ သည်သိုက်ဟောင်း၊ ထွင်(ဆင်ကား၊ စွယ်ပြဲ၊ တစီး၊ ထဲနှင့်၊ အရဲတိုး၊ လာ၊ မင်း၊
 အင်္ဂါသည်မှာ၏သို့၊ ဆင်ပြောင်ကြီး၊ သည်၊ အမြီး၊ ဘယ်ညာ၊ ဂျော်လိမ့်မည်၊ ဆင်ပြောင်
 လည်း၊ ဂျော်၊ ချဆံ့ဆုတ်၊ တဂျော်တိုင်အောင်နိုင်လတ္တံ့၊ ရခိုင်တိုင်အောင်ပိုင်လတ္တံ့၊
 မြောက်ဘက်ဗိုလ်များ၊ မတရား၊ ဗိုလ်များ၊ ခိုသို့၊ ပျံလတ္တံ့၊ မယား၊ ဆွေမျိုး၊

12 September 1760

မျက်ရည်ဖြိုး ၊ ညှိုး ချိကျကျ၊ ငိုလတ္တံ့) ၊ ဟူ၍သိုက် ဟောင်း ဂြိုသည့်ကိုအလွံ့ ပြောင် ပြောင်
တောက် လောင် သေသံ ထွေခဲ ရဲရဲကိုတပ် မက် မေ့ခြင်း နှင့်နား ဝင်မည် စေသင့်
နေသည့်မှက်ယင်သတ္တုဖျစ်၍ကြီး စွာ သေသံ ပျက်စီး ခြင်း သို့ရောက်လတ္တံ့သေသံ
ကြောင်း ကိုငါသနား တော်မူသည်။ ဂရုဏာ တော်စိတ်နှင့်အညီသတိရ စေလို၍အ
မိန့်တော်ရှိလိုက်သည်။

၁၁၂၂ခုသတင်း ကျွတ်လဆန်း ၃ရက် ၆ နေ့တွင်အင်း ဝမြို့တွင်း မှမင်း
ခေါင် နော်ရထာကအင်း ဝကိုရံလိသည့်ဘုရား ဂွတပ် တော်သို့ ပေး သည့်စာ။
(သိန်း သန်း ထွန်း ခင်ညွန့်စာစု)

သဘာဝကပ်မစွာကပ်ဝရကပ် သဘာဝမစွာ ကပ်တည်း ဟု သောကမ္မဘာသာပေါင်း တို့သည်
 ချံ့ရံအပ် သောဘဒ္ဒကပ်ကမ္မဘသညတင်္ဂတယ်သကဲ့သို့ကိုး သောင်း သောတယ်ဘာသာပေါင်း
 တို့သည်ချံ့ရံအပ် သော ဂတရဋ္ဌ တယ်ဘာမင်း သညတင်္ဂတယ်သကဲ့သို့ယုဂန္တရစ သော
 တောင်ခုနစ်လုံး တို့ဖြင့်ခြံရံအပ် သောမြင်း မိုရ်တောင်မင်း သညတင်္ဂတယ်သကဲ့သို့
 နက္ခတ်တဘာဝကြယ်အပေါင်း တို့ဖြင့်ချံ့ရံအပ် သောလမင်း သညတင်္ဂတယ်သကဲ့သို့ခပ်သိမ်း
 သောတိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး ထီး ဆောင်း မင်း အပေါင်း တို့၏ပြတ်ဝင်ကြီး နံ့ကုန်တော်
 ခံ၍ခြံရံစံပယ်လျက်ရန်သုအပေါင်း တို့ဦး ညွတ်ရဘမဟာနဂရအယုဇ္ဈပူရအမည်ရှိ သော
 ကုန်း ဘောင်ရွှေပြည်ကြီး ကိုအစိုး ရတော်မူသော ရွှေတွင်း ငွေတွင်း ပရင်း ထွင်း
 ပတ္တမြား ထွင်း တည်း ဟု သောခပ်သိမ်း သောရတနာတွင်း အပေါင်း တို့ကိုအစိုး ရ
 တော်မူသောဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအရှင်ဘဝရှင်မင်း တရား
 ကြီး ဘုရား ကျေးဇူး သစ္စာတော်မြတ်နှစ်ပါး ကိုရတနာသင်္ကဓက်မြတ်၌ ကေသရာ
 ဇာခြင်္သေ့မင်း နို့ရည်သည်အမြဲတည်သကဲ့သို့ ကျေးဇူး သစ္စာတော်မြတ်နှစ်ပါး ကိုစေတင်
 သိမ်း ရှိသောစွာအမြဲတည်လျက်ဘုရား ရွှေစက်တော်စုံမြတ်ကိုဦး ထိပ်ထက်ဆင်ရွက်၍
 ကျေးဇူး သစ္စာတော်မြတ်နှစ်ပါး ကိုမစေတင်၊ ပြည်ဆူး ဖြည်ညှောင့်ပြည်လှေး ပြည်
 မှား အစရှိသောရန်သူတော်၌ဂတိဇေး ပါး သို့မလိုက်ယမမင်း ၏သဘောကဲ့သို့ဦး
 လည်အညွန့်ကိုနှိပ်နင်း ချိုး ဖဲ့ဖျက်ဆီး ဖြတ်တောက်တတ်သောအလေ့၌ဝိဇ္ဇာဓိုရ်ပုဏ္ဏက
 နတ်ယောကျ်ား ကဲ့သို့တသိန်း သောဗိုလ်ခြေတသောင်း သောတပ်မှူး တရားသော
 ဗိုလ်မှူး တို့ကိုစိုး အုပ်စီရင်သောအရှင်မဟာသေနာပတိဗိုလ်မင်း ဘုရား ကြား
 ရောက်သည်မင်း ခေါင် နော်ရထာမဟာသမုဒ္ဒရသျှိုမရောက်ဘူး သောငန့်
 မင်း ငယ်သည်မိမိနေသောကွဲခြေရသ၌ ရေကိုများ နိုး ထင်မှတ်သကဲ့သို့အသက်ကို
 အပြန်ပြန်ဆက်၍ဆပ်သော်လည်း မပိုင်နိုင်ရသောဘုရား ကျေးဇူး သစ္စာတော်
 မြတ်နှစ်ပါး ကိုအစေတင်သိကြား မင်း ဝယ်မပြတ်စွဲစမှတ်ဖြစ်၍မတရား သောသူ
 တို့၏ဥဒေါင်း ကိုခွဲလေ့ရှိသောဝရဇီနီကိုထိပ်၌ရွက်နေရသကဲ့သို့ ကျေးဇူး သစ္စာတော်
 မြတ်နှစ်ပါး ကိုမစေတင်မြေခွေး သိန္ဓော မာလောပေသီး ဖွတ်မီး သံခြေး ကဲ့
 သို့ကျင့်ကြံမည်နိုင်ငံတော်ဖြစ်သောအင်း ဝမြို့ကြီး ကိုခိုဝင်၍သောင်း ကျန်း ရိုင်း ပြ
 ထောင်ထား သည်မှာမဟာသမတမင်း လက်ထက်မှစ၍ယခုမင်း ခေါင် နော်ရထာ

တိုင် အောင် သောင်း ကျန်း ရိုင်း ပြ ထောင်ထား သမျှလူလွမ်း လူမွမ်း အပေါင်း တို့
 သည်ချမ်း သာမရဒုက္ခသဘာဝဖြစ်ကြောင်း ကိုအစောင်စောင် သေချာစေတော်မူ၍
 ထင်ရှား စွာဆိုသည့်အချက်ကိုစိုး စဉ်း ရွှေမြင် သော်လည်း သတ္တဇာတိပျက်စီး ချင်း
 သို့ရောက်လိုလျှင်တခုခု သေအမှုအရာ မဖက်ပြန်ခြင်း သဘောဓမ္မတဘာဝဖြစ်သည်
 အတိုင်း ကုသိုလ်ကံကုန်၍အကုသိုလ်ကံစွန်း ပလ္လသည့်သဘာဝဖြစ်သည်။ အသင့်တရား ကိန္ဒ
 လုံး သွင်း ဟူ၍ မိသည်မှန်လျှင် ရွှေမူကိုပြစ်၍ နောက်မူကိုကျင့်ပါမည်ဘုရား ဟု ရွှေ
 စက်တော်မြတ် အောက်သို့ဝင်လိုလျှင်ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘာဝသီလသုတော် ကောင်း
 တို့ထံပန်တော်မူခဲ့သောဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်
 မင်း တရား ကြီး ဘုရား သည်အဆက်ဆက် သောတဝတို့၌သမ္ဘာရင်္ဂပြီး ဖြစ်၍ခပ်
 သိမ်း သောသူရင်တော်၌ဖြစ်သောသား တော်ကဲ့သို့သနား တော်မူသည်နှင့်အညီ
 ချမ်း သာ ရောက်မြဲအမှန်ဖြစ်သည်ကိုအသင့်နှလုံး မသွင်း ဝဲ (ဘူး)လေး ရာထွင်ဖ
 ဂုံထပ်ဆင့်ဆိုခဲ့သောစကား ဟောင်း ကဲ့သို့အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
 ကျေးဇူး သစ္စာ တော်မြတ်နှစ်ပါး ကိုသာ စေတင်သည်မဟုတ်။ ဘုရား အစရှိသောရ
 သေမြတ်တို့ထား သည့်သို့ကံ ဟောင်း မဟုတ်မမှန်သည်ကိုသို့ကံ ဟောင်း အမှန်ပြုလုပ်တင်
 စား ၍အင်း ဝမြဲတော်ထွင်း သို့ခိုဝင် နေနှင့်သည့်ကံ တော်မျိုး ဆင်း ရဲသား တို့
 ဟုတ်နိုး ထင်မှတ်၍အယူမှား လေလျှင်ကြီး စွာ သေချာပျက်စီး ခြင်း သို့ရောက်ရာ
 ရောက်ကြောင်း ဖြစ်လေအောင်တယောက်ချမ်း သာကိုယ်တို့ရှာ၍သတ္တဝါပေါင်း
 ဆင်း ရဲကြောင်း ဆိုသည့်စကား ဟောင်း ကဲ့သို့သို့ကံ ဟောင်း မဟုတ်မမှန်ကိုသို့ကံ
 ဟောင်း ဖြစ်သည်ဟုပြုလုပ် ပြောပြ သောအရာသည်ကမ္ဘာအဆက်ဆက်ပင် ကျေသော်
 လည်း အကုသိုလ်ဆင်း ရဲမကျေရာသည်ဖြစ်သည်။ အတိတ်ပစ္စုပ္ပန်အနာဂတ်ကာလသုံး
 ပါး တို့ကိုမြင်သိနိုင်သောဂဝံပတေ့ရသေ့သုမြတ်တို့ကား သောသာမယဇာတိဇာတိ
 သောဗေဒင်သုံးပုံ၌ နေထိုင်အနာဂတ်ဖြစ်လတ္တံ့သောအကြောင်း ကိုသိရစ်စီမံ သော
 ဌာပထဝီအာပေါတေဇောဝါသောဟူသောမဟာဘုတ်လေး ပါး ကိုရှစ်ဆယ်သောနည်း
 ဖြင့်အသီး (အသီး) ကျမ်း ဖွဲ့ပြထား တော်မူခဲ့သည်သို့ကံ ဟောင်း ထင်အမှန်ဆိုခဲ့သည်
 ကား (ဆင်ကား စွယ်ပြဲ၊ တစီး ထဲနှင့်၊ အရဲတိုး လာ၊ ကျွန်အင်္ဂါသည်၊ လင်္ကာတောင်
 ကဝင်လတ္တံ့၊ ပျိုး နှစ်ပါး သား ၊ စကား အမှန်၊ အင်္ဂါကျွန်သည်၊ တံခွန်ခဏ၊ စိုက်

14 September 1760

လက္ခံ၊ တံခွန်စိုက်ခါ၊ ကွန်အင်္ဂါသည်၊ မကြာခဏ၊ ပြေးလတ္တံ၊ အမြောက်သေနတ်၊
 အထက်ထပ်သည်၊ ပြစ်ခပ်နေ့ည၊ ထူလတ္တံ၊ အလွယ်ပုန်းအောင်း၊ လူအပေါင်း၊
 တွင်းအောင်း၊ ကြွက်သို့၊ ပြုလတ္တံ၊ တွင်းသို့ရောက်ချင်၊ ဖြေးအောင်ဝင်သည်၊
 ပန်းပင်တိုက်၍၊ ဂူလတ္တံ၊ ပြစ်ခပ်ထိ၍၊ လူတို့မျှသည်၊ မြေကုအရိုး၊ ဖြူလတ္တံ၊ မှက်
 ယင်သောင်းသောင်း၊ နံ့မကောင်း၊ နှာခေါင်းမဆန့်၊ ဤလတ္တံ၊ မသေခင်
 က၊ ကျောက်ခဲကျသည်၊ ထိပ်စပေါက်၍၊ စုလတ္တံ၊ ငပိမမြင်၊ ဆားမမြင်သည်၊ တောင်
 တူင်အကယ်၊ ချူလတ္တံ၊ ဥစ္စာမနေ၊ ဂြိုဟ်မျှကို၊ လက်ရစစ်၍၊ ယူလတ္တံ၊ လက်ရစစ်ခါ၊ လွန်
 ကြင်နာသည်၊ အိမ်မှာခွေးသို့၊ အူလတ္တံ၊ အင်္ဂါဝင်က၊ မြို့အင်းဝ။ ထင်းစမီးနှယ်၊
 ပူလတ္တံ) ဟူ၍သိုက်ဟောင်း၊ ဂြိုဟ်ကိုအမှီကောင်း၍အပေါင်းသင့်သည်ကိုခေတ္တ
 စည်းစိမ်ဂြိုဟ်ကိုကိုယ်စိုးကိုယ်ပိုင်ဖြစ်သည်အခွေအရံစည်းစိမ်အင်ခွင်ခဲသို့ထင်၊
 မှတ်၍ကျေးဇူးသစ္စာတော်မြတ်နှစ်ပါးကိုမစောင့်သောင်းကုန်းဂိုင်းပြုထောင်
 ဖွားသော်လည်း၊ နှိုင်းနှိုင်းရသောသောဘုရားရွှေဘုန်းတော်မြတ်ကြောင့်၊
 သံခဲနှင်စိန်ညိုမြင်းမိုရ်နှင်မြေနေနှင်မီးပွင့်လှောင်ပိုးစုန်းပမာနှိုင်း
 ဆိုသကဲ့သို့တကြောင်းခြင်္သေ့မင်းကိုယုန်း၊ ဂဠုန်မင်းကိုပျံလွှား၊ နဂါးမင်းကိုတိ
 ဘက်ပြိုင်နိုင်အံ့သကဲ့သို့၊ မောဟအဝိဇ္ဇာစိတ်ဖုံးလွှမ်းထင်မှတ်လေငြားသော်လည်း
 တောင်ကိုတလိမ့်မြှူနှင်လိမ့်၍အိန့်သည်ထင်ရောင်စိန်ရွှေတောင်ကိုမျှအောင်
 ဖသောင်းတရင်းပြောင်းနှင်တူးရှောင်းသော်ထွေမြေကုန်အောင်မျှစွမ်း
 နှင်တို့လည်းစုန်းညိုမထင်ဆိုသည်စကားဟောင်းကဲ့သို့ထောင်လွှားပြုနှင်သမျှ
 (ဘေးဒုက္ခသိကျရောက်မည်၊ ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး၏) သတ္တိဂုဏ်သည်နေလာ
 လွှင်နှင်းကြောက်သည်၊ ရေလာလွှင်ဆားပျောက်သည်ဆိုသည်စကားဟောင်းကဲ့
 သို့အတိုင်းမရှည်မကြာရချေ၊ ပျက်ပြီးဆုံးရှုံးခြင်းသို့ရောက်မည်အကြောင်းကို
 ကြားရောက်လိုက်သည်မင်းခေါင်နေရီရသာ။

14 September 1760

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၂ ခုသတင်း၊ ကွက်လဆန်း ၅ ရက်၊ နေ့၊ ဘုရားလွှတ်
 တော်ကမင်းခေါင်နေရီရသာသံသို့ပြန်ပေးသည့်စာ။
 (သိန်းသန်းထွန်းခင်ညွန့်စာစု)

အမိန့်တော်ရ ရှေ့နေခန့်တော် မူသသူကိုး ယောက်မှ ခန့်တော် မူသည့်အတိုင်း
 လွှတ်တော်ရုံး တော် (မှ) အစီရင်ခံခွင့်လဲဆိုရန်ရှိသော ဤအမှုသည်တို့က
 ခေတ်လွှင်အမှုသည်တဖက်မျက်နှာကြီး သယုဖြစ်သည်။ အမှုသည်တဖက်မျက်နှာ ငယ်သ
 သူဖြစ်သည်။ တံစိုး ပဏာကောရအများ ပေး နိုင်သယုဖြစ်သည်စိတ်က မစွဲမယူမရည်
 မထောက်ဂတိလေး ပါး တံစိုး သုံး ပါး ကင်း လွတ်အောင်ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း လဲဆို
 ရမည်ဖြစ်သည်ကိုမျက်နှာကြီး ငယ်ရွယ် ထောက် ဤတိုင်း ကို ရှေ့နား တော်မြတ်ကြား
 တော်မူသည်။ နေဝင်သည်ကဲ့သို့ကြား တော်မမူရစေနှင့်။ မျက်နှာကြီး ငယ်မရွယ်
 မထောက်ဂတိလေး ပါး တံစိုး သုံး ပါး ကင်း လွတ်အောင်တရား ဓမ္မသတ်ထုံး စံနှင့်
 အညီဟုတ် (မှန်) တော်တည့် ဖြောင့်မတ်စွာလဲဆိုပါမည်။ မလဲမဆိုလစ်တင်း ယွင်း ယို
 လွှင်ကျမ်း တော်ထွင်ပါသည့်အတိုင်း စူး ရောက်ပါစေသောအဓိဋ္ဌာန်ပနက်စေ၍
 အမိန့်တော်ရ ရှေ့နေကိုး ယောက်ကိုကျမ်း စွဲကိုင်စေ။ အမိန့်တော်ရ ရှေ့နေတို့ကို
 ကျမ်း တိုက်ရော ရှေ့ရုံး သို့ဝန်ထောက်ဝါ ခါရေး ကြီး ဘုရားရှင်၏ကြွေစေ။
 သက္ကရာဇ် ၁၁၃၁ ခုကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက် ဝန်းနား ခေတ်

စ မြောင်မှူး ပြန်
 (တင်၊ အုပ်ချုပ်ပုံ၊ ၅၊ နောက်ဆက်တွဲ)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နိဗ္ဗိတိ မြတ်တော်မူလှသောဘုရား မယ်တေအိမ်နဲ့တော်ရှိသည်။
 ခင်ဦး ဗိုလ်လက်ယာဗလကျော်ထင်၊ ငါ့အဖွဲ့တော်မျိုး ဗလကျော်၊ ဒီပွဲစက်ရေခင်၊
 ခုဒိန်၊ ငမုတ်၊ ငြောတို့ကိုအိမ်နဲ့တော်မြတ်နှင့် ငါ့သား သတိုး သီဟကျော်ကိုငါ့ကျေး
 ဇူး ဂွင်လက်ထက်တော်က အပ်ပေးသနား တော်မူသည်။ အဖွဲ့တော်မျိုး သီဟတော
 မြေနေငပန်း နှင့်လူပေါင်း ၁၀ ကျော်၊ ရေမျက်မြင်း မြေနေငမြတ်ရင်နှင့်လူ
 ပေါင်း ၁၀ ကျော်၊ မကျဉ်း တုံမြင်း မြေနေငညှိနှင့်လူပေါင်း ၁၀ ကျော်၊ သပြေအိုက်
 ၄ မြေနေငကောင်း ဦး၊ ငြောတို့နှင့်လူပေါင်း ၁၀ ကျော်၊ အဖွဲ့တော်မျိုး မှတ်
 စာဝင်ဖြစ်၍ ငါ့သားသတိုး သီဟကျော်မရှိလျှင် ငါကသိမ်း တော်မူ၍သပြေအိုက် ၄ မြေ
 ထွင်သီး သန့်ရှင်းသနား နေထိုင်စေသည်ကိုအိမ်နဲ့တော်မတည်ရ၊ ခင်ဦး ဗိုလ်လက်ယာ
 ဗလကျော်ထင်ကလူတို့ကိုယ်လျှင် ငွေ ၂၀ ပေး ရမည်ချခေတ်ချွတ်တောင်း ဖြောင်း
 နှင့်ငါ့အဖွဲ့ဗလကျော်တို့ကငါ့ကို ခိုးသိမ်းတင်ပြန်သည်အတိုင်း ချခေတ်ချွတ်တောင်း
 သည်မှန်လျှင်လက်ယာဗလကျော်ထင်ကမတောင်းမခံ အောင်မှတ်စာဝင်လူပေါင်း ၅၀
 ကျော်သည် ယခုမှထမ်း သည်ငါ့အဖွဲ့မဟုတ်၊ ငါ့ကျေးဇူးဂွင်လက်ထက်ကငါ့သား သတိုး သီဟ
 ကျော်ကိုပေး အပ်သနား တော်မူသည် အဖွဲ့ဖြစ်၍ ငါကထပ်မံသိမ်း တော်မူကြောင်းကို
 အမြောက်ဝန်တို့ကို ငါကအိမ်နဲ့ပြန်၍ရှိလေပြီး သည်၊ ငါ့အိမ်နဲ့တော်မြတ်ရင်း နှင့်အညီ
 ညီဝတ်စုံစာလုပ်စား နေထိုင်၍ ငါ့အမှုကိုထမ်း စေ။

28 April 1770
 သံတော်ဆင်

သက္ကရာဇ် ၁၁၃၂ ခုကဆုန်လဆန်း ၄ ရက် နေ့

မှတ်။

(ရှေး ဟောင်း သုတေသန)

4 September 1773

တောင်ဆွဲလွှဲအသည်မှတစ်ပုအသည်ကဲ့သို့လုပ်ရိုး ပြင်ရိုး ထုံး စံရှိပါကြောင်း ဘုရား။

မက်ပုန် ပါကယ်အသည်မှါတော်ဆောင်၊ ဝင်း ပြင်၊ မဲး စီစစ်ပြင်ခ တနှစ်လွှင်
ဝါချိန်၃၀၊ ချိတ်ဝင်း၊ ဆီ၊ နံနွင်း၊ ထိုး ဘွယ်ငွေချိန်အိ၊ ဖျင်တခုန်ဆက်ရိုး ပြင်
ကြေး စား အိမ်ဆောင်ရိုး ထုံး စံရှိပါကြောင်း ဘုရား။

4 September 1773

သက္ကရာဇ်၁၁၃၅ခု တော်သလင်း လပြည့်ကျော်၄ရက်(၀) နေ့လွယ်မယ်၊

အောင်ပန်း ကျေး ရွာ ရေမြေအတွင်း လုပ်ခင်း ဆောင်တာမှံသမ္မအခွန်ကို ရှေး
ထုံး စံရှိသည့်အတိုင်း ဆက်သွင်း ခံယူသည့်စီရင်း ဘုရား။

ကိုလွင်သူကြီး ချိန်တီး များ ငယ်လွှဲရိုး ၂

အောင်ပန်း သူကြီး ချိန်

လွယ်မောသူကြီး ချိန်

၄င်း သူကြီး ပုံလံ

အင်း ဝင်း သူကြီး ချိန်

၄င်း သူကြီး ကချိန်ဝက်ဘိုး ဝန်ထမ်း

ကျော်တလုံး သူကြီး ချိန်

၄င်း ကချိန်ဝက်ဘိုး ဝန်ထမ်း ခ

ငါ့သူချိန်

ငွေစား ပုံချိန်

ငွေတော်သူချိန်

မြင်း မတ်သူကြီး ချိန်

၄င်း ငွေစား ပြည်ချိန်

၄င်း ချောင်း ကြီး ချိန်

ငါ့မုတင်ချိန်

ငွေချိန်

တမုံကြီး ချိန်

သီတော်သူကြီး ချိန်

တောင်	သင်္ဃာ	ချင်းခင်း	ချိန်လွှဲ	အိပ်သား	ချိန်ကွယ်	နောက်ကွယ်
			၁၄			၁၆
			၁၄၃			၁၅
			၁၅			၁၅
			၂	၁၆	၇	
				၁၆		၆
	၁	၂၄၆				၁၃
				၁၅		၁၆
						၆
			၆			၂
			၃			၃
					၆	၃
				၂၆		၂၆
				၆		၆
			၆			၅
			၆			၆
	၁	၂၄၆	၆			
			၃၆			
			၆၂			

၉၆၂၂၂၃

4 September 1773

ကောင်း	သင်ယာ	ဆင်းမိုး	ချိန်ပွက်	ဆီယာ	ချိန်ပွက်	ဆံ့ဘွယ်
ပန်း ဖြူချိန်			၉၆၂၂၆	၄၈	၈၂	
လမိုင်း သူကြီး ချိန်				၁၈	၆	၈
၄င်း သူကြီး ချိန်ဝန်ထမ်း ခ	ခ	၂၅၈				၁၂
ဝုံး သံသကြီး ချိန်			၈၂			၇
ဝထွက် ကျောင်း ချိန်			၄၈			၄
ဝနေစံချိန်			၈			
ပန်လွန်သူကြီး ချိန်				၁၈		၈
ဝချစ်လှချိန်			၆၃			
ငွေဝဖြူချိန်			၆၃			
ရုံး ရိုဝပုံချိန်			၈၃			
တောင်ထိုဝဖြူချိန်			၃			
ငပါကော်လှချိန်			၆၃			၆၃
ငွေဝထွန်း ချိန်			၈ ၁			
မြေခိုကုံး ရွှေထွန်း ချိန်			၆၃			၆၃
ကလောဦး လှချိန်ပိုး ရိုင်း ၁၂၀			၄			
တောင်ထိုဝိတ်ချိန်			၈			၈
တောင်နင်း တိန်ချိန်	၁	၁	၂၅၈		၂၈	
မြေဘက်နင်း တိန်ချိန်	၁	၁	၂၅၈			
ပေါင်း			၈၈၂၅၃		၇၇၃၄၂	

လွယ်မယ် အောင်ပန်း လယ်ခွန်မှာ၊ အရှင်ဆက်ရိုး ၊ နောက်လိုက်မှာ

သွား သူထွန် တော်မျိုး တို့စား ရိုး ထုံး စံရှိပါကြောင်း ဘုရား ။

မက်မွန် ပါကယ်ရွာကိုမှီး နေစော်ဘွား အမတ်တို့နှင့်လှဆိုကြသည်ပဌမ
ရေငုတ်ဖြတ်စာဘုရား ။

ရေခံစော်စား အမတ်၊ မက်မွန်ရွာ မြေတိုင်သူကြီး တောင်း ပွဲတို့
နှင့်မှီး နေစော်ဘွား တို့နောင်လက် နောင်လက်ပြင် ကျေး ရွာ ရေ မြေ ကြောင့်
အစီရင်ခံကြသည့်စကား မှာ၊ ရပ်စော်စား အမတ်၊ မက်မွန် ပါကယ်ရွာ မြေတိုင်

သူကြီး တောင်း ပဲ့တိုက နေောင်လက် နေောင်လင်တပြင် ကျေး ရွာသည်။ ရေခံ စေခံ အစီစဉ်စီရင် နက်မက်မွန် ရွာ နယ်ထွင် မြေ ရေဖြစ်၍ဟံသဝတီပါမင်း ဘိုး တော် ခမည်း တော်လက်ထက်အစဉ်စီရင် ရပါသည်။ ယင်း ကရင်တို့မငြိမ်မသက်တိုက်ဖျက် ၍ ကျေး ရွာပျက်စီး သည်ကလ၊ အနိုက်အတန်သလွတ်လပ် ရပါသည်။ ဘုရား ခမည်း တော်ဘုရား ရွှေလက်ထက် တော်ထွင်ယင်း ကရင်တို့ကိုဆီး ကာ၍မြို့ရွာဖြစ်၍အ စဉ်စီရင် နက်မက်မွန်အဝင်အပါ ကျေး ရွာ ရေ မြေမှန် သေဝ ကြောင့်လက်ရှိလက် မကွာစီရင် ရပါသည်ကိုဘုရား နေောင် တော်ဘုရား ရွှေလက်ထက် တော်ထွင်မှ မိုး နဲ စေခံဘွား အမတ်တို့ကမိုး နဲမြို့နယ် မြေအဝင်အပါ ကျေး ရွာ မဟုတ်ပါသည်ကိုအား ကြီး အား များ လူယူစီရင်၍ ခံ နေရခဲ့သည်။ ရေခံ စေခံ စီရင်စုမက်မွန် ပါကယ် ရွာ နယ်အရှေ့ကိုဖြန် ချောင်း ၊ အရှေ့မြေခံကို တောင်ပို့၂လုံး ၊ မြေခံ နန့်၄ယ် ချောင်း ၊ နေောင်လက် နေောင်လင်တပြင် ကျေး ရွာလည်း ယခုသတ်ဆိုသည် မက် မွန် ပါကယ် နယ် မြေအတွင်း မှံပါသည်။ မိုး နဲ စေခံဘွား တို့ဆိုသည်ပထုန်း ငါး ရွာ လည်း ယခုသတ်ဆိုသည် နယ် မြေပြင်အသီး အခြား ဖြစ်ပါသည် အစီရင်ခံသည်။

မိုး နဲ စေခံဘွား တို့ကလည်း နေောင်လက်တပြင် ကျေး ရွာသည်။ ရေခံ စေခံ စီရင်စုမက်မွန် ရွာ နယ် မြေအဝင်အပါ ကျေး ရွာ မြေ ရေမဟုတ်။ မိုး နဲမြို့ အစဉ်စီရင် နက် နယ် မြေအဝင်အပါဖြစ်၍ဟံသဝတီပါမင်း ဘိုး တော်ခမည်း တော် လက်ထက်ကသည်ယခုတိုင်လက်ရှိလက် မကွာစီရင် ရပါသည်။

(တောင်ကြီး ယဉ် ကျေး မှပြုတိုက်)

ဆင်ဖြူရှင်မင်း တရား အမိန့်တော်ဖြင့် ဇေယျဝတီမြစ် ကြောင်း ထွင် တိုင် တာ
တော်တိုး ဖွဲ့ရှိသည့်ကွမ်း ထောက်မြို့ရွာစဉ်။

	မြို့ရွာအမည်	တိုင်	တာ
၁	ဒဂုံမြို့မှ		
၂	ပန်း လှိုင်သို့	၈	
၃	ရန်ကင်း စံရာ	၈	
၄	ဓနုဖြူ	၆	
၅	ညောင်ပင်သာ	၆	
၆	တောင်ပို့ဘရား	၃	
၇	ဟင်္သာတ	၃	
၈	သာယာဝတီ		၃၀၀
၉	ငယ်စက်ကွဲခေါင်း		၃၀၀
၁၀	ရွှေကျင်		၃၀၀
၁၁	ရေခင်း သို့	၂	
၁၂	ကနောက်သို့		၃၀၀
၁၃	မြန်အောင်		၂၀၀
၁၄	တရုတ်မှော်	၄၄	
၁၅	ရွှေတောင်	၈	
၁၆	ပြည်မြို့သို့	၄	
၁၇	ဇလွန်သေင်္ဂါထိတ်	၄	
၁၈	ညောင်ပင်ဆိပ်	၄	
၁၉	မြေထဲသို့	၄	
၂၀	ဆင်ပေါင်စံသို့	၅	
၂၁	မိကျောင်း ရဲ	၅	
၂၂	မြင်ကွန်း	၄	
၂၃	မကွေး မြို့သို့	၄	

၂၄	ဝက်မစွတ်	၄
၂၅	သင်္ဃာပေါင်း	၄
၂၆	ရေခဲချောင်း	၄
၂၇	ကျောက်ရဲ	၄
၂၈	စလေမြို့	၄
၂၉	စဉ်ကူးမြို့	၄
၃၀	ရသင်္ဃာမြို့	၄
၃၁	အင်္ဂါမန္တနမည်သောပုဂံ	၄
၃၂	ရွှေတောင်ရဲမိုင်း	၄
၃၃	ပျော်စွယ်သို့	၄
၃၄	ပဝက်စဝ	၄
၃၅	ငါးမြောင်း	၄
၃၆	ရဲပတိုင်ရွာ	၄
၃၇	ကျောက်တလုံးသို့	၄
၃၈	အင်းဝနေပြည်တော်	၈

ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းဖြင့်တောတော်ထိုးဖွဲ့စေရာစပ်ဆိုဆက်သွင်းရသောလင်္ကာ။
 ၁၇၇၁ ခုနှစ်တွင် ရွှေဘိုအလောင်းမင်းကြီး
 နိဒါန်းမြောက်သားတော်ဖြစ်သောဆင်ဖြူရှင်သည်၊ ရတနာသီချီမှရတနာပူရ
 အင်းဝမြို့နန်းသို့တိတိယမြောက်ဘက်သို့တည်ထောင်ပြောင်းစံတော်မူကာထိုထို
 မင်္ဂလာပူရအသံနှင့်ယိုးဒယားနိုင်ငံများကိုအောင်မြင်တော်မူပြီးနောက်မင်း
 ကောင်းမင်းမြတ်ဖြစ်သည်အားလျော်စွာသဘာဝတော်ရေးဘက်၌လည်းပစ္စည်း
 လေးပါးတို့ဖြင့်ထောက်ပံ့ပေးအပ်ပြီးတော်မူ၍ကျောင်းကန်ဘုရားများစွာအသစ်
 လည်းတည်ဆောက်ကိုးကွယ်တော်မူ၏။ ယိုးဒယားကိုလည်းပြင်ဆင်တော်မူ၏။
 သို့နှင့်လည်းအားရဧရာဝတီတော်မူရကားအောက်အကြည့်ရွှေဘောင်တော်
 ဖြင့်စုန်ဆင်းတော်မူခါတိုက်တော်၌ရှင်အားထီးတော်အသစ်တင်၍တော်မူပြီးလျှင်
 မိမိနေပြည်တော်သို့ပြန်လည်တော်မူရာ၌ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းတွင်ခရီးယူနေ

တိုင်တောတော်ထိုး ဖွဲ့စေ အမိန့်တော်အရဖြင့်မျှား ကြီး မတ်ရတို့မှတစ်ဆင့် ထောက်
မြို့ရွာများ အလိုက်တိုင်တောထိုး ဖွဲ့ရရသင့် များ ကိုလည်း အဆိုတော်ပညာရှိတို့က
အောက်ပါဖြစ် သောလက်ခံပုဒ်တို့ဖြင့် စပ်ဆိုဆက်သွင်း ရလေသည်။

တိဂုံဆံတော်ရှင်တည်ရတီဂုံရပ်ဌာနမှတစ်ဆင့် ရတနာပူရအင်း ဝနေ
ပြည်တော်တိုင် အောင်ယူဇနာ ၃၀ ကျော်မျှဖြစ်၏။ တောတော်ဖြင့်ကား တာပေါင်း
(၁၈၀,၀၀၀) တသိန်း ရှစ်သောင်း ကျော်ပင်တည်း။

၁။ ဖက်ကွန်း စံရတံ၊ မော်ကွန်း ဖျာပိတ်၊ သာခါငွေရောင်။ ဖက်အရောင်ထက်၊
တောက်ပြောင်ဘုန်း တူ၊ လတဆူသို့၊ သုံးလှည်း ဖြူး၊ ရွှေတိဂုံကို၊ သင်္ဂြိုဟ်ရှင်၊ ထီး
တော်တင်မှ၊ မင်္ဂလာမောင်၊ ဝင်း ဝင်း ပြောင်မျှ၊ ရွှေတောင်အဟန်၊ ရွှေပြည်
ပြန်ကွင်း၊ တိုင်မှန်တောဖွဲ့၊ တာသေ့သည်တိုင်၊ ပိုဒ်သိုက်မကွင်း၊ အရင်း မကွန်၊ လျောက်
ဆိုဟန်ကား၊ တာမှန်တောတိုင်၊ ပန်း ရှိင်ကြ အောင်၊ တာရောင်ရှစ်တိုင်၊ နှိုင်း ပြိုင်
မယွင်း၊ ခံခင်း စံရတံ၊ မှန်စွာနည်း တူ၊ ဓနုဖြူသို့၊ မြောက်ဆူထိုး ဖွဲ့၊ ဘုန်း ကြို့ခွဲခါ၊
ညောင်ပင်သာယာ၊ သင်္ချာ ခြောက်ရပ်၊ ထက်ရပ်ရှိုင်း ညို၊ တောင်ပို့တရတံ၊ သညာ
တဝါ၊ ဟင်္သာတနှင့်၊ ဌာနအညီ၊ ပေါင်း သုံး လီဝယ်၊ သုံး စီမျှသာ၊ ခြား ကြာ ရေကြော၊
သာရဝေါဟာရ၊ ဝ သော်ကွဲခေါင်း၊ သည့်နေောင် ရွှေကွင်း၊ သုံး ရာတွင်သာ၊
သင်္ချာသုံး လီ၊ တာပေါင်း ညီသည်၊ ရေသီတလမ်း ဖြန့်သန်း တည်း။

၂။ ညောင်ရွှေကွင်း၊ ရွှေစင်လှံဝင်း၊ ဆန့်ပြန်လှည်း သော်၊ ရေခင်း ရောက်
အောင်၊ နှစ်တိုင် ဆောင်၏။ ကနေောင်သုံး ရတံ၊ ခွေး ရာမြန်အောင်၊ တာ
ဆောင်ဘုန်း အုပ်၊ ဘရပ် မှော်ဇော၊ ဇယောဇယော၊ အငှေ ရွှေတောင်၊ ရီမှောင်
ရစ်ဆို့၊ ပြည်မြို့ရိပ်ညံ၊ ဇလွန် သောင်ဆိပ်၊ ညောင်ပင်ဆိပ်နှင့်၊ ရုံး ဆိပ် မြေထဲ၊
တကွလင်း ကြောင်း၊ လည်း ကောင်း အညီ၊ လေး တိုင်စီတည်၊ တလည်ဆင့်ကဲ၊ ဆင်
ပေါင်ဝဲနှင့်၊ မိကျောင်း ရဲရွာ၊ ငါး တိုင်သာလျှင်၊ ခြား ကွာသည်ချည်း၊ တနည်း
မြင်ကွန်း၊ မြောက်ယွန်း ကမ်း မြွေ၊ မကွေး သာလွတ်၊ ဝက်မစွတ်သာ ပေါင်း၊
ရေနံချောင်း သာသေ့၊ ကျောက်ရဲသာ ကွေ၊ စလေသာတုံး၊ စဉ့်ငူအုံး သာ၊ သာ
ထက်သာ၍၊ ရသာမြို့က၊ ရီမနွှဲတိုင်၊ တာမှတ်ပိုင်၍၊ လေး တိုင်စီသာ၊ ခြား ဝေး
ကွာသည်၊ စဉ့်လှာရွေး ကထုံး စံတည်း။

၃။ ဂိုမန္တနာ။ အောင်ချာပူရ။ မြို့ပေါက်က။ ချီပြီး ဣသော်။ အင်း ဝဘုန်း ခေါင်။
 ရာမင်း နောင်လျှင်။ ရွှေတောင်ရမိုင်း။ ရပ်ဆိုင်း စမ္ပယ်။ ပျော်ဘွယ်တရက်။
 ပဝက်စဝ။ ဘဉ္စဝံပြီး။ ငါမြာကြီး ဝယ်။ ရပ်မှီး ယှဉ်နဲ့။ တနေ့တံ၍။ ရဲပတိုင်း ရွာ။
 တရက်ကြာသော်။ နီလာရောင်ဖုံး။ ကျောက်တလုံး သို့။ စုရုံး တစဉ်။ ဖေါင်တော်
 ရှင်သည်။ ရေယဉ်သီတာ။ ကွမ်း ထောက်ရွာလည်း။ များ စွာမဝေး။ လေးတိုင်
 အမှန်။ တာရှစ်ပြန်တွင်။ ဗိမာန်သိင်္ဂီ။ ရတနာပူရ။ ရွှေထိုင်း ချဲ့။ ယူဇနာဖွဲ့သော်။
 သုံး ဆူလေး သင်္ဃာ။ ယူဇနာတည်း။ အတာခန့်လောင်း။ သင်္ချာပေါက်သော်။ သိန်း နှစ်
 ရှစ်သောင်း။ ခါကောင်း ဆန်း သစ်။ သက္ကရာဇ်သမာမော။ ၂။ ဩ။ ညံ။ စီ။ ၃။ ၁၇၇၁
 သည်ကိုသိင်္ဂီဝင်း လှံ။ ရွှေဖေါင်ပျံဖြင့်။ မင်း ဝင်အောင်ချက်။ ဟန်လက်ကွန်း ငှု။
 ဆိုက်တော်မူသည်။ နတ်လူပီတိ။ ရှင်လမ်း တည်း။ ။

(သုဂိုယမဂ္ဂဇင်း ၊ စက်တင်ဘာ ၂၉ ၊ စီမန်နာ ၁၇၇ - ၅)

မြေဒူး မင်း ရန်ကုန်မှအဝသို့ရေကြောင်း ဖြင့်ပြန်ကြွတော်မူရာအဝသို့
 သက္ကရာဇ် ၁၁၃၇ ခု ခါခေါင်လဆန်း ၅ ရက် ၂ နေ့ရောက်တော်မူသည်။

31 July

1775

24 February

(တေဘိုင်ခွင်)

ဘုန်း တော်အလှူ နှိကြီး မြတ် တော် မှုလှ သော ရွှေ နန်း သခင်ဘဝ ဂှင် မင်း တရား
ကြီး အမိန့် တော် ရှိသည်။ စကား များ စွာ ဆိုကြ ရမည် မဟုတ်။ သိမ ဇောတို့ကို ဒုက္ခ နှိ
တင်၍ ရင် နှိုး စည်း သင့်သည်။ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဇီက ဘုံကို ရိုက် ရှိသည်ကို သိအမိန့် တော်
ရင်း အတိုင်း ဆို တော် မှုကြ ရမည် အကြောင်း ကို အမိန့် တော် ရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၁ ခုတ ပေါင်း လပြည့် ကျော် ရ ရက် နေ့မ ဘန် အောင် 25 February I780
ရတနာ သုဓမ္မာ စရပ် ထင် လွှတ် ကား သုံး ထောင် များ ကျော် ထင် နန္ဒ မိတ်ပြန်
အမိန့် တော်။

(တောင် ခင်)

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၁ ခုတ ပေါင်း လပြည့်ကျော် ရက် နေ့မနက် အောင်ရတနာသု
 ဓမ္မာစရပ်တင်လက်ယာဘက် နေဒုတိယတင်ဆရာ တော်တို့ကသက် နှိုး ဂုံပုဂ္ဂိုလ်တို့
 အဆိုကို ချေသည်။ ပိဏ္ဍဝါရီ ကေနာဘိက္ခု ဝေဝါ ဘိက္ခုနာအစရှိသော စုဋ္ဌဝါပါဠိ တော်
 သည်သိမ ဇောကိုပညတ် သောသိက္ခာပုဒ်မတတ်။ သမညာယဘိက္ခုဟု သောပါရဘိက္ခု
 ပါဠိတော်။ သမညာယတိ။ ပညတ္တိယိဝေါတိ ရေဒ္ဒဘိက္ခု အစရှိသောပါရဘိ
 ကဏိအဋ္ဌကထာ၏အရဖြစ် သောသိမ ဇောကိုဘိက္ခုဟုပညတ်ရခြင်း သည်ဆုမ်း ပင့်ဖိတ်
 သေကိလစသည်တို့၌သိမ ဇောကိုပင်ဘိက္ခုမည်။ ပညတ်တော်မူ သောသိက္ခာပုဒ်အရ
 ခွဲသိမ ဇောကိုဘိက္ခုမဆို မယုရ။ မဆိုမယုရ ဖြောင့် ကိုလည်း ဘိက္ခုတိ။ ဘိက္ခု ဇောဘိက္ခု။
 ဘိက္ခုစာရအဇ္ဈပ ကောတိဘိက္ခု။ ဘိန္နပဋ္ဌေရောတိဘိက္ခု။ သိမညာယဘိက္ခု။ လ။ အ
 ကုပ္ပေနဋ္ဌာနာရ ဟေနအယံကမသိက္ခာအစိ ပေဋ္ဌောဘိက္ခုတိ။ ပါရဘိက္ခုပါဠိ
 တော်။ ဘိက္ခုတိ။ ဘိက္ခုဟုသတ်ကား ဘိက္ခုအရိယာတို့တောင်း ခြင်း ဖြစ်တောင်း
 တတ်၏။ ကတိတဿာတို့ ဖြောင့် ဘိက္ခု။ ဘိက္ခုမည်၏။ ဘိက္ခုစာရံဆုမ်း ခံရသို့။
 အဇ္ဈပစကတော။ ကတ်တတ်၏။ ကတိ။ ထို့ ဖြောင့်ဘိက္ခု။ ဘိက္ခုမည်၏။ ဘိန္နပဋ္ဌေရော
 အပိုအစောဆင်း ကိုဖျက်သောသက် နှိုး ကိုဆောင်တတ်၏။ ကတိထို့ ဖြောင့် ဘိက္ခု။
 ဘိက္ခုမည်၏။ သိမညာယ။ ရဟန်း ဟုသောပညတ်အား ဖြစ် ဘိက္ခု။ ဘိက္ခုမည်၏။ လ။
 ယူဘယ် ယေ။ အယံဘိက္ခု။ အပြင်ရဟန်း ကိုသမ ရောန။ ညီညွတ် သေ။ သဏံန။ သဏံ
 သည်။ အကုပ္ပေန။ မပျက်အပ် သော။ ဋ္ဌာနာရ ဟေန။ သိသနာ တော်တည်း ဟုသေ
 အ ဖြောင့် အီး ထိုကိသော။ ညတ္တိစကုဏေန။ ညက်ရှင်။ လေး ခု ဖြောက် သေ။
 ကမ္မေန။ ကမ္မစါစာပြင်။ ဥပသမ္ပန္နော။ ပဉ္စင်း ဖြစ် သောရဟန်း ကို။ ကမသိ
 အဇ္ဈေ။ ဤသိက္ခာပုဒ်ကိုပညတ်ရသ်။ အစိ ပေဋ္ဌောတော။ အလိုရှိအပ်၏။ ဤပါရဘိ
 ကဏိပါဠိ တော်အစိ ပြု ယ်ကား ၊ အရိယတို့တောင်း ခြင်း ဖြစ်တောင်း တတ် သော
 ဖြောင့်လည်း ဘိက္ခုမည်၏။ ဆုမ်း ခံတတ် သော ဖြောင့်လည်း ဘိက္ခုမည်၏။ အဆင်း အ
 စောအပိုကိုဖျက် သေသက် နှိုး ဝတ် သော ဖြောင့်လည်း ဆုမ်း ပင့်ဖိတ် သေအခါရဟန်း
 တို့ကို ရေတုက်ရသစသည်၌သိမ ဇောသည်လည်း ၊ ဘိက္ခုမည်၏။ လ။ ဥဘက်ကမ္မဝါစာ
 ဖြစ်ပဉ္စင်း ခံသောရဟန်း သည်လည်း ဘိက္ခုမည်၏။ ထိုဘိက္ခုအများ တို့ထင်၍သိက္ခာ
 ပုဒ်ကိုပညတ်ရသ်၌သိမ ဇောအစရှိသောဘိက္ခုအများ ကိုမလိုအပ် မရသင့်။ ဤသို့ပါရ

ဇီကဏ်ပဌမပါရဘဇီကသိက္ခာပုဒ်မှစ၍ နိသရိ၃၀တိုင် ၄၃ပါ သေကိက္ခာပုဒ်တို့၌ သိမဏေကိုဘိက္ခုဟုမယူရကြောင်း ပါစိတ်ပါဠိတော်မှသိရသိက္ခာပုဒ်မှစ၍ ပါဠိ စေသနီယသိက္ခာပုဒ်လေးပါးတိုင်း ၊ ၉၆ပါး သေသိက္ခာပုဒ်တို့၌သိမဏေကိုဘိက္ခု ဟုမယူရကြောင်း ကိုလိသည့်ဖြစ်၍ ပဉ္စင်း ကိုသိဘိက္ခုဟုယူအပ်ပါသည်။ တကြောင်းလည်း သင်္ကန်း ရုံး သင်္ကန်း ရုံးအရှင်မြတ်တို့ဆိုသည်။ ဝိဇ္ဇာစာရိကေနဘိက္ခဝေဘိက္ခုနာစသေ ပါဠိ၏ရှေး ဝတ္ထသီလကိုပညတ်ခြင်း ၏အကြောင်း တေနခေါပနံမယေနဝိဇ္ဇာစာရိကဘိက္ခုဒုနီဝတ္ထာဒုပါရုတစသည်ဖြင့်ရဟန်း ပဉ္စင်း ကိုသိဆိုသည့်ဖြစ်၍လည်း ၊ ပဉ္စင်း ကိုသိဘိက္ခုဟုယူအပ်၏။ သုပဋိန္ဒနန္ဒာအန္တရသရေဂမိဿာမိ။ တိသိက္ခာ ကရဏိယိ။ သုပဋိန္ဒနန္ဒာအန္တရသရေဂန္တုဗ္ဗံ။ သေအနာဒရိယံပဋိစ္စကတယံဝိဝရိတကအန္တရသရေဂန္တုဗ္ဗံ။ အာပတ္တိ။ ဒုတ္တဋ္ဌသဘာဝသေသိက္ခာပုဒ်တော်ကိုလည်း ပဉ္စင်း ဖြစ်သောသဗ္ဗဂီရဟန်း ကိုအကြောင်း ပြု၍ပညတ်တော်မူသည်။ သိမဏေ ယောကျ်ား ၊ သိမဏေမိန်းမ ၊ သိက္ခမန်း တို့မှာမိမိတို့အား ပညတ်သောဆယ်ပါး သေသိက္ခာပုဒ်တို့မှကြွင်း သေသိမဏေတို့အား ပညတ်သောအရဘတို့၌ ဒါဏ်အလင် အရဘကိုပင်ဥပစာရအား ဖြင့်အာပတ်ဟုခေါ်သည့်သိဖြစ်သည်။ ဂဏ္ဍိကမဋီမု န္တိက္ခာ ၊ စသည်၌အနညာတသိ။ ပဋိသေဓမပါသေကြောင့် ကပတ်သိမ်မတက်သော် လည်း အာပတ်သင့်မသင့်ဆိုညွှန်း အံ့ ၊ ဝတ္ထုဒ္ဓကေ၊ ဧကဒုတ္တဋ္ဌာပတ္တိယေဝသိ သဗ္ဗဝတ္ထသု၊ အနာဒရိယေနဟောတိ။ ဟူသောပါရိဝါအဋ္ဌကထာပါဌကိုဆောင် ၍တပတ်သိမ်ကပတ်တိုင်း တစ်ချိန်မှစ၍မဝတ်ပရိဝါအဋ္ဌကထာမှာဥပဇ္ဇာဘိသရဘ တို့အား ပြုရသောဝတ်ကိုမပြုလျှင် ဒုက္ခဋီအာပတ်သင့်သည်ကိုသိဆိုသည့်အရဘဖြစ် ပါသည်။ ကပတ်သိမ်ကပတ်တိုင်း ၌တစ်ခြင်း သည်ဥပဇ္ဇာဘိသဝတ်စသော ဝတ္ထသီလ မဟုတ်။ အနညာတသိက္ခာပုဒ်မှဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်အနာဒနာဟိဘိက္ခဝေဂ ဇ္ဇိကံပဋိမုန္တိတုံဟူ၍သိဟေတော်မူသည်။ တပါး သိက္ခာပုဒ်၌အာပတ္တိဒုတ္တဋ္ဌသဘာ ဟေတော်မူသကဲ့သို့အနညာတသိက္ခာပုဒ်၌ ဒုက္ခဋီအစရှိသောအာပတ်သို့တင်၍ မလိမဟေပါ။ အန္တောဂါမောဝါဟောတုဝိယိရောဝါဟနုသိနိစသေအဋ္ဌကထာ စကား သည်လည်း ပဉ္စင်း ကိုအကြောင်း ပြု၍ပညတ်တော်မူသောဝိနည်း ပါဠိ၏ အဋ္ဌကထာသိဖြစ်သည်။ သိမဏေတို့ကွင်းရသည့်ကိုဆိုသောအဋ္ဌကထာမဟုတ်ပါ။ သက္က

26 February 1780

25 February 1780

ရဘဇာဝဂ္ဂသုတ် ပေါင်း လပြည့်ကျော် ရလက် နေ့သင်္ကန်း ရုံပုဂ္ဂိုလ်တို့အဆိုဆင်ခြေ
ကို၎င်း နေ့ဒုက္ခဋီတင်အရှင်မြတ်တို့က ခြေသည်။ ၎င်း အချေကိုသင်္ကန်း ရုံပုဂ္ဂိုလ်တို့
ကပြန်လှန်၍တနာန်မချေမဆိုဝံ့။ ဆရာတော်သင်္ဃာတော်တို့အရုံအတင်သဘောမ
ကျဝိဝါဒရှိကြောင်း ကိုကြား တော်မူသည့် နှင့်ဝိဝါဒမကွဲမပြား စေရ။ တဝတည်း
သိတရား လမ်း မှန်ပြည့်နိဗ္ဗာန်သည့်အရာကိုသိ တော်မူသိအောင်သူဓမ္မာစရပ်ကောင်း
ကြရသည်။ အဆိုစာရင်း ကျဆရာတော်တို့ပြင်လက်ယက် နေသည်။ စံကျောင်း ဆရာ
ထောက်မပြောဆိုသည်ကိုကြား တော်မူရပေသည်။ လက်ဝဲကကျော် အောင်စံထား
ဆရာတော်၊ မင်း ရွာဆရာတော်၊ ကူးတို့ဆိပ်ဆရာတော်၊ ညောင်ကန်ဆရာ
တော်တို့လည်း ကျမ်းဂန်သိမြင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ ပါဠိအဋ္ဌကထာရှိသည့်အတိုင်း
ထောက်မပြောဆိုတော်မူကြရမည်။

26 February 1780

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၁ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၇ ရက် ဝနောမာမာရ်
အောင်ရတနာသုဓမ္မာစရင်ထင်အတွင်း ဝန်ထောက်နေမျိုး နော်ရထာပြန်။
(တောင်ခွင်)

ဒုက္ခဒူတင်ဆရာ တော်သင်္ကန်း ရုံဆရာ တော်တို့အရုံအတင်ကျမ်း ဂန်နှင်းအညီဆို
 ကြသည့်စကား မှာတင်သင့်သည်ရုံသင့်သည်ဘုရား ဖြစ်နှစ်ကွဲဟောတော်မူမည်မ
 ဟုတ်ဘုရားကိုသာ ဟောတော်မူမည်ဖြစ်သည်။ ဒုက္ခဒူတင်ဆရာ တော်တို့ကိုပါဠိအဋ္ဌ
 ကထာ နှင်းနှစ်ညီ ဆိုစေ။ မဆိုနိုင်လျှင်ဘုရား ဟောတော်မူသည့်ပါဠိအဋ္ဌကထာ
 ရှိသည့်အတိုင်း ကျင့်ဆောင်စေ။

I5 November I780

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၂ ခုတန်ဆောင်မုန်း လဆုတ် ၄ ရက် နေ့နား ခံစ
 မြောင်မှူး နေမျိုး နန်သူထင်ပြန်။

22 November I780

(သက္ကရာဇ် ၁၁၄၂ ခုတန်ဆောင်မုန်း လဆုတ် ၁၁ ရက် ဗုဒ္ဓဟူး နေ့
 မိရိအောင်သူဓမ္မဘေရ်တင်လက်ယာဘက် နေရာ နေဒုက္ခဒူတင်တိုင်း ဆရာ
 တော်သံဃာ တော်တို့အဆို ပြုကြသည်) ။
 (တောင်ခွင်)

ယခုဆိုသည့်စကား ရပ်ပြင်ဆိုရန်အများ ဂြိုဟေ့ သည်၊ ငါသဘာဝတော်ကိုယ်
 ဂြိုဟေ့ ပြုစု တော်မူသည့်ဧကရာဇ်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုရာရာစကား အချေအမြစ်ပါရှိ
 အဋ္ဌကထာတိုက်ဂိုက်မလိမရှိသည်ကိုခိုင်မြဲစွာဆိုရမည်မဟုတ်။ ဘုရား ဂြိုဟေ့မျက်နှာ
 တော်ကိုသိကြည့်တော်မူရမည်ဖြစ်သည်။ မြေနန်း တော်ထွင်ဆိုစေသည်ကိလည်း
 သာမဏေတို့တင်ဆောင်စဉ်း ဖွဲ့သည့်ဒုကုဋ်ရင်ဖွဲ့ကိုပါရှိအဋ္ဌကထာမလိမရှိပေ။
 ဆရာစဉ်းသို့လိုက်၍သဘာဝကျင့်ဆောင်ပေသည်ဆိုချက်ရှိပြီယခုဆို၍ဆက်သွင်း သည်ပြင်
 သာမဏေတို့မှာသာဝင်ဆုမ်း စား ဆုမ်း စဉ်းကိုယ်ဝတ်စပွယ်တင်ရင်စဉ်း ၍
 သွား ရမည်ဟုသုပဋိန္ဒနုလက္ခဏာညီအောင်ပခုံး နှစ်ဘက်ကိုဖုံး ဖွမ်း ဝတ်ရုံ၍
 သွား ရမည်ကိုသဘာဝတော်မူလိုရင်း ဖြစ်သည်။ ပါရှိတော်အဋ္ဌကထာလိသည့်အတိုင်း
 သိတော်မူသာ အောင်ဆိုစေ။

23 November I780

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၂ ခုတန်ဆောင်မုန်း လဆုတ် ၂ ရက် နေ့သံတော်ဆင့်
 စည်သူရွှေတောင် နော်ရတင်ပြန်။
 (တောင်ခင်)